Hooglied
Toegelicht & toegepast 22

Ger de Koning

Het Mooiste Liefdeslied

Hooglied

Toegelicht & toegepast

HOOGLIED

Toegelicht & toegepast

Het Mooiste Liefdeslied

Ger de Koning

Webwinkel: www.uitgeverijdaniel.nl
Bestellingen: info@uitgeverijdaniel.nl

© Tweede druk 2020 Uitgeverij Daniël, Zwolle, NL, ISBN/EAN 978-90-79718-51-1 (hardcover)
© Eerste druk 2018 Uitgeverij Daniël, Zwolle, NL, ISBN/EAN 978-90-79718-51-1 (hardcover)

Omslagontwerp: Theis-Jan Goudswaard / Jan Paul Spoor
Lay-out: Jan Noordhoek

Niets uit deze uitgave mag – anders dan voor eigen gebruik – worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van 'Uitgeverij Daniël' of de auteur.

Het gebruik van de Herziene Statenvertaling is in dit commentaar toegestaan onder voorwaarde van de volgende duidelijke copyrightvermelding: De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © Stichting HSV 2010.
© Stichting HSV en Uitgeverij Jongbloed – Heerenveen. Alle rechten voorbehouden.

De bijbelteksten in deze uitgave uit Nieuwe Testament zijn ontleend aan de TELOS-vertaling. Voor gebruik van teksten uit de TELOS-vertaling is toestemming onder voorwaarde van de volgende duidelijke copyrightvermelding:
© Grace Publishing House – Rhenen. Alle rechten voorbehouden.

Inhoud

Tekstgebruik

Afkorting bijbelboeken

Oude Testament

Thora

Gn	Genesis
Ex	Exodus
Lv	Leviticus
Nm	Numeri
Dt	Deuteronomium

Historische boeken

Jz	Jozua
Ri	Richteren
Ru	Ruth
1Sm	1 Samuel
2Sm	2 Samuel
1Kn	1 Koningen
2Kn	2 Koningen
1Kr	1 Kronieken
2Kr	2 Kronieken
Ea	Ezra
Ne	Nehemia
Es	Esther

Poëtische boeken

Jb	Job
Ps	Psalmen
Sp	Spreuken
Pr	Prediker
Hl	Hooglied

Profetische boeken

Js	Jesaja
Jr	Jeremia
Kl	Klaagliederen
Ez	Ezechiël
Dn	Daniël
Hs	Hosea
Jl	Joël
Am	Amos
Ob	Obadja
Jn	Jona
Mi	Micha
Na	Nahum
Hk	Habakuk
Zf	Zefanja
Hg	Haggaï
Zc	Zacharia
Ml	Maleachi

Nieuwe Testament

Mt	Mattheüs
Mk	Markus
Lk	Lukas
Jh	Johannes
Hd	Handelingen
Rm	Romeinen
1Ko	1 Korinthiërs
2Ko	2 Korinthiërs
Gl	Galaten
Ef	Efeziërs
Fp	Filippenzen
Ko	Kolossenzen
1Th	1 Thessalonicenzen
2Th	2 Thessalonicenzen
1Tm	1 Timotheüs
2Tm	2 Timotheüs
Tt	Titus
Fm	Filémon
Hb	Hebreeën
Jk	Jakobus
1Pt	1 Petrus
2Pt	2 Petrus
1Jh	1 Johannes
2Jh	2 Johannes
3Jh	3 Johannes
Jd	Judas
Op	Openbaring

Vertalingen

Alle tekstaanhalingen uit het Oude Testament komen uit de Herziene Statenvertaling (HSV).
De tekstaanhalingen uit het Nieuwe Testament komen uit de Herziene Voorhoeve-uitgave, ook wel TELOS-vertaling genoemd.

Verwijzingen

De tekst van *Hooglied* staat in dit commentaar. In een aantal gevallen worden tekstverwijzingen voluit geciteerd. Alle andere tekstverwijzingen kan de lezer zelf in de Bijbel opzoeken.

Haakjes

Oude Testament

In de bijbelgedeelten van het *Oude Testament* worden twee soorten haakjes gebruikt:

Ronde haakjes ( )

Deze dienen uitsluitend om het lezen en begrijpen van de tekst te vergemakkelijken; ze geven aan dat een bepaald gedeelte een soort tussenzin vormt die de eigenlijke loop van het verhaal of het betoog enigszins onderbreekt. De woorden tussen ronde haakjes behoren tot de grondtekst.

Vierkante haakjes [ ]

Deze haakjes staan om woorden die in de gedrukte uitgave van de Herziene Statenvertaling *cursief* staan. Omdat in dit boek de hele bijbeltekst cursief wordt weergegeven, wordt van deze haakjes gebruikgemaakt om woorden te markeren die cursief in de gedrukte uitgave staan. Deze haakjes geven aan dat de ingesloten woorden niet in de grondtekst voorkomen, maar in het Nederlands zijn ingevoegd om de tekst begrijpelijk te maken.

Nieuwe Testament

In de bijbelgedeelten van het *Nieuwe Testament* worden drie soorten haakjes gebruikt. In het ‘Voorwoord’ van de TELOS-vertaling wordt hierover het volgende gezegd:

‘In de vertaling zijn drie soorten haakjes gebruikt:

Ronde haakjes ( )

Deze dienen uitsluitend om het lezen en begrijpen van de tekst te vergemakkelijken; zij geven aan dat een bepaald gedeelte een soort tussenzin vormt die de eigenlijke loop van het verhaal of het betoog enigszins onderbreekt.

Vierkante haakjes [ ]

Deze geven aan dat de ingesloten woorden niet in de grondtekst voorkomen, maar in het Nederlands moeten worden ingevoegd om de tekst begrijpelijk te maken; deze woorden moeten dus altijd gelezen worden. Met name het (bepaalde) lidwoord ontbreekt nogal eens in het Grieks, waar dat in het Nederlands wel noodzakelijk is; aangezien verschillende uitleggers van mening zijn dat het al of niet voorkomen van het lidwoord vaak van grote betekenis is, is ernaar gestreefd dit overal in de vertaling tussen haakjes te plaatsen waar het in de grondtekst ontbreekt.

Scherpe haakjes < >

Deze geven aan dat de ingesloten woorden in sommige handschriften wel en in andere niet voorkomen.´

Vooraf

De basis voor dit commentaar over *Hooglied* zijn lezingen die ik in de periode 2009-2013 in Schmalkalden, Duitsland, heb mogen houden. Een eerste voorstel voor een onderwerp voor de lezingen was huwelijk en relaties. Aangezien ik de voorkeur aan een bijbelboek geef, heb ik voorgesteld na te denken over het boek *Hooglied*. Dat bijbelboek leent zich er uitstekend voor om toepassingen op het huwelijk en relaties te maken.

Ik moet eerlijk zeggen dat ik het een behoorlijk waagstuk vond om over dit bijbelboek lezingen te houden. *Hooglied* is een poëtisch boek en ik ben niet zo poëtisch aangelegd. Als we het boek lezen, kunnen we denken: 'Gaan wij als man en vrouw zo met elkaar om? Spreken wij als man en vrouw over en tot elkaar zoals dat in dit boek gebeurt?' Ik houd veel van mijn vrouw en probeer haar dat ook op mijn manier te laten merken en horen. Maar dat is wel enigszins anders dan in dit boek wordt beschreven, of beter: wordt bezongen.

Toch hebben we deze uitingen van liefde in Gods Woord. Het heeft ons daarom iets te zeggen. Ook van dit bijbelboek geldt dat het door God is ingegeven, omdat het nuttig is *"om te leren, te weerleggen, te verbeteren en te onderwijzen in [de] gerechtigheid, opdat de mens Gods volkomen is, tot alle goed werk ten volle toegerust" (2Tm 3:16-17)*.

Het gaat over liefdesrelaties, over relaties tussen man en vrouw. We kunnen dat toepassen op ons huwelijk. Veel ervan kunnen we ook toepassen op ons gezin, maar ook op onze relaties met onze medegelovigen, onze broeders en zusters. Van wat we in dit boek over liefde lezen, kunnen we daarom ook veel leren over de manier waarop we naar elkaar kijken, hoe we elkaar zien en wat we tegen elkaar zeggen, kortom hoe we met elkaar omgaan.

Woord van dank

De publicatie van het commentaar over het boek *Hooglied* is een goede aanleiding om mijn grote dank aan Jezus Christus, mijn Verlosser en Heer, uit te spreken. Hij heeft mij naast het verlangen ook de mogelijkheid gegeven om over alle bijbelboeken een commentaar te schrijven. Dit zie ik als een groot voorrecht en tegelijk een grote verantwoordelijkheid. Het is aan de lezer om de Schriften te onderzoeken of wat in de commentaren staat, in overeenstemming is met Gods gedachten *(Hd 17:11)*. Voor het goede dat de lezer erin ontdekt, komt de Heer Jezus alle eer toe.

Ik ben de Heer eveneens dankbaar voor de velen die door Hem zijn gebruikt om een bijdrage te leveren aan een commentaar. Het is voor mij onbegonnen werk om namen te noemen van hen van wie ik bij het schrijven van een commentaar hulp heb gekregen. Ik kan mij niet voorstellen dat een commentaar kan worden geschreven zonder hulp van anderen. Die hulp heeft bijvoorbeeld bestaan uit een omvangrijke uitleg die iemand heeft geschreven waardoor ik de tekst beter ben gaan begrijpen. Het kan ook iemand zijn die mij op een detail heeft gewezen met een suggestie voor een verbetering. Tevens ben ik dankbaar voor allen die in de loop der jaren de publicatie in boekvorm en digitaal mogelijk hebben gemaakt.

De Heer heeft het in de gemeente zo geregeld, dat de leden elkaar nodig hebben om de taak te verrichten die Hij ieder lid heeft gegeven. Hij zal ieder die een bijdrage heeft geleverd, in welke vorm ook, daarvoor belonen. Ik zou zomaar iemand kunnen vergeten, maar Hij vergeet er niet één.

Ik maak graag één uitzondering: mijn vrouw Willy. Ik ben de Heer bijzonder dankbaar voor haar bijdrage:

‘Lieve Willy, je hebt van de Heer een groot invoelend vermogen gekregen. Je hebt oog voor de vele details die de Heer in het leven heeft gegeven en die het leven zo kleurrijk en betekenisvol maken. Ik heb daar niet zo’n oog voor, maar je hebt het mij laten zien en horen door te zijn wie je bent in je omgang met de Heer, met mij, met onze kinderen, aangetrouwde kinderen en kleinkinderen, de medegelovigen, de mensen in de omgeving waar we wonen en bij de vele ontmoetingen elders. Zo heb je talrijke bijdragen

geleverd voor toepassingen van Gods Woord in het dagelijks leven die ik in de commentaren heb kunnen verwerken. Ik dank de Heer uit de grond van mijn hart voor de eenheid die Hij in onze verschillen van ons heeft gemaakt.’

Ger de Koning
Middelburg, juli 2018; herzien december 2021.

Het boek Hooglied

Van Salomo hebben we drie boeken in de Bijbel. Behalve het boek *Hooglied* heeft hij ook de boeken *Spreuken* en *Prediker* geschreven. In die beide boeken zegt Salomo iets over een vrouw.

Salomo had duizend vrouwen *(1Kn 11:3)*, maar de juiste vrouw, de vrouw met wie hij een echte liefdesverhouding kon hebben, was er niet bij. Hij heeft haar 'onder de zon' gezocht, maar moest tot de conclusie komen: *"Een vrouw onder die allen heb ik echter niet gevonden" (Pr 7:28)*. In het boek *Prediker* (de 'prediker' is Salomo) wordt het leven alleen op horizontaal niveau gezien. De prediker beziet en onderzoekt alles *"onder de zon" (Pr 1:14)*. De slotsom van zijn onderzoek is dat alles vluchtig, ijdelheid, leeg is. Zolang een mens de vervulling van zijn verlangens alleen onder de zon zoekt – ongeacht of het daarbij gaat om een vrouw of iets anders –, zal zijn hart geen waar geluk vinden. De zoektocht van Salomo naar de ware liefde blijft in het boek *Prediker* dan ook zonder resultaat.

Maar dan horen we in *Spreuken* uit zijn mond de vraag: *"Wie zal een deugdelijke vrouw vinden? (Sp 31:10a)*. *Spreuken* is het boek waar vanuit het heiligdom Gods licht schijnt over de weg die wij onder de zon gaan In dat boek horen we iets over wat er in Salomo's hart leeft over de vrouw die hij zoekt, hoe ze moet zijn. Over haar schrijft hij dan in het vervolg van *Spreuken 31*. Het antwoord op de vraag blijft weliswaar open, maar zijn zoektocht heeft wel zin gekregen, doordat hij zich nu in het licht van het heiligdom bevindt. Hij weet nu naar wat voor soort vrouw hij zoekt.

In het *Hooglied* heeft hij haar gevonden. *Hooglied* is als het ware het heilige der heiligen, waar de oorsprong ligt van de intieme omgang tussen de bruidegom en de bruid. Salomo is zo blij dat hij haar heeft gevonden, dat hij een lied over haar schrijft.

Het boek beschrijft de ontwikkeling van de gevoelens van liefde tussen Salomo en een meisje, zijn bruid, voor wie hij liefde heeft opgevat. Het is een liefdesverklaring van Salomo aan het begin van een relatie die hij met het meisje opbouwt.

Jonge geliefden schrijven elkaar. Als je eenmaal bent getrouwd, woon je bij elkaar en schrijf je elkaar niet meer. Toen mijn vrouw en ik nog verloofd waren, schreef ik wel brieven aan mijn verloofde. Toen mijn vrouw en ik het enige tijd geleden over onze brievenschrijverij in onze verlovingstijd hadden, zei ze dat ze nog wel eens een brief van mij wilde hebben. We waren op dat moment bijna vierendertig jaar getrouwd. Ik heb haar toen een brief geschreven over wat zij al de tijd dat wij getrouwd zijn voor mij is gaan betekenen als vrouw, als moeder van onze kinderen en als oma van onze kleinkinderen. Die heb ik haar gegeven op de dag dat we vierendertig jaar getrouwd waren.

Vrouwen verlangen naar zulke uitingen. Het is goed dat een man zijn vrouw regelmatig vertelt wat ze voor hem betekent. Het is ook goed als een vrouw haar man eens vraagt wat ze voor hem betekent.

Daaraan kan nog worden toegevoegd dat het goed is om ook onze kinderen en kleinkinderen af en toe te zeggen dat we van hen houden en zeggen hoe blij we zijn dat ze tot het gezin en de familie behoren. We kunnen ze dat ook laten voelen bijvoorbeeld door de kleintjes op schoot te nemen en ze voor te lezen. De oudere kinderen en kleinkinderen kunnen we dit laten voelen door belangstelling voor hun studie of plannen te tonen. Het zijn uitingen die we misschien wel moeten leren, maar het is belangrijk dat we regelmatig onze liefde 'aan hen verklaren'.

Maar de liefdesverklaring is niet de enige betekenis van het *Hooglied*. In de profetische toepassing zien we in Salomo een beeld van de Heer Jezus en in de bruid een beeld van Jeruzalem – of het gelovig overblijfsel – en dat vooral in de eindtijd, dat is de tijd van de grote verdrukking. Dat Salomo een beeld is van de Heer Jezus, wordt door de Heer Zelf aangegeven als Hij van Zichzelf zegt: *"En zie, meer dan Salomo is hier!"* (Mt 12:42b).

In *Hooglied* zijn veel dingen die duidelijk maken hoe het overblijfsel als de bruid en de Heer Jezus als de Bruidegom naar elkaar gevoerd worden. Dit betekent dat we veel profetie in dit boek hebben. Het vertelt ons iets over toekomstige gebeurtenissen.

Behalve de letterlijke en de profetische betekenis heeft het boek nog een derde betekenis en dat is de praktische of geestelijke toepassing ervan voor ons. We kunnen de prachtige inhoud van *Hooglied* toepassen op ons per-

soonlijke geloofsleven, op onze verhouding tot de Heer Jezus. In het verlengde daarvan zijn er ook toepassingen op de relaties in onze huwelijken en gezinnen en de omgang met onze medegelovigen. In dit commentaar ligt bij de overdenking van dit ‘lied van de liefde’ daarop de nadruk.

Hooglied 1

Het Hooglied van Salomo | *vers 1*

> 1 *Het Hooglied, dat van Salomo is.*

Uit het eerste vers van het boek blijkt dat het bijbelboek *Hooglied* is geschreven door Salomo. Salomo heeft wel meer liederen geschreven. We lezen dat hij zelfs *"duizend en vijf liederen" (1Kn 4:32)* heeft geschreven. Van al die liederen hebben we – behalve misschien *Psalm 72* – voor zover wij weten er niet één in de Bijbel. Maar in het *Hooglied* hebben we een lang lied van hem in de Bijbel.

Het is ook niet zomaar een lied, een lied waarvan alleen gezegd zou kunnen worden dat het een heel goed lied is. Nee, het is 'het lied der liederen', het hoogste lied, het lied dat alle andere liederen overtreft. In dit lied bezingt de grootste Liefhebber Die de wereld ooit heeft gekend de vurigste liefde die ooit is getoond. We horen in dit lied de stem van de Heer Jezus Die tot het hart van Zijn bruid spreekt.

Dit lied is voor God van zo groot belang, dat Hij het in Zijn Woord heeft opgenomen. Het is Zijn bedoeling dat wij dit lied met de grootste aandacht zullen lezen om daardoor de gevoelens van Zijn liefde voor Zijn volk te leren kennen. Als wij door dit lied die gevoelens met ons hart gaan begrijpen, zal dit lied ons helpen uiting te geven aan onze liefde tot Hem.

Uitnemende liefde | *vers 2*

> 2 *Laat Hij* mij kussen met de kussen van Zijn mond,*
> *want Uw uitnemende liefde is beter dan wijn.*

Het lied begint plotseling. Zonder enige inleiding horen we ineens hoe het meisje, de bruid, haar verlangen uitspreekt naar de liefde van de bruide-

---

* De HSV gebruikt in *Hooglied* ten onrechte hoofdletters als er over of door de bruidegom, dat is Salomo, wordt gesproken. Zoals gezegd, is dit lied in de eerste plaats een liefdesverklaring tussen Salomo en een meisje aan wie hij, om zo te zeggen, zijn hart heeft verloren.

gom. Ze valt als het ware met de deur in huis, zo vol is ze van zijn liefde. Ze kent die liefde: het is een *uitnemende* liefde.

Het meisje zegt niet over wie ze het heeft, van wie haar hart zo vol is. Ze spreekt eerst in het algemeen, *"hij"*, niet tot iemand persoonlijk. Ze verlangt naar de intieme liefdesbetuigingen van de bruidegom. De kus is een uitdrukking van innige, persoonlijke liefde *(vgl. 1Sm 20:41)*. Zo verlangt de bruid naar de genegenheid van de bruidegom.

Niemand kan twee personen tegelijk kussen. Een kus is een uiting voor één persoon. Het is de uitdrukking van een persoonlijke, intieme liefde. Dit verlangen gaat veel verder dan het gewone verlangen naar een bewijs van liefde. Het is voor ons het startpunt van ware geestelijke groei. Als dit grote verlangen naar de liefde van de Heer Jezus er niet is, zullen we niet begrijpen wat Salomo met dit lied bedoelt.

In de profetische betekenis zien we bij het gelovig overblijfsel van Israël deze houding van intens verlangen naar liefdesbetuigingen van de Messias, de Bruidegom. De vraag van het overblijfsel, de bruid, is steeds of Hij haar zal aannemen. Zij spreekt wel tot Hem, maar vaker over Hem tot anderen. De Bruidegom spreekt wel steeds alleen tot haar. We zullen zien hoe Hij haar wil overtuigen van Zijn liefde voor haar.

Als we het boek *Hooglied* lezen, merken we dat de bruid voortdurend op zoek is naar bevestiging. Ze twijfelt niet aan zijn liefde, maar aan zijn liefde *voor haar*. Ze verlangt vurig naar bewijzen van liefde van de bruidegom, waardoor ze de zekerheid zal krijgen dat hij haar heeft geaccepteerd. We zien in haar verlangen een onzekerheid die we vaak zien in *Psalmen*. Er is nog geen gevestigde, duurzame relatie. Er zijn nog twijfels. Soms horen we haar zeggen dat ze weet dat ze geliefd is, maar even daarna komen de twijfels weer terug.

De zekerheid van het geloof, de zekerheid van de vergeving van de zonden en het aanvaard zijn door God zullen pas door het overblijfsel gekend en genoten worden als ze de Heer Jezus zullen zien bij Zijn terugkeer op aarde. Dan zal Hij hen van alle twijfel verlossen en Zijn liefde op volmaakte wijze laten zien en laten genieten in het komende duizendjarig vrederijk.

De nieuwtestamentische gemeente als geheel, en ook de individuele gelovige van de gemeente, staat niet in zo'n verhouding van onzekerheid tot

Christus. Voor de gemeente en de individuele gelovigen is het geen vraag of Hij hen zal aannemen, want zij weten dat zij aangenomen *zijn*. Zij rusten in het eens voor altijd door Hem volbrachte werk op Golgotha. Daar moet het overblijfsel straks nog van overtuigd worden.

Toch kan een gelovige ook in deze tijd in onzekerheid leven als het erom gaat te weten of zijn zonden vergeven zijn en hij een kind van God is. Dat is het geval als de wet als norm voor het leven als christen wordt genomen. De wet is door geen enkel mens te volbrengen, ook niet als er wordt geprobeerd – zoals men zegt – 'die te doen uit dankbaarheid'. Misschien is dat in het leven van een van de lezers zo. Wie werkelijk zijn zonden heeft beleden en God op Zijn woord gelooft dat Hij ieder die zijn zonden belijdt, de zonden vergeeft *(1Jh 1:9)*, mag zeker weten dat hij een kind van God is. Dan is er geen twijfel.

Als wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig om ons de zonden te vergeven en ons te reinigen van alle ongerechtigheid. (1Jh 1:9)

In de tweede regel richt de bruid zich wel tot de bruidegom. Ze heeft de liefdesbetuigingen van de bruidegom wel ervaren. Zijn liefdesbetuigingen gaan alle aardse vreugden, waarvan de wijn een beeld is, te boven *(Ri 9:13; Ps 104:15)*. Ze verlangt naar die uitnemende liefde, omdat aardse vreugde het niet haalt bij zijn liefde *(vgl. Ps 4:8)*.

Maar de wijnstok zei tegen hen: Zou ik mijn nieuwe wijn opgeven, die God en mensen vrolijk maakt, en zou ik weggaan om boven de [andere] bomen te zweven? (Ri 9:13)

U hebt mij meer blijdschap in het hart gegeven
dan ten tijde dat zij hun koren en hun nieuwe wijn in overvloed hadden. (Ps 4:8)

Voor deze bruid was de liefde van de bruidegom beter dan wijn. Het spreekt ervan dat deze uitingen van liefde in onze relaties alles in de schaduw stellen wat op aarde met geld kan worden gekocht. Er was een man wiens vrouw hem had verlaten. Ze hield het niet langer bij hem uit. Hij had het tot de Heer uitgeschreeuwd. Toen hij erover vertelde, zei hij: 'Ik weet niet wat ik verkeerd heb gedaan. Ik heb haar alles gegeven wat ze wilde.' Als antwoord werd gezegd dat er méér is dan iemand alles geven wat hij of zij wil. Het is belangrijk dat we het *hart* bereiken. Liefde kun je niet kopen, je kunt je liefde niet alleen door cadeautjes laten zien. Als ik iets krijg, moet het *hart* zichtbaar worden. Dan is de liefde pas echt beter dan wijn. Dan is er een innerlijke vreugde.

Wie gesmaakt heeft dat de Heer goedertieren is *(1Pt 2:3; Ps 34:9)*, weet dat er niets 'beter smaakt' en zal er meer van willen genieten. De liefde van de Heer Jezus gaat *"de kennis te boven" (Ef 3:19)*. Wie meer naar aardse vreugde verlangt dan naar Zijn liefde, heeft nog weinig begrepen en genoten van Zijn liefde.

In onze verhouding tot onze medebroeders en -zusters zijn bewijzen van liefde ook belangrijk. Maar daarbij moeten we dan wel bedenken dat dit op een andere manier moet gebeuren dan het in de huwelijksverhouding en in familieverband gebeurt. Er zijn broeders en zusters die hunkeren naar een bewijs van liefde, zodat ze ervaren dat er naar hen wordt omgezien, dat er aandacht voor hen is, dat ze gewaardeerd worden om wie ze zijn.

Tegenwoordig kunnen ook gebruikers van moderne communicatiemiddelen via bepaalde tekens hun gevoelens uiten of daarop inspelen. Vooral voor jonge gelovigen liggen hier valkuilen. Laat je niet meeslepen in het versturen of beantwoorden van berichten die de gevoelens prikkelen. Zulke berichten overschrijden de door God gegeven grenzen. Bewaar je uitingen van liefde voor hem of haar die de Heer je wil geven of gegeven heeft. Uitingen van liefde moeten altijd plaatshebben zoals God ze heeft bedoeld. In het huwelijk en in het gezin gebeurt het op een intieme, tedere manier; in de onderlinge verhoudingen tussen broeders en zusters, jong en oud, gebeurt het op een gezonde, integere wijze, zonder bijgedachten.

Een uitgegoten zalfolie | *vers 3*

> 3 *Uw [zalf]oliën zijn heerlijk van geur,*
> *Uw Naam is een uitgegoten [zalf]olie.*
> *Daarom hebben de meisjes U lief.*

De bruid spreekt vervolgens over de zalfoliën waarmee de bruidegom gezalfd was. Ze heeft die geroken. De geur ervan vindt ze heerlijk; die hangt als het ware nog in haar neus. Zijn liefde, die beter is dan wijn, wordt omgeven door de geur van een mengsel van zalfoliën. Wijn als beeld van aardse vreugde, wordt vervangen door de geur van olie. De zalfolie spreekt van de Heilige Geest *(1Jh 2:20,27)*.

En u hebt [de] zalving vanwege de Heilige en u weet alles. (1Jh 2:20)

Het werk van de Heilige Geest is op volmaakte wijze zichtbaar geworden in de Heer Jezus, van Wie we lezen dat *"God Hem heeft gezalfd met de Heilige*

Geest en met kracht. Hij is het land doorgegaan, terwijl Hij goeddeed en allen gezond maakte die door de duivel waren overweldigd, want God was met Hem" (Hd 10:38). Hij verspreidde een heerlijke geur om Zich heen in alles wat Hij zei en deed.

Maar de vrucht van de Geest is: liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid, zelfbeheersing. (Gl 5:22)

De vrucht van de Geest bestaat uit negen onderdelen *(Gl 5:22)*. Die onderdelen samen zijn als dit mengsel van zalfoliën. Als we in de evangeliën lezen hoe de Heer Jezus Zijn weg op aarde ging, zien we in Zijn hele optreden alle aspecten van de vrucht van de Geest. Elk onderdeel komt op volmaakte wijze en in volkomen harmonie met de andere onderdelen tot uiting in alles wat Hij zegt en doet. Voor ieder die Zijn liefde kent en geniet, verspreidt elk vers in de evangeliën een volle, heerlijke geur van Hem.

De Vader kent en geniet op een volmaakte manier van de samenstelling van die zalfolie, dat is de vrucht van de Geest, in het leven van Zijn Zoon. Wij kunnen slechts per onderdeel de heerlijke geur ervan ruiken of opmerken, want *"wij kennen ten dele" (1Ko 13:9a)*, dat wil zeggen 'stuksgewijs', beetje bij beetje. Het is voor ons niet mogelijk de heerlijkheid van de Heer Jezus volledig, in haar diepte, te doorgronden, want er staat geschreven: *"Niemand kent de Zoon dan de Vader" (Mt 11:27a)*.

Het geheimenis van Zijn Persoon, dat Hij volmaakt God en tevens volmaakt Mens is, blijft voor ons verborgen. We mogen ook niet proberen dat te doorgronden *(vgl. Ex 30:31-33)*. Maar we kunnen wel onder de indruk komen van de volmaaktheid van de afzonderlijke onderdelen ervan, terwijl we Hem bewonderen om alles wat Hij van Zichzelf aan ons heeft laten zien.

De Heer Jezus is de Gezalfde. Alles wat van Hem uitstroomt, alle oliën verspreiden een aangename geur, zowel voor God als voor mensen. Mensen verspreiden die geur niet *(Jr 48:11)*. Een enkel misplaatst woord of een ongepaste opmerking kan de sfeer direct bederven. Dat was bij de Heer Jezus nooit het geval. De zonde is een reuk tot de dood. De reuk van Christus in het evangelie leidt tot het leven of tot de dood *(2Ko 2:15-16a)*. Welke reuk gaat er van ons uit?

Want wij zijn voor God een welriekende reuk van Christus in hen die behouden worden en in hen die verloren gaan; voor de laatsten wel een reuk uit [de] dood tot [de] dood, maar voor de eersten een reuk uit [het] leven tot [het] leven. (2Ko 2:15-16a)

Vervolgens zegt de bruid: *"Uw Naam is een uitgegoten [zalf]olie."* Is dat niet mooi? Als ik de naam van een dier noem, bijvoorbeeld van een leeuw, dan is dit niet zomaar een naam. Bij het noemen van die naam verschijnt het beeld van de koning van de dieren voor onze aandacht. Als we aan de naam van de Heer Jezus denken, wat voor een beeld verschijnt er dan voor onze aandacht? Zijn naam is een olie die uitgegoten wordt, waardoor het geheel zich uitbreidt en de oppervlakte met olie wordt bedekt. We kunnen ons voorstellen dat boven dit hele oppervlak een heerlijke geur hangt. Zo zal de kennis van de naam van de Heer Jezus de aarde bedekken, waarbij iedereen weer een ander aspect of andere aspecten van die naam kent, geniet en zich daarover in bewondering voor Hem uitspreekt.

Het uitgieten doet ook denken aan het geven van Zijn leven, dat Hij heeft uitgegoten in de dood. Dat maakt Zijn naam zo groot. Het noemen van de naam 'Jezus', de naam die Hij bij Zijn geboorte kreeg, geeft als geur dat Hij is gekomen om Zijn volk van hun zonden te behouden *(Mt 1:21)*. Het is die Naam voor Wie elke knie zich eens zal buigen *(Fp 2:10)*. Om ons te helpen de geur van die naam nog wat meer te genieten, giet Jesaja als een 'oliestroom' enkele van Zijn namen uit die een heerlijke geur geven: *"Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, ... En men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raadsman, Sterke God, Eeuwige Vader, Vredevorst" (Js 9:5)*.

Zijn naam is *"Wonderlijk"*. Wie kan begrijpen Wie Hij is als God en Mens in één Persoon? Vervolgens is Zijn naam *"Raadsman"*, want bij Hem is raad en wijsheid. Hij weet wat Hij doet, Hij weet wat er moet gebeuren. Hij kent ons leven. Als wij vragen en problemen hebben, mogen wij Hem om raad vragen en dan geeft Hij die *(Ps 32:8)*. Zijn naam is ook *"Sterke God"*. Hij zegt niet alleen wat we moeten doen, Hij laat niet alleen de weg zien die we moeten gaan, maar Hij helpt ons ook om Zijn raad op te volgen. Hij overziet het geheel, want Hij is de *"Eeuwige Vader"*. Zijn doel is ons vrede te geven, want Hij is de *"Vredevorst"*.

Geven die namen – en er zijn nog zoveel meer namen in de Schrift met elk een eigen, speciale geur –, als we daarover nadenken, ook voor ons niet een aangename geur, een geur waarin we als in een reine atmosfeer willen leven? Als we in die reuk leven, zal dat in geestelijk opzicht in onze 'kleren', dat is in ons gedrag, gaan zitten. Alles van ons leven wordt ervan doordrongen. Dan zullen de mensen om ons heen die geur ook gaan rui-

ken. Om de gelovige, maar vleselijke Jakob, hing de geur van het veld. Dat kwam doordat hij de kleren van Ezau had aangetrokken *(Gn 27:15-16,27)*. Als wij ons zoals de wereld gedragen, hangt de geur van de wereld om ons heen. Dat moet niet zo zijn.

De naam van de bruidegom is voor de bruid een en al lieflijkheid. Maar ze heeft er tevens oog voor dat de kostbaarheid van die naam ook de liefde van anderen aantrekt. Ze spreekt over *"de meisjes"* die hem ook liefhebben om dezelfde reden als zij. In de profetische toepassing kunnen we hierbij denken aan de steden van Juda, die net als Jeruzalem de Messias zullen liefhebben.

De les voor ons is dat we er oog voor moeten hebben dat onze liefde tot de Heer Jezus ook door anderen wordt gedeeld. De liefde verheugt zich in het Voorwerp van de liefde en geniet ervan als meerderen ook die liefde hebben. *"Meisjes"* wordt ook wel vertaald met *"maagden"*. Daarmee worden vrouwen én mannen bedoeld die zich onbevlekt van de wereld bewaren om alleen voor de Heer Jezus te leven *(Op 14:1-5; vgl. 2Ko 11:2; Jk 4:4)*. Ze willen dat, omdat ze Hem liefhebben.

In de binnenkamers gebracht | *vers 4*

> 4 *Trek mij mee, wij zullen achter U aan snellen.*
> *De Koning heeft mij gebracht in Zijn binnenkamers.*
> *Laten wij ons verheugen en ons in U verblijden,*
> *laten wij Uw uitnemende liefde in herinnering roepen meer dan de wijn.*
> *Met recht hebben zij U lief.*

Zijn liefde trekt onze harten naar Hem toe. Hoe meer we bezig zijn met Zijn liefde voor ons, des te meer zullen we Hem liefhebben. Het heeft geen zin om in zak en as te zitten over ons gebrek aan liefde voor Hem. Het heeft geen zin om te proberen onze liefde voor Hem aan te wakkeren en vuriger te maken. We moeten juist afzien van onszelf en bezig zijn met Hem. Nadenken over onze traagheid en koudheid helpt ons niet Hem meer lief te hebben. Als we traagheid en kou in onze liefde voor Hem opmerken, moeten we dat belijden en direct daarna gaan nadenken over Zijn liefde voor ons. Dan worden onze harten weer warm. *"Wij hebben lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad" (1Jh 4:19)*.

We voelen wel dat we vatbaar zijn voor dingen die de plaats innemen van onze liefde voor Hem. Daarom voelen we ook de noodzaak van het vurige gebed dat Hij ons zal meetrekken. Dat gebed wordt direct gevolgd door het voornemen van het hart om achter Hem aan te snellen. We zien dit bijvoorbeeld in het leven van Paulus. Hij weet zich gegrepen door de Heer Jezus en vervolgens zegt hij dat hij ernaar jaagt Hem te grijpen *(Fp 3:12-14)*.

Het is een *persoonlijk* verlangen om getrokken te worden. Maar de wens om te volgen is een *gemeenschappelijke* wens, zoals wij hier lezen: *"Wij zullen achter U aan snellen."* Het verlangen dat iemand heeft om voor de werking van Gods Geest open te staan, is het verlangen van méérdere personen. Paulus 'jaagde' en zij die de Bruidegom liefhebben, 'snellen'. Gekende en ervaren liefde spoort aan tot de grootst mogelijke inzet om Hem te kennen en bij Hem te zijn.

Als oog en hart zo op Hem zijn gericht, beseffen we dat het initiatief bij Hém ligt. Hij moet trekken. Zo is het al bij de bekering. Dat zegt de Heer Jezus ook: *"Niemand kan tot Mij komen tenzij de Vader Die Mij heeft gezonden, hem trekt" (Jh 6:44a; vgl. Jr 31:3; Hs 11:4)*. Zo zijn wij getrokken uit de macht van de wereld en van de zonden *(Gl 1:3b-4)*. Dat neemt de verantwoordelijkheid niet weg die de zondaar oproept zich te bekeren, maar hier zien we *Gods* kant.

... onze Heer Jezus Christus, Die Zichzelf heeft gegeven voor onze zonden, opdat Hij ons zou trekken uit de tegenwoordige boze eeuw, naar de wil van onze God en Vader, ... (Gl 1:3b-4)

Voor de gelovige is het ook zo. Hij wordt ertoe opgeroepen Christus te volgen. Wie die oproep ernstig neemt, voelt tevens de noodzaak dat de Heer dit in hem werkt. Dat de oproep werkelijk ernstig wordt genomen, blijkt uit de bewuste keus Hem ook achterna te snellen. Het levendmakende werk van de Geest in ons en onze inzet als gelovigen sluiten op elkaar aan *(vgl. Hs 6:1-3)*.

Als de bruid de wens heeft uitgesproken om te worden getrokken, gevolgd door het vaste voornemen de bruidegom achterna te snellen, ziet ze het einddoel van de weg direct al voor zich. Ze weet dat hij haar zal brengen *"in zijn binnenkamers"*. Ze ziet zich daar al en wel samen met hem. Zijn binnenkamers zijn de verborgen vertrekken van de koning *(Ps 91:1)*. Het is een plaats van intieme nabijheid. Ze noemt hem hier voor de eerste

keer *"koning"*. De relatie van liefde waarin zij tot hem staat, is ook een relatie waarin zij erkent dat hij haar heer is *(vgl. Ps 45:12)*.

Dan zal de Koning verlangen naar uw schoonheid;
omdat Hij uw Heere is, buig u voor Hem neer.
(Ps 45:12)

Zo is het ook voor ons. De Heer Jezus moet werkelijk onze Heer zijn, voordat we Hem als liefhebbende Bruidegom kunnen kennen. Ook weten we dat Hij naar het Vaderhuis is gegaan om daar voor ons plaats te bereiden. Hij komt terug om ons op te halen en daar te brengen *(Jh 14:1-3)*, maar door Zijn Geest zijn we nu al daar met Hem verbonden.

Het besef van de liefde van haar geliefde voor haar en de erkenning van zijn heer-zijn ontlokken aan haar lippen een oproep tot vreugde en blijdschap. In een verhouding van liefde en gezag, van gezag dat in volmaakte liefde wordt uitgeoefend, ligt de grootst mogelijke veiligheid en geborgenheid. Dat kan niet anders dan vreugde en blijdschap tot gevolg hebben. Zo is dat ook bij ons in onze relatie met de Heer Jezus. Er is een diepe vreugde omdat we Hem kennen en liefhebben, ja nog meer omdat *Hij* ons kent en liefheeft.

Hij is het Voorwerp van onze blijdschap, we verblijden ons in *Hem*. Blijdschap zonder Hem of een blijdschap die een andere bron heeft, is platvloerse vrolijkheid, die als stro in het vuur even opvlamt en dan uitdooft zonder ook maar enige warmte te hebben gegeven. Christus is de onuitputtelijke Bron van vreugde en blijdschap. Hij is een Bron Die door niets kan worden aangetast waardoor de vreugde zou verminderen of zelfs verdwijnen. De vreugde die in Hem wordt gevonden, kan niet door veranderende omstandigheden worden beïnvloed.

In het Vaderhuis zullen we doorlopend uit die Bron drinken, ons eeuwig op volmaakte, ongestoorde wijze in Hem verblijden. Nu al, op aarde, mogen we ons telkens weer verblijden *(Fp 4:4; 1Th 5:16)*. In het Vaderhuis zullen we ons, net als nu al op aarde, voortdurend Zijn *"uitnemende liefde"* herinneren. We zullen die liefde nooit vergeten, die liefde die *"boven de wijn"* gaat, dat wil zeggen dat de vreugde die Zijn liefde geeft, ver boven alle aardse vreugden uitgaat. Over die liefde zullen we spreken met de Vader en de Zoon en met elkaar. Dat is gemeenschap die volmaakte blijdschap geeft: *"En onze gemeenschap nu is met de Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus. En deze dingen schrijven wij <u>, opdat onze blijdschap volkomen is" (1Jh 1:3b-4)*.

In de laatste regel verzekert de bruid de bruidegom ervan dat de meisjes hem *"met recht"* of *"oprecht"* liefhebben. Als wij de Heer Jezus liefhebben, is dat *met recht* of *terecht*, want Zijn liefde geeft daartoe alle aanleiding. Belangrijk is ook dat onze uitingen van liefde *oprecht* zijn, niet huichelachtig, en zonder bijbedoelingen.

Onze uitingen van liefde zijn zwak. Maar als ze oprecht zijn, worden ze door Hem gewaardeerd. De bruid ziet dat hier bij de meisjes en ze getuigt daarvan tegenover haar bruidegom. Hebben wij er ook oog voor als iets wordt gedaan uit liefde voor de Heer Jezus? Of zien wij eerder, of misschien zelfs alleen, het verkeerde in wat een ander doet? We moeten leren te waarderen wat in oprechtheid wordt gedaan en dat ook als bemoediging uitspreken.

Donker, maar bekoorlijk | *vers 5*

> 5 *Donker [van huid] ben ik, maar bekoorlijk,*
> *dochters van Jeruzalem,*
> *als de tenten van Kedar,*
> *als de tentkleden van Salomo.*

Nadat de bruid in het vorige vers in de kamers van de koning is gebracht, zegt ze iets over zichzelf. Het besef van die bevoorrechte plaats maakt haar niet hoogmoedig, maar nederig. Bij wat ze hier zegt, richt ze zich tot de *"dochters van Jeruzalem"*. We zullen vaker over hen horen. We zullen zien dat met de dochters van Jeruzalem ook gelovigen worden bedoeld die weliswaar Christus liefhebben, maar niet zo'n brandende liefde voor Hem bezitten als de bruid die heeft. Ze zijn ook niet in staat om de relatie die de bruid heeft goed te begrijpen, juist omdat ze die brandende liefde niet hebben en die intieme relatie niet kennen. Het is alsof de bruid zich daarom tegenover hen verantwoordt over haar verhouding tot de bruidegom en uitlegt wie zij voor hem is.

Ze spreekt uit dat ze *"donker"* is *(vgl. Kl 4:7-8)*. Ze zegt daarmee, dat ze beseft wie ze van nature is. Dit is een belangrijk aspect voor onze relatie met de Heer Jezus. Als we spreken over de verhouding van liefde waarin we tot de Heer Jezus staan, moeten we tegelijk diep ervan doordrongen zijn dat we in onszelf 'donker', dat is zondig, zijn. De zonde is nog in ons. *"Als we*

zeggen dat we geen zonde hebben, misleiden wij onszelf en de waarheid is niet in ons" (1Jh 1:8). Dit maakt ons niet neerslachtig of moedeloos, maar de erkenning hiervan zal ons oog op de Heer Jezus richten, Die door Zijn werk op het kruis de kracht van de zonde heeft tenietgedaan voor ieder die gelooft *(Rm 6:6)*.

De bruid laat er direct op volgen dat ze *"bekoorlijk"* is. Dat is ze in het oog van de bruidegom. Dat weet ze, ondanks het feit dat ze naar bevestiging zoekt. Wij mogen weten dat we door berouw en belijdenis vergeving van onze zonden hebben. Maar daar bovenuit mogen we ook weten dat God ons *"begenadigd* [of *aangenaam gemaakt*] *heeft in de Geliefde" (Ef 1:6)*.

Toch kunnen we momenten of soms perioden in ons leven hebben dat dit besef niet zo levend is, dat onze gevoelens van dankbaarheid verflauwd zijn. Niet dat we onze geloofszekerheid kwijt zijn. Dat niet, maar het gevaar is aanwezig, dat onze zekerheid ons wat onverschillig maakt. We weten het zo goed, dat het ons niet meer verbaast en dat we ons er niet meer over verwonderen wat de Heer Jezus met en voor ons heeft gedaan en hoe God ons nu ziet. Het eerste vuur van de liefde voor de Heer Jezus is gedoofd.

Als de bruid zegt *"donker ben ik"*, dan spreekt daaruit een diepe overtuiging die ieder kind van God moet hebben. De woorden die daar direct op volgen, *"maar bekoorlijk"*, nemen deze overtuiging niet weg, maar maken het wonder van het bekoorlijk zijn alleen maar groter. Dat betekent voor ons het bewustzijn dat God ons in Zijn Zoon aanziet en dat wij kinderen van God zijn.

Als we beide kanten met ons hart begrijpen, zullen we vurig blijven in onze liefde voor de Heer Jezus. Als we een van beide kanten vergeten of op een van beide kanten een onevenredig accent leggen, verliest ons geloofsleven zijn stabiliteit. We zullen, mede afhankelijk van ons karakter, vervallen in wetticisme enerzijds of vleselijke vrijheid en zelfs vrijzinnigheid anderzijds.

Vervolgens gebruikt de bruid twee vergelijkingen, die een illustratie zijn van wat ze zojuist over zichzelf heeft gezegd. Ze is *"als de tenten van Kedar"* en ook *"als de tentkleden van Salomo"*. Kedar is een gebied dat buiten Israël ligt. Het wijst op een plaats buiten de zegen van God. Het overblijfsel dat in de toekomst, tijdens de grote verdrukking, uit het land zal zijn verjaagd

en naar het buitenland zal zijn gevlucht, klaagt: *"Wee mij, ... dat ik woon in de tenten van Kedar" (Ps 120:5)*. De tenten van Kedar zijn zwart. Zo leven wij ook op aarde, in een wereld die in het boze ligt, waar het zwart van de zonde is. Daartoe behoort het zwart van onze zondige natuur. Maar door het geloof mogen we weten dat de zonde in ons is geoordeeld door het oordeel dat Christus heeft ondergaan op het kruis.

Het gevolg daarvan is dat we bekleed zijn met de gerechtigheid van God in Christus. Dat zien we in de tweede vergelijking, die van *"de tentkleden van Salomo"*. We kunnen hierbij denken aan de stralend witte gordijnen in het paleis van Salomo. We mogen weten dat we Christus hebben aangedaan en dat we in Hem aangenaam gemaakt zijn voor God.

Als we erover nadenken wat we waren en wat we nu geworden zijn, zullen we het met de psalmdichter zeggen: *"Die aan ons dacht in onze nederige staat"*, om het vervolgens uit te jubelen: *"Want Zijn goedertierenheid is voor eeuwig" (Ps 136:23)*. We hebben het alleen aan Zijn goedertierenheid te danken. Het zal ons dan gaan als Maria, die het uitzong, toen haar werd gezegd dat zij de moeder van de Heer Jezus zou worden: *"Mijn ziel maakt de Heer groot, en mijn geest verheugt zich over God, mijn Heiland, omdat Hij de geringheid van Zijn slavin heeft aangezien" (Lk 1:46-48a)*.

Zoals het onaanzienlijke meisje uit Sulam, het herderinnetje, het voorwerp van de liefde van de grote koning Salomo is geworden, zo is het met ons gegaan. Wij waren van nature verdorven, verloren, nietswaardige, opstandige schepselen, maar zijn nu met de almachtige God, de eeuwige Zoon, op de meest intieme wijze verbonden. Wij zijn de voorwerpen van Zijn liefde en delen in de gevolgen van Zijn werk. Wij delen in de plaats die Hij in de hemel heeft en wij zullen delen in Zijn regering over hemel en aarde. Wordt het niet, hoe langer we erover nadenken en hoe beter we onszelf leren kennen, een steeds groter wonder?

Er is nog een praktische opmerking te maken over het feit dat er tussen een plattelandsmeisje en een machtige vorst een verhouding van liefde bestaat. Er is tussen Salomo en de bruid een enorm verschil in opleiding, wijsheid en rijkdom. Toch worden zij tot elkaar aangetrokken en verlangen ze naar elkaar. Zo kan het ook vandaag zijn dat twee jonge mensen door de Heer bij elkaar worden gebracht, hoewel er tussen hen grote so-

ciale en intellectuele verschillen zijn. De vraag is of er echte liefde is, want echte liefde overstijgt en overbrugt zulke verschillen Een *gevoel* van liefde, verliefdheid, is geen basis. Het gaat om Goddelijke liefde, want alleen Goddelijke liefde kan afzien van dingen die in andere gevallen een obstakel zouden zijn.

Verantwoording en falen | *vers 6*

> 6 *Zie niet op mij neer omdat ik donker ben,*
> *want de zon heeft mij beschenen.*
> *De zonen van mijn moeder ontstaken tegen mij [in woede],*
> *zij maakten mij tot bewaakster van de wijngaarden.*
> *Mijn eigen wijngaard heb ik niet bewaakt.*

Wat de bruid in het vorige vers zegt over haar donker zijn, zegt ze vanuit haar eigen gevoelens daarover. Het houdt de erkenning in dat ze zelf zondig is. Dat is een belangrijk bewustzijn. Nu spreekt ze opnieuw over haar donker zijn, maar dit keer doet ze dat tegenover *anderen*. Ze zegt dat die anderen haar er niet op moeten aankijken dat ze donker is. Haar openhartigheid over haar verleden mag er niet toe leiden dat er op haar wordt neergezien. Ze kan er niets aan doen dat ze donker is, want het komt door de hete stralen van de zon. Daaraan was ze blootgesteld, omdat haar broers haar dwongen de wijngaarden te bewaken. Ze vraagt begrip en aanvaarding ondanks wat ze is.

Een les voor ons is dat we niet op anderen moeten neerkijken als ze iets van hun verleden hebben verteld. Nog erger is het als we iemand voor de voeten werpen wat een slecht mens hij is, terwijl hij berouw over zijn zonden heeft getoond en ze heeft beleden. Dan moeten we naar elkaar kijken op de manier waarop de Heer Jezus naar ons kijkt. We weten dat we van onszelf ook donker, zondig zijn. Het kan gebeuren dat die donkerheid weer zichtbaar wordt doordat iemand zondigt. Dan moeten we daar wel over praten, niet met anderen, maar met de betreffende persoon zelf.

Hier gaat het er echter om dat we een ander eens fijntjes, of misschien wel grof, aan zijn verleden herinneren, omdat die ander ons dwars zit. Dan leven we zelf niet in verbinding met de Heer Jezus, in het besef van onze eigen zondigheid. Als we vergeten wat de Heer Jezus voor *ons* op het

kruis heeft gedaan, vergeten we ook dat Hij dat tevens voor die *ander* heeft gedaan. We mogen en moeten van *onszelf* zeggen dat we de voornaamste zondaar zijn, zoals ook Paulus dat heeft gedaan *(1Tm 1:15)*.

Het gaat niet om het afmeten van het aantal zonden of de ernst ervan, maar om het besef van het eigen kwaad. Niemand beter dan ikzelf weet toch van al mijn vele en vuile zonden? Als we daarvan overtuigd zijn, zal de satan ook niet de kans krijgen onze vrede weg te nemen door ons te herinneren aan de zonden die we hebben gedaan.

Er was een man die het moeilijk vond om te aanvaarden dat zijn zonden weg waren. Hij bleef maar staren op zijn zondigheid. Bij hem had de satan succes door hem steeds aan zijn zonden te herinneren. Hij dacht altijd: 'Ik ben zo slecht. Mijn zonden zijn zo groot.' Hij sprak daar een keer met een evangelist over. Die zei tegen deze man, die werkelijk in grote gewetensnood was: 'Maar we hebben een grote God, *"want Hij vergeeft veelvuldig" (Js 55:7)*. Hij werpt al onze zonden achter Zijn rug' *(Js 38:17)*. 'Ja', antwoordde de man, 'maar als Hij Zich omdraait, ziet Hij ze weer.'

De evangelist wees hem er vervolgens op dat in de Bijbel ook staat dat Hij al de zonden *"in de diepten van de zee"* werpt *(Mi 7:19)*. 'Ja', wierp de man weer tegen, 'maar er staat ook in de Schrift dat er een tijd zal komen dat de zee droog wordt. Dan zal Hij de zonden weer zien.' Toen zei de evangelist: 'Maar er staat ook geschreven dat God de zonden niet meer *gedenkt' (Hb 8:12)*. Toen gaf de man zich gewonnen en vond vrede.

Het is een geweldige wetenschap dat God Zich de zonden niet meer herinnert. Dat geldt natuurlijk alleen als ze met oprecht berouw voor Hem zijn beleden. Als wij iets vergeten, is dat zwakheid, een beperking van ons vermogen om dingen te onthouden. We kunnen wel van iets zeggen: 'Nu denk ik er niet meer aan', maar op hetzelfde moment dat we dit zeggen, denken we juist wel en heel bewust eraan. Maar God kan bewust niet meer aan iets denken, zodat Hij de zonden niet meer gedenkt en ze ons niet meer voorhoudt, omdat ze weg zijn.

We kunnen dus het volgende zeggen:

1. God werpt ons onze zonden niet meer voor de voeten, want Hij denkt er niet meer aan.

2. De satan heeft geen enkel recht ons op onze zonden te wijzen en ons geweten onrustig te maken, omdat onze zonden voor God niet meer bestaan.
3. Gezien deze beide feiten mogen wij een kind van God niet aan zijn of haar verleden herinneren, want daarover is alles door God geregeld met als basis het werk van Zijn Zoon aan het kruis.

Na de vraag van de Sulammitische om haar *niet* haar zwartheid te verwijten, zegt ze iets erover hoe haar broers haar hebben behandeld. Het is alsof ze hiermee haar vraag motiveert om haar zwartheid haar niet na te dragen. Het toont aan hoe gevoelig ze is voor haar omgeving. Ze voelt zich onbegrepen, zowel door de dochters van Jeruzalem als door haar broers. Met haar broers heeft ze een nauwere band dan met de dochters van Jeruzalem. Wat die haar hebben aangedaan, doet haar ook meer pijn.

Ze noemt haar broers niet 'de zonen van mijn vader', maar *"de zonen van mijn moeder"*. Dat herinnert aan de gemeenschappelijke positie, die van de *genade (Gl 4:26-28)*. Ze delen de positie, maar hun praktijk is anders. De broers maken niet de ontwikkeling door die de bruid doormaakt.

Ze vertelt van haar broers dat zij *kwaad* op haar waren geworden. Waarom dat was, zegt ze niet. Een mogelijkheid kan zijn dat ze jaloers waren op haar, hun eenvoudige zus, vanwege haar nauwe relatie met koning Salomo. We zien iets dergelijks bij de broers van Jozef, die ook jaloers waren omdat Jozef het hart van Jakob blij maakte. De broers van de Sulammitische stuurden haar weg met een opdracht. Deze broers hadden daartoe blijkbaar de macht. De broers zijn veel sterker dan het meisje. Ze hebben haar gedwongen om de wijngaarden te bewaken.

We kunnen hier een toepassing maken met betrekking tot onze gezinnen. In gezinnen met kinderen kan het voorkomen dat sommige kinderen een soort macht over een ander kind hebben. Het is goed dat de ouders in het oog houden *hoe* hun kinderen met elkaar omgaan. Aanvaarden ze elkaar of willen ze elkaar gebruiken? Is er iemand – misschien de oudste of de sterkste of de slimste – die een ander lid van het gezin manipuleert door zijn overmacht te misbruiken om de ander iets te laten doen wat hem of haar voordeel oplevert?

Het is belangrijk dat we als ouders erop toezien dat de kinderen hun opdrachten alleen van ons als ouders krijgen. Ouders zijn verantwoordelijk voor wat hun kinderen doen zolang zij nog niet zelfstandig zijn en voor zichzelf kunnen zorgen.

Het voorgaande is ook belangrijk in de gemeente, die bestaat uit sterkere en zwakkere persoonlijkheden. We moeten oppassen dat de sterkere persoonlijkheden niet over de zwakkere heersen en bepalen wat zij doen. Daarom is het goed ons af te vragen: Hoe gedraag ik mij tegenover mijn broeder of zuster? Dien ik hen werkelijk, zonder te eisen of zelfs te manipuleren?

De broers hebben dus hun zus weggestuurd met de opdracht de wijngaarden te bewaken. Hoe ze die opdracht heeft uitgevoerd, wordt niet vermeld. Wel zegt ze van zichzelf dat ze haar *eigen* wijngaard niet heeft bewaakt. Hier zien we het geval dat iemand gedwongen wordt iets te doen en daardoor tekortschiet in het voldoen van wat in de allereerste plaats had moeten gebeuren. Een opgelegde verplichting om voor anderen te werken kan tot gevolg hebben dat de verantwoordelijkheid voor het eigen werk wordt vergeten.

In verband met de toepassing op onze gezinnen kunnen we hier leren dat we onze kinderen opdrachten moeten geven die ze kunnen uitvoeren, waarvoor ze de kracht en de capaciteiten hebben. We zullen dus bij een opdracht die we aan een kind geven, rekening houden met zijn leeftijd en aanleg. Voor de gemeente geldt hetzelfde. Ook daar moeten we iets van iemand vragen waartoe hij in staat is, wat past bij zijn of haar talenten en niet daarbovenuit gaan.

Het kan gebeuren dat wij het heel druk hebben – naar onze mening natuurlijk met goede dingen – maar dat onze activiteiten ten koste van onze eerste verantwoordelijkheid gaan. Zo moeten vaders in de eerste plaats *vaders* zijn en geen workaholics. Zij moeten de verantwoordelijkheid van het vaderschap niet overlaten aan hun vrouw. Moeders moeten *moeders* zijn, geen carrièrejagers. Het gaat om het stellen van de juiste prioriteiten. Het bewaken van de eigen wijngaard, het eigen gezin, moet de eerste plaats innemen. Onze baas mag veel van ons vragen en als we eigen baas zijn, mogen we veel van onszelf vragen. Maar dat betekent niet dat we ons gezin mogen verwaarlozen.

Iemand vertelde dat enkele van zijn kinderen de Heer niet volgden. Hij zei dat hij een periode in zijn leven had gehad waarin hij volledig opging in zijn werk. Laat in de avond kwam hij thuis, sliep, stond vroeg op en vertrok weer. Zijn kinderen zag hij nauwelijks, evenals dat zijn kinderen hem nauwelijks zagen. Het was juist in een periode dat door die kinderen belangrijke levensbeslissingen werden genomen, waarbij ze de aandacht van hun vader en het gesprek met hem zo nodig hadden. Hij betreurt dat nu zeer. Laat het een waarschuwend voorbeeld zijn voor ieder die dit herkent.

Wat betekent het om de *"eigen wijngaard"* te bewaken? Het betekent dat we een terrein hebben dat ons door de Heer Jezus is gegeven om daarop voor Hem te werken. Zijn bedoeling is dat wij op dat terrein vrucht voor Hem voortbrengen. De wijngaard spreekt van *vreugde*. Hij wil dat we zo omgaan met wat Hij ons heeft gegeven, dat *Hij* er blij van wordt. Gezinnen, maar ook gemeenten, zijn terreinen waar we allemaal een verantwoordelijkheid hebben. Als we ons die verantwoordelijkheid bewust zijn en daaraan ook voldoen, zal dat zowel Gods hart als dat van onszelf verheugen.

Het is belangrijk dat we dat terrein bewaken. Bewaken betekent dat we met een vijand te maken hebben. We moeten voortdurend op onze hoede zijn voor zijn aanvallen. In het volgende hoofdstuk lezen we over vossen die erop uit zijn de wijngaarden te bederven, met de vraag van de bruid: *"Vang voor ons de vossen" (Hl 2:15)*. Maar hier gaat het om het feit dat wij de verantwoordelijkheid hebben onze wijngaard te *beschermen*.

Waar weidt U de kudde? | *vers 7*

> 7 *[U,] Die ik innig liefheb,*
> *maak mij bekend waar U [de kudde] weidt,*
> *waar U [die] op de middag laat rusten.*
> *Want waarom zou ik zijn als een gesluierde*
> *bij de kudden van Uw metgezellen?*

Nu richt de bruid zich tot de bruidegom. Tot hem richt ze zich na haar eigen falen in haar werk. Dit is wat de Heer wil dat ook wij doen als we gefaald hebben. Dan moeten we niet in zelfmedelijden de moed opgeven, maar naar Hem gaan. Ze richt zich tot hem als iemand die ze kent en innig liefheeft. De aantrekkingskracht van de liefde is groter dan de verslagen-

heid door het falen. Ons falen kan nooit groter zijn dan de liefde van Christus. Dat mogen we steeds in gedachten houden.

Dat heeft ook Petrus ervaren. De Heer Jezus spreekt al van tevoren over zijn falen, maar Hij zegt erbij dat Hij voor hem heeft gebeden dat zijn geloof niet zou ophouden *(Lk 22:31-32)*. Wie de Heer van harte liefheeft, is bedroefd over zijn eigen falen, maar is ook overtuigd van de liefde van de Heer Die een falende volgeling nooit afschrijft, maar altijd een nieuwe kans geeft.

Het falen van de bruid brengt haar terug bij hem die zij innig liefheeft om weer in zijn gezelschap te zijn. Ze beseft dat ze voedsel en rust nodig heeft. Het is afmattend om werk te doen waarbij de Heer Jezus niet betrokken is. Als we dat ervaren, voelen we honger en verlangen we naar rust. Dit is de volgorde: eerst voedsel en dan rust *(vgl. Ez 34:15)*. Een hongerig schaap zal niet rusten, voordat het iets gevonden heeft om de honger te stillen.

Ik zal Zelf Mijn schapen weiden en Ik zal ze Zelf doen neerliggen, spreekt de Heere HEERE. (Ez 34:15)

Alleen de Heer Jezus kan ons voedsel geven dat onze geestelijke honger stilt en kracht schenkt om in gemeenschap met Hem en voor Hem te leven. Dat voedsel is Hij in feite Zelf. We voeden ons met Hem als we Gods Woord lezen, want dat spreekt helemaal over Hem *(Jh 5:39)*. Dan krijgen we ook rust voor onze zielen. Het is belangrijk de dag te beginnen met voedsel uit het Woord van God. Als het dan middag wordt, als de zon op zijn heetst is, dat wil zeggen als de omstandigheden van het leven moeilijk worden *(Mt 13:6,21)*, zullen we onze weg in de kracht van dit voedsel kunnen voortzetten *(1Kn 19:5-8)*.

U onderzoekt de Schriften, omdat u meent daarin eeuwig leven te hebben; en die zijn het die van Mij getuigen; ... (Jh 5:39)

Even een praktische toepassing. Als we op ons werk rond het middaguur lunchpauze hebben, wat doen we dan? Zijn er mogelijkheden om iets uit het Woord van God te lezen? Of zijn we constant bezig? Ik weet van een vertegenwoordiger die altijd druk bezig was. Hij moest zijn streefaantal verkopen halen. Daarmee was hij bezig. Als hij enkele klanten had gehad en het was tijd om wat te eten, dan reed hij naar een rustige plek om zijn brood te eten. Terwijl hij zijn brood at, dacht hij erover na hoe de gesprekken met de klanten die morgen waren verlopen en hoe hij de volgende gesprekken zou aanpakken in plaats van tot rust te komen door iets uit

het Woord van God te lezen. Het zal niet voor iedereen gelden en ook niet voor elke pauze, maar zijn we op zijn minst erop uit om, als de mogelijkheden er zijn, een pauze zo te benutten?

Het gaat de bruid erom te zijn op de plaats waar *hij* weidt en *hij* de kudde laat rusten. Ze zoekt de persoonlijke betrekking met hem. Dat is voor ons een belangrijk voorbeeld. Er is niets zo belangrijk als een persoonlijke en levende relatie met de Heer Jezus. We behoren bij Zijn kudde, we zijn samen met andere gelovigen die Hem ook volgen, maar we gaan niet in de massa op. Als we de kudde zoeken, is dat om bij *Hem* te zijn. We volgen niet een groep en ontlenen daaraan niet onze identiteit, maar we volgen Hem met Wie ieder van ons een eigen relatie heeft. De goede Herder kent elk schaap van Zijn kudde *"bij name" (Jh 10:3)*.

De bruid wil niet opgaan in de massa en daar als een gesluierde rondlopen. Die plaats zou ze moeten innemen als ze zich zou voegen bij 'de kudden van uw metgezellen', dat zijn andere kudden dan die van hem. Ze zegt hiermee dat haar persoonlijke verhouding tot hem niet via anderen kan lopen. We zien een illustratie daarvan in de christenheid. Daarin zijn gezelschappen van mensen die menselijke leiders volgen. Het zijn leiders die wel voor de Heer bezig zijn, maar de schapen toch om *zichzelf* vergaderen. Ze nemen de plaats van 'middelaar' in tussen het volk van God en God Zelf. Zulke leiders spreken over 'mijn gemeente', terwijl alleen de Heer Jezus dat kan zeggen.

We kunnen alleen geestelijk groeien als we een persoonlijke relatie met de Heer Jezus hebben. Als we naar Gods Woord luisteren, waar gaat het ons dan om? Vinden we het belangrijk wie het zegt en hoe het gezegd wordt? Of staan we werkelijk open voor wat *God* ons te zeggen heeft? De norm van onze beoordeling moet zijn of de dingen die worden gezegd onze relatie met de Heer Jezus verstevigen. De prediker verdwijnt, maar Christus blijft.

We zien dat bij de kamerling in *Handelingen 8*. Hij krijgt van de evangelist Filippus onderwijs uit Gods Woord en wordt ook door hem gedoopt. Vervolgens verdwijnt Filippus. We lezen niet dat de kamerling verdrietig achterbleef, omdat zijn leraar nu weg was, maar het tegendeel: hij ging zijn weg met blijdschap *(Hd 8:26-39)*. Iedere prediker die door de Heer geroepen is om met Gods Woord te dienen, wil niet anders dan dat degene die hij met Gods Woord heeft mogen dienen, zijn weg met vreugde in gemeenschap

met de Heer gaat. We moeten niet tevreden zijn met mensen, wie dan ook, maar alleen met de Heer. Dat is wat we hier van de bruid kunnen leren.

Volg de sporen van de schapen | *vers 8*

> 8 *Als u het niet weet,*
> *o, allermooiste onder de vrouwen,*
> *volg dan de sporen van de schapen*
> *en weid uw geiten*
> *bij de woningen van de herders.*

De bruidegom geeft direct antwoord op de vraag van de bruid, waar hij de kudde weidt. Zijn beginwoorden zijn: *"Als u het niet weet."* Hierin ligt een zacht verwijt. Er klinkt in door dat ze het had kunnen weten. Als dit zachte verwijt mogelijk verkeerd zou worden begrepen door de bruid en als afwijzing zou worden opgevat, wordt door zijn volgende woorden duidelijk dat daarvan geen sprake is. Hij noemt haar de *"allermooiste onder de vrouwen"*. Dat houdt in dat hij haar zegt hoe bijzonder ze voor hem is. Hoewel hij haar een zacht verwijt moet maken, waardeert hij het dat zij met haar vraag bij hem komt.

De Heer Jezus moet ons ook wel eens een zacht verwijt maken over dingen die we vragen, maar waarvan we het antwoord hadden moeten weten *(vgl. Jh 14:8-9; vgl. Hb 5:11-14)*. Tegelijk waardeert Hij het dat we met onze vragen bij Hem komen en Hij gaat erop in. Hij wijst ons niet af.

Filippus zei tot Hem: Heer, toon ons de Vader en het is ons genoeg. Jezus zei tot hem: Ben Ik zo lange tijd bij u en heb je Mij niet gekend, Filippus? Wie Mij heeft gezien, heeft de Vader gezien; hoe zeg je dan: Toon ons de Vader? (Jh 14:8-9)

We kunnen hier de toepassing maken op de situatie dat onze kinderen met vragen bij ons komen, ook met vragen waarop ze het antwoord al zouden moeten weten. Hoe reageren wij dan? Reageren we dan bijvoorbeeld als volgt: 'Waarom vraag je dat, sufferd? Dat heb ik je toch al gezegd?' Een kind kan iets vergeten zijn. Als dat zo is, moeten we niet tegen het kind uitvallen.

We mogen niet vergeten dat wijzelf ook voortdurend door de Heer worden opgevoed. Wij zitten allemaal op de school van het leven, zowel ouders als kinderen. Hetzelfde kunnen we zeggen van jonge mensen in de gemeente.

Hoe gaan wij als ouderen met hen om? Hebben we geduld om bepaalde dingen vaker uit te leggen, zo vaak als het maar voor hen nodig is?

De bruid krijgt als antwoord dat ze de sporen van de schapen moet volgen om te zien waar hij de kudde weidt en laat rusten. Het woord *"volg"* is letterlijk *"ga uit"*. Ze krijgt dus de opdracht om uit te gaan, naar buiten te gaan om daar die sporen te volgen. Het betekent dat ze op een plaats was die ze moest verlaten, waar ze niet thuishoorde. Er is afstand tussen haar en de bruidegom. Om bij hem te komen moet ze eerst weggaan uit de omgeving waar ze is. Ze bewoog zich in een andere wereld dan waarin hij de kudde voedde. Als ze weggaat, kan ze anderen volgen die bij hem horen.

Voor ons geldt hetzelfde. Als we ons in geestelijk opzicht ergens bevinden waar we niet thuishoren, waar we de Heer Jezus missen, waar Hij ook niet *kan* zijn, dan mogen we Hem vragen waar Hij is. Dan zal Hij ons zeggen dat we uit die omgeving weg moeten gaan. Dat kan betrekking hebben op het comfort waarmee we ons hebben omringd. Het kan ook betekenen dat we menselijke tradities moeten loslaten, omdat die ons geloofsleven verstikken. Ook betekent het dat we moeten weggaan uit een gemeenschap die een menselijk systeem is geworden, wat wil zeggen dat niet Gods Woord bepalend is, maar wat mensen voor goed achten *(Hb 13:13)*.

Laten wij daarom tot Hem uitgaan buiten de legerplaats, terwijl wij Zijn smaad dragen. (Hb 13:13)

Vervolgens zegt Hij dat we de sporen van de schapen moeten volgen. Met 'de schapen' worden gelovigen bedoeld *(Jh 10:27; 21:17)*. De schapen waar het hier om gaat, zijn schapen die in de waarheid staan met betrekking tot de gemeente en daar ook naar leven. Veel gelovigen vandaag zijn wel schapen, maar ze hebben geen 'kuddebewustzijn'. Ze hebben er geen besef van dat ze bij de ene kudde van de ene Herder behoren. Dat blijkt daaruit dat ze geen besef hebben van de gemeente van Christus waartoe alle gelovigen behoren. Ze menen dat ze lid moeten zijn van deze of gene kerk of groep en hebben geen oog voor het feit dat er voor God slechts *"één kudde"*, waartoe alle ware gelovigen behoren, met *"één Herder"*, de Heer Jezus, is *(Jh 10:16)*.

De bruid kan de schapen van de bruidegom volgen door de *"sporen"* te volgen die zij hebben nagelaten. De 'sporen' zijn de afdrukken van de voeten van hen die al eerder zijn uitgegaan. 'Sporen' spreken ook van bewe-

ging en vooruitgang. Wie dit zoekt, moet dezelfde weg volgen en daartoe dezelfde acties ondernemen. Het gaat dus niet om het inslaan van een nieuwe weg, maar om het volgen van oude sporen of paden *(Jr 6:16)* die er al langer zijn. Ze zijn er *"van [het] begin af" (1Jh 1:1)*. We kunnen terugdenken aan de waarheden van de gemeente en het bijeenkomen ervan, omdat deze woorden *"tevoren zijn gesproken door de apostelen van onze Heer Jezus Christus" (Jd 1:17; vgl. 2Pt 3:2)*.

Zo zegt de HEERE:
Ga staan op de wegen, en zie,
vraag naar de aloude paden,
waar toch de goede weg is, en bewandel die.
Dan zult u rust vinden voor uw ziel.
(Jr 6:16)

Het gaat om de woorden die *"tevoren zijn gesproken"*. Daarmee worden de woorden van de Schrift bedoeld. We hebben alles in de Bijbel. Het is niet nodig nieuwe dingen te bedenken. Als wij vragen hebben over het samenkomen bij de Heer, gaat het er niet om dat we iets nieuws moeten verzinnen. Dit betekent niet dat we de samenkomst niet op een andere manier zouden kunnen *beleven*. Het is goed om erover na te denken hoe ons enthousiasme voor de Heer groter kan worden en op welke manier daaraan uiting kan worden gegeven. Wie ernaar verlangt bij de Heer Jezus te zijn, zal ervoor zorgen dat het samenzijn rondom Hem geen sleur wordt, maar hij zal Hem elke keer opnieuw vanuit de grond van zijn hart willen eren.

Soms is het voorspelbaar hoe een samenkomst, een gebed of een toespraak verloopt. Dan is de vraag gerechtvaardigd of de Geest wel echt kan werken en harten vurig kan maken voor Christus. Als deze voorspelbare situaties vaak voorkomen, zal het goed zijn om samen de Heer te bidden of Hij wil aanwijzen wat we moeten veranderen om weer echt Zijn aanwezigheid te beleven. We willen immers bij *Hem* zijn?

Echt bij Hem te zijn betekent onder de indruk te komen van Wie Hij is. Wanneer er iets uit het Woord van God wordt gelezen, zullen we ons ervan bewust zijn dat God spreekt. We zullen, hardop of in ons hart, reageren: 'God spreekt tot mij!' We zullen openstaan voor wat Hij te zeggen heeft. Het Woord zal levend en krachtig voor ons zijn en in ons werken. Op die manier is er sprake van een levende relatie met de Heer.

We reageren allemaal op een verschillende manier op het Woord. Ouderen doen dat anders dan jongeren. Ieder doet het op zijn eigen manier. Er is geen bepaalde taal, een vakjargon dat men eerst moet kennen om de Heer te danken of Hem iets te vragen. Iedere gelovige mag op dezelfde manier

met de Heer spreken zoals hij met anderen spreekt. Ook de intonatie mag gelijk blijven. We hoeven onze stem niet ineens anders te laten klinken als we iets uit Gods Woord voorlezen of als we hardop bidden.

Iedere gelovige, oud of jong, mag zichzelf zijn bij de Heer. We zijn allemaal uniek voor Hem en voor elkaar. Ieder kind dat de Heer ons in onze gezinnen heeft gegeven en ieder lid van de gemeente kent een eigen ontwikkeling en moet voor die ontwikkeling ook de ruimte krijgen. Het gaat over een nieuw enthousiasme in het leven met en bij de Heer. Dit leven ontwikkelt zich op sporen die er allang liggen. De sporen liggen vast, want het Woord ligt vast.

De bruidegom geeft de bruid vervolgens een taak: ze moet haar geiten weiden *"bij de woningen van de herders"*. Zelf is ze een schaap dat door de bruidegom op de weg van de andere schapen is gezet, een weg die voert naar *hem*. Hier krijgt ze te horen dat ze haar werk als herderin van de geiten moet gaan doen bij de woningen van zijn herders.

We kunnen deze woningen toepassen op de plaatselijke gemeenten. Daar zijn de herders van de Heer Jezus die als onderherders van Hem hun werk doen *(1Pt 5:1-4)*. Allen die op zoek zijn naar een nieuwe beleving van hun omgang met de Heer Jezus, kunnen in de plaatselijke gemeente van deze herders leren hoe ze daar invulling aan kunnen geven. Het gaat over omgaan met elkaar, elkaar aanvaarden en van elkaar leren. 'De woningen van de herders' zijn plaatsen waar we in onze relatie met de Heer Jezus worden gestimuleerd, waar die verder wordt ontwikkeld of ook wel nieuw leven wordt ingeblazen.

Paarden voor de wagens van de farao | *vers 9*

> 9 *Mijn vriendin, Ik vergelijk u met de paarden*
> *voor de wagens van de farao.*

De bruidegom noemt de bruid hier voor de eerste keer *"mijn vriendin"*. Dat ziet op de vertrouwelijke omgang tussen hen. Met een vriend of vriendin deel je intieme dingen, die je niet met iedereen deelt. Dat kan alleen als er een sfeer van volkomen vertrouwen en veiligheid is. De Heer Jezus noemt Zijn discipelen ook Zijn vrienden en Hij verbindt daarmee Zijn bewaring en bescherming *(Lk 12:4)*. Hij noemt elders nog een voorwaarde om door

Ik nu zeg u, Mijn vrienden: weest niet bang voor hen die het lichaam doden en daarna niets meer kunnen doen. (Lk 12:4)

Hem 'vriend' te kunnen worden genoemd en Zijn intieme mededelingen te kunnen ontvangen: dat is dat de discipel *doet* wat Hij gebiedt *(Jh 15:14)*.

Vervolgens vergelijkt de bruidegom zijn bruid met paarden. Op het eerste gehoor klinkt dit voor ons, westerlingen, binnen een verhouding van liefde niet direct vleiend. We horen een man niet snel van zijn vrouw zeggen dat ze op een paard lijkt. De bruidegom zegt dat hier wel. Hij zegt het zelfs in het meervoud, *paarden*. Maar hij voegt eraan toe dat de paarden ervoor bestemd zijn de wagens van de farao te trekken. De paarden kwamen dus uit Egypte *(vgl. 1Kn 10:28; 2Kr 1:16; 9:28)*. Het zullen mooie en goed getrainde paarden zijn geweest, echte paradepaarden. Ze werden gebruikt om de prachtige wagens van de farao te trekken om overal waar ze komen zijn majesteit te tonen.

Als gelovigen behoren we allemaal zulke 'paradepaarden' van onze Heer Jezus te zijn, die Hem in de 'wagens' van ons leven meevoeren. We behoren Hem in ons leven te laten zien, zodat Zijn majesteit daarin zichtbaar wordt en alle licht van ons leven op *Hem* valt. Hij zegt hier dat wij zó voor Hem zijn. Dat betekent dat Hij Zich door ons kan verheerlijken. We weten van onszelf dat wij dat maar heel zwak waarmaken in ons leven. Toch ziet Hij in ons het verlangen om Hem te verheerlijken. We willen graag aan de mensen om ons heen laten zien wat Hij voor ons betekent, wat Hij voor ons geworden is door Zijn werk op het kruis. Hij heeft ons bevrijd uit de macht van de zonde en ons voor Zichzelf gekocht. We zijn nu helemaal van Hem.

Zoals gezegd, spreekt de bruidegom over paarden in het *meervoud*. We kunnen eraan denken dat het belangrijk is als er meerdere paarden voor een wagen ingespannen zijn, dat die paarden allemaal in dezelfde galop en met dezelfde snelheid lopen. Het laat zien dat we niet alleen individueel, maar ook *samen* de Heer Jezus groot maken. Een gemeenschappelijk getuigenis heeft grote kracht in de wereld. Als ieder persoonlijk vol is van de heerlijkheid van de Heer Jezus, zullen ruzies niet de kans krijgen om dit waardige getuigenis te ontsieren.

Het paard gehoorzaamt aan de teugels van de meester en het geeft zijn krachten in zijn dienst. Zo wil de Heilige Geest om zo te zeggen de teugels van ons persoonlijke en gemeenschappelijke leven in handen hebben. Dan ziet de Heer Jezus in het leven van hen die Hem liefhebben, dat ze volkomen tot Zijn beschikking staan om Hem te brengen waarheen Hij wil gaan.

Zo zijn we bruikbaar voor de Meester. Het gaat erom dat we onze krachten geven in dienst van Hem, in afhankelijkheid van de leiding van de Heilige Geest op het pad dat Hij ons wijst.

Het gevolg is een wandel in vrede en eensgezindheid met anderen, zoals ook de paarden allemaal gelijke tred hielden. Dat is een indrukwekkend gezicht, zoals ook de wagens van de farao prachtige wagens zullen zijn geweest, praalwagens die zijn grootheid weerspiegelden.

Wangen en hals van de bruid | *vers 10*

> 10 *Lieflijk zijn uw wangen tussen de kettinkjes,*
> *[en] uw hals met de parelsnoeren.*

Na de vergelijking van de gestalte van de bruid met de paarden van de farao spreekt de bruidegom over de wangen en de hals van de bruid. In de loop van het boek horen we hem over meerdere lichaamsdelen van haar spreken. De bruid spreekt op haar beurt ook meerdere keren over diverse lichaamsdelen van de bruidegom. Liefde ziet niet alleen de gestalte, maar juist ook de details. Elk lichaamsdeel heeft bekoring. Die bekoring wordt weergegeven door het lichaamsdeel te vergelijken met sieraden of andere zaken die de waarde of de betekenis van het lichaamsdeel op bijzondere wijze glans geven.

Het eerste lichaamsdeel dat de bruidegom noemt, zijn de wangen. Wangen hebben met smaad en bespotting te maken en het ondergaan ervan zonder zich te verweren *(Js 50:6; Mt 5:39)*. De bruidegom ziet dat haar smaad is aangedaan door haar broers. Die smaad ontsiert haar niet, maar maakt haar des te bekoorlijker voor hem. Hetzelfde geldt voor de smaad die gelovigen wordt aangedaan ter wille van de Heer Jezus. Die smaad is voor Hem lieflijk.

> *Ik geef Mijn rug aan hen die [Mij] slaan,*
> *Mijn wangen aan hen die [Mij] de baard uitplukken.*
> *Mijn gezicht verberg Ik niet*
> *voor smaad en speeksel. (Js 50:6)*
>
> *Maar Ik zeg u de boze niet te weerstaan; maar wie u op uw rechterwang slaat, keer hem ook de andere toe. (Mt 5:39)*

De smaad die de bruid is aangedaan, ziet de bruidegom als omringd door sierlijke *"kettinkjes"*. Hij plaatst als het ware een omlijsting om haar smaad heen. Hiermee bemoedigt hij haar. Op dezelfde manier bemoedigt de apostel Petrus de gelovigen die om de Naam van Christus worden ge-

smaad. Hij omringt de smaad die hen wordt aangedaan met een glans van heerlijkheid: *"Als u in [de] Naam van Christus smaad lijdt, bent u gelukkig, omdat de Geest van de heerlijkheid en <kracht en> Die van God op u rust" (1Pt 4:14)*. De smaad brengt de schittering van de Geest van de heerlijkheid teweeg.

Lijden 'in de Naam van Christus' legt de nadruk op de verbinding met Hem. Smaad lijden in Zijn Naam is het directe gevolg van het in woord en daad uitkomen voor Hem. De wereld ziet in de gelovige de vertegenwoordiger van Christus, Die Zelf toen Hij op aarde was de grote Representant van God was. Daardoor ervoer Hij: *"Al de smaad van wie U smaden, is op Mij gevallen" (Ps 69:10)*. Dat was voor Hem geen oneer en ook voor ons is het geen oneer als we in Zijn Naam gesmaad worden. Petrus spreekt er zelfs het *"gelukkig"* over uit.

De kettinkjes kunnen we ook nog vergelijken met het gebed. We spreken wel eens over een 'gebedsketting' of 'gebedsestafette'. Daarmee bedoelen we dat een aantal gelovigen afspreekt onophoudelijk voor een bepaalde zaak te bidden, waarbij ieder zich verplicht dit een zekere tijd te doen, waarna een ander voor een bepaalde periode doorgaat. De noodzaak van een 'gebedsketting' wordt bijzonder gevoeld in een tijd van smaad en verdrukking. Smaad of verdrukking die uitdrijft naar voortdurend gebed, heeft voor de Heer Jezus bijzondere waarde. Ons leven behoort een aaneenschakeling van gebed te zijn. Smaad die we ondergaan kunnen we alleen verdragen als we *voortdurend* in gebed zijn *(vgl. Ps 109:4)*.

Voor mijn liefde klagen zij mij aan,
maar ik was [steeds in] gebed.
(Ps 109:4)

De hals* of nek spreekt van onbuigzaamheid, dat wil zeggen van de weigering van de zondaar om zich voor God te buigen en Hem als God te erkennen. Het woord 'halsstarrig' geeft dit goed aan. Het wijst op onwilligheid om God en de naaste te dienen. Als de muur rondom Jeruzalem wordt herbouwd, staat van de vooraanstaande mannen van Tekoa letterlijk in het Hebreeuws: zij *"brachten hun hals niet tot de dienst van hun heren" (Ne 3:5)*. Zij wilden niet dienen. Maar de hals van de bruid heeft zich gebogen voor de bruidegom. Ze wil er voor hem zijn. Daarom is haar hals nu lieflijk. Haar hals is niet langer een lichaamsdeel dat hardnekkigheid uitstraalt, maar is van schoonheid en waarde.

* De hals (of halssieraad) wordt genoemd in *Hooglied 1:10; 4:4,9; 7:1,4*

De parelsnoeren om haar hals kunnen we verbinden met wat Salomo tot zijn zoon zegt *(Sp 1:8-9)*. Hij spreekt over *"de vermaning van je vader"* en *"het onderricht van je moeder"* die als een ketting om de hals zijn als ernaar wordt geluisterd. Voor ons, die door het geloof in de Heer Jezus zonen van God zijn geworden, betekent het dat het ons zal sieren als we luisteren naar vermaning en bereidwilligheid tonen om te leren. We laten dan zien dat we niet meer eigenwillig willen leven, maar dat we onze hals hebben gebogen voor wat God te zeggen heeft.

Mijn zoon, luister naar de vermaning van je vader
en veronachtzaam het onderricht van je moeder niet,
want ze zijn een bevallige krans om je hoofd,
en schakels [van een ketting] om je hals. (Sp 1:8-9)

De Heer Jezus waardeert het als wij niet alleen *zeggen* dat we van Hem houden, maar dit ook *in de praktijk laten zien* door naar vermaning en onderwijs te luisteren. Als wij iemand zien die leeft in overeenstemming met het Woord van God, hebben we daar respect en waardering voor. Een leven in afhankelijkheid van de Geliefde is een *sieraad* waarvan de waarde ten volle door de Heer Jezus wordt gekend. Het is een leven dat lijkt op dat van Hem. Hij luisterde altijd. Elke morgen stond Zijn oor open voor Zijn God en ontving Hij Goddelijk onderwijs *(Js 50:4)*. Zijn leven was volkomen vrij van eigen wil en daardoor was het als prachtige parelsnoeren voor de Vader.

De Heere HEERE gaf Mij een tong van een die onderwijs ontving,
zodat Ik weet met de vermoeide een woord op de juiste tijd te spreken.
Hij wekt Mij elke morgen, Hij wekt Mij het oor,
zodat Ik hoor als zij die onderwijs ontvangen. (Js 50:4)

Sieraden voor de bruid | *vers 11*

> 11 *Wij zullen gouden kettinkjes voor u maken*
> *met zilveren knopjes.*

Hier horen we dat de bruidegom zijn bruid iets belooft. Hij heeft haar laten horen hoe waardevol zij voor hem is. In zijn beschrijving heeft hij vergelijkingen gemaakt met waardevolle materialen. Ze is al mooi, maar nu gaat hij aan wat hij in en aan haar heeft gevonden, zelf sieraden toevoegen die *hij* heeft gemaakt. We zien hier zijn inzet voor zijn bruid.

Hij zegt echter niet in het enkelvoud '*ik* zal ... maken', maar in het meervoud *"wij zullen ... maken"*. Hier herkennen we in het spreken van de brui-

degom het spreken van de Heer Jezus. We beluisteren Zijn voornemen om Zijn bruid nog mooier te maken. Als de Heer Jezus spreekt, horen we altijd de drie-enige God spreken *(vgl. Jh 3:11)*. Het 'Wij' kan worden opgevat als een Goddelijk meervoud: Vader, Zoon en Heilige Geest zijn aan het werk. Zij zijn bezig de bruid met *"gouden kettinkjes"* te omhangen. Goud spreekt van Goddelijke heerlijkheid. Ze zijn ook bezig *"zilveren knopjes"* bij de bruid aan te brengen. Zilver spreekt van verlossing en verzoening en de prijs die daarvoor is betaald.

Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Wij spreken wat Wij weten en Wij getuigen wat Wij hebben gezien; ... (Jh 3:11)

Een ketting is een aaneenschakeling van aparte schakels die samen de ketting vormen. De Heilige Geest hangt ons een prachtige gouden ketting om als Hij door Paulus tegen ons zegt: *"Maar wij weten dat hun die God liefhebben, alle dingen meewerken ten goede, hun die naar [Zijn] voornemen zijn geroepen. Want hen die Hij tevoren heeft gekend, heeft Hij ook tevoren bestemd om aan het beeld van Zijn Zoon gelijkvormig te zijn, opdat Hij [de] Eerstgeborene zou zijn onder vele broeders. En hen die Hij tevoren heeft bestemd, die heeft Hij ook geroepen; en die Hij heeft geroepen, die heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij heeft gerechtvaardigd, die heeft Hij ook verheerlijkt"* (Rm 8:28-30).

Zien we de ketting?

- Schakel 1: We zijn naar Zijn voornemen geroepen.
- Schakel 2: We zijn tevoren gekend.
- Schakel 3: We zijn tevoren bestemd om aan het beeld van Zijn Zoon gelijkvormig te zijn.
- Schakel 4: We zijn geroepen.
- Schakel 5: We zijn gerechtvaardigd.
- Schakel 6: We zijn verheerlijkt.

Is dat geen prachtige ketting? Het is een reeks van zegeningen die als een ketting aan elkaar is geregen en door God aan ons is gegeven. Dit sieraad mogen we in onze harten dragen en in ons hart erover nadenken, zodat we dit geschenk steeds meer gaan waarderen en Hem ervoor prijzen. Wat Hij ons geeft, is altijd iets van Hemzelf, van Zijn heerlijkheid. Daarmee bekleedt Hij ons en daardoor wordt Zijn heerlijkheid door ons weerspiegeld.

Daarbij zien we ook de zilveren knopjes. We zullen nooit vergeten dat alles wat God ons heeft gegeven, die hele keten van heerlijkheden, gebaseerd is op de verlossing door het bloed van Christus, Zijn Zoon. Alles is verbonden met het verlossingswerk van Christus aan het kruis. Welke heerlijkheid 'die om ons heen is gehangen' we ook bewonderen, steeds zullen we zien dat ook die heerlijkheid te danken is aan wat Christus voor ons heeft gedaan. Wij hebben niets gedaan, maar wij hebben alles aan *Hem* te danken.

De nardus van de bruid | *vers 12*

> 12 *Zolang de Koning aan Zijn ronde tafel zit,*
> *verspreidt mijn nardus zijn geur.*

Hier horen we de bruid weer spreken. Ze antwoordt op wat haar geliefde in de voorgaande verzen heeft gezegd. Ze verkeert in rust aan de tafel van de koning. Het is niet zomaar een tafel, maar een feesttafel die rijk gedekt is, voorzien van de lekkerste meel- en vleesspijzen *(1Kn 4:22-23)*. Maar het meest bijzondere van die tafel is dat de koning zelf daaraan aanzit. Alle lekkernijen op de tafel van de koning zouden geen betekenis hebben als hij niet aan de tafel aanzat.

Dit tafereel wijst voor ons op de Heer Jezus en de gemeenschap met Hem. Een tafel spreekt van *gemeenschap*. Het gaat hier niet zozeer om wat er allemaal op die tafel staat, maar om het feit dat het *"Zijn ... tafel"* is. Het gaat hier ook niet in de eerste plaats om een toepassing op de tafel van de Heer, waaraan Zijn avondmaal wordt gevierd. Dit gebeurt wanneer we als gemeente samenkomen. Maar hier gaat het, in beeld, om het beleven van de voortdurende gemeenschap met de Heer Jezus. Dat het om *voortdurende* gemeenschap gaat, wordt tot uitdrukking gebracht door de *"ronde tafel"*. Wat rond is, is zonder begin en zonder einde. De gemeenschap die we met de Heer Jezus mogen beleven, is naar haar aard eeuwig, omdat Hij eeuwig is.

Als de bruid bij de koning aan zijn tafel komt, heeft ze haar eigen nardus, *"mijn nardus"*, bij zich. *"Zolang"* ze samen met de koning aan zijn tafel zit, vult de geur van haar nardus de eetzaal. We denken hierbij als vanzelf aan Maria van Bethanië, van wie we lezen: *"Maria dan nam een pond balsem van*

onvervalste, kostbare nardus, zalfde de voeten van Jezus en droogde Zijn voeten met haar haren af; en het huis werd met de geur van de balsem vervuld" (Jh 12:3).

Het verspreiden van de geur van de nardus is een beeld van aanbidding. Dat kunnen we wel begrijpen. Het is toch een ongekend voorrecht voor ons, die vroeger nergens deel aan hadden en de hel tegemoet gingen, om nu bij de Allerhoogste 'aan tafel' te mogen zitten? Hij heeft ons verlost uit onze ellende en die hoge plaats van gemeenschap met Hemzelf gegeven. We mogen daar steeds aan denken. De Heer Jezus verbindt de zalving door Maria niet voor niets aan de verkondiging van het evangelie *(Mt 26:13)*. Het laat zien dat wie verlost is van zijn zonden, een aanbidder van God en van de Heer Jezus wordt.

Voorwaar, Ik zeg u: overal waar dit evangelie wordt gepredikt in de hele wereld, zal ook van wat deze heeft gedaan, gesproken worden tot haar gedachtenis. (Mt 26:13)

Als we dit toepassen op het samenkomen van de gemeente aan de tafel van de Heer, is wat de bruid en Maria hebben gedaan een aanmoediging voor ons om ons voor te bereiden op de ontmoeting met Hem *(vgl. Dt 16:16-17)*. Maria heeft voor haar nardus gespaard. De kosten van deze zalfolie bedroegen driehonderd denaren. Omgerekend is dat globaal het jaarloon van een werknemer – één denaar is een dagloon *(Mt 20:2)*. Maria is lang bezig geweest met de voorbereidingen voor haar daad, die zoveel waardering van de Heiland kreeg.

Drie keer per jaar moet alles wat mannelijk is onder u, verschijnen voor het aangezicht van de HEERE, uw God, op de plaats die Hij zal uitkiezen: op het Feest van de ongezuurde [broden], op het Wekenfeest en op het Loofhuttenfeest. Men mag echter niet [met] lege [handen] voor het aangezicht van de HEERE verschijnen, [maar] ieders geschenk moet overeenkomen met de zegen van de HEERE, uw God, die Hij u gegeven heeft. (Dt 16:16-17)

Een bundeltje mirre | *vers 13*

> *13 Mijn Liefste is mij een bundeltje mirre*
> *dat tussen mijn borsten overnacht.*

De bruid verspreidt de geur van de nardus in de tegenwoordigheid van de koning *(vers 12)*, omdat hij haar *"liefste"* is. Hij is haar een en al. In dit korte *vers 13* staan drie keer de woorden *"mij"* of *"mijn"*, wat haar uitspraken heel persoonlijk maakt. Ze omschrijft wat hij voor haar is. Hij is in de eerste plaats voor haar *"een bundeltje mirre"*. Mirre is een aangenaam geurende hars en kan een bittere, maar ook een zoete smaak hebben. Mirre wordt gewonnen uit verschillende soorten bomen en wordt verkregen door in-

snijdingen in die bomen. De boom wordt dus verwond. Bij de hoge woestijntemperaturen sijpelt de zacht geworden hars vanzelf naar buiten. In de tijd van de Bijbel stond mirre symbool voor lijden en dood*.

Wat de bruid zegt, is van toepassing op onze verbinding met de Heer Jezus. Wordt onze aanbidding – waarvan de nardus spreekt – niet op een bijzondere wijze opgewekt als we denken aan Zijn lijden en dood? Hij is onze *"Liefste"*, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad met een liefde zo groot, dat Hij Zichzelf voor ons overgaf in de dood. Hij is *"de Zoon van God, Die mij heeft liefgehad en Zichzelf voor mij heeft overgegeven" (Gl 2:20b)*. Toen Hij aan het kruis hing, werd Hem *"met mirre gemengde wijn"* gegeven *(Mk 15:23)*. En Nicodémus bracht Hem na Zijn dood *"een mengsel van mirre en aloë"* om daarmee Zijn lichaam te zalven *(Jh 19:39)*.

De bruid spreekt erover dat haar bruidegom is als *"een bundeltje mirre dat tussen mijn borsten overnacht"*. Voor ons betekent dit dat de Heer Jezus in Zijn lijden en dood een plaats van dichte nabijheid en intimiteit in ons hart heeft. Borsten worden vaker genoemd in de Bijbel. Ze worden net als andere lichaamsdelen openlijk genoemd, zonder enige bijgedachte aan zondige lust. De lichaamsdelen die worden genoemd, zijn mooi. Ze laten letterlijk Gods 'creativiteit' zien (creatie =schepping), terwijl wij daarin ook nog een geestelijke betekenis mogen zien. Borsten zijn in de Bijbel een beeld van geestelijke volwassenheid, van rijpheid in het geloof, waardoor iemand in staat is voedsel door te geven aan baby's in het geloof.

De *"borsten"* (meervoud) wijzen ook op het evenwicht in het geloofsleven, waarbij we kunnen denken aan geloof enerzijds en liefde anderzijds. We vinden deze twee kenmerken in *"[het] borstharnas van [het] geloof en [de] liefde" (1Th 5:8)*. Het borstharnas, dat bestaat uit geloof en liefde, beschermt de borst, waar het hart zit. Paulus bidt voor de gelovigen in Efeze dat *"Christus door het geloof in uw harten woont, terwijl u in [de] liefde geworteld en gegrond bent" (Ef 3:17)*. In ons hart woont Christus en daar overdenken we met grote dankbaarheid Zijn werk in geloof en liefde. We geloven daarin met heel ons hart en stellen daarop ons volle vertrouwen. Door Zijn werk voor ons zijn we ook overtuigd van Zijn volkomen liefde voor ons.

---

* Bron: http://nl.wikipedia.org/wiki/Mirre

Het kan helaas gebeuren dat we Hem niet meer in geloof en liefde in ons hart koesteren, zodat Hij niet meer die plaats van intimiteit heeft. Dat is het geval als we onze liefde aan de wereld en de dingen van de wereld geven. De apostel Johannes waarschuwt ervoor de wereld niet lief te hebben, want als dat gebeurt, is er geen deel aan de liefde van de Vader *(1Jh 2:15)*. De ene liefde sluit de andere liefde uit.

Hebt de wereld niet lief, noch wat in de wereld is. Als iemand de wereld liefheeft, is de liefde van de Vader niet in hem. (1Jh 2:15)

Bij de massa van Gods volk wordt het tegenovergestelde gevonden van wat leeft bij het overblijfsel, waarvan de bruid een beeld is. God zegt van Zijn overspelige volk: *"Laat zij haar hoererij van haar gezicht wegdoen, en haar overspel van tussen haar borsten" (Hs 2:1b)*. Hij merkt bij de Zijnen op wat er 'tussen de borsten' is. Wat is er in ons hart: liefde voor de Heer Jezus of liefde voor de wereld?

Het antwoord op die vraag hangt af van ons begrip van het woord *"overnacht"* dat de bruid gebruikt. De wereld bevindt zich in de nacht omdat de Heer Jezus, het Licht van de wereld, er niet is. Hij is door de wereld verworpen *(Jh 1:5-10)*. Wij bevinden ons in de wereld en dus in de nacht, maar het is een nacht die bijna voorbij is *(Rm 13:12a)*. *"Wij zijn niet van [de] nacht" (1Th 5:5b)*, en wij mogen de Heer Jezus 'tussen onze borsten laten overnachten', dat wil zeggen Hem als onze grootste schat koesteren. Wat een vreugde moet het voor Hem zijn om in de wereld die Hem heeft verworpen, voor de Zijnen die in de wereld zijn het kostbaarste bezit te zijn.

Een tros hennabloemen | *vers 14*

> 14 *Mijn Liefste is mij een tros hennabloemen*
> *uit de wijngaarden van Engedi.*

Opnieuw *(vers 13)* klinkt het uit de mond van de bruid: *"Mijn liefste is mij ..."*. Ze voegt aan de vorige vergelijking nu die van *"een tros hennabloemen"* toe. In de vorige vergelijking, die van een bundeltje mirre, horen we wat de bruidegom voor haar hart, haar innerlijk, betekent. Het bundeltje mirre werd door niemand gezien.

De hennabloemen werden wel door Joodse meisjes gebruikt om een bloemenkrans van te maken en zich daarmee te versieren. Door de hennabloe-

men toont ze aan anderen wie de bruidegom voor haar is. De bloemen laten dus zien wat hij *uiterlijk* voor haar is. Ze zijn afkomstig *"uit de wijngaarden van Engedi"*. Wijngaarden en wijn stellen vreugde voor *(Ri 9:13; Ps 104:15a)*. Engedi betekent 'bron van het bokje'.

Maar de wijnstok zei tegen hen: Zou ik mijn nieuwe wijn opgeven, die God en mensen vrolijk maakt, en zou ik weggaan om boven de [andere] bomen te zweven? (Ri 9:13)

Dit vers beeldt uit, samen met het vorige vers, dat Christus zowel *innerlijk* als *uiterlijk* onze 'Liefste' is. We koesteren Hem niet alleen in ons hart, maar 'tooien' ons ook zichtbaar met Hem. We laten aan onze omgeving zien dat we blij zijn met Hem. Dat zal in al onze daden en woorden, in ons hele gedrag, door anderen op te merken zijn. Als ons hart op Hem is afgestemd en Hij als een bundeltje mirre tussen onze borsten overnacht, moet dat ook zichtbaar worden in ons leven.

Aan die vreugde geven we uiting in 'Engedi'. Het is de naam van een woestijn waar David heen vluchtte en zich schuilhield voor Saul *(1Sm 24:1-2)*. In de wildernis van deze wereld mogen we *die* bijzondere plaats innemen. Zoals al is opgemerkt, betekent Engedi 'bron van het bokje'. Dat bepaalt ons bij het werk van de Heer Jezus als het zondoffer. De bok is wel bij uitstek het dier van het zondoffer *(Lv 16:5)*. Door het zondoffer te worden heeft Christus verzoening bewerkt. Dat sluit ook aan bij een mogelijke betekenis van het woord 'henna'. Er is wel verondersteld dat dit woord een wortel heeft die 'verzoening', 'losprijs', 'bedekking' betekent.

David trok daarvandaan en bleef in de bergvestingen van Engedi. En het gebeurde, nadat Saul was teruggekeerd van het achter[volgen] van de Filistijnen, dat men hem vertelde: Zie, David is in de woestijn van Engedi. (1Sm 24:1-2)

Christus is de Bron van de verzoening, de Bron van het leven. Hij is de Bron uit Wie voortdurend alles opwelt wat ons vreugde geeft in het leven in de woestijn van deze wereld. Als Hij voor alles in ons leven de Bron is uit Wie we putten wat we nodig hebben, mogen we het persoonlijk de zonen van Korach nazeggen: *"Al mijn bronnen zijn in U" (Ps 87:7b)*. Onze omgeving zal dat in ons leven waarnemen, maar bovenal zal het gezien worden door onze 'Liefste'.

U bent mooi, mijn vriendin | *vers 15*

> *15 Zie, u bent mooi, Mijn vriendin,*
> *zie, u bent mooi, uw ogen zijn [als] duiven.*

De bruidegom reageert op de uitingen van de liefde van de bruid door haar schoonheid te roemen. Door twee keer te zeggen *"u bent mooi"*, benadrukt hij die. Soms is die bevestiging ook wel eens nodig. Dat geldt ook voor onze relatie met de Heer. Wij mogen dan tegen iemand zeggen: 'Jij bent mooi voor God zoals je bent. Hij ziet je aan in de Heer Jezus, de Geliefde. In Hem heeft God je aangenomen.'

De eerste keer prijst de bruidegom de schoonheid van de bruid om haar te bemoedigen. Hij noemt haar daarbij weer *"mijn vriendin" (vers 9)*. De tweede keer zegt hij het omdat haar *"ogen als duiven"* zijn. Hij ziet aan haar ogen, die de spiegel van de ziel zijn, dat ze alleen maar naar *hem* kijkt. Ogen duiden op geestelijk inzicht. Ze ziet in hem alles wat ze nodig heeft.

Zo zegt de Heer Jezus tegen Zijn discipelen dat zij omgeven zijn door vijandige mensen en daarom, onder andere, *"oprecht als de duiven"* moeten zijn *(Mt 10:16)*. 'Oprecht' heeft de betekenis van 'eenvoudig', 'argeloos' *(vgl. Mt 6:22)*. Het oog van de duif heeft slechts één kijkrichting, het kan maar op één ding gericht zijn, niet op meerdere dingen tegelijk, want het kan zich niet bewegen. Het geeft de standvastigheid en vastberadenheid van de blik aan. Dat is ook voor ons belangrijk. Als we de Heer Jezus liefhebben, moeten onze ogen niet heen en weer zwerven, maar alleen naar Hem kijken.

De lamp van het lichaam is het oog; als dan uw oog eenvoudig is, zal uw hele lichaam verlicht zijn; ... (Mt 6:22)

De duif is een trouwe vogel. Vaak zien we twee duiven bij elkaar. Die blijven elkaar ook altijd trouw. Zo ziet de Heer ons, Zijn bruid. Hij zegt tegen ons dat Hij ons als duiven ziet, die in hun liefde Hem trouw zullen zijn en alleen naar Hem willen kijken. Ook als wij moeten toegeven dat onze ogen zo vaak naar andere dingen kijken, dan kent Hij toch onze wens om echt alleen Hem te willen zien.

Hij weet dat we willen luisteren naar de oproep om te *"zien op Jezus" (Hb 12:2)*. Het woord 'zien' betekent letterlijk 'wegzien', dat is van alle andere dingen afzien en het oog uitsluitend op één voorwerp gericht houden. Als dat bij ons gevonden wordt, als ons hart helemaal alleen naar Hem uitgaat, dan zijn wij 'mooi' voor Hem. Onze schoonheid voor Hem wordt bepaald door de blikrichting van onze ogen.

Paulus spreekt in zijn *tweede brief aan de Korinthiërs* ook over *"de eenvoudigheid ... jegens Christus"* (2Ko 11:3). Hij vreest dat de Korinthiërs daarvan zijn afgeweken. Moet niet van de gemeente als geheel worden gezegd dat die vrees terecht is gebleken? Haar gedachten zijn niet gericht gebleven op Christus alleen. De liefde tot de Heer Jezus is verkoeld. Ze is haar verbinding met Hem vergeten en heeft zich verbonden met de wereld. Ze is geen reine maagd gebleven. Dat doet de Heer Jezus groot verdriet.

Paulus wijst erop hoe dat is gekomen. Het komt omdat de gemeente de listen van de satan niet goed heeft doorgehad, net zoals dat bij Eva het geval was. Het lukte de satan om de blik van Eva van God af te wenden en die te richten op wat hij haar voorstelde. Daardoor is Eva vergeten wat God had gezegd en zijn haar gedachten bedorven door wat de slang zei. Wat had ze moeten doen? Eenvoudig vasthouden aan wat God had gezegd. Als wij ontdekken dat we niet meer genoeg hebben aan het ene Voorwerp voor ons oog, omdat ons hart naar andere dingen uitgaat, laten we dat dan belijden en terugkeren tot onze eerste liefde voor Hem.

U bent mooi, mijn liefste | *vers 16*

> 16 *Zie, U bent mooi, mijn Liefste, ja, lieflijk.*
> *Ja, onze rustbank is het groene loof.*

Hier is de bruid aan het woord. De bruid zegt tegen de bruidegom, in reactie op wat hij in het vorige vers tegen haar heeft gezegd, dat hij *"mooi"* is en ook dat hij *"lieflijk"* is. Telkens zeggen ze elkaar wat ze voor elkaar voelen en betekenen. Ze spreken de taal van de liefde.

Het woord *"zie"* is, net als in het vorige vers, een uitroep van bewondering. Ze is onder de indruk van zijn gestalte, ze vindt hem *"mooi"*, innemend. Als ze hem ziet, is ze diep van hem onder de indruk. Hij overtreft iedereen, hij is haar *"liefste"*. Maar niet alleen zijn gestalte brengt haar in vervoering, hij is ook *"lieflijk"* in zijn omgang met haar. Met een *"ja"* onderstreept ze dat. In de manier waarop hij haar benadert en aandacht aan haar geeft, toont hij zijn respect voor haar. Hij gaat vol liefde met haar om.

Dit brengt haar tot een nieuw *"ja"* en nu in verbinding met rust. Ze komt bij hem tot rust en hij ook bij haar. Ze spreekt niet over 'mijn' of 'uw rustbank', maar over *"onze rustbank"*. De plaats waar hun rustbank staat, is *"het*

groene loof". De bruid ziet zichzelf met de bruidegom in de vrijheid van het groene veld. 'Groen' spreekt van frisheid, van leven en van rust (groen is de kleur die rust geeft aan de ogen). 'Loof' spreekt van intimiteit en beslotenheid, het alleen zijn met de geliefde zonder dat anderen hen zien.

We kunnen dit toepassen op onze liefdesrelatie als gelovigen met de Heer Jezus. Toen we Hem niet kenden, *"was er geen gedaante dat wij Hem begeerd zouden hebben" (Js 53:2)*. Maar nu zeggen we graag tegen Hem dat Hij mooi is, dat Hij onze Liefste is, ja, dat Hij lieflijk is. Hij is voor ons indrukwekkend als we naar Hem kijken, als we de Schrift lezen en zien Wie Hij is en wat Hij heeft gedaan. En komen we ook niet diep onder de indruk van de wijze waarop Hij met ons omgaat?

In die verhouding hebben we rust, terwijl we weten dat de Heer Jezus hierin ook rust vindt. Dit is echter geen lege stilte, maar een rust die fris is, waarin iets groeit, waarin het leven zich ontwikkelt. Het is niet de rust van de zelfgenoegzaamheid, maar van de voldoening van een levende relatie. Dat zien we in het groene loof. Als iets groen is, groeit het. Zo is het met onze liefde voor de Heer Jezus. Er is rust en tegelijk groei. We worden overweldigd als we worden bepaald bij Zijn onveranderlijke liefde voor ons.

Dit is wel speciaal zo wanneer we op zondag als gemeente bij elkaar zijn. Wij willen dan God en de Heer Jezus aanbidden en gemeenschap met Hen hebben en bij het vieren van het avondmaal eraan denken wat Christus voor ons heeft gedaan. Tijdens die samenkomst kunnen er rustige momenten zijn. Er gebeurt dan niets hoorbaars. Er wordt niet gezongen, niets voorgelezen, geen dankzegging uitgesproken. Dat kan twee dingen betekenen. Het kan zijn dat de harten vol van aanbidding voor de Heer zijn. Dan wordt er niets gezegd, maar heeft de Heilige Geest de harten zo op de Heer Jezus en Zijn werk kunnen richten, dat er algemene bewondering voor Hem is. Het kan echter ook zo zijn, dat de harten leeg zijn. Dan hebben we niets in ons hart voor de Heer Jezus. We zijn niet in het groene loof, maar op een dorre plek.

Of wij met volle of met lege harten komen, heeft te maken met ons dagelijks leven tijdens de week. Als ons leven werkelijk voor de Heer is en we ons met Hem bezighouden, van Hem leren en ons geestelijk voeden met de dingen die Hij ons van Zichzelf in Zijn Woord laat zien, dan zul-

len we met volle harten komen. We hebben ook de opdracht om niet met lege handen – voor ons: harten – naar de samenkomst te komen *(Ex 23:15; 34:20; Dt 16:16)*.

Het Feest van de ongezuurde [broden] moet u in acht nemen. Zeven dagen [lang] moet u ongezuurde [broden] eten, zoals Ik u geboden heb, op de vastgestelde tijd in de maand Abib, want in die [maand] bent u uit Egypte vertrokken. Maar men mag niet met lege [handen] voor Mijn aangezicht verschijnen. (Ex 23:15)

We moeten allemaal iets hebben, niet alleen de broeders, maar ook de zusters. We komen samen als gemeente. De broeders zijn degenen die de aanbidding tot uitdrukking brengen. Het kan zijn dat een broeder persoonlijk niets heeft, maar toch iets zegt, een lied opgeeft of iets leest uit de Schrift of een dankzegging uitspreekt, waar zijn hart niet zo bij betrokken is, maar waarmee hij toch uitdrukking geeft aan wat er leeft in de harten van de zusters. Zo kan de Heer dwars door onze zwakheden heen werken wat is tot Zijn eer.

Ceders en cipressen | *vers 17*

> 17 *De balken van onze huizen zijn ceders,*
> *onze dakspanten zijn cipressen.*

De bruid is nog in het vrije en groene veld, dat ze in het vers hiervoor vergelijkt met *"onze rustbank"*. Nu vergelijkt ze de bomen met bouwmateriaal voor *"onze huizen"* en *"onze dakspanten"*. In het vrije groene veld ziet de bruid zich omgeven door ceders. Daarin herkent ze balken voor hun huizen. De hoge cipressen ziet ze als dakspanten die het dak vormen. Ze weet dat het samenzijn met de bruidegom de bescherming en vastigheid heeft van de ceders die haar omgeven, terwijl de cipressen een beschutting tegen de hitte van de zon zijn.

Het is opmerkelijk dat het meeste houtwerk in de tempel van Salomo van cederhout en cipressenhout was *(1Kn 5:8,10)*. God achtte deze houtsoorten het meest geschikt voor de bouw van Zijn huis op aarde. Dat doet eraan denken dat de beschrijving van de plaats waar de bruid hier is, van Gods heiligdom spreekt en van de gemeenschap met Hem.

Hout groeit uit de aarde. De houtsoorten spreken van Christus Die *"als een wortel uit dorre aarde" (Js 53:2)* opgroeide als de onvergankelijke Mens. Er is opgemerkt dat cipressen veel op begraafplaatsen in Judéa voorkwamen.

Ze kunnen dus worden verbonden met de dood, waardoor wij dit kunnen toepassen op de dood van Christus. Wat Hij in Zijn leven en in Zijn dood is geweest, is de kracht van Gods huis en de zekerheid van de toekomst. God vond Zijn rust in de tempel die van dit hout was gemaakt en dat is ook de plaats waar de gelovige rust vindt.

Opmerkelijk is ook nog dat de bruid niet over 'ons huis' spreekt, maar over *"onze huizen"*. Daarom geldt de toepassing niet alleen voor Gods huis, de gemeente, maar ook voor de huizen waarin wij wonen. De gemeente is gebouwd op Christus als de Zoon van de levende God en ze is ontstaan door Zijn werk op het kruis. We mogen in de gemeente denken aan de dood van Christus en Hem hiervoor eren. Maar het is ook belangrijk dat Christus en Zijn werk het fundament is van onze woningen, onze huwelijken en onze gezinnen. Hij moet daarin centraal staan.

Wij mogen onszelf wel afvragen of wij onze huizen bouwen met dezelfde materialen als die waarmee Gods huis wordt gebouwd. Alles wat in onze huizen in verbinding met Christus en Zijn werk staat, versterkt de bouw van de gemeente als Gods huis. Alles wat we zonder Christus in onze huizen doen of toelaten, verzwakt Gods huis.

Nemen Gods Woord en het gebed in onze huizen de centrale plaats in of zijn we alleen druk bezig onze huizen tot gerieflijke woonoorden te maken waarin we tot in lengte van dagen willen wonen? Het is Gods bedoeling dat onze huizen ook *Zijn* huizen zijn, waar Hij met ons gemeenschap kan hebben op grond van de dood van Zijn Zoon, net zoals Hij dat met ons wil hebben in Zijn huis, de gemeente.

Toen kwam het woord van de HEERE door de dienst van de profeet Haggaï:

Is het voor u wel de tijd
om in uw fraai overdekte huizen te wonen,
terwijl dit huis verwoest ligt? (Hg 1:3-4)

De profeet Haggaï spreekt daarover duidelijke taal tot Gods aardse volk *(Hg 1:3-4)*. Hij zegt tegen ons dat wij de waarde van onze eigen huizen voor God uit het oog verliezen en daarvan een verkeerd gebruik maken als we Gods huis uit het oog verliezen. Dan worden *"onze huizen"* alleen huizen van mensen, waarin Hij geen plaats heeft. Het zijn niet langer huizen waarin we gemeenschap met de Heer hebben. En dat is wat de bruid juist wel verlangt en waarin zij een voorbeeld voor ons is.

Hooglied 2

De bruid: een lelie | *verzen 1-2*

> 1 *Ik ben een roos van Saron,*
> *een lelie uit de dalen.*
> 2 *Als een lelie tussen de distels,*
> *zo is Mijn vriendin tussen de meisjes.*

De bruid zegt dat zij *"een roos van Saron, een lelie uit de dalen"* is *(vers 1)*. De roos en de lelie zijn kleine veldbloemen. Hiermee brengt de bruid haar geringheid tot uitdrukking, wat zij benadrukt door te zeggen dat ze een lelie *"uit de dalen"* is. Het dal wijst op een plaats van vernedering. Saron en het dal worden plaatsen van veiligheid en rust voor Gods volk, dat uit de grote verdrukking komt: *"Saron zal tot een schaapskooi worden en het Dal van Achor tot een rustplaats voor rundvee, voor Mijn volk, dat Mij gezocht heeft" (Js 65:10)*.

In *vers 2* reageert de bruidegom op wat de bruid in *vers 1* van zichzelf zegt. Hij neemt het beeld over dat de bruid gebruikt en spreekt over haar als *"een lelie"*. Zo ziet hij haar. En hij ziet haar, deze tere veldbloem, *"tussen de distels"*, waardoor haar schoonheid des te meer tot uiting komt. Ze is als een diamant die op een zwarte doek ligt, waardoor de schittering van de diamant des te sterker straalt.

Distels, vaak samen met dorens genoemd, zijn een beeld van de zonde *(Gn 3:18)*. Het is de menselijke natuur, zoals die geworden is door de zondeval. *"De meisjes"* kunnen we hier zien als de dochters van het afvallige Israël *(Hs 4:14; Ez 2:6)*. Distels zullen er in het vrederijk niet meer zijn *(Ez 28:24)*. *"Voor een distel zal een mirt opkomen" (Js 55:13)*. Dat is te danken aan de Heer Jezus, Die de vloek van de zonde heeft gedragen.

De wereld is vol dorens en distels en zucht onder de gevolgen van de vloek, die door de zonde op de schepping rust *(Rm 8:20-22)*. Het is zeer pijnlijk om hier te wonen. We voelen het soms ook onder elkaar dat er dorens en distels zijn. Ook wij kunnen anderen pijn doen.

Maar toch lezen we hier dat er wordt gezegd: 'Als een lelie tussen de distels, zo ben jij.' Een lelie is een bloem die slechts kort bloeit. De Heer Jezus zegt daarvan: *"En wat bent u bezorgd over kleding? Let op de lelies op het veld, hoe zij groeien; zij arbeiden niet en spinnen niet; en Ik zeg u, dat zelfs Salomo in al zijn heerlijkheid niet was bekleed als een van deze. Als nu God het gras op het veld, dat er vandaag is en morgen in een oven wordt geworpen, zo bekleedt, zal Hij niet veel meer u [bekleden], kleingelovigen?" (Mt 6:28-30)*. We zien hier dat de Heer de lelies op het veld gelijkstelt aan het gras vanwege de kortstondige heerlijkheid die zij hebben. De lelies schitteren een dag en worden de volgende dag verbrand in een oven.

Ondanks de kortstondigheid bekleedt God de lelies met een schoonheid die de heerlijkheid van Salomo te boven gaat. De volgelingen van de Heer Jezus krijgen een heerlijkheid die groter is dan die van Salomo, ondanks het feit dat Hij hen als 'kleingelovigen' moet aanspreken. De bruid heeft voor de bruidegom diezelfde grote heerlijkheid, ondanks wat zij van zichzelf denkt. Het gelovig overblijfsel van Israël zal door de Messias worden bekleed met een heerlijkheid die van Hemzelf afkomstig is *(Ez 16:14)*.

Van u ging een naam uit onder de heidenvolken vanwege uw schoonheid, want die was volmaakt door Mijn glorie, die Ik op u gelegd had, spreekt de Heere HEERE. (Ez 16:14)

De Heer Jezus ziet de Zijnen in een wereld vol dorens en distels. Voor Hem zijn zij als lelies. Dat mag ons vertrouwen geven in de korte tijd dat we op aarde zijn. Hij zal ons alles geven wat we nodig hebben. De zorg die Hij heeft voor het gelovige overblijfsel in de eindtijd, heeft Hij nu ook voor ons. Wij mogen getuigen zijn te midden van een verkeerd en verdraaid geslacht *(Fp 2:15)* en vooral te midden van de afvallige naamchristenheid.

Mijn liefste is als een appelboom | *vers 3*

> 3 *Als een appelboom tussen de bomen van het woud,*
> *zo is mijn Liefste tussen de jongemannen.*
> *Ik verlang er sterk naar in Zijn schaduw te zitten,*
> *en Zijn vrucht is zoet voor mijn gehemelte.*

De bruid geeft hier weer een getuigenis van wat de bruidegom voor haar is. Hij heeft haar in het vorige vers vergeleken met *"een lelie tussen de distels"*. Zij vergelijkt hem nu met *"een appelboom tussen de bomen van het*

woud”. Een boom is een beeld van kracht *(vgl. Dn 4:10-14,20-26; Ez 17:24)*. De appelboom spreekt van de Heer Jezus. De andere bomen stellen de jongemannen van de wereld voor, indrukwekkende personen, die ook proberen de aandacht van de bruid op zich te vestigen en die haar willen verleiden tot liefde voor hen.

Voor die andere bomen heeft ze verder geen aandacht, ondanks hun indrukwekkende gestalte. Haar verlangen gaat alleen naar hem uit, die zij haar liefste noemt. Er is niemand die met hem is te vergelijken. Hij is en heeft alles wat ze wenst. Ze verlangt sterk naar hem vanwege zijn schaduw en zijn vrucht, dat is vanwege zijn bescherming en zijn voedsel.

Onder de appelboom is in de eerste plaats rust te vinden: ze wil er zitten *(vgl. Lk 10:39)*. Het is een schuilplaats tegen de hitte: er is schaduw *(Js 25:4)*. Er is ook voedsel waarvan de smaak goed is: de vrucht is zoet *(Ps 34:9)*. Toen de Heer Jezus de menigte voedsel gaf, liet Hij hen eerst rustig plaatsnemen *(Mk 6:31)*. Om iets van Hem te ontvangen, moet er rust zijn. Als we rusteloos heen en weer vliegen of telkens gestoord worden door allerlei meldingen op de communicatiemiddelen die we op zak of in de tas hebben, missen we veel van het voedsel dat Hij geeft.

We moeten dicht bij Hem zijn om Zijn schaduw, Zijn bescherming, te ervaren en Zijn vrucht te genieten. Als we van Hem afdwalen, als we niet dicht bij Hem zijn, missen we Zijn schaduw. Christus is niet eenvoudig een middel om in de hemel te komen, maar in Hem komt de vreugde van de hemel naar beneden om onze harten te vullen en ons te ondersteunen op onze reis naar de hemel.

Appels, de vruchten van de appelboom, worden in Gods Woord wel vergeleken met goede woorden. In *Spreuken 25* staat het in beeldende taal: *“Een woord op het juiste moment gesproken, is [als] gouden appels in zilveren schalen” (Sp 25:11)*. De woorden zelf zijn van goud; het zilver spreekt van de manier waarop ze worden doorgegeven. Zo spreekt de Heer Jezus tot ons. Goud spreekt van goddelijke heerlijkheid. Zilver spreekt van de prijs die voor de verlossing is betaald. Wanneer we in Zijn schaduw zitten en willen eten van de vrucht van de boom, dan betekent dit dat Hij tot ons woorden van Goddelijke glorie spreekt, die verbonden zijn met de verlossing.

Wat zou het mooi zijn als we ook zo *onderling* spreken, woorden die getuigen van Gods heerlijkheid en woorden waarvan we weten dat ze met de behoudenis verbonden zijn. Dan zullen we geen harde woorden spreken. De mannen worden ervoor gewaarschuwd niet bitter tegen hun vrouw te zijn *(Ko 3:19)*. Dat zal niet gebeuren wanneer ze goede woorden spreken, woorden die opbouwen. Om goede woorden te spreken, moeten we ze eerst tot ons nemen en eten.

Mannen, hebt uw vrouwen lief en weest niet bitter tegen hen. (Ko 3:19)

Jeremia vertelt ons hoe dat kan: *"[Zodra] Uw woorden gevonden werden, at ik ze op. Uw woord was mij tot vreugde en tot blijdschap in mijn hart, want Uw Naam is over mij uitgeroepen, HEERE, God van de legermachten" (Jr 15:16)*. Is dat niet bemoedigend? Laten we, wanneer we met elkaar praten, woorden gebruiken die goed zijn, die we willen eten, woorden die ons geestelijk goed doen en gezond maken en houden. Het bewustzijn dat Gods Naam over ons is uitgeroepen, dat we naar Zijn Naam genoemd zijn, zal dat in ons bewerken.

We kunnen dus met recht zeggen dat de Heer Jezus Christus voor de gelovige 'de appelboom' is. Laten we in Zijn schaduw zitten en van Zijn vrucht eten.

Zijn banier over mij is de liefde | *vers 4*

> 4 *Hij brengt mij in het wijnhuis,*
> *en de liefde is Zijn banier over mij.*

De bruid wordt, na het zitten in de schaduw van de bruidegom en het genieten van wat hij te eten geeft *(vers 3)*, door de bruidegom in een volheid van vreugde gebracht. Dat wordt zinnebeeldig uitgedrukt door *"het wijnhuis"* waarin hij haar brengt. Ze verheugt zich over zijn liefde, die als een banier over haar is. Een banier spreekt van overwinning. Waar de banier is geplaatst, is de overwinning behaald. Liefde overwint de grootste angst en vijandschap.

De gelovige mag weten dat hij door de Heer Jezus in de volle vreugde van de gemeenschap met Hem is gebracht. Zoals we al eerder hebben gezien *(Hl 1:2)*, is de wijn een beeld van *blijdschap*. Hier zien wij onszelf als gelovigen in een huis van blijdschap gebracht. We zijn dat huis niet in eigen

kracht binnengegaan en we hebben onszelf daarvoor ook niet uitgenodigd. *Christus* heeft ons uitgenodigd. Hij heeft ons daar gebracht, Hij heeft ons in Zijn genade die plaats bij Hem gegeven. Door Zijn werk op het kruis heeft Hij de deur van dat huis voor ons geopend en ons daar binnengedragen.

De Heer Jezus stelt dat voor in de gelijkenis van het verloren schaap, dat door de herder wordt gevonden. Hij legt het *blij* op zijn schouders en brengt het thuis. Dan roept hij zijn vrienden en buren bijeen en nodigt hen uit om *blij* met hem te zijn. Het is een beeld van de blijdschap die er in de hemel is over één zondaar die zich bekeert *(Lk 15:5-7)*.

Hetzelfde en nog indrukwekkender zien we in de gelijkenis die de Heer Jezus, ook in *Lukas 15*, over de verloren zoon vertelt. Als deze zoon thuiskomt, brengt zijn vader hem in zijn eigen huis, het huis van de vader, waar een overvloed aan vreugde is. Daar is een grote maaltijd klaargemaakt in een sfeer van blijdschap, die wel begint maar nooit eindigt: *"En zij begonnen vrolijk te zijn" (Lk 15:24)*. Dat begint hier op aarde, waar we dit feest al mogen genieten als een voorsmaak van de hemel, waar we dit feest tot in alle eeuwigheid zullen voortzetten.

En Mozes bouwde een altaar en gaf het de naam: De HEERE is mijn Banier! (Ex 17:15)

De banier spreekt van de Heer Jezus als de Overwinnaar en van Zijn macht *(Ex 17:15; Js 5:26; 11:10,12)*. Hij heeft Zijn liefde bewezen door voor ons in de dood te gaan en ons daardoor te bevrijden van de angst voor de duivel: *"In de liefde is geen vrees, maar de volmaakte liefde drijft de vrees uit" (1Jh 4:18)*.

De banier spreekt behalve van overwinning, ook van eigendom. Het gebied waar een banier is, behoort toe aan de persoon die de banier daar heeft geplaatst. Als we naar boven kijken en we zien de banier, dan zien we Hem, de Overwinnaar, en we kennen Zijn liefde. Dan zijn we niet bang meer voor welke macht dan ook, die ons aan Hem zou kunnen ontrukken *(Jh 10:28-29)*. De banier van Zijn liefde is als het ware een omslagdoek waarin Hij ons helemaal heeft gewikkeld, waardoor we Zijn warmte en tevens bescherming en geborgenheid voelen. We mogen met vreugde in die liefde rusten.

Die combinatie van vreugde en liefde zien we ook bij God. Door het werk van Zijn Zoon kan God Zich over Zijn volk met blijdschap verheugen en

in Zijn liefde zwijgen of rusten *(Zf 3:17)*. Wij zijn in staat gesteld te delen in de gevoelens van God, omdat Christus in onze plaats het oordeel van God heeft gedragen. Daardoor heeft Hij de deur naar het huis van volkomen blijdschap en liefde, naar het huis en het hart van de Vader voor ons geopend.

Ik ben ziek van liefde | *verzen 5-6*

> 5 *Sterk mij met rozijnenkoeken,*
> *verkwik mij met appels,*
> *want ik ben ziek van liefde.*
> 6 *Laat Zijn linkerarm onder mijn hoofd zijn*
> *en Zijn rechter mij omhelzen.*

De bruid is overweldigd door de banier van de liefde van de bruidegom over haar *(vers 4)*. Ze is zelfs *"ziek van liefde" (vers 5)*. Daarmee zegt ze dat ze het gevoel heeft dat haar hart onder zijn liefde bezwijkt. Ziek van liefde betekent voor ons het opgaan in het volkomen geluk van het bewustzijn van de liefde van onze Heer, waarbij het hart niet kan bevatten wat Hij allemaal voor ons heeft gedaan. Het is het onwel worden bij de gedachte aan alles wat de Heer heeft gegeven en gedaan en nog zal geven en zal doen.

De bruid wil zijn liefde beantwoorden, maar is daar niet toe in staat. Zijn liefde is zo groot, zo indrukwekkend, dat ze eronder bezwijkt. Daarom vraagt ze hem haar te sterken met *"rozijnenkoeken"*. Ze wil de volle vreugde van zijn liefde ervaren. Rozijnenkoeken zijn net zoals wijn gemaakt van druiven. Ze spreken van blijdschap die verbonden is met kracht, een kracht die voor de gelovige in God te vinden is: *"De vreugde van de HEERE, dat is uw kracht" (Ne 8:11b)*.

Voor Jeruzalem, de bruid van de Messias, zal de tijd komen dat zij zich niet meer zal sterken met de rozijnenkoeken van de afgoden *(Hs 3:1)*, maar met Zijn rozijnenkoeken. Dat zal gebeuren wanneer de Heer Jezus als de ware David terugkeert naar Jeruzalem om daar te regeren. We zien dat in beeld als David de ark naar Jeruzalem brengt. Hij deelt dan *"aan heel het volk, aan heel de menigte van Israël, van de man tot de vrouw toe, aan ieder één broodkoek, één klomp dadels en één rozijnenkoek uit" (2Sm 6:19)*.

We kunnen van de bruid leren dat zij niet zelf haar best doet om die liefde te beleven en uiting te geven aan haar blijdschap daarover. Ze wil zich over zijn liefde verheugen, maar is zich bewust dat ze ook daarvoor van de bruidegom afhankelijk is. In sommige christelijke groeperingen draait het alleen maar om blijdschap. Je moet blij zijn en daar luidruchtig uiting aan geven en ook allerlei vormen voor bedenken. Hier leren we dat de echte ervaring van de liefde van de Heer Jezus ons overweldigt en verbreekt. De reactie daarop is geen opgeklopte vreugde, maar de vraag aan de Heer om ons met Zijn kracht te helpen en Zijn liefde te beantwoorden.

En ze vraagt niet alleen om versterking, maar ook om verkwikking. Er is niet alleen kracht nodig, maar ook vertroosting *(vgl. Ps 94:19)*. In haar behoefte aan verkwikking vraagt ze om *"appels"*. We kunnen hierin de vraag van een gelovige zien die onder de indruk van de liefde van de Heer Jezus is gekomen en door Zijn woorden verkwikt wil worden. Het zijn woorden voor iemand persoonlijk in de eigen specifieke omstandigheden. Hij is in staat om de spreuk waar te maken dat *"een woord op het juiste moment gesproken, is [als] gouden appels in zilveren schalen" (Sp 25:11)*. Wie eenmaal de Heer Jezus kent en overweldigd is door Zijn liefde, heeft een groot verlangen naar Hem en wil Hem beter leren kennen, vooral ook in de omstandigheden waarin hij verkeert.

We hebben Zijn ondersteuning nodig. Die ondersteuning herkennen we in het verlangen van de bruid naar de linker- en rechterarm van de bruidegom in *vers 6*. Dit is een hoogtepunt in het boek. Na een periode van beproeving en verlangens komt het ogenblik van rust en geborgenheid. Er kan twijfel en onrust komen als we de Heer niet ervaren. Maar Hij zal ons van Zijn grote liefde overtuigen, waardoor we sterk naar Hem gaan verlangen.

De bruid wenst in zijn armen te zijn. Ze noemt zijn beide armen apart. Zijn linkerarm is de arm die als het ware uit zijn hart komt, uit zijn liefde – het hart zit links. Zijn rechterarm is de arm van zijn kracht *(Js 41:10; Ps 63:9)*. In zijn armen is ze in alle opzichten veilig *(vgl. Dt 33:27)*. Dat zijn linkerhand onder haar hoofd is,

Wees niet bevreesd, want Ik ben met u,
wees niet verschrikt, want Ik ben uw God.
Ik sterk u, ook help Ik u,
ook ondersteun Ik u met Mijn rechterhand, die gerechtigheid werkt.
(Js 41:10)

betekent ook dat hij daarmee haar hoofd optilt om naar hem te kijken. Dat zijn rechterarm haar omhelst, betekent dat hij die beschermend om haar heen houdt.

Dit herkennen we in de Heer Jezus. Wie in een intieme relatie met Hem leeft, zal Zijn liefde en kracht ervaren. Het gaat niet om kracht op zich, maar om kracht die werkzaam is in een intieme relatie. Zijn liefde ondersteunt en beschermt. Als we zo Zijn liefde en kracht mogen ervaren, is er volmaakte vrede gekomen. Dat zal het gelovige overblijfsel van Israël in de toekomst ervaren, als het na de grote verdrukking zal zien op Hem, Die zij hebben doorstoken en tegelijk volkomen vrede zal vinden in Hem.

Met dit tafereel van rust eindigt het derde gedeelte van het eerste hoofddeel van het boek. Zo zijn ook de beide vorige gedeelten geëindigd. Het eerste gedeelte, *Hooglied 1:1-4*, eindigt met de bruid die wordt gebracht in de kamers van de koning; het tweede gedeelte, *Hooglied 1:5-17*, eindigt met het tafereel dat de koning en zijn bruid samen zijn.

Geen liefde vóór de bestemde tijd | *vers 7*

> 7 *Ik bezweer u, dochters van Jeruzalem,*
> *[als] bij de gazellen of bij de hinden op het veld,*
> *dat u de liefde niet opwekt of aanwakkert,*
> *voordat het [haar] behaagt.*

Vers 7 is een refrein dat we drie keer in het boek tegenkomen, hier voor de eerste keer *(Hl 2:7; 3:5; 8:4)*. Het gaat over het bijzondere karakter van de liefde, waarover de bruidegom spreekt tot de *"dochters van Jeruzalem"*. De dochters van Jeruzalem stellen gelovigen voor die wel een verbinding met de Heer Jezus hebben, maar niet in dezelfde nauwe relatie met Hem leven als de bruid, en ook andere gedachten over liefde hebben. Zij proberen door voorschriften de liefde te bewerken en te besturen. Maar zo laat de liefde zich niet sturen.

Als liefde wordt afgedwongen, is er geen rust meer in de liefde aanwezig. Dat wordt weergegeven in de vergelijking met de *"gazellen"* en *"hinden"*. Dit zijn schuwe dieren. Als er geen onraad is, als alles rustig om hen heen is, bewegen ze zich vol gratie. Zodra ze echter het geringste onraad ruiken,

worden ze schichtig. Het is uit met hun rust en ze schieten weg. Zo is dat ook met de liefde.

In profetisch opzicht kunnen we dat toepassen op Jeruzalem. Het zou een forceren van de liefde zijn, als de Heer Jezus nu zou terugkeren, want Jeruzalem is er nog niet klaar voor. Ze kent Hem niet en wil Zijn liefde niet accepteren. Eerst moet de stad, dat wil zeggen het overblijfsel, door de grote verdrukking gaan. Ze zal sterk gaan verlangen naar Zijn liefde en naar Hem gaan uitzien. Dan zal het de liefde behagen zich aan haar te laten zien en haar te omarmen en te beschermen.

Zo werkt de liefde altijd. Ze heeft haar eigen wetmatigheden. Ze moet niet worden opgedrongen en niet voortijdig worden opgewekt. Dat past niet bij de liefde. Opwekken of aanwakkeren van de liefde, voordat het de tijd voor de liefde is om zich te uiten, betekent een verstoren van de rust van de liefde. We kunnen dit toepassen op de relatie met onze kinderen. We hebben de armen van de bruidegom gezien, wat die als uitingen van liefde voor de bruid betekenen. Hoe denken onze kinderen aan onze armen? Sluiten we onze kinderen in onze armen, of zijn ze er bang voor omdat het armen zijn waaraan handen zitten die slaan?

Liefde heeft tijd nodig en moet de tijd krijgen. Laten we daarin ook geduld hebben met onze kinderen en met onze broeders en zusters als we iets bij hen zien wat ons misschien niet zo bevalt. Laten we niet te snel ingrijpen. Onze jonge mensen hebben tijd nodig om te groeien in hun liefde voor de Heer Jezus. We kunnen die groei blokkeren door bewijzen van hun liefde te vragen, die ze (nog) niet kunnen geven. Opmerkingen in de trant van 'als je echt van de Heer Jezus houdt' of 'als je echt van mij houdt' kunnen iemand tot een door ons gewenst handelen brengen, terwijl de liefde in die handeling ontbreekt. Dat breekt de liefde af.

Het hele tafereel van de *verzen 4-7* spreekt van een atmosfeer van liefde, van een liefde die zich niet laat dwingen. Echte liefde heeft de tijd nodig om zich te ontwikkelen. Oudere gelovigen en ouders kunnen hun bijdrage leveren. Ze doen dat overeenkomstig het besef van het geduld dat de Heer ook met hen heeft gehad. Beseffen wij hoeveel geduld de Heer met ons heeft gehad?

De liefste komt eraan | *vers 8*

> 8 *De stem van mijn Liefste!*
> *Zie, daar komt Hij,*
> *springend over de bergen,*
> *huppelend over de heuvels.*

Hier begint een nieuw gedeelte. Na de tijd van de eerste liefde in het vorige gedeelte is er een zekere tijd van verslapping gekomen in de liefde van de bruid. Er is afstand ontstaan tussen haar en de bruidegom. Dat herkennen we waarschijnlijk wel als we naar ons eigen leven kijken. In de eerste tijd van ons leven als christen hebben we de Heer Jezus de eerste plaats gegeven. Daarna is er een tijd van afkoeling gekomen, de eerste liefde is wat weggeëbd. In ons hart zijn andere dingen gekomen, waardoor onze liefde niet meer alleen naar Hem uitgaat.

De bruid wordt als het ware wakker wanneer ze de stem van haar liefste hoort. Ze ziet hem nog niet, maar ze herkent zijn stem. Zo wil de Heer dat wij Hem weer onze eerste liefde geven, dat is onze enige liefde. Daarvoor gebruikt Hij Zijn stem, dat is Zijn Woord. Wanneer we Gods Woord lezen, horen we de stem van de Heer Jezus. En als we Zijn stem horen, krijgen we ook weer oog voor Hem. Dat zien we als de bruid vervolgens zegt: *"Zie, daar komt hij."* Ze hoort hem niet alleen, maar nu ziet ze hem ook.

Ze ziet ook hoe de bruidegom komt. Hij komt *"springend over de bergen, huppelend over de heuvels"*. In de bergen en de heuvels zien we een beeld van de grote en kleine moeilijkheden in ons leven, waardoor de Heer Jezus uit het zicht is verdwenen. Behalve Zijn Woord gebruikt de Heer ook moeilijkheden en problemen in ons leven om weer zicht op Hem te krijgen. Als Zijn stem weer tot ons hart is doorgedrongen en ons oog weer op Zijn Persoon is gericht, zien we dat Hij boven de moeilijkheden verheven is. Voor Hem zijn die problemen er niet.

Door Zich zo aan ons voor te stellen wil Hij ons boven de problemen uittillen. De problemen verdwijnen niet, maar Hij helpt ons erbovenuit te komen en ons er niet door te laten beheersen. We zullen die ervaring opdoen als we al onze bezorgdheid op Hem werpen. Als we dat doen, zullen we rust vinden in de zekerheid dat Hij voor ons zorgt. Hij nodigt ons uit alle

zorgen en moeiten bij Hem te brengen: *"Werp uw zorg op de HEERE, en Híj zal u onderhouden" (Ps 55:22a; 1Pt 5:7; Mt 6:25-30)*.

Wanneer we onze zorgen op Hem *werpen* (er ligt kracht in die uitdrukking), heeft Hij ze van ons overgenomen en zorgt Hij verder voor ons. Doen we dat niet, dan blijven we met onze last rondlopen en worden daardoor zo in beslag genomen, dat we geen oog hebben voor God. Maar Hij wil graag voor ons zorgen. Dat betekent dat elk detail van ons leven Hem ter harte gaat. Hij wil er niet alleen bij betrokken zijn, maar al onze nood van ons overnemen. Hij brengt ons in beproeving en nood, opdat we leren het uit Zijn hand aan te nemen en het in Zijn hand te geven *(Ps 10:14)*.

De liefste zoekt voorzichtig toenadering | *vers 9*

> 9 *Mijn Liefste lijkt op een gazelle*
> *of het jong van een hert.*
> *Zie, Hij staat achter onze muur,*
> *kijkend door de vensters,*
> *speurend door de spijlen.*

De bruid vergelijkt de bruidegom met een gazelle en het jong van een hert. Gazellen kunnen met grote snelheid en sierlijkheid over de bergen lopen *(vgl. 2Sm 2:18b; 1Kr 12:8)*. Bij herten, die ook gemakkelijk over obstakels heen springen, komt daarbij misschien de gedachte aan vreugde *(vgl. Js 35:6)*. Gazellen en herten zijn onschuldige dieren. Het zijn geen vleeseters, het zijn geen jachtdieren. Het zijn reine dieren, die gegeten mochten worden door de Israëlieten *(Dt 12:15,22; 14:4-5; 15:22)*. Beide dieren staan er ook om bekend dat ze op hun hoede zijn voor gevaar en hun directe en snelle vlucht als het zich aandient.

Asahel was een snelle loper, als een van de gazellen die in het veld leven. (2Sm 2:18b)

Zo ziet de bruid haar bruidegom naderen. Hij komt snel dichterbij en laat zich door niets tegenhouden. Tegelijk blijft hij voorzichtig in zijn benadering. Zo komt de Heer Jezus ook bij ieder van de Zijnen, die zich na een periode van verflauwing van liefde weer tot Hem wendt. Hij gaat voorzichtig te werk om te zien of er een werkelijk verlangen is om met Hem in gemeenschap te leven. Hij dringt Zich niet op en Hij forceert geen toegang.

Hij komt om zo te zeggen niet als een olifant ons leven binnen om over ons heen te walsen.

We kunnen hiervan leren hoe wij iemand moeten benaderen van wie we opmerken dat het leven met de Heer op een laag pitje is geraakt. Echte liefde voor onze afgedwaalde broeder of zuster zal ons *snel* maken om te helpen en tegelijk zullen we dat met gepaste *voorzichtigheid* doen. Het gaat in deze gevallen niet om duidelijke zonden, maar om tekenen die erop kunnen wijzen dat iemand niet meer volledig voor de Heer leeft. Als we constateren dat iemand de samenkomsten van de gelovigen minder bezoekt, is het goed daar aandacht aan te geven en eens te informeren hoe dat komt – zonder direct iemand van ontrouw te beschuldigen.

Dat er enige reserve is bij de bruidegom in zijn toenadering, kunnen we concluderen uit de plaats waar de bruid zich bevindt. Ze zegt zelf dat de bruidegom zich bevindt *"achter onze muur"*, de muur die om haar huis heen is. Hij is dichterbij gekomen en kijkt door de getraliede vensters naar binnen. Ze vindt het fijn dat hij er is, maar er is toch nog een muur tussen hen. Ze noemt het wel 'onze' muur, maar zij heeft zich alleen erachter verborgen en hij staat erbuiten. Het is min of meer háár muur geworden.

Een muur is een beeld van afzondering van het verkeerde om daardoor toegewijd te zijn aan de Heer. Als het afzondering *zonder* de Heer is, is het isolement geworden. We kunnen ons zover in ons isolement terugtrekken, dat we ook de Heer niet meer toelaten bij ons te komen. Hij kijkt wel naar binnen en *staat* achter de muur. Hij *zit* niet, maar staat klaar om in actie te komen als de bruid eraan toe is.

De Heer wil andere gelovigen gebruiken om ons in een tijd van geestelijke achteruitgang te bezoeken. Misschien laten we ze wel in huis, maar laten we hen ook toe in ons *leven*? Juist als we niet meer vol zijn van de Heer en andere dingen in ons leven belangrijk zijn geworden, zijn we geneigd de muur rond ons hart te handhaven. We willen ons niet blootgeven en durven ons niet kwetsbaar op te stellen, misschien omdat we bang zijn opnieuw gekwetst te worden.

Het kan bijvoorbeeld zijn dat we iemand eens iets hebben toevertrouwd terwijl we dachten dat hij dat voor zichzelf zou houden, maar hij heeft het overal rondverteld. Dan openen we ons hart niet zomaar opnieuw, want

we zijn bang voor een nieuwe teleurstelling. Die reactie is begrijpelijk. Tegelijk is het goed oog te hebben voor het gevaar dat we ons helemaal terugtrekken in een isolement. Daar wil de Heer in voorzichtigheid op wijzen. Hij wil weer de eerste plaats in ons leven hebben en aanwijzen wat dat verhindert.

Het leven in een isolement neemt in de wereld en onder christenen steeds meer toe. Dat komt door het groeiende individualisme, waardoor ook het egoïsme toeneemt. We willen alles voor onszelf hebben en alles voor onszelf doen. Computers, internet, smartphones, al die apparaten bergen het gevaar in zich dat we ons helemaal in ons eigen wereldje terugtrekken. Onze kinderen groeien ermee op. Ze hebben slechts dat ene apparaatje nodig om zich te vermaken. Maar ook oudere gelovigen kunnen de behoefte hebben aan van alles en nog wat om bij de tijd te blijven. We worden steeds meer door deze apparaten, die sterk 'ik' gericht zijn, in beslag genomen.

Mensen weten niet goed meer hoe ze met elkaar moeten omgaan. Het is een herkenbaar tafereel: men zit aan tafel samen te eten, maar er is geen onderlinge communicatie doordat er een digitale verbinding is met de buitenwereld. Ieder eet voor zichzelf en is intussen druk bezig met zijn smartphone. Als er een berichtje komt, moet er onmiddellijk op worden gereageerd. We moeten ons goed van deze gevaren bewust zijn! Deze apparaten moeten, zo zegt men, de communicatie bevorderen. Maar in werkelijkheid neemt de echte communicatie af en verdwijnt die ten slotte volledig. Het apparaat zegt dat jij belangrijk bent. Mensen hebben behoefte aan *mij*, ze willen *mij* iets laten weten; en *ik* vind het nodig om mensen te laten weten wat *ik* van een zaak denk.

Het resultaat is dat we geen tijd hebben om ons rustig met het Woord van God bezig te houden, om samenkomsten van de gemeente te bezoeken en om broeders en zusters te helpen. We hebben gewoon geen tijd meer. Dit risico is groot, omdat we ons van de gemeenschap van de heiligen terugtrekken en in een isolement leven. We leven op zo'n manier dat de Heer niet bij ons terecht kan. Maar Hij probeert wel bij ons te komen. Hij staat daar, Hij kijkt door het raam en door de spijlen of tralies.

De spijlen of tralies wekken de gedachte dat we in een gevangenis zijn opgesloten. Zitten we gevangen? We kunnen opgesloten zitten in onze eigen

gedachten, in ons leven, in de plannen die we hebben en er een gevangene van zijn. Maar Hij kijkt daar doorheen. Welke plannen hebben we? Wat willen we? Wat is het doel van ons leven? Is dit alles een gevangenis voor ons? Kunnen we aan niets anders denken? De Heer staat nu voor het raam van ons leven en kijkt door de tralies. Hij kijkt en Hij wil zo graag naar ons toekomen om ons voldoening en werkelijke levensvervulling te geven.

Sta op, en kom! | *vers 10*

> 10 *Mijn Liefste antwoordt en zegt tegen mij:*
> *Sta op, Mijn vriendin,*
> *Mijn allermooiste, en kom!*

Het gedeelte van de *verzen 10-13* begint en eindigt met dezelfde woorden die de bruidegom tot de bruid spreekt. Hij wil haar ertoe bewegen op te staan in haar plek van isolement, een plaats van rust in de zin van gemakzucht, en naar hem toe te komen. De bruid is nog binnen, achter de muur, en de bruidegom staat nog buiten. Als hij begint te spreken, is zijn spreken een antwoord. Hij *"antwoordt"* haar. Toch lezen we niet dat zij een vraag heeft gesteld. Dat kan betekenen dat zijn antwoord gericht is tot de verflauwde gevoelens van haar hart, die hij kent.

Hij spreekt haar heel persoonlijk aan. Ze weet het, hij heeft het *"tegen mij"*. Nu hoort ze niet alleen zijn stem, maar ook wat hij zegt. Er komt geen verwijt uit zijn mond omdat zij zich voor hem verbergt en hij beveelt haar ook niet dat ze maar eens tevoorschijn moet komen. De manier waarop hij haar benadert, is vol teerheid en liefde. Hij vraagt haar op te staan.

Daarbij noemt hij haar *"mijn vriendin, mijn allermooiste"*. Dit zijn namen waarin hij de waarde die zij voor hem heeft tot uitdrukking brengt. Hij wil met haar als zijn *'vriendin'* de gedachten van zijn hart delen. Dat hij haar de *allermooiste* noemt, geeft aan dat hij vol bewondering voor haar is en dat zijn hart vol van haar is. Met deze namen wil hij tot haar hart spreken en haar ertoe overhalen naar hem toe te komen. Zo zal de Heer Jezus tegen het overblijfsel van Israël zeggen hoe mooi het voor Hem is. Hij noemt Sion *"de volmaakte in schoonheid" (Ps 50:2; Kl 2:15; Ez 16:14)*.

Op dezelfde manier is de Heer Jezus bezig met ieder van de Zijnen, die door omstandigheden het zicht op Hem is kwijtgeraakt. Hij zegt welke

waarde hij of zij voor Hem heeft *(Js 43:4-7)*. Hij kiest Zijn woorden met zorg uit om duidelijk te maken hoeveel Hij om hen geeft. Hij meent ten volle wat Hij zegt. Zijn woorden zijn niet hard, maar aangenaam, weldadig. Ze raken het hart en maken het zacht en gewillig om weer samen met Hem te leven.

De bruid moet beginnen met *opstaan*. Dat is het begin van elke ware bekering, of dat nu de bekering van een ongelovige betreft of de bekering van een gelovige. Van de verloren zoon in *Lukas 15* lezen we ook dat hij op zeker moment zegt dat hij zal opstaan en naar de vader zal gaan. Vervolgens lezen we dat hij opstaat en gaat *(Lk 15:18-20)*.

Voor ons kan het ook wel eens zo zijn, dat we moeten *opstaan* uit onze omstandigheden, bijvoorbeeld uit ons zelfmedelijden of uit de excuses die we aandragen om ons leven niet helemaal aan de Heer Jezus over te geven.

De winter voorbij, de zangtijd aangebroken | *verzen 11-12*

> 11 *Want zie, de winter is voorbij.*
> *De regen[tijd] is over, [helemaal] voorbijgegaan.*
> 12 *De bloemen laten zich zien op het land,*
> *de zangtijd is aangebroken,*
> *het koeren van de tortelduif wordt in ons land gehoord.*

Profetisch gezien is de bruid een beeld van het gelovig overblijfsel van Israël. Dit overblijfsel zal door een tijd van grote beproeving heengaan. De Heer Jezus spreekt over *"een grote verdrukking" (Mt 24:21)*. In die tijd zal God voor een schuilplaats voor dat overblijfsel zorgen *(Js 26:20)*. Aan de periode van de grote verdrukking komt na drieënhalf jaar een einde, doordat de Messias de verdrukking doet ophouden. Dan komt Hij tot hen en zegt dat *"de winter"* van de grote verdrukking *"voorbij"* is *(vers 11)*. *"De regen[tijd]"* met zijn verwoestende stortregens is ook een beeld van de grote verdrukking *(Ez 13:11,13)*. Die tijd *"is over, [helemaal] voorbijgegaan"*.

De bruidegom verzekert de bruid ervan dat de tijd van kwellende angst en dreigend lijden echt helemaal voorbij is. Het is lente geworden. Daar wijst de bruidegom de bruid vervolgens op *(vers 12)*. Profetisch ziet het erop dat de grote verdrukking met de kou van de winter en de stortvloed aan beproeving, voorbij is en plaatsmaakt voor de prachtige lente van het vrederijk *(Js 35:1-2,10)*. De Heer Jezus is de *"Man"* Die voor het overblijfsel een *"schuil-*

plaats tegen de vloed" is geweest *(Js 32:2)*. Hij zal nu voor hen duizend jaar lang in het vrederijk de *"Koning"* zijn Die *"zal regeren in gerechtigheid" (Js 32:1)*.

Wij kunnen ook wel een tijd in ons leven meemaken dat de problemen ons boven het hoofd groeien en we onder druk staan en het zicht op Hem verliezen. De Heer biedt ons dan aan weer in ons leven te komen. Als Hij in ons leven komt, kan Hij de winter in een lente veranderen en de stortvloed van regen in een milde regen. Wanneer de winter, de tijd van beproeving, voorbij is, is er ruimte voor een nieuwe bloemenpracht met een veelkleurige schoonheid. Er komen prachtige bloemen tevoorschijn. Na de dood van de winter verschijnt het nieuwe leven van de lente.

Dat wijst op de opstanding van de gelovige, de overgang uit de dood in een nieuw leven. De bruidegom wijst de bruid hierop, want het schijnt dat zij nog geen oog hiervoor heeft. Ze wordt herinnerd aan de vruchten van de opstanding. De bruidegom staat op de bodem van de opstanding. De dood is overwonnen. Zien wij wel de tekenen van herstel als de Heer Jezus naar ons toe komt in onze omstandigheden? Waar Hij komt is er herstel en zegen.

Een andere toepassing kunnen we maken op de situatie waarin ons leven zo oppervlakkig is geworden, dat er geur noch smaak aan zit. Niemand ziet er iets van dat we Christus kennen. We klagen steen en been. Als ons oog dan opnieuw op Christus wordt gericht, zal Hij weer zichtbaar worden; want Hij is ons nieuwe leven. Dan zal ons leven de schoonheid van bloemen laten zien. Zijn wij in onze omgeving de 'bloemen', stralen we schoonheid en aantrekkelijkheid uit? Bloemen geven geur, je kunt ze ruiken, je kunt ze zien en aanraken. Bloemen fleuren de omgeving op en maken die mooier.

Paulus dankt God ervoor dat Hij hem en zijn medewerkers *"altijd in triomf omvoert in Christus en de reuk van Zijn kennis door ons openbaar maakt in elke plaats. Wij zijn voor God een welriekende reuk van Christus" (2Ko 2:14-15)*. Het is Gods bedoeling dat ons leven de reuk van Christus verspreidt. Hier werkt Hij aan. Daarom betekenen wij zoveel voor Hem. Ons leven is een nieuw land, een nieuwe schepping, waarin Hij deze bloemen kweekt en verzorgt.

Het nieuwe leven heeft niet alleen een geur, het heeft ook een klank. We hebben een stem gekregen om mee te zingen. Kunnen we zingen? Of we

kunnen alleen maar klagen? Jakobus zegt: *"Is iemand welgemoed? Laat hij lofzingen"* *(Jk 5:13b)*. Wanneer de Heer Jezus in ons leven is gekomen, hebben we alle reden om te zingen. We kunnen zelfs alles zingend doen als we het Woord van Christus rijkelijk in ons laten wonen: *"Terwijl u in alle wijsheid elkaar leert en terechtwijst met psalmen, lofzangen en geestelijke liederen [en] in <de> genade zingt in uw harten voor God"* *(Ko 3:16)*. Zingen we nog in onze harten voor God? Als we vol zijn van problemen, kritiek en bitterheid, verstomt het zingen. Als de Heer Jezus centraal staat in ons leven, zullen we Hem dagelijks prijzen.

Profetisch zal er voor het overblijfsel van Israël een moment komen dat de klaagtijd voorbij is en de zangtijd is aangebroken. De lente is zo mooi en aangenaam, omdat ze volgt op een periode van donkerheid en kou. Door de tegenstelling met de winter wordt de lente hartelijk begroet. De bloemen op de grond en de vogels in de lucht geven er ook op hun eigen manier getuigenis van dat de hele schepping vernieuwd is. Ze brengen een hemelse boodschap van blijdschap, vrede en gerechtigheid tot uitdrukking.

Geef aan de [wilde] dieren de ziel van Uw tortelduif niet over,
vergeet niet voor altijd het volk van Uw ellendigen.
(Ps 74:19)

De *"tortelduif"* is een beeld van het gelovige overblijfsel *(Ps 74:19)* dat evenals de tortelduif de tijd van zijn aankomst in het vrederijk kent *(Jr 8:7)*. Als het koeren van de tortelduif in *"ons land"* wordt gehoord, wil dit zeggen dat het overblijfsel van Gods volk terug is in het Beloofde Land. Wij als christenen moeten ook verstand hebben van het aanbreken of het aanwezig zijn van de juiste tijd om iets te doen.

Nog eens: Sta op en kom! | *vers 13*

> 13 *De vijgenboom brengt zijn jonge vruchten voort,*
> *de bloeiende wijnstokken geuren.*
> *Sta op, Mijn vriendin,*
> *en kom, Mijn allermooiste!*

Na de winter, de tijd van de beproeving, komen de vruchten. Naast de bloemen die zich op het land laten zien *(vers 12)*, zien we ook *"de vijgenboom"* en *"de bloeiende wijnstokken"* *(vers 13)*. De jonge vijgjes tonen aan dat het lente is en dat de zomer in aantocht is *(Mt 24:32)*. De vijgenboom stelt

de gerechtigheid voor. Adam en Eva hebben na hun val in de zonde hun naaktheid voor God willen bedekken met schorten van vijgenbladeren *(Gn 3:7)*. Deze zelfgemaakte schorten vormen voor God echter geen bedekking.

Er is geen enkele eigengerechtigheid die voor God geldt als bedekking voor de zonde. Israël heeft geprobeerd zijn eigengerechtigheid voor God op te richten met als gevolg dat het zich hierdoor niet aan de gerechtigheid van *God* heeft onderworpen *(Rm 10:3)*. De enige gerechtigheid die voor God geldt, is de gerechtigheid die door Christus is bewerkt op het kruis en waaraan de mens deel krijgt door het geloof *(Rm 10:4)*. Op grond van het geloof in die gerechtigheid kan Gods volk in het komende vrederijk voor Gods aangezicht de zegen genieten.

Het gevolg daarvan is vreugde. Dat zien we in het beeld van de bloeiende wijnstokken *(Ri 9:13; Ps 104:15a)*. Een bloeiende wijnstok heeft de belofte van een overvloedige oogst aan druiven ofwel aan vreugde. De druiven zijn er nog niet, maar de geur wordt al geroken. Zo is het ook met de gelovige die een tijd van beproeving achter de rug heeft. Hij verkeert niet meer in nood, er is bevrijding en dat is aan hem te zien. Er is rust en vrede in zijn leven gekomen. Het zal niet lang duren of hij zal zijn vreugde daarover uitbundig uiten. Hij zal ervan getuigen hoe de Heer hem heeft verlost uit zijn nood en wat een vreugde zijn hart vervult om wat de Heer heeft gedaan.

De schrijver van de *brief aan de Hebreeën* verbindt aan de tucht die God over gelovigen brengt ook het voortbrengen van gerechtigheid als een goede vrucht: *"Nu schijnt alle tuchtiging wel op het ogenblik zelf geen reden voor vreugde maar voor droefheid te zijn, maar daarna geeft zij aan hen die erdoor geoefend zijn, een vreedzame vrucht van gerechtigheid" (Hb 12:11)*. Door tucht worden we *"geoefend"*, dat wil zeggen we worden erin getraind hoe we ermee moeten omgaan. Door oefening leren we iets beheersen. Als we zo de tuchtiging kunnen aanvaarden, zo ermee weten om te gaan, zullen we daardoor een innigere gemeenschap met God krijgen. Het gevolg is dat we meer innerlijke vrede zullen genieten en meer gerechtigheid in ons leven zullen vertonen.

De *"vreedzame vrucht van de gerechtigheid"* zal straks in het vrederijk voor Israël werkelijkheid zijn, nadat het volk door de oefeningen van de grote verdrukking is heengegaan. Die vrucht wil God nu al door Zijn opvoeding

in ons leven bewerken *(Jh 15:2,8)*. De wijnstok en de vijgenboom symboliseren *samen* de tijd van het vrederijk, waarvan we in de regering van Salomo – de vredevorst en een beeld van de Heer Jezus – een voorafschaduwing hebben *(1Kn 4:25)*.

En Juda en Israël woonden onbezorgd, ieder onder zijn wijnstok en onder zijn vijgenboom, van Dan tot Berseba, al de dagen van Salomo. (1Kn 4:25)

Na de beschrijving van de lente met haar prachtige bewijzen van nieuw, fris leven in de *verzen 11-13* nodigt de bruidegom zijn bruid met dezelfde woorden als in *vers 10* nog een keer uit naar hem toe te komen. Hij wil haar graag van die lente laten genieten. Ze kan de winter achter zich laten door op zijn uitnodiging in te gaan. Na wat hij haar van de lente heeft laten zien, kan het niet moeilijk meer voor haar zijn haar teruggetrokken bestaan op te geven en haar leven met hem te gaan delen.

De Heer Jezus stelt ons de aantrekkelijkheid van het leven met Hem voor, zodat we ons niet meer laten beheersen door omstandigheden die ons naar beneden drukken. Hij zet Zich ervoor in dat niet de 'winterse omstandigheden' waarin we ons soms bevinden, de temperatuur van ons geestelijk leven bepalen, maar de milde temperatuur van het 'lenteleven'. Hiertoe wijst Hij ons op de kenmerken van het nieuwe leven, die Hij bezit en ook bij ons wil bewerken.

De gedaante zien en de stem horen | *vers 14*

> 14 *Mijn duif in de kloven van de rots,*
> *in de schuilplaats van de bergwand,*
> *laat Mij uw gedaante zien,*
> *laat Mij uw stem horen.*
> *Want uw stem is zoet*
> *en uw gedaante is bekoorlijk.*

De bruidegom gebruikt telkens andere beelden om de bruid te bereiken en haar ertoe te bewegen naar hem toe te komen. Hij noemt haar nu *"mijn duif" (vers 14)*. De duif is een dier dat bekend staat om trouw en gehechtheid aan de partner. De bruidegom spreekt de bruid aan in haar trouw en gehechtheid aan hem. De herinnering daaraan zal haar wellicht ertoe bewegen haar isolement te verlaten en bij hem te komen.

Ook de plaats waar ze is, noemt hij anders dan in *vers 9*. Ze is *"in de kloven van de rots, in de schuilplaats van de bergwand"*. De plaats waar zij zich heeft teruggetrokken, is een plaats waar ze zich wil schuilhouden voor de vijand. De bruidegom zegt haar dat ze tevoorschijn kan komen, want de vijand is verdwenen net zoals de winter voorbij is. Ze heeft zich verborgen voor de vijand, maar daarmee tegelijk voor hem.

Zo kunnen ook wij ons uit angst of door andere oorzaken in een isolement hebben teruggetrokken. Daardoor hebben we ons ook teruggetrokken uit Zijn nabijheid. We zijn dan niet volmaakt in de liefde, dat wil zeggen dat het besef van Zijn liefde voor ons niet leeft. De volmaakte liefde drijft de vrees namelijk uit *(1Jh 4:18)*. Hij wil ons oog weer op Zijn liefde richten, zodat we onze bescherming bij Hem zoeken en niet bij iemand of iets anders.

Hij wil de bruid zien en haar stem horen. Zo wil de Heer ook dat wij uit onze schuilplaats komen en Hem onze stem laten horen in lofprijzing en gebed. Dit is een prachtige uitnodiging om vrijmoedig naar Hem toe te gaan met alles wat er in ons hart is. Hij wil ons zien zoals we voor Hem zijn en Hij wil dat wij dat weten en tegen Hem zeggen. Dat kan een heel kort gebed of een heel korte dankzegging zijn als het maar de oprechte uiting is van de liefde van ons hart.

We kunnen nog een toepassing maken. De Heer wil de *"gedaante"* van ieder van ons persoonlijk zien, *"uw gedaante"*, en niet die van een ander. Hij wil de *"stem"* van ieder van ons persoonlijk horen: *"uw stem"* en niet de stem van een ander. Wanneer we tot Hem spreken in het gebed, moeten we niet ineens op een heel andere toon gaan praten, zoals ik iemand wel eens heb horen doen. Ook de woorden die we gebruiken, moeten onze eigen woorden zijn. Niet het napraten van anderen of het per se eens helemaal anders willen doen, omdat we 'origineel' willen zijn. De Heer ziet dan een andere gedaante.

Iedere gelovige die met de Heer leeft, heeft veel van anderen geleerd, maar hij is geen kopie van die andere gelovigen. Het gaat er niet om dat wij proberen het op een manier te zeggen waarop nog nooit iemand – wijzelf of een ander – het heeft gezegd. Het gaat erom dat we het zeggen op een manier die de Heer nog niet eerder van *ons* heeft gehoord. We gebruiken

dezelfde woorden als eerder of woorden die een ander ook wel heeft gebruikt, maar het komt op een dieper doorleefde manier uit ons hart.

De Heer zegt niet alleen dat Hij onze gedaante wil zien en onze stem wil horen. Hij zegt erbij waarom dat zo is: *"Uw stem is zoet en uw gedaante is bekoorlijk."* Dit toont Zijn verlangen naar gemeenschap met ons. We horen dit verlangen in Zijn stem. Als we Hem zo horen spreken, kan ons hart dan koud blijven? Kunnen we als Hij zo tot ons spreekt om ons over te halen bij Hem te komen Hem op een afstand houden? Hij spreekt op zo'n genadige manier tot ons om ons te laten weten hoe kostbaar we voor Hem zijn en dat Hij zo graag van ons wil horen hoe kostbaar Hij voor ons is. Zullen we Hem laten praten en Zijn liefdevolle pogingen om ons hart te veroveren negeren? Zullen we Hem vergeten en doorgaan met ons eigen leventje? Wat zou dat een teleurstelling en een verdriet voor Hem zijn!

Vang de kleine vossen | *verzen 15-17*

> 15 *Vang voor ons de vossen,*
> *de kleine vossen*
> *die de wijngaarden te gronde richten,*
> *nu onze wijngaarden bloeien.*
> 16 *Mijn Liefste is van mij en ik ben van Hem,*
> *Die [de kudde] weidt tussen de lelies,*
> 17 *tot [de wind] van de dag opsteekt*
> *en de schaduwen vluchten.*
> *Keer om, mijn Liefste,*
> *[en] wees als een gazelle of het jong van een hert*
> *op de bergen van Bether.*

De bruidegom zegt tegen de bruid dat zij *"de vossen"* en met name *"de kleine vossen"* moet vangen *(vers 15)*. Zij moet die kleine vossen *"voor ons"* vangen, waarmee de bruidegom aangeeft dat ze die vosjes onschadelijk moet maken met het oog op hun relatie. De vossen, ook de kleine, richten namelijk de wijngaarden te gronde en wel juist in een tijd dat *"onze wijngaarden"* in bloei staan. Hij gebruikt weer het woord *"onze"*, waarmee hij hun relatie benadrukt, hier in verband met de blijdschap die het geeft bij elkaar te horen.

In de geestelijke toepassing zien we in de bloeiende wijngaarden de prille vruchten van de blijdschap door nieuw geestelijk leven, die de gelovige in zijn relatie met de Heer Jezus heeft. Als die vruchten door kleine vossen worden bedorven, verdwijnt de blijdschap in de Heer en stopt de geestelijke groei. Onze blijdschap en groei worden in de kiem gesmoord. De kleine vossen stellen zaken in ons leven voor die ons van de vreugde in de Heer beroven. Het gaat vaak om kleine zonden, die worden goedgepraat met de redenering dat er toch niets verkeerds in zit.

De Heer Jezus noemt Herodes *"die vos"* vanwege zijn sluwheid om Gods werk te dwarsbomen dat de Heer bezig is te volbrengen *(Lk 13:31-32)*. Valse profeten worden ook vossen genoemd *(Ez 13:4)*. Deze vossen zijn grote vijanden die we moeten uitschakelen, zodat ze hun verderfelijke invloed niet kunnen uitoefenen. We kunnen bij de vos Herodes denken aan druk die op ons wordt uitgeoefend om ons niet toegewijd voor Gods werk in te zetten. Bij de grote vossen kunnen we aan valse profeten denken en aan charismatische dwaalleringen waarin bijvoorbeeld wordt verteld dat je niet ziek hoeft te zijn en dat het niet goed zit met je geloof als je ziek bent of blijft. Als we Gods Woord kennen, zullen we deze 'grote vossen' gemakkelijk herkennen en die onschadelijk kunnen maken.

Als vossen tussen de puinhopen zijn uw profeten geworden, Israël: ... (Ez 13:4)

Er zijn echter ook de *kleine* vossen. Dit zijn geen grove zonden, maar soms niet te benoemen gevoelens van onvrede, die ons leven als christen negatief beïnvloeden. Het zijn de kleine irritaties in de onderlinge relaties. Onze broeder of zuster zegt of doet iets wat ons niet zo bevalt. We reageren geprikkeld en maken de sfeer daardoor nog onaangenamer. Door irritaties ontstaat een uiterst onprettige en op den duur explosieve sfeer, die een einde maakt aan alle vreugde die een goede relatie kenmerkt.

Tegen de vaders in de gezinnen wordt gezegd dat ze hun kinderen niet moeten irriteren, *"opdat zij niet moedeloos worden" (Ko 3:21)*. Daar horen kleine pesterijen bij, die een kind moedeloos maken en de relatie grondig verstoren als er niet mee wordt gestopt. Dit geldt ook voor de relaties in de gemeente en de maatschappij. Al deze irritaties hebben een directe uitwerking op de relatie met de Heer Jezus, want die wordt daardoor verstoord. Het is dus zaak dat kleine irritaties direct worden veroordeeld, voordat ze uitgroeien tot een grote ruzie. Zoals Salomo in het boek *Spreuken* zegt:

"Het begin van een ruzie is [alsof] iemand water de vrije loop geeft. Stop daarom de onenigheid, voordat ze [echt] losbarst" (Sp 17:14).

De kleine vossen die de vreugde van de gemeenschap met de Heer verstoren, kunnen ook kleine tijdrovers zijn. Hoeveel tijd gaat er niet verloren met het doen van nutteloze dingen? Het hoeven geen slechte dingen te zijn, maar dingen waaraan wij veel aandacht wijden en daarbij de tijd vergeten. We kunnen in onze hobby of sport of andere vormen van tijdverdrijf, die op zichzelf best ontspannend kunnen zijn, doorschieten en de tijd vergeten. De Heer Jezus zoekt naar gemeenschap met ons. Ook onze hobby of wat het dan ook is, mogen we doen in gemeenschap met Hem. Als we Hem danken voor wat Hij ons daarin geeft, zullen we de 'kleine vos', die wil voorkomen dat we in gemeenschap met Hem leven, gevangennemen.

Wat een gemis zou het zijn als er door toedoen van de kleine vossen geen druiven gaan groeien aan de wijnstokken die in bloei staan. Geestelijk toegepast wil dat zeggen dat de Heer de vreugde van de gemeenschap met de Zijnen wordt onthouden. Wij zijn zeker ook verliezers, maar Hij lijdt de meeste schade. Hij heeft er immers alles aan gedaan om de gemeenschap met Hem mogelijk te maken. Het is onze verantwoordelijkheid alles uit de weg te ruimen wat het voor Hem onmogelijk maakt die gemeenschap met ons te genieten.

In de *verzen 16-17* horen we de reactie van de bruid op alle inspanningen van de bruidegom om haar te bewegen naar hem toe te komen. Hij heeft haar erop gewezen dat ze de kleine vossen moet vangen, opdat ze zich niet langer laat tegenhouden om bij hem te zijn. Een eerste uitwerking van de uitingen van zijn verlangen naar haar is, dat ze zich weer ervan bewust wordt dat haar geliefde van *haar* is en dat zij van *hem* is (*vers 16*). Er is een onlosmakelijke band tussen hen. Liefde is de sterkste band waardoor mensen met elkaar verbonden zijn.

Wel is het opmerkelijk dat ze deze woorden tegen anderen zegt en niet tegen hem. Het antwoord dat ze geeft, is ook niet het antwoord waarop de bruidegom zit te wachten. Haar gedachten draaien om haarzelf. Haar liefde is nog zelfgericht. Het gaat er haar om dat hij van haar is, *"van mij"*. Het gaat haar erom wat het haar oplevert, nog niet wat zij voor hem bete-

kent. Ze moet nog in haar liefde groeien en dat doet ze ook. Dat zien we later *(Hl 6:3; 7:10)*.

Ze brengt zijn liefde in verband met zijn persoon als de herder die zijn kudde weidt *(vgl. Ez 34:11-15; Js 40:11)*. De woorden 'de kudde' staan niet in de grondtekst en zijn daarom tussen vierkante haken geplaatst. Alle nadruk valt daarom op zijn herderstaak, het feit dat hij weidt. Hij houdt zich ook niet zozeer tussen de schapen op, maar *"tussen de lelies"*, waaronder zich die bijzondere lelie bevindt, zijn bruid *(vers 2)*. De bruid weet dat zij een van zijn lelies is. Daarop legt ze de nadruk. Het gaat niet om hem, maar om haarzelf. Ze weet dat ze bij het juiste gezelschap hoort, maar gaat nog niet uit tot hem.

We zien in *vers 17* dat de bruid nog even wil wachten. Ze wil wachten *"tot [de wind] van de dag opsteekt en de schaduwen vluchten"*. Dat wijst erop dat ze nog niet volledig is overtuigd van het feit dat de winter voorbij is en de lente is aangebroken. Ze verkeert nog in het donker van de nacht. Als straks de dag is aangebroken en de verfrissende wind het leven aangenaam maakt, dan wil ze wel naar hem toekomen. Als de schaduwen eerst maar vluchten en ze helder zicht op de werkelijkheid heeft, dan zal ze zich aan hem geven. *"Tot"* dit moment aanbreekt, geeft ze er de voorkeur aan in haar knusse omgeving te blijven.

Zo kunnen er ook in ons leven omstandigheden zijn waarin we eerst verbetering willen zien, voordat we ons helemaal aan de Heer toevertrouwen en naar Hem toegaan. We ervaren de koude van de geloofsbeproeving te veel om te aanvaarden dat die echt voorbij is. Er is een afwachtende houding. We willen zien of de Heer werkelijk een keer in onze omstandigheden heeft gebracht. Dit toont dat we nog niet hebben geleerd dat zodra de Heer bij ons komt en wij ons aan Hem toevertrouwen, dit een geweldige verandering zal bewerken. Zodra we ons aan Hem overgeven, wordt het dag in ons leven en zien we alles weer helder.

De bruid zegt tegen de bruidegom dat hij maar moet weggaan. Ze noemt hem wel *"mijn liefste"*, maar hij moet toch maar even op een afstand worden gehouden tot ze eraan toe is zich bij hem te voegen. Tot het zover is, kan hij zich vrij bewegen *"als een gazelle of het jong van een hert"*. Zo heeft ze hem beschreven toen hij naar haar toekwam in *vers 9*.

Omdat ze er niet aan toe is aan zijn liefdevolle uitnodiging gehoor te geven, mag hij weer gaan zoals hij gekomen is en terugkeren naar *"de bergen van Bether"*. Het zijn 'de gekloofde bergen' – dat betekent de naam 'Bether' –, bergen waarin een weg is gebaand. Ze gunt hem een weg zonder hindernissen. Het gaat hem echter niet om haar wens dat hij een gemakkelijke weg zal hebben, hij wil een gebaande weg in *haar* hart. Hij wil toegang tot *haar* hart, maar ze wijst hem af. Het volgende hoofdstuk laat de reden hiervan zien.

De geestelijke les ligt voor de hand. Wij zullen misschien niet klip en klaar tegen de Heer zeggen dat Hij moet weggaan, maar we kunnen ons wel zó gedragen dat onze houding die boodschap afgeeft. Hij zoekt gemeenschap met ons, maar wij wijzen Hem af omdat we geen tijd hebben. Nu even niet. Het kost ons te veel moeite de kleine vossen te vangen. Dan dringt Hij Zich niet op, maar gaat verder.

Hooglied 3

Zoeken en niet vinden | *verzen 1-2*

> 1 *Op mijn bed zocht ik in de nachten*
> *Hem Die ik innig liefheb.*
> *Ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet.*
> 2 *[Ik dacht:] Laat ik toch opstaan en in de stad rondtrekken,*
> *door de straten en over de pleinen,*
> *Hem zoeken, Die ik innig liefheb.*
> *Ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet.*

We hebben gezien dat het in dit boek in de eerste plaats gaat over de relatie tussen een man en een vrouw en dat we hieruit lessen kunnen leren voor onze eigen relatie in het huwelijk en ook over de relatie tussen een gelovige en de Heer Jezus. In beide relaties gaat het om een verbinding die wordt gekenmerkt door de liefde. De bedoeling is dat we een liefde leren kennen die niet is gekocht of afgedwongen, maar de liefde van Iemand, Die Zelf liefde is. Want God is liefde.

Wij hebben lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad. (1Jh 4:19)

Wij zijn alleen in staat om lief te hebben als we deze liefde hebben ontvangen *(1Jh 4:19)*. Als er geen relatie met God en met de Heer Jezus is, is het onmogelijk om lief te hebben. We vinden in deze liefdesgeschiedenis aanwijzingen voor onze persoonlijke relatie met de Heer Jezus en welke storende elementen er zijn waardoor we Zijn liefde niet kunnen genieten.

In de liefdesgeschiedenis zijn we terechtgekomen in een situatie dat er in de verhouding tussen de bruid en de bruidegom een verwijdering is gekomen. Dat ligt niet aan de bruidegom, maar aan de bruid. Haar liefde is niet meer zo vurig. Misschien geeft *vers 1* wel een aanwijzing waardoor dat komt. De bruid heeft zich teruggetrokken en haar rust gezocht. Ze ligt op bed, op haar eigen bed, *"mijn bed"*, dat spreekt van gemakzucht.

Het leven van een gelovige kan wel eens teleurstellingen opleveren. Er kunnen problemen zijn, waarvoor een oplossing is gezocht, maar niet is gevonden. Teleurgesteld in de Heer trekt iemand zich dan terug, zoals ook

de bruid zich heeft teruggetrokken. Al kan er dan zelfs een bepaalde onverschilligheid optreden, het laat de Heer Jezus *niet* onverschillig. Hij wil ons leven vullen met Zijn aanwezigheid en rust geven.

De pogingen van de bruidegom om de liefde van de bruid weer op te wekken lijken toch niet tevergeefs te zijn, hoewel ze hem in het vorige vers *(Hl 2:17)* heeft weggestuurd. In de nacht voelt ze het gemis aan hem. Ze begint hem te zoeken. Om weer in iemands leven te komen gebruikt de Heer Jezus situaties waarin iemand alleen is.

Ik sprak eens met een groep jongeren over het evangelie. De reacties zijn dan anders dan wanneer je iemand alleen spreekt. Ze erkennen dat ze 's avonds als ze alleen op hun bed liggen niet meer zo'n grote mond hebben. Je denkt dan na over je leven. Het kan het begin van een zoektocht zijn naar de zin van het leven. God kan tot iemand spreken *"in de sluimer op de slaapplaats" (Jb 33:14-15)*.

Dan komt de bruid tot het besluit om op te staan *(vers 2)*. Daar begint elke ware bekering mee. We zien dat bij de jongste zoon in de gelijkenis die de Heer Jezus vertelt. Als hij bij de varkens is, komt hij tot zichzelf en zegt: *"Ik zal opstaan en naar mijn vader gaan"*. Dan staat hij op en gaat naar zijn vader *(Lk 15:18,20)*.

Zo moeten wij als gelovigen soms ook een beslissing nemen om iets in ons leven dat afstand heeft gebracht tussen de Heer en ons krachtdadig aan te pakken. Zo staat hier de bruid op en trekt in de stad rond, door de straten en over de pleinen, op zoek naar hem die zij innig liefheeft. Maar ook in de stad vindt ze hem niet.

Ze heeft gezocht en hem niet gevonden. Het staat er twee keer: aan het eind van *vers 1*, als ze hem op haar bed heeft gezocht, en aan het eind van *vers 2*, nadat ze hem in de stad heeft gezocht. Heeft de Heer Jezus niet gezegd: *"Zoekt, en u zult vinden"* en *"ieder ... die zoekt, vindt" (Mt 7:7-8)*? Jazeker, maar Hij zegt er nog bij dat er moet worden *geklopt* en dat dan zal worden opengedaan. Daarmee wijst Hij erop dat er met volharding moet worden gezocht. We moeten niet opgeven als we Hem niet direct vinden.

Het is goed dat we op zoek gaan naar een herstel van de relatie met de Heer Jezus als we de omgang met Hem missen. Onze speurtocht zal echter tevergeefs zijn als we op de verkeerde plaatsen zoeken. We vinden Hem

niet als we ons gemak ervan nemen. We vinden Hem ook niet in de wereld, waarvan de stad een beeld is. De stad spreekt van de samenleving van mensen. Steden zijn gevormd om een samenleving zonder God te vestigen. Kaïn is de eerste stedenbouwer *(Gn 4:17b)*. Als er afstand is gekomen tussen ons en de Heer Jezus, als er ontevredenheid is, hebben we geen goed zicht meer op Zijn verblijfplaats.

Er is in de Bijbel sprake van een zekere Demas. Hij is eerst een toegewijde gelovige. Paulus noemt hem als een van zijn medewerkers *(Ko 4:14; Fm 1:24)*. Dan lijkt er een moment gekomen te zijn dat er een verwijdering is ontstaan tussen Demas en de Heer Jezus. Zijn liefde voor de Heer is verkoeld. Demas verlaat het gezelschap van Paulus en vertrekt naar de stad. Paulus moet met verdriet over hem schrijven: *"Demas heeft mij verlaten, daar hij de tegenwoordige eeuw heeft liefgekregen, en is naar Thessalonika gereisd" (2Tm 4:10)*.

Er staat niet dat Demas niet langer een christen is en dat hij de Heer openlijk vaarwel heeft gezegd. Misschien heeft hij wel een eerbaar beroep gekozen, dat hem echter helemaal in beslag heeft genomen. Hij is naar Thessalonika gereisd. Daar is een gezonde gemeente. Helaas gaat daar zijn belangstelling niet naar uit. Hij zoekt daar de wereld en niet de broeders en zusters.

De wereld oefent vooral op jonge gelovigen een sterke aantrekkingskracht uit. Johannes waarschuwt vooral hen als hij zegt: *"Hebt de wereld niet lief, noch wat in de wereld is. Als iemand de wereld liefheeft, is de liefde van de Vader niet in hem" (1Jh 2:15)*. De wereld bestaat niet alleen uit allerlei vormen van losbandigheid, van lusten en begeerten. Het is de wereld zoals die geworden is door de zondeval, waar mensen de dienst uitmaken die leven zonder met God rekening te houden. Dat betreft ook de hardwerkende mensen die carrière maken of ontdekkingen doen die de kwaliteit van leven verbeteren. Zij krijgen veel aanzien. Als God er echter geen plaats in heeft, is het 'de wereld'.

Gezocht en gevonden | *verzen 3-5*

> 3 *De wachters,*
> *die in de stad de ronde deden, vonden mij.*
> *[Ik zei:] Hebt u Hem gezien Die ik innig liefheb?*

> 4 *Nauwelijks was ik hen voorbijgegaan*
> *of ik vond Hem Die ik innig liefheb.*
> *Ik greep Hem vast, liet Hem niet [meer] los,*
> *tot ik Hem gebracht had in het huis van mijn moeder,*
> *in de binnenkamer van haar die mij gebaard heeft.*
> 5 *Ik bezweer u, dochters van Jeruzalem,*
> *[als] bij de gazellen of bij de hinden op het veld,*
> *dat u de liefde niet opwekt of aanwakkert,*
> *voordat het [haar] behaagt.*

Het is nacht als de bruid haar bed verlaat en de stad ingaat *(verzen 1-2)*, op zoek naar de bruidegom. Ze vindt de bruidegom niet, maar anderen, de wachters van de stad, vinden haar *(vers 3)*. Zonder enige inleiding spreekt ze hen aan. Ze noemt geen naam, maar vraagt aan de wachters van de stad of ze 'hem hebben gezien die ze innig liefheeft'.

Nadat de bruid haar bruidegom op de verkeerde manier en op de verkeerde plaats heeft gezocht, zoekt ze hem nu ook bij de verkeerde mensen. Hoe kunnen mensen die de stad bewaken en geen verbinding met de bruidegom hebben, haar vraag beantwoorden? Hoe zouden zij, die hem niet kennen, haar kunnen zeggen waar hij is? We lezen niet dat de wachters antwoorden.

We kunnen dit toepassen op gelovigen die met geestelijke problemen naar ongelovige hulpverleners – psychologen en psychiaters – gaan en een oplossing aan hen vragen. Maar hoe kunnen zij een oplossing bieden? Die mensen hebben immers geen levende relatie met de Heer Jezus. Ze geloven niet in Hem. Als die relatie er niet is, is de hele zoektocht tevergeefs. En de leegte groeit.

De wachters kunnen ook godsdienstige leiders voorstellen, mensen die het zogenaamd weten. Zij zijn de geestelijke verzorgers van 'hun' gemeente, maar ook zij kunnen niet helpen. De algemene les die we hier kunnen trekken, is: *"Vertrouw niet op edelen, op het mensenkind, bij wie geen heil is" (Ps 146:3)*.

In *Markus 5* lezen we over *"een vrouw die twaalf jaar een bloedvloeiing had gehad en veel had geleden van vele artsen, en alles wat van haar was, besteed en geen enkele baat gevonden had maar veeleer achteruit was gegaan" (Mk 5:25-26)*.

De vele artsen die ze heeft bezocht in de hoop op genezing, hebben haar lijden alleen maar vergroot, terwijl ze haar hele bezit heeft geïnvesteerd om die hulp te betalen. In plaats van beterschap is er verslechtering gekomen. Uiteindelijk gaat ze naar de Heer Jezus. Ze zegt: *"Als ik maar Zijn kleren aanraak, zal ik behouden worden" (Mk 5:28)*. Dit betekent dat het aankomt op het geloof in de Heer Jezus Christus, Die in staat is de leegte in ons hart te vullen.

Het lijkt erop dat de bruid in *vers 4* buiten de stad is gekomen en daar vindt ze haar geliefde. Hij is buiten de stad te vinden, in het veld waar hij de kudde weidt tussen de lelies, zoals ze dat eerder heeft gezegd *(Hl 2:16)*. Dat is ze vergeten, waardoor ze op de verkeerde plaatsen en bij de verkeerde personen heeft gezocht. Nu ze los is van het verkeerde, loopt ze hem in de armen. Ze heeft hem gevonden.

Zo is de Heer Jezus niet te vinden in allerlei door mensen bedachte systemen of bij vooraanstaande geestelijke leiders, maar op de plaats van verwerping. We kunnen daarbij denken aan het kruis van Golgotha, dat *"buiten de poort"* van Jeruzalem heeft gestaan *(Hb 13:12-13)*. Daar laat de Heer Zich graag vinden. Wie niet bereid is Hem daar, op de plaats van verwerping, te vinden en te volgen, zal Hem nooit vinden.

Er moet moeite voor worden gedaan om Hem daar te vinden. Maar als er met verlangen en volharding wordt gezocht, in het vertrouwen dat Hij Zich laat vinden, dan zal Hij Zich ook laten vinden. Hij heeft het beloofd: *"Bidt, en u zal gegeven worden; zoekt, en u zult vinden; klopt, en u zal worden opengedaan. Want ieder die bidt, ontvangt; en die zoekt, vindt; en die klopt, zal worden opengedaan" (Mt 7:7-8; Jr 29:12-13; Js 45:19)*.

De bruid is de stad uitgegaan en heeft de stad en alle mensen achter zich gelaten. We kunnen dit zien als het ontvluchten van de hectiek van het leven in de stad met al haar lawaai, het opgaan in allerlei activiteiten, zonder een moment van rust. De nodige en verlangde rust wordt buiten de stad gevonden in de tegenwoordigheid van de Heer. We hebben allemaal die tijden van rust bij de Heer nodig.

Velen worden geleefd door de sociale media en kennen geen moment van rust meer omdat ze denken dat ze altijd beschikbaar moeten zijn. Er moet onmiddellijk worden gereageerd als er een bericht komt. De sociale media

bepalen het leven. 'Stel je voor dat ik iets zou missen, ik moet voortdurend op de hoogte zijn.' Zo wordt de rust steeds meer van ons afgenomen.

Hebben we nog de tijd om met het Woord van God en met de Heer Jezus alleen te zijn? Alleen dan zullen we Hem vinden, niet in de stad, maar buiten de stad. Dan krijgen we de kracht om de stad weer in te gaan om daar een getuige te zijn.

Als ze hem heeft gevonden, grijpt ze hem stevig vast *(Mt 28:9; Sp 3:18)*. Ze wil hem niet opnieuw kwijtraken. Daar past ze nu wel voor op. Samen met hem gaat ze naar het huis van haar moeder. Ze gaat om zo te zeggen terug naar het begin van haar bestaan, waar haar leven is begonnen en zij haar opvoeding heeft gehad. Als wij zijn afgeweken van de Heer, moeten wij teruggaan naar het begin van ons leven met Hem. We moeten terugdenken aan onze eerste ontmoetingen met Hem, onze eerste liefde voor Hem *(Op 2:4-5a)*.

Maar Ik heb tegen u, dat u uw eerste liefde hebt verlaten. Bedenk dan waarvan u afgevallen bent en bekeer u en doe de eerste werken. (Op 2:4-5a)

De bruid gaat met haar bruidegom niet alleen terug naar het huis van haar moeder, maar naar de binnenkamer van haar die haar *"gebaard heeft"*. Dat is helemaal terug naar het begin, naar het moment van de geboorte van het nieuwe leven. Het is net zoals Israël steeds moet doen, nadat het volk uit Egypte bevrijd is. Elk jaar moeten ze het Pascha vieren als een herinnering aan de bevrijding uit Egypte.

Zo kunnen wij dat elke zondag steeds weer doen, als wij de dood van de Heer verkondigen, waarbij we terugdenken aan wat Hij voor ons heeft gedaan. Maar we moeten er ook elke dag aan denken en niet vergeten dat we verlost zijn en hoe dat is gebeurd en de Heer ervoor bedanken dat Hij ons heeft verlost van onze zonden en het eeuwig oordeel.

Zijn we (nog) steeds dankbaar? Weten we nog wanneer en waar onze eerste echte ontmoeting met de Heer Jezus heeft plaatsgevonden? Herinneren we ons nog de vreugde en de rust die het heeft gegeven dat de zware last van onze zonden van ons is afgenomen en dat we opnieuw geboren zijn en kinderen van God zijn geworden? Als er iets ingrijpends in de wereld plaatsvindt, wordt later soms aan mensen gevraagd waar ze op dat moment waren of mee bezig waren. Vaak herinneren ze zich dat ook. De bekering van de afgoden tot God is de ingrijpendste gebeurtenis in het leven

van een mens die hij bewust meemaakt. Dan komt de Heer Jezus met Zijn liefde en gezag zijn leven binnen en verandert het helemaal. Het krijgt een totaal ander perspectief.

In *vers 5* richt ze zich met dezelfde woorden tot dezelfde personen als in *Hooglied 2 (Hl 2:7)*. Het klinkt daardoor als een refrein. Toch is het niet hetzelfde. Hier, in *Hooglied 3*, spreekt ze deze woorden, *nadat* de verloren verbinding met de bruidegom hersteld is. Er is dus sprake van herstel van gemeenschap. Nu ze hem weer heeft gevonden en in de binnenkamer van het huis van haar moeder heeft gebracht, hangt ze als het ware het bordje NIET STOREN aan de deur. Ze laat weten dat ze geen elementen wil binnenlaten die haar hervonden gemeenschap met hem opnieuw zouden kunnen verstoren.

Gemeenschap met de Heer Jezus is geen zaak van snelheid. Het heeft tijd nodig, ook als de relatie is hersteld, om daarin te groeien. Groeien in geloof moet niet kunstmatig worden gestimuleerd. Zo bewerkt het gebruik van harde, bewustzijnsverruimende muziek in een dienst dat de Geliefde verdwijnt. Dat gebeurt ook bij zachte, op de emotie inspelende muziek. De gemeenschap met de Heer Jezus vraagt om rust en vrede, geen ophitsing. De Geest van God is aanwezig en werkt in *"het suizen van een zachte stilte"*, niet in *"een grote en sterke wind"*, *"een aardbeving"* of *"een vuur" (1Kn 19:11-13)*. Liefde heeft tijd nodig om te groeien, ook als verkoelde liefde weer is ontwaakt.

Wie komt daar uit de woestijn? | *vers 6*

> 6 *Wie is zij die daar uit de woestijn komt,*
> *als zuilen van rook,*
> *in een wolk van mirre en wierook,*
> *van allerlei geurige kruiden van de koopman?*

Het antwoord op de vraag *"wie is zij die daar uit de woestijn komt"*, is eenvoudig. Zij is niemand anders dan de bruid. Toch doet de vraag vermoeden dat ze niet direct wordt herkend. Dat heeft te maken met haar verblijf in de woestijn. De woestijn heeft haar veranderd. Ze is als het ware een ander mens geworden. In de geestelijke toepassing ziet de woestijn op de wereld als het gebied dat God gebruikt om ons geloof op de proef te stellen, om het te testen. Door geloofsbeproevingen wil God ons veranderen en ons steeds meer gelijkvormig maken aan het beeld van Zijn Zoon.

In de profetische toepassing kunnen we hier denken aan het gelovig overblijfsel dat in de tijd van de grote verdrukking door God in de woestijn wordt bewaard *(Op 12:13-17; vgl. Hs 2:14-23)*. Deze tijd zal in het overblijfsel een verandering bewerken die het maakt tot een volk waarbij de Heer Jezus kan wonen.

De gelovigen individueel en Gods volk als geheel worden hier vergeleken met *"zuilen van rook"*. We zien de 'rookzuilen' in Israël van het brandofferaltaar omhoogstijgen tot God, tot een lieflijke reuk voor Hem. Gelovigen die door God beproefd zijn en aan wie Hij Zijn werk heeft kunnen doen, zijn voor Hem ook aangenaam. In hun leven herkent Hij wat in de Heer Jezus altijd volmaakt aanwezig is: Zijn eigen beeld.

Verder zien we dat de bruid gehuld is *"in een wolk van mirre en rook"*. Dat herinnert aan de reis van het volk van God door de woestijn, waarbij het volk geleid wordt door de wolk van Gods heerlijkheid. Deze wolk heeft hen en ook de tabernakel bedekt. God wil door alle oefeningen waar een gelovige doorheen gaat Zijn heerlijkheid zichtbaar maken. Daarvoor is ons verblijf in de woestijn bedoeld.

Aan de wolk is *"mirre en wierook"* verbonden. Dat betekent dat ze komt in de geur van Christus *(vgl. 2Ko 2:15-16)*. 'Mirre' symboliseert het lijden van de Heer Jezus, terwijl 'wierook' Zijn heerlijkheden symboliseert. Alles wat voor God aangenaam is, heeft Hij in Zijn Zoon gevonden. Datzelfde wil Hij in de Zijnen bewerken, zodat Hij door hun leven steeds meer aan dat van Zijn Zoon wordt herinnerd. In de beproevingen van ons geloof ervaren we het lijden van Christus, terwijl we ook mogen uitzien naar de heerlijkheid die ons wacht.

Aan de mirre en wierook worden nog *"allerlei geurige kruiden"* toegevoegd, een mengeling van geuren waardoor de bruid ook omgeven is. Het ziet op de vele voortreffelijkheden die in de Heer Jezus aanwezig zijn en tot uiting zijn gekomen. Elk woord en elke daad is van grote schoonheid en voortreffelijkheid. Tegelijk vloeien ze ineen tot een schitterend geheel. Alles is in harmonie met elkaar. Er is geen geur die overheerst en de andere geuren tenietdoet.

Paulus houdt deze 'geurige kruiden' aan de gelovigen in Kolosse voor, opdat ze die ook om zich heen zullen verspreiden. Deze geuren zijn de

eigenschappen van Christus, die wij als gelovigen kunnen tentoonspreiden en zo aan anderen kunnen laten ruiken. Hij schrijft hun: *"Doet dan aan als uitverkorenen van God, heiligen en geliefden: innige ontferming, goedertierenheid, nederigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid, elkaar verdragend en elkaar vergevend, als de een tegen de ander een verwijt heeft; zoals ook Christus u vergeven heeft, zo ook u. En boven dit alles de liefde, dat is [de] band van de volmaaktheid" (Ko 3:12-14)*. Dit zijn enkele van de vele voortreffelijkheden van het nieuwe leven dat wij als gelovigen bezitten. Dat nieuwe leven is Christus Zelf. Vaak zijn de oefeningen in de woestijn nodig om anderen de voortreffelijke geur van Hem te laten ruiken.

De 'geurige kruiden' zijn bij *"de koopman"* verkrijgbaar. Dat betekent dat ze niet gratis verkrijgbaar zijn, maar 'gekocht' moeten worden. Er moet een prijs voor worden betaald. Die prijs is het afzien van het eigen ik en hiervoor in de plaats gehoorzaamheid en toewijding stellen.

Zeker is het zo, dat iedere gelovige door het nieuwe leven deze 'geurige kruiden' bezit. Maar ze in praktijk brengen is iets anders. Ze moeten, zoals Paulus zegt, *aangedaan* worden. Dat betekent dat we ermee bezig moeten zijn door het lezen en bestuderen van het Woord van God. Dan zien we hoe ze in het leven van de Heer Jezus tot uiting zijn gekomen. Het gevolg is dat ze dan ook in ons leven worden opgemerkt.

De draagstoel en de helden van Salomo | *verzen 7-8*

> 7 *Zie, de draagstoel voor Salomo.*
> *Daaromheen zestig helden,*
> *uit de helden van Israël.*
> 8 *Allen hanteren het zwaard,*
> *geoefend [als ze zijn] voor de oorlog.*
> *Ieder draagt zijn zwaard aan zijn heup*
> *tegen de verschrikking in de nachten.*

In *vers 7* staat het antwoord op de vraag wie zij is die daar uit de woestijn komt *(vers 6)*. Het antwoord is niet 'de bruid', maar *"de draagstoel voor* [of: *van*] *Salomo"*. We zien hier de rust van Salomo. Dit is een heel andere rust dan die in *vers 1*. Daar is het de gemakzucht. Hier is het de rust of de vrede van Salomo, die het deel is geworden van de bruid. Salomo is de koning

van de vrede. Dit tafereel laat zien dat de bruid rust heeft gevonden in de bruidegom.

Zo mag ons geweten als nieuwtestamentische gelovigen in Gods tegenwoordigheid tot rust komen op grond van het werk van de ware Vredevorst, de Heer Jezus. Door het geloof in Hem hebben wij vrede met God *(Rm 5:1)*. In die rust mogen wij weten dat wij in de Geliefde begenadigd of aangenaam zijn voor God *(Ef 1:6)*. Een soortgelijk beeld als de bruid in de draagstoel van Salomo zien we in de twee stenen tafelen in de ark *(Dt 10:1-5)*. Dit tweede paar stenen tafelen stelt ook de gelovigen voor, en de ark stelt Christus voor.

De draagstoel van Salomo waarin hij zijn bruid vervoert, stelt de rust van zijn overwinning voor. In die rust is de bruid met hem verenigd. Hij draagt haar in die rust verder. Hij zorgt er ook voor dat deze rust ter wille van haar wordt beschermd. Dat gebeurt door niet zomaar zestig soldaten, maar *"zestig helden"*, die ook nog eens met zorg *"uit de helden van Israël"* zijn uitgekozen. Het is een keurkorps. Zij hebben bewezen oorlog te kunnen voeren. Bij David is sprake van dertig helden *(2Sm 23:8-23)*, maar Salomo heeft er zestig.

Christus, de ware Salomo, kent alle gevaren waar Zijn bruid, de Zijnen, doorheen moet. Hij leidt haar in die rust verder. Wij hebben rust gevonden voor ons hart en geweten door met onze zonden tot Hem te gaan *(Mt 11:28)*. Hij wil ons ook in die rust verder leiden door het leven heen, op onze reis naar Hem toe. Daarvoor zegt Hij tegen ons dat wij Zijn juk op ons moeten nemen. Dan vinden we rust voor onze zielen in onze dagelijkse activiteiten *(Mt 11:29)*.

De door Christus verworven en verkregen rust wordt door de machten van de duisternis aangevallen en moet worden verdedigd *(vgl. Js 27:3)*. Hij legt de verantwoordelijkheid voor de verdediging in de handen van de Zijnen, waarbij Hij hen voorziet van de juiste wapens om de vijand effectief uit te schakelen. Dit zien we in het beeld van de zestig helden.

De zestig helden weten allemaal met het zwaard om te gaan en hebben het binnen handbereik *(vers 8)*. In deze helden kunnen we een beeld zien van gelovigen die in de praktijk van het leven de geloofswaarheden beschermen en bewaren. Iedere gelovige wordt opgeroepen zo'n held te zijn.

Het is onze verantwoordelijkheid dat wij *beschermen* wat God ons in Zijn Woord heeft gegeven. We worden allemaal opgeroepen te *"strijden voor het geloof dat eenmaal aan de heiligen is overgeleverd" (Jd 1:3)*.

Daarvoor krijgt iedere gelovige *"de hele wapenrusting van God"* tot zijn beschikking, die hij moet 'aandoen' en moet 'opnemen' *(Ef 6:11-18)*. Hiertoe behoort ook *"het zwaard van de Geest, dat is [het] Woord van God" (Ef 6:17b; Hb 4:12)*. Daarmee kan bijvoorbeeld een verkeerde leer over de rust die de Heer Jezus aanbiedt, worden verdreven – zoals dat die rust kan worden bewaard door het houden van de wet. Het gaat er dan ook om dat we Gods Woord kennen, waardoor we er bedreven in raken het als verdedigingswapen te gebruiken.

Het zwaard wordt hier gebruikt om ons ermee te verdedigen *"tegen de verschrikking in de nachten"*. De nacht is gevaarlijk. Het stelt de geestelijke duisternis voor waarin we leven. Maar *"de nacht is vergevorderd en de dag is nabij" (Rm 13:12)*. De dag breekt aan wanneer de Heer Jezus terugkomt naar de aarde. Tegelijk zien we ook dat de duisternis toeneemt. Er is toenemende misleiding en de satan doet zijn uiterste best ons van het volgen van de Heer af te houden.

Alleen door vast te houden aan het Woord van God, dat zwaard stevig in de hand of binnen handbereik aan de heup te houden, zullen we onze geestelijke rust en vrede bewaren. De Heer Jezus geeft het voorbeeld wanneer de satan Hem in de woestijn verzoekt *(Mt 4:1-11)*. Hij gebruikt dan het Woord van God als wapen en verslaat daarmee de satan, zodat die ten slotte afdruipt. Als we afwijken van het Woord, verliezen we onze vrede. Daarom is het belangrijk dat we Gods Woord lezen en bestuderen.

De draagkoets van Salomo | *verzen 9-10*

> 9 *Koning Salomo heeft voor zichzelf een draagkoets gemaakt*
> *van hout uit de Libanon.*
> 10 *De stijlen ervan maakte hij van zilver,*
> *zijn leuning van goud*
> *[en] zijn zitting van roodpurper.*
> *Het binnenwerk ervan werd met liefde bekleed*
> *door de dochters van Jeruzalem.*

Van de bruid wordt de blik nu gericht op de *bruidegom*. Hij heeft een draagkoets gemaakt voor zichzelf *(vers 9)*, maar zet die in voor het vervoer en de bescherming van zijn bruid. Alles wat van de draagkoets wordt gezegd, spreekt van de persoon die de koets heeft gemaakt. De bruid in de koets wordt daardoor tijdens de reis door de nacht voortdurend aan hem herinnerd. Het is tevens een demonstratie tegen de vijand dat niets hem kan tegenhouden. Hij is de machtige, onoverwinnelijke vredevorst.

De draagkoets spreekt van de Heer Jezus Die wordt rondgedragen door de gelovigen en in Wie tegelijk de gelovigen zich geborgen en beschermd weten. Wie Hij is voor de Zijnen, wordt in de materialen gezien. Daarbij wordt niet alles door de mensen gezien, want wat *vanbinnen* is, wordt alleen door God gezien.

Het eerste wat van de koets wordt genoemd en gezien, is het duurzame hout van de Libanon. Dat hout is sterk, het is duurzaam en onbreekbaar. Hout groeit uit de aarde en is in de Schrift vaak een beeld van de Mensheid van de Heer Jezus. Hij is *"de vrucht van de aarde" (Js 4:2; 53:2a; vgl. Lk 23:31)*. Zo hebben de mensen Hem gezien en zo kennen de gelovigen Hem.

De Heer Jezus kent de gevaren van het leven op aarde uit eigen ervaring, want Hij is als Mens op aarde geweest. Hij is dan ook volkomen in staat ons tegen de verschrikkingen in de nachten *(vers 8)* te beschermen. Dat geldt ook voor het gelovig overblijfsel tijdens de verschrikkingen van de grote verdrukking. Hij beschermt de Zijnen: *"Want Hijzelf heeft gezegd: 'Ik zal u geenszins begeven en u geenszins verlaten', zodat wij vrijmoedig mogen zeggen: '[De] Heer is mij een Helper <en> ik zal niet vrezen; wat zal een mens mij doen?'" (Hb 13:5b-6).* Dit mag de taal van de gelovige zijn, in welke tijd hij ook leeft.

Salomo heeft de stijlen van de draagkoets van *zilver* gemaakt *(vers 10)*. Zilver is een beeld van de prijs van de verlossing *(Ex 30:14-15; vgl. 1Pt 1:18-19)*. Dan herinneren we ons wat de Heer Jezus voor ons heeft gedaan op het kruis. Dat is de basis waarop we in deze rust worden gebracht en waardoor Hij ons verder leidt.

De leuning – of *vloer*, zoals het ook vertaald kan worden – is van *goud*. Leuning of vloer ziet op iets waarop je kunt steunen, op *draagkracht*. Goud stelt de heerlijkheid van God voor. Dat zien we in de Heer Jezus Die ons draagt en ondersteunt. We zien Zijn heerlijkheid in alles wat Hij voor ons doet

tijdens onze reis door de nacht met al zijn verschrikkingen. Als we Hem in Gods heerlijkheid zien, krijgen die verschrikkingen geen vat op ons.

De zitting van de draagkoets is van *roodpurper*. Koningen gaan gekleed in roodpurper. Het roodpurper spreekt van koninklijke waardigheid. Het gelovig overblijfsel deelt in de waardigheid die haar Bruidegom, de Messias, bezit. Wanneer Hij in koninklijke waardigheid verschijnt, verschijnen zij met Hem. De gelovigen van nu bezitten ook die waardigheid. Ze zijn nu een koninkrijk van priesters en zullen in het vrederijk met Christus als koningen heersen *(Op 1:6; 5:10; 20:6)*.

Ten slotte wordt vermeld dat *"het binnenwerk ervan ... met liefde bekleed werd door de dochters van Jeruzalem"*. In het binnenwerk, het interieur, zien we de atmosfeer waarin de bruid zich bevindt, waardoor ze is omgeven. Die atmosfeer is de liefde. De dochters van Jeruzalem hebben hiervoor gezorgd.

Dit spreekt van gelovigen die zoveel van de Heer Jezus houden, die zozeer voor Hem leven, dat die liefde hun hele leven omgeeft. Wat ze ook doen, ze doen het uit liefde voor de Heer Jezus. Als je met hen in contact komt, ontkom je er gewoon niet aan die atmosfeer te ervaren, die als het ware te ondergaan. Als er om ons heen die sfeer van liefde hangt, wil dat zeggen dat we laten zien wat we in Christus zijn geworden. Dat heeft tot gevolg dat we elkaar daarin aannemen, aanvullen en helpen.

De dochters van Jeruzalem, die ook de bruidegom liefhebben, hebben het binnenste van de koets met hun liefde versierd. Dat is waar hij werkelijk op rust. De Heer Jezus wordt rondgedragen door de liefde van al de Zijnen. In het licht van de liefde krijgen de andere materialen hun ware betekenis. God vergeet niets wat uit liefde voor Hem en de Zijnen is gedaan *(Hb 6:10)*.

Want God is niet onrechtvaardig om uw werk te vergeten en de liefde die u betoond hebt voor Zijn Naam, doordat u de heiligen gediend hebt en dient. (Hb 6:10)

De kroning op de dag van de bruiloft | *vers 11*

> 11 *Ga naar buiten en zie, dochters van Sion,*
> *koning Salomo met de kroon*
> *waarmee zijn moeder hem kroonde*
> *op de dag van zijn bruiloft,*
> *ja, op de dag van de blijdschap van zijn hart!*

De dochters van Sion hebben het binnenwerk van de draagkoets van Salomo met liefde bekleed. Nu worden zij, die voor deze atmosfeer van liefde hebben gezorgd, opgeroepen naar buiten te gaan om *"koning Salomo met de kroon"* te zien. Zij die in hun omgang met de Heer Jezus en de Zijnen door liefde worden geleid, krijgen Zijn heerlijkheid als de gekroonde Koning te zien. Daarvoor moeten zij *"naar buiten"* gaan. Het is de oproep die ook vandaag klinkt in een christenheid die in slaap is gevallen: *"Zie, de bruidegom! Gaat uit, <hem> tegemoet!" (Mt 25:6b; vgl. Ef 5:14)*.

Liefde gaat verder dan bezig zijn voor Hem. Martha dient de Heer uit liefde en de Heer waardeert dat ook. Maar als het alleen bij dienen blijft, wordt het werk belangrijker dan de Persoon voor Wie het werk wordt gedaan. Er moet een moment komen dat we 'uitgaan' uit onze bezigheden om *Hem* te ontmoeten, om *Hem* te zien en te bewonderen in Zijn heerlijkheid.

De kroon die Salomo draagt, is hem op het hoofd gezet door *"zijn moeder"*. 'Zijn moeder' is een beeld van Israël. Het ziet op wat het gelovig overblijfsel zal doen met de Messias als Hij tot hen komt na de tijd van de grote verdrukking. Zij zullen Hem erkennen als hun Koning en Hem op die manier de kroon opzetten. Dat geeft hun verbinding met Hem weer. Hij is hun Koning en Heer voor Wie zij zich vol aanbidding neerbuigen: *"Dan zal de Koning verlangen naar uw schoonheid; omdat Hij uw Heere is, buig u voor Hem neer" (Ps 45:12)*.

Tegelijk is Hij hun Bruidegom. Hij is gekroond *"op de dag van Zijn bruiloft"*. De bruiloft ziet op de vereniging van de Heer Jezus als de Messias met het overblijfsel, of beter, met de stad Jeruzalem als Zijn bruid. De bruiloft bepaalt ons bij de liefde tussen de Bruidegom en de bruid. Er is behalve een verhouding van gezag ook een verhouding van liefde. Zijn liefde gaat naar Zijn aardse bruid uit. Dan staat niet meer het aspect van 'bezig zijn' voor Hem op de voorgrond, maar er voor Hem zijn. Dat zien we in de laatste regel van het vers. Het gaat om *"de blijdschap van Zijn hart"*.

Als de Heer Jezus Zijn aardse bruid heeft ingevoerd in Zijn koninkrijk en zij deelt in Zijn rust, is Zijn hart vol blijdschap. Na de vreugde voor Israël vanwege de verlossing die Hij tot stand heeft gebracht waardoor Hij als hun Koning in hun midden is *(Zf 3:14-17a)*, lezen we: *"Hij zal Zich over u verheugen met blijdschap. Hij zal zwijgen in Zijn liefde. Hij zal Zich over u verblijden met gejuich" (Zf 3:17b)*.

Hetzelfde geldt voor onze relatie met de Heer Jezus. Op aarde is Zijn koningschap door de mensen verachtelijk verworpen, wat tot uitdrukking is gebracht door Hem met een kroon van *dorens* te kronen *(Mt 27:29)*. Maar wij erkennen dat Hij door God terecht met heerlijkheid en eer is gekroond *(Hb 2:9)*. Onze erkenning van Zijn kroning kunnen we zien als de kroning die *wij* verrichten. Wij buigen ons diep voor Hem neer en stellen ons hele leven onder Zijn gezag.

Wij geven Hem Zijn kroon en huldigen Hem als onze Heer als wij ons leven op elk terrein aan Hem toewijden. Dat is als vader, als moeder, als kind, in de maatschappij en als lid van Gods gemeente met de taak die Hij heeft gegeven. 'De dag van Zijn kroning', de dag dat *wij Hem* kronen, is voor ons elke dag die wij leven met ons hart gericht op Hem. Dan zullen we niet in de eerste plaats bezig zijn met wat wij voor Hem kunnen doen, maar met *"de blijdschap van Zijn hart"*.

Laten *"wij zien op Jezus, de overste Leidsman en de Voleinder van het geloof, Die om de vreugde die vóór Hem lag, [het] kruis heeft verdragen" (Hb 12:2a)*. Hij heeft bij het volbrengen van Zijn werk op aarde tot en met het verschrikkelijke lijden op het kruis over dat werk heen gekeken naar de vreugde. Die vreugde bestaat uit het zien van de grote menigte van verlosten die Hij door Zijn werk voor God heeft gekocht *(Op 5:9)*. Daaronder bevindt zich ook Zijn hemelse bruid, de gelovigen van de gemeente.

Hij heeft *"Zichzelf voor haar ... overgegeven"* om haar te bezitten *(Ef 5:25)*. Over haar zal Hij Zich tot in eeuwigheid met blijdschap verheugen. Hij heeft haar voor Zijn aandacht gehad bij het volbrengen van Zijn werk. Zij is die ene *"zeer kostbare parel"*, waarvoor Hij alles heeft opgegeven om die te bezitten *(Mt 13:45-46)*. Zij behoort Hem nu al toe, maar ze is nog op weg naar Hem toe. Wanneer zij bij Hem is, zijn de wensen van Zijn hart volmaakt vervuld.

Kijken wij uit naar Zijn komst vanwege de blijdschap die dat voor Hem betekent?

Hooglied 4

De bruid is mooi | *vers 1*

> 1 *Zie, u bent mooi, Mijn vriendin, zie, u bent mooi.*
> *Uw ogen zijn [als] duiven*
> *van achter uw sluier.*
> *Uw haar is als een kudde geiten*
> *die neergolft van het gebergte van Gilead.*

Hooglied 4 begint met een beschrijving van de bruid door de bruidegom in al de schoonheid die zij voor hem heeft. Voor zijn beschrijving zoomt hij als het ware in op een zevental lichaamskenmerken: haar ogen, haar, tanden, lippen, slapen, hals en borsten. Zij is een bruid die hem waardig is, die helemaal bij hem past, want haar schoonheid is de weerspiegeling van zijn eigen schoonheid. In *vers 7* zegt hij zelfs van haar: *"Er is geen enkel gebrek aan u."*

Het is een beschrijving van het toekomstig overblijfsel van Israël, in het bijzonder van de stad Jeruzalem. De Heer Jezus zal Jeruzalem bekleden met Zijn heerlijkheid *(Ez 16:10-14)*. Ook het hemelse Jeruzalem zal schitterend zijn doordat het de heerlijkheid van God heeft: *"En hij voerde mij weg in [de] geest op een grote en hoge berg en toonde mij de heilige stad, Jeruzalem, die uit de hemel neerdaalde van God en de heerlijkheid van God had" (Op 21:10-11a)*.

De reden waarom dit hoofdstuk zo mooi is, is dat we door Salomo heen de Heer Jezus horen spreken over de waarde die Zijn bruidsgemeente voor Hem heeft. Hij ziet ons hier niet in onze praktijk, maar Hij ziet ons in wat we zijn voor Hem. Er is een mooie parallel te trekken met wat de Heer in *Lukas 22* tegen Zijn discipelen zegt. Eerst lezen we daar over het gedrag van de discipelen als zij met Hem aanliggen om het Pascha te eten. Hij zegt erbij dat Hij dit vurig heeft begeerd *(Lk 22:14-20)*. Als ze het Pascha hebben gevierd, ontstaat er *"ook strijd onder hen, wie van hen wel [de] grootste mocht zijn" (Lk 22:24)*.

Maar wat lezen we een paar verzen verder? Daar zegt de Heer Jezus tegen hen: *"En u bent het die steeds bij Mij bent gebleven in Mijn verzoekingen. En Ik*

beschik u een koninkrijk, zoals Mijn Vader Mij heeft beschikt, opdat u eet en drinkt aan Mijn tafel in Mijn koninkrijk en op tronen zit om de twaalf stammen van Israël te oordelen" (Lk 22:28-30). Wie kan dat begrijpen? De discipelen hebben ruzie gemaakt. De Heer kent hen en weet hoe ze zijn. Toch zegt Hij tegen hen dat ze Hem trouw gebleven zijn. Als we onszelf een beetje kennen, dan kunnen we alleen maar zeggen: 'Heer Jezus, we zijn U zo vaak ontrouw geweest, we begrijpen niet hoe U dat kunt zeggen.'

In de zegenspreuken van Bileam, die heeft geprobeerd om het zo vaak ontrouwe volk van God te vervloeken, vinden we dezelfde gedachte. Door de Geest van God laat Bileam weten hoe God over Zijn volk denkt. Dan horen we geen vervloeking, maar iets totaal anders: *"Hij aanschouwt geen onrecht in Jakob; ook ziet Hij geen kwaad in Israël aan" (Nm 23:21a)*. Hij zegt dat terwijl op datzelfde moment de Israëlieten in hun tenten ruzie maakten. Ze waren ongehoorzaam en in opstand tegen God. Toch zegt Bileam dat God geen kwaad in Israël aanziet. Het is ongelooflijk, maar toch waar, want Gods Woord zegt het.

Zo ziet God ons. Aan de ene kant kennen wij onze verantwoordelijkheid. We weten dat we vaak falen en vaak ontrouw zijn. Aan de andere kant hebben wij als gemeente een heerlijke positie voor Zijn hart en dat vertelt Hij ons hier. We kunnen dit ook toepassen op de individuele gelovige die tot de volmaaktheid in Christus is gebracht door de vereenzelviging met Hem. Christus beschrijft wat Hij van hem heeft gemaakt. Het is het resultaat van Zijn genade en liefde.

We worden *"geliefde kinderen"* genoemd *(Ef 5:1)*. God houdt van ons. Het is belangrijk voor ieder van ons om diep van binnen te weten dat Hij ons liefheeft. Dit is ook in relatie tot onze kinderen belangrijk. Ouders houden van hun kinderen. Ze zijn vaak ongehoorzaam en doen dingen we niet liefhebben. Maar dat betekent niet dat we de kinderen niet liefhebben. De liefde is er altijd, maar uit zich niet altijd op dezelfde wijze. Als ze straf verdienen, zullen we die geven, juist omdat we hen liefhebben.

Het is ook belangrijk dat we af en toe tegen onze kinderen zeggen: 'Je bent mooi. Dat heb je goed gedaan. Je bent waardevol. Je hebt iets heel moois.' Zeggen we dat wel eens tegen hen? Zeggen we het ook wel eens tegen onze vrouw? Dat is geen vleierij, maar het uiten van waardering om elkaar aan te moedigen.

Onlangs sprak ik met een jongeman toen we elkaar bij een supermarkt troffen. Ik had hem lange tijd niet gezien. Ik vroeg hem: 'En, hoe is het met de Heer?' 'O, met de Heer gaat het goed', zei hij. 'Ja, dat is wel zeker', antwoordde ik. 'Maar hoe is het met jouw leven met de Heer?' 'Dat is voorbij, allemaal voorbij. Ik was in een gemeente en ik was handig met alle soorten verwarming. En de mensen daar konden me daarom gebruiken. Ze zeiden tegen mij: Dat kun je goed; je kunt mij wel helpen.' Maar hij voelde zich gebruikt. Dat was geen liefde, dat was eigenliefde.

Dit is ook belangrijk voor ons. Wat waarderen wij in elkaar? Is dat werkelijk alleen om wat hij of zij doet voor de Heer? Of gaat het om eigen profijt, het voordeel dat wij van zo iemand hebben? Broeders en zusters die meer praktisch ingesteld zijn, hebben hun waarde. Dat mogen we hun laten merken. Ze zullen voelen of het echte dankbaarheid is of dat egoïstische motieven een rol spelen. En het kind dat we liefhebben, is dat omdat het ons goed bevalt, want we ondervinden er nauwelijks problemen van? Of hebben we het kind lief, eenvoudig en alleen omdat het ons kind is, met zijn goede en ook onaangename karaktertrekken?

Het heeft alles te maken met hoe wij onszelf zien in het licht van de Heer, hoe Hij ons ziet. Hij zegt tegen ieder die bij Zijn gemeente hoort: 'Jij bent mooi en waardevol.' Van het gelovig overblijfsel zegt Hij: *"Sinds u kostbaar bent in Mijn ogen, bent u verheerlijkt en heb Ík u liefgehad" (Js 43:4a)*. Dat mogen we op onszelf toepassen. Hoe kostbaar we voor Hem zijn, heeft Hij bewezen door Zijn leven voor ons te geven.

Als wij ons dat bewust zijn, zal dat ook blijken uit de manier waarop wij naar onze broeders en zusters kijken. Hij heeft Zijn leven ook voor hen gegeven. Hij zegt ook tegen hen dat zij kostbaar zijn in Zijn ogen. Dat moeten we aanvaarden en waarderen. Het is niet mogelijk echt van de liefde van God te genieten als we voortdurend ruzie met een broeder of zuster maken.

Het eerste dat de bruidegom van de bruid beschrijft, zijn haar ogen. Hij vergelijkt haar ogen met *"duiven"*. De duiven verklaren welk karakter de ogen van de bruid hebben. De Heer Jezus spreekt over *"oprecht als de duiven"* zijn *(Mt 10:16)* en het hebben van een *"eenvoudig"* oog *(Mt 6:22)*. Een eenvoudig oog is een oog dat op slechts één voorwerp is gericht. De bruidegom ziet dat het oog van zijn bruid in oprechtheid alleen op hem is gericht.

De Heilige Geest wordt ook vergeleken met een duif. De Geest zal de ogen van de gelovige altijd op het ene voorwerp voor het geloof richten, namelijk *Christus*. Hij zal de gelovige inzicht geven in Wie de Heer Jezus voor hem is. Daar komt bij dat de duif een sterke binding aan een partner heeft. Ze blijven elkaar altijd trouw. Dat kenmerk ziet de Heer Jezus ook in de Zijnen.

De bruidegom ziet haar ogen, ondanks het feit dat die achter haar sluier verborgen zijn. Juist die sluier maakt duidelijk dat zij alleen voor hem is. We zien dat bij Rebekka die haar sluier pakt en zich bedekt zodra zij Izak ontmoet *(Gn 24:65)*. Hiermee geeft ze aan: 'Ik ben vanaf nu alleen voor jou en voor geen enkele andere man meer beschikbaar.'

Zij zei tegen de dienaar: Wie is die man die ons in het veld tegemoet komt lopen? De dienaar antwoordde: Dat is mijn heer. Toen pakte zij [haar] sluier en bedekte zich. (Gn 24:65)

Dat de bruidegom vervolgens over het lange haar van zijn bruid spreekt, sluit daar prachtig op aan. We lezen in *1 Korinthiërs 11* dat aan de vrouw *"het lange haar tot een sluier gegeven is" (1Ko 11:15)*. Het lange haar symboliseert de toewijding en de onderdanigheid van de vrouw aan haar man. Daarin ligt ook haar kracht. We zien bij Simson dat hij zijn kracht kan ontplooien zolang hij lang haar heeft.

De bruidegom vergelijkt het haar van de bruid met *"een kudde geiten die neergolft van het gebergte van Gilead"*. Het kan zo zijn, dat een kudde zwarte geiten die langs de berghellingen naar beneden loopt aan golvende haarlokken doet denken. Een kudde spreekt ook van eenheid en eensgezindheid. Gelovigen die toegewijd zijn aan de Heer Jezus en Hem in onderdanigheid dienen, trekken ook eensgezind en in eenheid op.

De geit is het ook het speciale dier voor het zondoffer *(Lv 4:23,28; 5:6; 16:5; 23:19)*. Dat doet eraan denken dat het lange haar spreekt van een toewijding waarin de zonde geen kans krijgt in te breken. De gelovige die in de geestelijke toepassing *lang haar* heeft, denkt eraan dat de Heer Jezus voor zijn zonden heeft geleden en is gestorven. Hij zal zichzelf rein willen houden om alleen voor zijn Heer te leven en Hem welgevallig te zijn.

Tanden, lippen en slapen | *verzen 2-3*

> 2 *Uw tanden zijn als een kudde pasgeschoren [schapen]*
> *die zijn opgekomen uit de wasplaats.*

Alle werpen zij tweelingen,
geen van hen is zonder jongen.
3 *Als een scharlakenrode draad zijn uw lippen*
en uw spreken is bekoorlijk.
Als een opengesprongen granaatappel zijn uw slapen
door uw sluier heen.

Dan spreekt de bruidegom over haar tanden, die hij vergelijkt met *"een kudde pasgeschoren schapen" (vers 2)*. De tanden dienen om voedsel te kauwen en dit in zich te kunnen opnemen. In geestelijke zin kunnen we zeggen dat de gelovige de woorden van de Heer Jezus eet. Jeremia zegt: *"[Zodra] Uw woorden gevonden werden, at ik ze op. Uw woord was mij tot vreugde en tot blijdschap in mijn hart, want Uw Naam is over mij uitgeroepen, HEERE, God van de legermachten" (Jr 15:16)*. Bij hem zien we dat hij Gods woorden graag eet omdat Gods Naam over hem is uitgeroepen.

Tanden kunnen ook verkeerd gebruikt worden. Daarvoor waarschuwt de apostel Paulus de gelovigen in de gemeenten in Galatië. Hij ziet dat ze de wet weer willen invoeren. Als gelovigen zich weer onder de wet plaatsen of die aan anderen opleggen en de wet weer wordt ingevoerd in hun leven om die te gaan houden, is het resultaat dat men elkaar verslindt. Paulus is daar duidelijk over en zegt: *"Als u echter elkaar bijt en opeet, kijkt dan uit dat u niet door elkaar verslonden wordt" (Gl 5:15; vgl. Ps 57:5; Jl 1:6)*.

De tanden worden hier dan ook niet vergeleken met leeuwen, maar met schapen. Schapen verscheuren geen andere dieren, maar volgzaam gaan ze achter de Goede Herder aan Die hen naar grazige weiden brengt. Een kudde schapen wijst op het grazen in groene weiden en het onderscheid kunnen maken tussen wat goed voedsel is en wat het niet is. Een schaap is ook een beeld van Christus Zelf in Zijn stilzwijgende overgave aan de wil van God. Deze eigenschap kenmerkt ook de gelovige.

Bij pasgeschoren schapen is het duidelijk dat de wol eraf is geschoren. De geestelijke betekenis van scheren is dat de gelovige alles oordeelt wat van zijn zondige vlees is en waarop hij zich beroemt. Het stelt het oordeel voor over wat uit zijn oude natuur voortkomt. De melaatse die gereinigd moet worden, moet helemaal kaal worden geschoren *(Lv 14:8-9)*. Priesters mogen geen wollen kleren dragen als ze het heiligdom binnengaan *(Ez 44:17)*.

Het voedsel van de bruid wordt gekenmerkt door reinheid. De bruid voedt zich geestelijk met de woorden van de bruidegom. Dat maakt haar helemaal schoon, alsof ze *"uit de wasplaats"* komt. Water is het bekende beeld van het Woord van God *(Ef 5:26; Tt 3:5)*. Door het lezen van het Woord van God worden we gereinigd van de onreinheid die we zo snel oplopen als we door de wereld gaan. We ontkomen er niet aan. Daarom is het belangrijk telkens Gods Woord te lezen en weer zuiver te worden in ons denken.

Het gevolg is ook dat er een evenwichtig geloofsleven is. Dat wordt voorgesteld in de *"tweelingen"*. Het is opmerkelijk dat de eerste tandjes die een kind krijgt, per paar verschijnen. Het gezonde onderwijs uit Gods Woord heeft een gezonde praktijk tot gevolg. Er zal geen dweperij zijn over allerlei waarheden en er zal geen overtrokken nadruk worden gelegd op het praktisch christelijk leven. Beide aspecten moeten in evenwicht zijn.

Dat heeft geestelijke vrucht tot gevolg, waaraan we mogen denken bij de uitspraak *"geen van hen is zonder jongen"*. Anderen worden aangemoedigd ook zo te leven. Timotheüs en Titus worden aangespoord voorbeelden te zijn voor anderen *(1Tm 4:12; Tt 2:7)*. Vooral oudere mannen en vrouwen hebben de gelegenheid voorbeelden voor de jongeren te zijn *(Tt 2:2-5)*.

Dan spreekt de bruidegom over haar *lippen* *(vers 3)*. Lippen vormen de woorden die we spreken en zijn daarom een beeld van de taal. Onze *tanden* zijn de instrumenten om voedsel dat door de Heer is gegeven te ontvangen en te vermalen en de *lippen* zijn de middelen om tot uitdrukking te brengen wat we van Hem hebben ontvangen. Haar lippen worden vergeleken met *"een scharlakenrode draad"*.

Dat herinnert zowel aan de zonde als aan de bevrijding van het oordeel over de zonde. Jesaja spreekt over *"zonden"* die *"als scharlaken"* zijn, wat betekent dat er bloedschuld op het volk rust, maar hij wijst er ook op dat ze *"wit"* kunnen *"worden als sneeuw"* *(Js 1:18)*. De bevrijding van het oordeel zien we in de geschiedenis van Rachab. Zij moet een scharlaken koord aan het venster van haar huis op de muur van Jericho hangen *(Jz 2:18a)*. Dit scharlaken koord is het teken van haar bevrijding van het oordeel dat over Jericho komt.

Zie, als wij in het land komen, moet u dit koord van scharlaken draad aan het venster binden waardoor u ons hebt neergelaten. (Jz 2:18a)

Het beeld is hier dat de gelovige woorden gebruikt die zijn bevrijding uit de macht van de zonde duidelijk maken. Dit komt tot uiting in het spreken dat *"bekoorlijk"* is. In haar woorden klinkt haar koninklijke waardigheid door. Scharlaken is ook de kleding van koningen *(vgl. Mt 27:28-29)*. De bruid gebruikt geen platvloerse of vuile taal, maar woorden die goed zijn, terwijl haar lippen onder het gezag van de koning staan.

En na Hem ontkleed te hebben deden zij Hem een scharlaken mantel om; ... en bespotten Hem aldus: Gegroet, Koning der Joden! (Mt 27:28-29)

Een van de contrasten tussen ons leven in de zonde en ons leven als christen is de taal of de woorden die wij gebruiken. In de woorden die we vroeger spraken, was niets van en voor God. Onze mond stond in dienst van ons eigen verdorven hart, terwijl we bralden: *"Onze lippen zijn van ons! Wie is heer over ons?" (Ps 12:5)*. Dit geldt trouwens niet alleen voor de grootsprekers, maar ook voor uiterst beschaafde taalgebruikers. Er is niets van en voor God bij.

De gelovige roemt niet in zichzelf, maar in de Heer. Dat laat hij horen, want zijn hart en mond zijn vol van Christus en Zijn liefdewerk op het kruis. Hij zal zijn lippen niet beletten *(Ps 40:10)* om Hem te eren, maar *"voortdurend een lofoffer brengen aan God, dat is [de] vrucht van [de] lippen die Zijn Naam belijden" (Hb 13:15)*.

Daarmee staat ook de *"opengesprongen granaatappel"* in verband waaraan de bruidegom moet denken als hij haar *"slapen"* ziet. De slapen zijn de zijkant van het hoofd, achter de ogen. Het zijn de kwetsbare plekken in de schedel. De granaatappel wijst op een volheid van leven in de vele zaadjes die erin zitten. Elk zaadje is sappig, zoet en rood. Dat de granaatappel opengesprongen is, wijst erop dat die volheid voor de bruidegom zichtbaar is.

Granaatappels zien we ook aan de zomen van het bovenkleed van de hogepriester *(Ex 28:33-35)*. Hier zien we dat de volheid van het leven het gevolg is van de dienst van de Heer Jezus als Hogepriester in het heiligdom. Hij leeft door de kracht van een onvergankelijk leven en is in staat om volkomen te behouden wie door Hem tot God naderen *(Hb 7:15-17,24-25)*. De vrucht die Hij Zelf voortbrengt in het heiligdom, ziet Hij bij de bruid.

We kunnen de slapen verbinden met het gedachteleven. Niemand ziet onze gedachten, maar de Heer Jezus ziet ze wel. Alle verborgen gedachten

van iedereen zijn voor Hem een open boek *(Hb 4:12-13)*. Van de gelovigen veronderstelt Hij – in het beeld dat we hier voor ons hebben – dat hun gedachten naar Hem uitgaan en dat ze met David tegen Hem zeggen: *"Laat de woorden van mijn mond en de overdenking van mijn hart welgevallig zijn voor Uw aangezicht, HEERE, mijn rots en mijn Verlosser!" (Ps 19:15)*.

De gedachten worden hier met de sluier verbonden. In *vers 1* is de sluier ook al genoemd. Daar hebben we gezien dat het een beeld is van toewijding aan en afzondering voor de Heer Jezus. Hier zien we dat het gedachteleven vol is van Hem, juist omdat er voor de gelovige niemand anders belangrijk is dan Hij alleen. De Heer Jezus ziet de gelovige als iemand die de dingen zoekt en bedenkt die boven zijn, waar Hij is *(Ko 3:2-3)*.

De *"overdenking van Hem"* is *"aangenaam" (Ps 104:34)*, zowel voor de gelovige als voor Hem. De gelovige overdenkt Zijn wet, dat is Zijn Woord, dag en nacht *(Ps 1:2; 119:97,148)*. Hij overdenkt al Zijn werken *(Ps 77:13)*. Hij overdenkt Zijn bevelen *(Ps 119:15,78)*. Hij overdenkt Zijn wonderen *(Ps 119:27)*. Hij overdenkt Zijn verordeningen *(Ps 119:48)*. Hij overdenkt Zijn getuigenissen *(Ps 119:99)*. Hij overdenkt al Zijn daden *(Ps 143:5)*. Al deze overdenkingen zijn tegelijk een bescherming tegen de aanvallen van de satan op zijn zwakke, zwerfzieke gedachteleven.

Hals en borsten | *verzen 4-5*

> 4 *Uw hals is als de toren van David,*
> *in lagen gebouwd.*
> *Er hangen duizend schilden aan,*
> *allemaal schilden van helden.*
> 5 *Uw beide borsten zijn als twee kalfjes,*
> *de tweeling van een gazelle,*
> *die tussen de lelies weiden.*

De *hals (vers 4)* is een symbool van de wil van de mens, die van nature onbuigzaam en halsstarrig is *(Js 3:16; 48:4)*. Maar daarin kan verandering komen door de hals te buigen voor God. Jeruzalem is hardnekkig gebleken *(2Kr 30:8)*, maar heeft de hals gebogen onder de tucht van God. Nu is de hals een sieraad van kracht en overwinning, wat wordt uitgedrukt in de vergelijking met *"de toren van David"*. Daarin wordt niet de eigen kracht, maar de kracht van God zichtbaar.

Een hals als een toren wijst op standvastigheid en een opgeheven blik. Het is geen eigen kracht of een hoogmoedige blik. De standvastigheid is die van het geloof in God en de opgeheven blik is op Hem gericht. Er is geestelijke volwassenheid die de kracht niet meer in zichzelf zoekt, maar alles in Christus heeft gevonden. Daardoor kunnen de verleidingen van de wereld en de verzoekingen van de satan worden weerstaan.

De toren is ook niet zomaar een toren. Het is 'de toren van David', de toren die David heeft gebouwd of de toren die in zijn bezit is gekomen. Het is een verdedigingswerk in tijden van oorlog. De bruid is nu zelf als een bolwerk tegen elke vijandige aanslag geworden. Ze lijkt op David. De toren is de toevlucht van David geweest in tijden van nood. Wie geestelijk volwassen is, beseft dat er strijd is en dat er in hemzelf geen kracht is voor die strijd, maar dat alle kracht en bescherming in God te vinden zijn *(Ps 61:4)*.

Hiermee is de beschrijving van de toren nog niet afgelopen. Aan de toren hangen liefst *"duizend schilden"*. Het benadrukt dat iemand die zich heeft gebogen voor God een overvloedige bescherming bezit. Wie krachtig is in het kennen en doen van de wil van de Heer, zal moeilijke tijden beleven en veel tegenstand ervaren. Om niet toe te geven aan de druk van de vijand is het belangrijk een wilsbesluit te nemen om de hals niet voor de moeiten en tegenstand te buigen en alleen de wil van God te doen. Wie dat doet, heeft een inwendige bescherming als *"duizend schilden"* die toebehoren aan *"helden"*. Wie zich buigt voor God, gedraagt zich als een held.

De bruidegom beëindigt zijn beschrijving van de bruid met haar *"beide borsten"*, die hij met *"twee kalfjes"* vergelijkt *(vers 5)*. Borsten zijn een beeld van geestelijke rijpheid en het vermogen om voedsel aan kleine kinderen door te geven *(Hl 1:13)*. De kalfjes lijken daarop te zinspelen. Kalfjes drinken van de melk van hun moeder. De melk die door de borsten wordt doorgegeven, spreekt van het Woord van God waardoor gelovigen geestelijk kunnen groeien *(1Pt 2:2)*.

Verlangt als pasgeboren kinderen naar de redelijke, onvervalste melk, opdat u daardoor opgroeit tot behoudenis; ... (1Pt 2:2)

Het is mooi als gelovigen zo groeien, dat zij niet alleen persoonlijk met de Heer leven, maar ook in staat zijn anderen daarbij te helpen door evenwichtig onderwijs aan hen te geven. Dat komt tot uiting in het beeld van *"de tweeling van een gazelle"*. Het oorspronkelijke woord houdt 'twee jonge

herten geboren uit dezelfde moeder' in. Ze zijn identiek in omvang, de een is niet groter dan de ander.

Het gaat om een leven in balans. Leer en leven moeten in evenwicht zijn. Jonge gelovigen, maar ook wel ouderen, lopen gevaar om in uitersten te vervallen. Dan gaat het bij de een eenzijdig om de leer en bij de ander eenzijdig om de praktijk. We moeten deze twee kanten van het geloofsleven niet tegenover elkaar stellen, maar naast elkaar tot ontwikkeling laten komen.

De taak van volwassen gelovigen bij de opvoeding van jonge gelovigen is hun ruimte te geven voor geestelijke groei en hun aanwijzingen te geven die hun persoonlijke geloofsleven stimuleren. Het gevaar van de oudere gelovige is om jonge gelovigen zo te instrueren dat zij aan hun eigen voorkeur beantwoorden. De oudere gelovige die geestelijk volwassen is, evenwichtig in zijn geloof, zal het advies voor opvoeding opvolgen: *"Oefen de jongeman overeenkomstig zijn levensweg" (Sp 22:6)*.

De oefening moet zijn in overeenstemming met *"zijn levensweg"*, dat wil zeggen dat hij moet worden opgevoed in overeenstemming met zijn kwaliteiten en capaciteiten. Die moeten zo gevormd worden, dat hij bruikbaar wordt voor God. Er moet inzicht zijn in de eigenheid van de pasbekeerde waarop de opvoeding moet worden afgestemd. Er mogen geen onmogelijke dingen worden geëist, maar er moeten opdrachten worden gegeven die bij geslacht, leeftijd, geestelijke draagkracht en bekwaamheden passen.

Het gaat vooral ook om het geven van aanwijzingen voor *de richting van de weg* die het kind moet gaan. Het gaat om *"zijn levensweg"*, om zijn manier van leven en het doel van zijn leven. Zijn levensweg wordt niet zozeer bepaald door zijn aanleg en capaciteiten, maar meer door de keuzes die hij maakt. De geestelijke ouder zal hem leren de goede keuzes te maken, keuzes die hem brengen en bewaren op een weg van toewijding aan God *(vgl. Gn 18:19a)*. In het boek *Spreuken* zijn er slechts twee wegen die een kind kan gaan, dat is óf de weg van de wijze en de rechtvaardige óf de weg van de dwaas en de goddeloze.

Want Ik heb hem uitgekozen, opdat hij aan zijn kinderen en zijn huis na hem bevel zou geven om de weg van de HEERE in acht te nemen, … (Gn 18:19a)

"Tussen de lelies weiden" wijst op de gepaste omgeving waar de bruid is. De lelie wijst op tere, kwetsbare, breekbare schoonheid. We kunnen dit toepassen op een teer geweten. Wie werkelijk in een gezonde geestelijke

balans wil leven, zal zich erin oefenen *"om altijd een onergerlijk geweten te hebben tegenover God en de mensen" (Hd 24:16)*. Leer en leven kunnen alleen tot een gezonde en evenwichtige ontwikkeling komen als het geweten zuiver is, als er niets is wat het onrustig maakt.

In profetisch opzicht wijst wat de bruidegom van de borsten van de bruid zegt op de toekomst van Jeruzalem. Wanneer de stad tot de HEERE is teruggekeerd, zal ze een bron van zegen worden voor de hele aarde: *"Verblijd u met Jeruzalem en verheug u over haar, u allen die haar liefhebt. Wees vrolijk met haar met vreugde, u allen die over haar treurt, opdat u mag zuigen en verzadigd worden aan haar vertroostende borst, opdat u zich met volle teugen mag laven aan de overvloed van haar luister. Want zo zegt de HEERE: Zie, Ik doe de vrede naar haar toestromen als een rivier, en de luister van de heidenvolken als een [alles] overstromende beek. Dan zult u zuigen, u zult op de heup gedragen en op de knieën vertroeteld worden" (Js 66:10-12)*.

Mirreberg en wierookheuvel | *vers 6*

> 6 *Tot de wind van de dag opsteekt*
> *en de schaduwen vluchten,*
> *zal Ik naar de mirreberg gaan,*
> *naar de wierookheuvel.*

Het is niet duidelijk wie in dit vers aan het woord is. Het kan zijn dat de bruid hier reageert op de beschrijving die de bruidegom in de vorige verzen van haar heeft gegeven. Het kan ook zijn dat de bruidegom nog steeds aan het woord is. Voor beide benaderingen is iets te zeggen. We gaan het eerst bekijken vanuit het perspectief van de bruid. Ze zegt als het ware dat ze erdoor overweldigd is dat ze zoveel voor hem betekent. Dat moet ze allemaal verwerken. Ze voelt zich begrensd in haar vermogen om het tot haar te laten doordringen. Ze kan het niet allemaal bevatten.

De tijd die ze nodig heeft om na te denken over alles wat de bruidegom over haar heeft gezegd, duurt *"tot de wind van de dag opsteekt en de schaduwen vluchten"*. Dat geeft aan dat het nog geen dag is. Er zijn nog schaduwen aanwezig. Het wijst erop dat ze nog wazig ziet. Zo staat er van ons geschreven dat wij *"nu door een spiegel kijken, wazig"* en dat wij *"ten dele"* kennen *(1Ko 13:12)*. 'Wazig' betekent 'in een raadsel'. Het is allemaal nog niet volmaakt helder. Het volmaakte kennen is nog niet gekomen.

Daarom gaat ze *"naar de mirreberg, ... naar de wierookheuvel"*. Over mirre en wierook hebben we al eerder gelezen *(Hl 3:6)*. Hier in *Hooglied 4* lezen we over een mirreberg en een wierookheuvel, wat op een grote hoeveelheid wijst en ook op een niveau dat hoger is dan de grond. Mirre spreekt van het lijden van de Heer Jezus. Wierook spreekt van de liefelijke reuk die de Heer Jezus is voor Zijn God. Het spreekt er voor ons van dat we nadenken over het bittere van het lijden van Christus en over de zoetheid van Zijn lieflijkheid. Het lijden heeft Hij voor ons ondergaan om ons van onze zonden te verlossen. Daardoor heeft Hij Zijn lieflijkheid op ons kunnen leggen en zijn wij nu voor God begenadigd of aangenaam *(Ef 1:6; vgl. Ez 16:14)*.

Het is goed ons daarmee bezig te houden als we onder de indruk zijn gekomen van de liefde die de Heer Jezus voor ons heeft. We kunnen dat in het bijzonder doen wanneer we als gemeente in de viering van het avondmaal Zijn dood verkondigen aan Zijn tafel. Of moet tegen ons gezegd worden dat we niet in staat zijn slechts een uur met Hem te waken? We moeten leren wandelen in het licht van het kruis. Dat verlangen zal er zijn en zal groeien als we Hem zo over ons horen spreken.

Nemen we de tijd om erover na te denken hoe Hij ons ziet? We mogen vol verwondering tegen Hem zeggen dat Hij heeft gezegd: 'Zo zie Ik jou.' Als we dat in alle nederigheid en met grote dankbaarheid aanvaarden eren we Hem daarmee. Het is een valse nederigheid die zegt dat het geschenk te groot is om te aanvaarden. Wie het aanvaardt omdat Hij het geeft, zal Hem ook vragen om alles in zijn leven aan te wijzen wat daarmee niet in overeenstemming is. Dat wil Hij veranderen om te leven op de manier die Hij graag ziet.

Zoals gezegd, kan het ook zijn dat de woorden van dit vers nog door de bruidegom worden uitgesproken. De betekenis van de wind van de dag, de schaduwen, de mirreberg en de wierookheuvel blijven gelijk, maar worden nu vanuit zijn perspectief gezien. Zolang het nog geen dag is en er nog de schaduw van de nacht is, is de Heer Jezus voor de Zijnen in de hemel. Hij is daar op grond van Zijn lijden – daarvan spreekt de mirre – op aarde en Zijn lieflijkheid voor God.

Dat Hij op de mirreberg is, wil zeggen dat Hij onze Hogepriester bij God is. Hij is een Hogepriester Die met ons kan meelijden, terwijl wij nog in be-

proevingen op aarde zijn *(Hb 4:15; vgl. Mt 14:23-24)*. De wierookheuvel herinnert aan Zijn aangenaamheid voor de Vader en dat wij in Hem aangenaam gemaakt zijn. Op grond daarvan is Hij onze Voorspraak bij de Vader *(1Jh 2:1)*.

Want wij hebben niet een hogepriester die niet met onze zwakheden kan meelijden, maar [Eén] Die in alle dingen verzocht is als wij, met uitzondering van [de] zonde. (Hb 4:15)

Mijn kinderen, ik schrijf u deze dingen opdat u niet zondigt. En als iemand zondigt, wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, [de] Rechtvaardige; ... (1Jh 2:1)

Hij zal daar zijn tot de volle dag aanbreekt. De volle dag, zonder schaduwen, breekt aan wanneer Hij uit de hemel komt om op aarde gerechtigheid te vestigen. Dan zal Hij stralen als *"de Zon der gerechtigheid" (Ml 4:2)*. Er is geen wolk die enige verduistering veroorzaakt *(2Sm 23:4)*. Dit zal het gelovig overblijfsel van Israël ook ervaren als het na de hevige beproevingen van de grote verdrukking in de rust van het vrederijk binnengaat. Zover is het nog niet, zoals we in de volgende verzen zien, maar we zien in het geloof wel het volle resultaat van het werk van Christus, zowel van Zijn werk aan het kruis als van Zijn werk nu in de hemel.

Volkomen schoonheid en beproeving | *verzen 7-8*

> 7 *Alles aan u is mooi, Mijn vriendin,*
> *er is geen enkel gebrek aan u.*
> 8 *[Kom] met Mij van de Libanon af, bruid,*
> *met Mij van de Libanon af, kom!*
> *Daal af van de top van de Amana,*
> *weg van de top van de Senir en de Hermon,*
> *van de holen van de leeuwen,*
> *van de bergen met de luipaarden.*

In *vers 7* spreekt de bruidegom tot de bruid, waarbij we denken aan de relatie tussen Christus en Zijn bruid, de gemeente. Hij roemt haar onberispelijke schoonheid. Hij heeft al gezegd dat ze mooi is. Nu zegt de bruidegom dat *"alles"* aan haar mooi is en dat er *"geen enkel gebrek"* aan haar is. Dat kan niet anders dan het resultaat van zijn speciale zorg voor haar zijn. We zien hier het beeld van de gelovige die volmaakt is in Christus. Christus heeft het werk op het kruis volbracht en Hij zorgt ook daarna voortdurend voor de Zijnen. Dat is wat de vorige verzen hebben laten zien. Hier zien we het resultaat.

Wat de gemeente betreft, zien we dat Christus Zijn bruid in Zijn liefde reinigt *"door de wassing met water door [het] Woord opdat Hij de gemeente voor Zich zou stellen, heerlijk, zonder vlek of rimpel of iets dergelijks, maar opdat zij heilig en onberispelijk zou zijn" (Ef 5:26-27)*. Met dit doel is Hij nu voor de individuele gelovige en voor de gemeente als geheel in de hemel en zet Hij Zich voor ons in. Hij ziet daarbij op het eindresultaat.

Uit Sion, de volmaakte schoonheid, verschijnt God blinkend. (Ps 50:2)

Hetzelfde geldt voor de aardse bruid, Jeruzalem. Jeruzalem zal de volkomenheid van de schoonheid zijn *(Ps 50:2; vgl. Nm 23:21)*. Het zal de schoonheid zijn die de HEERE op haar heeft gelegd. Dat is het gevolg van Zijn gaan naar de mirreberg en de wierookheuvel. De bruid heeft zich daarmee beziggehouden en is daardoor, geestelijk toegepast, dieper ingedrongen in het geheimenis van het kruis en de opstanding.

Als we ons in geestelijk opzicht op de mirreberg en de wierookheuvel bevinden, zijn we in gezelschap van de Heer Jezus. We bevinden ons dan in de geest in de hemelse gewesten, waar we wat onze positie in Christus betreft ook geplaatst zijn *(Ef 1:3)*. Te weten dat we daar in Christus zijn, is nog iets anders dan dat ook te beleven. Als we ons met Hem bezighouden, met wat Hij voor ons heeft gedaan en doet, zegt Hij tegen ons wie wij voor Hem zijn en ervaren wij de gemeenschap met Hem.

We kunnen echter niet altijd in de geest in de hemelse gewesten blijven. We horen Hem vervolgens dan ook vragen om met Hem mee te komen van de hoogte af naar beneden, naar het leven van alle dag *(vers 8)*. Hij dringt erop aan dat ze met Hem meegaat door twee keer 'kom' tegen haar te zeggen.

De Libanon is een symbool van stabiliteit, onwankelbaarheid. Amana betekent 'steun' of 'bevestiging'. Een van de betekenissen van 'Senir' is pantser. Hermon betekent onder andere 'ontoegankelijk'. Deze verschillende namen van de bergen waar de bruid is, maar waar ook de leeuwen en de luipaarden zich schuilhouden, kunnen we toepassen op onze positie in de hemelse gewesten.

We hebben op de plaats waar we hemelse zegeningen genieten ook te maken met demonische machten, waarvan de leeuwen en de luipaarden een beeld zijn. Deze geestelijke machten van boosheid willen ons aanvallen om het ons onmogelijk te maken van de zegen te genieten. Dat zal hun echter

niet lukken als we de betekenis van de namen van de bergen in geestelijk opzicht verbinden met wat we in Christus geworden zijn.

Ook op aarde is de Heer onze bescherming. Dat mag ons bemoedigen en aansporen ook onze dagelijkse bezigheden met en voor Hem te doen. We kennen wel die gelegenheden dat we genieten van de liefde van de Heer Jezus. Dan leven we om zo te zeggen ‘op de top van de berg’, in hemelse sferen. Maar ook het dagelijkse leven vraagt onze aandacht en daar richt de Heer onze blik ook op, terwijl Hij tegelijk zegt dat Hij ook daarin ons voorgaat. We mogen met Hem meekomen en afdalen.

Juist de *brief aan de Efeziërs*, waar onze zegeningen in Christus in de hemelse gewesten worden uitgestald, spreekt ook over ons dagelijks leven. We lezen over onze verantwoordelijkheden in de maatschappij, in huwelijk en gezin en in de gemeente. De Heer Jezus wil ons leren ook daarin met Hem gemeenschap te hebben. Zijn aanwezigheid in en Zijn betrokkenheid bij onze aardse omstandigheden geven daaraan een hemelse glans. Zijn vreugde daarover is groot en het is tegelijk een getuigenis in de wereld.

In profetisch opzicht heeft God gezegd dat Hij leeuwen en luipaarden onder zijn volk zal zenden vanwege hun ontrouw *(Jr 5:6; Hk 1:8)*. De plaatsen waar ze zijn geweest, zijn plaatsen waar leeuwen en luipaarden zich verborgen houden en op hun prooi loeren. Beide dieren zijn kenmerkend voor het beest uit de zee, het symbool van het Romeinse rijk dat hersteld zal zijn *(Op 13:1-8)*. Het beest zal proberen het overblijfsel te verslinden, maar God zal hen verbergen op de plaats die Hij voor haar heeft bereid *(Op 12:13-17)*.

De verwijzing van de bruidegom naar de Libanon heeft te maken met de verblijfplaats van het gelovig overblijfsel tijdens de grote verdrukking, de tijd van beproeving en verberging. Profetisch gezien is het overblijfsel hier buiten het land *(Ps 42:7-8)*. De Heer Jezus vraagt hen bij Hem te komen. Nadat Hij tot het hart van de Zijnen heeft gesproken over de schoonheid, die Hij Zelf in hen heeft bewerkt, zegt Hij dat ze bij Hem mogen komen. Ze hoeven niet langer te blijven in de omstandigheden waarin ze zich bevinden.

De waardering van de bruidegom | *verzen 9-10*

> 9 *U hebt Mijn hart veroverd, Mijn zuster, [Mijn] bruid,*
> *u hebt Mijn hart veroverd met één [blik] van uw ogen,*
> *met één schakel van uw halsketting.*

> 10 *Hoe mooi is uw liefde, Mijn zuster, [Mijn] bruid,*
> *hoeveel beter is uw liefde dan wijn*
> *en de geur van uw [zalf]oliën dan allerlei specerijen!*

Het hart van de bruidegom is vol liefde voor zijn bruid. Zijn hart is altijd vol liefde voor haar. Maar nu zegt hij tegen haar dat zij zijn hart heeft *"veroverd" (vers 9)*. Dan is er iets door haar gedaan wat hem geweldloos heeft overweldigd, iets wat zijn hart diep heeft geraakt. Hij zegt het in dit vers zelfs twee keer, wat aangeeft hoe intens hij dit beleeft. Voordat hij dit de tweede keer zegt, spreekt hij haar aan als *"mijn zuster, [mijn] bruid"*. In *vers 8* heeft hij haar voor de eerste keer 'bruid' genoemd. Nu noemt hij haar voor de eerste keer 'mijn zuster', waardoor hij de nadruk op haar verwantschap met hem legt.

De relatie tussen de Heer Jezus en de Zijnen is er een van liefde, maar ook een van verwantschap. Het is zelfs zo, dat Hij ons eerst aan Zichzelf verwant maakte, voordat er een relatie van liefde kon ontstaan. Dat heeft Hij, de eeuwige Zoon, gedaan door Mens te worden en ons door Zijn werk van verlossing aan Zich te verbinden. Zo lezen we het in de *brief aan de Hebreeen*: *"Daar nu de kinderen aan bloed en vlees deel hebben, heeft ook Hij op gelijke wijze daaraan deelgenomen, opdat Hij door de dood teniet zou doen hem die de macht over de dood had, dat is de duivel, en allen zou verlossen die uit vrees voor [de] dood hun hele leven door aan slavernij onderworpen waren" (Hb 2:14-15)*. Op grond daarvan is er verwantschap tussen Hem en ons ontstaan en noemt Hij ons *"broeders" (Jh 20:17; Hb 2:11)*.

Als dit goed tot ons doordringt, kan het niet anders of we zullen vol bewondering en liefde naar Hem kijken. En dat merkt Hij op. Zoals de bruidegom aan de ogen van de bruid ziet dat zij helemaal vol van hem is, zo ziet de Heer Jezus aan onze ogen dat wij alleen oog voor Hem hebben. Dat verovert Zijn hart. Het lijkt zo gering, slechts *"één [blik] van uw ogen"*, maar het zegt alles.

Het gaat om onze oogopslag, waar wij onze blik op richten. Kijken we alleen naar Hem? Hij wil graag 'oogcontact' met ons *(vgl. Gn 24:63-64)*. Zijn oog is voortdurend op ons gericht *(Ps 32:8)*. Het raakt Hem diep als ons oog eenvoudig is *(Mt 6:22)*, dat wil zeggen dat het op niets en niemand anders dan op Hem is gericht. Als onze ogen op Hem gericht zijn, zullen we ons leven helemaal voor Hem leven.

Daarop sluit het volgende aan wat de bruidegom bij haar ziet en waardoor zij zijn hart ook heeft veroverd. Hij ziet *"één schakel"* van haar *"halsketting"*. De halsketting is in *Spreuken* een versiering die het onderwijs van de vader en de leer van de moeder symboliseert *(Sp 1:8-9)*. Enkele schakels van de halsketting zijn *"goedertierenheid en trouw" (Sp 3:3)*. De bruidegom heeft oog voor alle schakels en is daarover verrukt. Dat hij over één schakel spreekt die zijn hart heeft veroverd, maakt duidelijk dat hij oog heeft voor elke schakel afzonderlijk. Elk detail van haar versiering treft hem.

Zo is het ook met de Heer Jezus in Zijn aandacht voor ons. Als we ons aan het onderwijs uit Zijn Woord onderwerpen, veroveren wij daarmee Zijn hart. Dat we ons aan Zijn Woord onderwerpen, blijkt wanneer wij overeenkomstig Zijn Woord handelen als Hij ons door Zijn Woord op iets wijst. Het gaat telkens om slechts één schakel, waarbij alle schakels samen een sieraad vormen. Zijn hart wordt erdoor veroverd als we het geringste van al Zijn geboden voor Hem doen. Dat waardeert Hij op bijzondere wijze: *"Wie dan een van deze geringste geboden ... doet en leert, die zal groot worden genoemd in het koninkrijk der hemelen" (Mt 5:19)*.

De bruid heeft aan het begin van het boek gezegd dat de liefde van de bruidegom beter is dan wijn *(Hl 1:2)*. Hier drukt de bruidegom zich sterker uit *(vers 10)*. Hij zegt 'hoeveel' beter haar liefde is. De waardering van de liefde door de bruidegom is altijd groter dan die van de bruid. Zo is het ook met de Heer. Hij weet onze liefde volkomen te waarderen, terwijl wij Zijn liefde vaak zo weinig waarderen. Dat Hij onze liefde zo waardeert, is omdat het Gods liefde is, dat is Zijn eigen liefde, die Hij door de Heilige Geest in onze harten heeft uitgestort *(Rm 5:5)*. Hoe zwak wij die soms ook in onze praktijk tegenover Hem tonen, Hij kent de aard ervan en dat waardeert Hij.

Met de geur van de zalfoliën is het hetzelfde als met de wijn. Ook hier heeft de bruid eerst de geurige oliën geroemd die bij de bruidegom zijn *(Hl 1:3)*. De bruidegom neemt dat over en drukt zich ook hierover sterker uit: de geur van haar zalfoliën is beter *"dan allerlei specerijen"*. Het gaat niet zozeer om de zalfolie, maar om de geur ervan. De geur bevat alle rijke en gevarieerde kenmerken van die zalving. Geur is onzichtbaar en kan alleen worden ontdekt door te ruiken.

De zalfolie is, zoals we al vaker hebben gezien, een beeld van de Heilige Geest *(1Jh 2:20,27)*. Hij heeft, behalve dat Hij de liefde van God in onze harten heeft uitgestort, ook in ons hart en ons lichaam woning gemaakt *(2Ko 1:22; Gl 4:6; 1Ko 6:19)*. Vanuit ons hart kunnen we door ons lichaam een geur verspreiden die met vreugde door de Heer Jezus wordt geroken. Onze liefde voor de Heer Jezus wordt door de Geest – daarvan spreekt de olie – in ons bewerkt en die is voor Hem beter *"dan allerlei specerijen"*.

Zo kunnen wij ervaren dat iemand een bepaalde geestelijke uitstraling heeft die we niet kunnen omschrijven. Er kan van iemands aanwezigheid een weldadige rust uitstralen, nog voordat die persoon iets speciaals heeft gezegd of gedaan. Het hele optreden maakt dat je je aanvaard en veilig voelt, zonder dat die persoon bewust de aandacht op zichzelf vestigt. Een dergelijk optreden wordt door de Geest bewerkt en herinnert aan de Heer Jezus. Het is de vrucht van een leven in gehoorzaamheid aan de Heilige Geest. Het gaat alles wat de wereld bevat ver te boven.

In de Heer Jezus heeft de Heilige Geest alles kunnen doen tot verheerlijking van God. Het hele leven van de Heer op aarde is tot een lieflijke geur voor God geweest. Nu zegt de Heer Jezus dit – in beeld – tegen de gelovige. De gelovige die een leven leidt dat door Gods Geest is gevormd, geeft Christus grote vreugde. Daarover spreekt Hij Zijn waardering uit. Wanneer de liefde van God en de werking van Gods Geest in een gelovige merkbaar zijn, vindt de Heer Jezus daarin Zijn grootste voldoening.

Lippen, tong en kleding | *vers 11*

> *11 Uw lippen druipen van honingzeem, [Mijn] bruid,*
> *honing en melk zijn onder uw tong*
> *en de geur van uw kleding is*
> *als de geur van de Libanon.*

De bruidegom spreekt vervolgens tot haar, die hij weer aanspreekt als *"bruid"*, over haar lippen en wat daarvan afdruipt. Hij zegt dat haar lippen *"druipen van honingzeem"*. Hij merkt op wat de bruid zegt. Wat hij ziet, maakt hem duidelijk waarmee ze zich heeft beziggehouden, wat ze gegeten heeft. Honing wordt niet in een snel proces gemaakt. Voor de bereiding van honing is veel werk en veel tijd nodig.

Honingzeem vloeit niet als een waterstroom, maar druppelt traag, druppel na druppel. Honingzeem is ook de zuivere, nog onbewerkte honing. Er komt geen stortvloed van woorden over de lippen van de bruid, maar woorden die zoet en opbouwend zijn. Ze spreekt niet impulsief, maar doordacht. Als mensen spreken, kan hun spreken op een waterval van woorden lijken. Een dergelijke waterval heeft geen diepgang is, er is niet over nagedacht. Jakobus zegt niet voor niets: *"Laat ieder mens echter snel zijn om te horen, traag om te spreken" (Jk 1:19)*.

Dit geldt ook en vooral in het huwelijk, in het gesprek tussen man en vrouw. De man is soms geneigd snel en veel te praten en vult alles al in. Hij weet precies wat zijn vrouw denkt, dat denkt hij in elk geval. Dan komt de communicatie stil te liggen. De vrouw zegt dan: Ik hoef niets meer te zeggen, want je hebt alles al ingevuld. De man kan denken dat hij de discussie heeft gewonnen, maar hij heeft zijn vrouw als gesprekspartner verloren. Juist de man moet leren luisteren en goed leren luisteren, en niet menen dat hij alles al weet en kan zeggen hoe de zaak in elkaar steekt. Goed luisteren en dan pas spreken is belangrijk.

In beeld wijst wat de bruidegom bij de bruid waarneemt op een gelovige die langdurig in gemeenschap met de Heer ijverig de Schriften onderzoekt en daaruit volhardend en geduldig voedsel verzamelt. Het Woord van God is voor hem *"zoeter dan honing en honingzeem uit de raat" (Ps 19:11b)* en *"tot vreugde en tot blijdschap"* in zijn hart *(Jr 15:16)*. Onze taal laat horen dat wij het Woord waarderen en het in ons hart hebben opgenomen. Alles wat er over onze lippen komt en wat van de Heer Jezus spreekt, is zoet voor wie het horen; ze worden erdoor gesterkt *(Sp 16:24)*. De Heer Jezus merkt dat op en waardeert het.

De bruidegom ziet ook wat er onder haar tong is. Onder haar tong zijn *"honing en melk"*. Dat betekent dat de hele zegen van het beloofde land *(Ex 3:8,17; 13:5; 33:3)* daar ligt. Honing geeft kracht bij vermoeidheid in de dagelijkse strijd *(1Sm 14:27-29)*. Honing is het zoete dat bijvoorbeeld van goede familieverhoudingen uitgaat. Honing mocht niet in het spijsoffer aanwezig zijn *(Lv 2:11)*. De op zichzelf goede natuurlijke betrekkingen mogen geen beperkend effect hebben op de dienst voor God *(Mk 3:32-35)*. Melk is wat het jonge, tere leven opbouwt.

Ze heeft er een voorraad van onder haar tong. De voorraad die ze heeft aangelegd, maakt haar geschikt om uit te delen aan hen die daaraan behoefte hebben. Ze houdt die verborgen, ze is niet iemand die alles er uitgooit, maar het pas gebruikt als het uitkomt. Het is een verborgen plaats, onder haar tong, als het ware klaar voor direct gebruik.

In de toepassing kunnen we zeggen dat de gelovige die heeft genoten van de zegeningen van het hemelse land, dat zijn voor hem de hemelse gewesten, daarmee niet te koop zal lopen. Hij zal weten wanneer en tegen wie hij daarover iets kan zeggen. Paulus wist dat hij daarover bij de gelovigen in Korinthe niets kwijt kon. Ze waren vleselijk, ze hadden niet de juiste gezindheid om daarover iets te horen. Bij de gelovigen in Efeze lag dat anders. Bij hen kon hij daarover veel kwijt.

De bruidegom spreekt ook over de geur van de kleding van de bruid. Kleding spreekt van wat de mensen van ons zien, van ons gedrag. Als wij ons met Gods Woord bezighouden, zal dat effect hebben op onze levensinstelling. We zullen voor anderen in onze omgeving in de omgang met hen een aangename geur zijn. Als Gods Woord ons dagelijks voedsel is, zal dat in onze manier van leven zichtbaar worden.

Geur is, zoals eerder al is aangegeven, niet zichtbaar, maar wordt ervaren. De bruid heeft de geur van de Libanon, van de hoogte. De bruidegom merkt bij haar dat ze in haar handelingen en gedrag de hemel vertoont. Zo zal aan ons de sfeer van de hemel worden opgemerkt.

Juist de *brief aan de Efeziërs* die de zegen van het hemelse land voor ons uitstalt, bevat belangrijke aanwijzingen voor ons leven. In *Efeziërs 1-3* worden de zegeningen voorgesteld en in *Efeziërs 4-6* wordt verteld hoe we in overeenstemming daarmee behoren te leven. Mannen en vrouwen in het huwelijk worden aangesproken, evenals ouders en kinderen en werkgevers en werknemers. Het is een vreugde voor de Heer Jezus als er in onze dagelijkse manier van leven in de verschillende betrekkingen waarin wij staan de geur van de hemel, dat is de geur van Hemzelf, aanwezig is.

Wat de bruidegom zegt, heeft ook een profetische betekenis. Zoals we eerder hebben gezien, is de verhouding van de bruidegom en de bruid in *Hooglied* in de eerste plaats een beeld van de verhouding tussen de Messias Jezus en het gelovig overblijfsel ofwel Jeruzalem in de eindtijd. Hier zien

we dat het overblijfsel *"de geur van Libanon"* zal hebben als het tot God is teruggekeerd en in zijn relatie met de Messias is hersteld.

Het overblijfsel zal bekleed worden met *"de klederen van het heil"* en God zal hen *"de mantel van gerechtigheid"* omdoen *(Js 61:10)*. Van die kleding zal een heerlijke geur komen die ook op de Libanon hangt. De Libanon is een beeld van stabiliteit. Wat het overblijfsel kenmerkt, zal het gedurende het hele vrederijk, duizend jaar lang, kenmerken. De garantie daarvan is dat het de kenmerken van God Zelf zijn. Hij heeft haar die kleding met die geur gegeven.

Een gesloten tuin | *vers 12*

> 12 *Een gesloten tuin bent u, Mijn zuster, [Mijn] bruid,*
> *een gesloten bron, een verzegelde fontein.*

De bruidegom vergelijkt zijn bruid nu met *"een gesloten tuin"* en *"een gesloten bron, een verzegelde fontein"*. Dat wil zeggen dat hij haar ziet als uitsluitend voor hemzelf, als iemand die alleen voor hem openstaat. Ze laat niemand anders toe haar te benaderen. Zo is zij een verkwikking voor zijn hart. Hoezeer hij dat waardeert, klinkt door in hoe hij haar weer aanspreekt: *"Mijn zuster, [Mijn] bruid"* *(vers 12; vers 9)*.

Dit geeft opnieuw een beeld van hoe de Heer Jezus de Zijnen ziet. Hij ziet hen als alleen voor Hem. Wie Hem liefheeft, wil zijn of haar liefde alleen met Hem delen en sluit zich af voor andere voorwerpen van liefde. Dit is ook van belang in het huwelijk. Daarin moeten man en vrouw een gesloten tuin zijn, wat inhoudt dat zij niemand anders in hun leven toelaten om hun liefde mee te delen.

Als een getrouwde man of vrouw verliefd wordt op iemand anders, zijn ze niet meer een gesloten tuin en een gesloten en verzegelde bron. Een oorzaak voor deze 'openstelling' kan bijvoorbeeld zijn dat de vrouw van haar eigen man geen aandacht krijgt en die aandacht wel van een andere man krijgt. Het kan dan gebeuren dat ze 'haar tuin opent' voor die ander en de 'verzegeling van de bron' verbreekt. De man is schuldig aan het ontstaan ervan, maar de vrouw heeft ook geen enkele verontschuldiging. Voor het openstellen van de 'tuin' is nooit een verontschuldiging te vinden.

In het boek *Spreuken* spreekt Salomo tot zijn zoon ook over de vrouw als een bron van vreugde voor haar man *(Sp 5:15-19)*. In een andere benadering, maar met dezelfde strekking, waarschuwt hij zijn zoon ervoor dat hij niet naar een andere bron moet gaan, maar voortdurend mag ronddolen in haar liefde *(Sp 5:19)*. Hij zegt tegen hem dat hij aan zijn eigen vrouw genoeg moet hebben. In zijn eigen huis heeft hij een bron die zijn dorst kan lessen. Daarmee bedoelt hij zijn eigen vrouw. Zo kan bij hem *"het huwelijk ... in ere zijn en het huwelijksleven onbezoedeld" (Hb 13:4a)*.

Salomo stelt hem de vraag, waarvan het antwoord in de vraag opgesloten ligt: *"Moeten je bronnen zich naar buiten toe verspreiden, de waterbeken op de pleinen?" (Sp 5:16)*. Als de man zijn huis en zijn vrouw verlaat om naar een vreemde vrouw te gaan, verlaat hij zijn 'gesloten tuin' en gaat hij *"naar buiten toe"*, naar *"de waterbeken op de pleinen"*. De bronnen die buiten zijn, de vrouw die hem verleidt, zijn voor iedereen beschikbaar. Maar de bron van verkwikking moet alleen zijn eigen vrouw zijn. Het mag geen optie zijn dat zijn liefde ook naar een vreemde vrouw uitgaat.

De geestelijke toepassing is, zoals ook hier in *Hooglied*, dat wij aan de Heer Jezus en aan Hem alleen genoeg hebben. Hij heeft ons onvoorwaardelijk en exclusief lief en rekent ook op onze onvoorwaardelijke, exclusieve liefde *(2Ko 11:2)*. Ware bevrediging van elk verlangen dat wij hebben, is alleen in Christus' liefde te vinden. Als we ouder worden, zal onze liefde voor onze vrouw niet verminderen, maar juist toenemen, net zoals onze liefde voor Christus.

Want ik ben naijverig over u met een naijver van God; want ik heb u aan één Man verloofd om u als een reine maagd voor Christus te stellen. (2Ko 11:2)

Als het goed is, is het leven van de gelovige als een tuin, waarin de Heer Jezus met hem gemeenschap wil hebben. De gesloten bron in de tuin is een beeld van het Woord van God dat onder de leiding van de Heilige Geest wordt overdacht. De gelovige die als een gesloten tuin is, is iemand in wie het Woord van Christus, het Woord van de Geliefde, rijkelijk woont *(Ko 3:16)*.

We mogen onszelf wel afvragen of wij zo'n gesloten tuin voor de Heer Jezus zijn. Is ons leven, is mijn leven, helemaal alleen voor Hem? We zullen wel moeten toegeven dat het niet altijd zo is, maar is het ons diepste verlangen dat Hij vreugde aan ons leven beleeft?

De gelovige is ook als een *"verzegelde fontein"*. Wat verzegeld is, behoort toe aan degene van wie het zegel is. De gelovige is *"verzegeld ... met de Heilige Geest van de belofte" (Ef 1:13; 2Ko 1:21-22)* en behoort aan de Heer Jezus toe. Door de Geest is hij vast aan Christus verbonden en zal hij steeds meer van de heerlijkheid van Christus gaan ontdekken. De Geest is immers op aarde gekomen om van Christus te getuigen *(Jh 16:13-14)*. Uit de verzegelde fontein stroomt door het onderwijs van de Geest levend water uit het binnenste van de gelovige tot verkwikking van de Heer Jezus en van zijn omgeving *(Jh 7:37-39)*.

We kunnen ook op een verkeerde manier afgesloten zijn. Dat is het geval als ons leven en de christelijke gemeenschap waarvan wij deel uitmaken niet door Gods Woord en Gods Geest worden beheerst, maar door overleveringen van mensen, door dode orthodoxie. We handhaven regels voor ons eigen leven en voor anderen die niet uit de Schrift zelf komen, maar uit verklaringen van de Schrift, die per definitie mensenwerk zijn. Dan staan we niet meer open voor de werkzaamheid van de Heilige Geest. Het uiterlijk wordt dan de maatstaf waaraan het geestelijk leven wordt afgemeten. Naar het innerlijke leven, de omgang met de Heer Jezus en de liefde voor Gods Woord, wordt niet gevraagd.

Een hof of een tuin is in de Schrift een plaats waar God gemeenschap met de mens wil hebben. Dat zien we al in het paradijs *(Gn 2:8)*. Het is een tuin die helemaal door Hem is gemaakt als een lusthof voor Hemzelf. Daarin zijn de hoogste zegeningen van de schepping verenigd. De mens mag daarin en daarvan samen met Hem genieten. Hij komt hiervoor naar hem toe *"in de namiddag" (Gn 3:8a)*.

Door de zondeval is er voor God niets van het genot van de tuin overgebleven. De mens heeft de tuin niet afgesloten gehouden en heeft zijn gemeenschap met God opgezegd. Hij is ongehoorzaam geworden aan zijn opdracht de hof te bewerken en te onderhouden als een lusthof voor God *(Gn 2:15)*. Hij heeft de duivel de toegang niet geweigerd, maar heeft hem toegestaan binnen te komen en met hem in gesprek te gaan *(Gn 3:1-6)*. Bij volgende 'tuinen' zien we eenzelfde beeld. Bijvoorbeeld bij Israël dat God tot een wijngaard voor Zichzelf heeft gemaakt *(Js 5:1-7)*. Daarin zijn mensen gekomen die Hem hebben uitgeworpen om die wijngaard zelf te bezitten *(Mt 21:33-39)*.

Toch er is vandaag een groep mensen, en die zal er ook in de toekomst zijn, die voor Hem die tuin vormen die uitsluitend voor Hem is. Wij mogen dat als gelovigen zijn. Wij zijn het als we ons leven openstellen voor de werking van Gods Woord en Gods Geest. Het gevolg is dat ons hart en ons denken op Christus worden gericht. Om *Hem* gaat het in Gods Woord en om *Hem* gaat het bij het werk van de Geest. Israël zal zo'n hof voor Hem zijn in de toekomst *(Js 51:3)*.

Want de HEERE zal Sion troosten,
Hij zal al haar puinhopen troosten.
Hij zal haar woestijn maken als Eden,
haar wildernis als de hof van de HEERE.
Vreugde en blijdschap zal daarin gevonden worden,
dank[zegging] en luid psalmgezang. (Js 51:3)

De versiering van de tuin | *vers 13*

> 13 *Uw scheuten vormen een paradijs*
> *van granaatappelbomen met de beste vruchten,*
> *hennastruiken en nardusplanten,*
> 14 *nardus en saffraan,*
> *kalmoes en kaneel,*
> *met allerlei wierookbomen,*
> *mirre en aloë,*
> *met een keur van allerlei specerijen.*

De tuin heeft bomen. Het is bij de bomen niet om het hout te doen, maar om het zicht erop. Zo zijn ook de bloemen in de tuin er om naar te kijken en ervan te genieten. Zo is de bruid er voor de bruidegom. Als een *"gesloten tuin" (vers 12)* is de bruid vruchtbaar voor de bruidegom. Dat blijkt uit de beschrijving die hij in deze verzen van haar 'tuin' geeft. Hij somt op wat er in de tuin groeit. Hij heeft oog voor elke boom en voor *"de beste vruchten"* die daaraan groeien, voor *"hennastruiken en nardusplanten"*, voor *"allerlei wierookbomen"* en de *"keur van allerlei specerijen"* die een aangename geur verspreiden.

De bruidegom begint met het noemen van *"uw scheuten" (vers 13)*. Scheuten zijn de eerste zichtbare tekenen van nieuw leven. Hij zegt daarvan dat zij *"een paradijs"* vormen. Dit herinnert aan het begin van de Bijbel, aan de hof van Eden *(Gn 2:9)*. Dat paradijs is door de zonde verloren gegaan. Het wijst ook vooruit naar de situatie in het vrederijk, die als het paradijs zal zijn *(Ez 47:12; Op 22:1-2)*.

Maar voor de Heer Jezus is er nu ook een paradijs op aarde en dat is het leven van de gelovige die alleen voor Hem leeft. Uit dat leven komt een overvloed aan vrucht tevoorschijn. Er is niet alleen leven, er is ook de vrucht van het leven. Die vrucht bewerkt Hij Zelf door Zijn Geest. *"Door Mij is bij u vrucht te vinden" (Hs 14:9d)*.

De bruidegom noemt negen bomen en planten die de tuin voortbrengt en hem sieren en geur geven. Daarmee is zijn opsomming van het aangename van de tuin niet volledig. Door twee keer over *"allerlei"* te spreken geeft hij aan dat er nog veel meer is waarvan hij geniet. Het spreekt van een overvloed waarbij elke gedachte aan gebrek afwezig is, maar die ook niet in zijn volheid kan worden omschreven. Dit is de beste beschrijving van de volheid ervan *(vgl. 2Ko 8:9; Ko 1:9-11)*.

In de geestelijke toepassing ligt de verbinding met de negenvoudige vrucht van de Geest voor de hand *(Gl 5:22)*. Wat er in de tuin van ons leven voor Christus aangenaam is, kan alleen door de Geest in ons worden bewerkt als we afgezonderd zijn voor de Heer. Dan kan het water van het Woord vrucht in ons bewerken die ons leven voor Hem tot een lusthof, een paradijs maakt.

De *"granaatappelbomen met de beste vruchten"* herinneren aan de zomen van het bovenkleed van de hogepriester waaraan granaatappels hangen afgewisseld met belletjes *(Ex 28:33-34)*. Het getuigenis van de Heilige Geest (de belletjes) is verbonden met de vrucht van de Heilige Geest (de granaatappels). Die vrucht komt door de bevochtiging met het water van het Woord en dat is weer het resultaat van het werk van de Heer Jezus als Hogepriester. Alles in ons leven wat vrucht is voor Hem, is door Hemzelf bewerkt.

Alle verdere vruchten en specerijen spreken van Hem, van Wie Hij is en wat Hij heeft gedaan. God geniet daarvan in volkomen mate. Naarmate dit bij ons aanwezig is, geniet Hij ook van ons, want het doet Hem denken aan de Heer Jezus. Wij zijn aangenaam gemaakt in de Geliefde. De Heer Jezus geniet er ook van, want Hij herkent Zichzelf in ons als degenen die bij Hem passen, in wie Hij Zijn vreugde vindt.

Het is niet eenvoudig om de geestelijke betekenis te ontdekken van de bomen en planten die hier worden genoemd. De *"hennastruiken"* worden alleen hier genoemd. Aan deze struiken groeien de *"hennabloemen" (Hl 1:14)*.

In *Hooglied 1* zegt de bruid dat de bruidegom voor haar als *"een tros hennabloemen"* is. Hier zien we de oorsprong van de hennabloemen. Ze groeien aan de struiken die in de tuin staan die voor de bruidegom afgezonderd is. We zien hierin dat de waardering van de gelovige voor de Heer Jezus in feite Zijn werk in hem is.

Ook de *"nardus" (vers 14)*, die van de *"nardusplanten"* komt, wordt in *Hooglied 1* genoemd. Zie voor een verklaring bij *Hooglied 1:12*.

*"Saffraan"** komt in de Bijbel alleen hier voor. 'Saffraan is een specerij die gewonnen wordt uit de saffraankrokus (crocus sativus). Saffraan heeft een bittere smaak en een aangenaam aroma dat doet denken aan honing. De hoogste kwaliteit saffraan komt van de bloedrode stempels, het bovenste deel van de gedroogde stijlen. De arbeidsintensieve teelt maakt saffraan tot een kostbare specerij, het wordt daarom ook wel 'het rode goud' genoemd.'

Twee van de bestanddelen van de heilige zalfolie, die uit *"de beste specerijen"* bestaat, zijn *"kalmoes en kaneel" (Ex 30:23)*. In de beschrijving van de heilige zalfolie worden *"geurige kalmoes"* en *"geurige kaneel"* genoemd. Met deze heilige zalfolie zijn alle voorwerpen in de tabernakel gezalfd. De heilige zalfolie stelt de Heilige Geest voor, Die de gelovige en zijn hele leven en dienst aan God wijdt *(1Jh 2:20,27)*. 'De beste specerijen', waaronder kalmoes en kaneel, zien op de heerlijkheden van Christus die voor God een aangename geur zijn. Waar de Heilige Geest in de gelovige werkt, zal dat een kostelijke geur verspreiden, die ook voor God aangenaam is *(vgl. Ps 133:2)*.

Dat de opsomming niet uitputtend is, geeft de bruidegom aan door te spreken over *"allerlei wierookbomen"*. Dit zijn bomen die de geur van wierook verspreiden. In *Hooglied* is sprake van *"wierook" (Hl 3:6)*, de *"wierookheuvel" (Hl 4:6)* en hier van *"wierookbomen"*. Wierook wordt in verbinding met de offers alleen bij het graanoffer genoemd *(Lv 2:1,2,15,16; Ne 13:5; Jr 17:26; 41:5)*. Het graanoffer spreekt van het leven van de Heer Jezus op aarde. De toegevoegde wierook geeft aan hoezeer Zijn leven een aangename geur is geweest voor God.

* Bron: https://nl.wikipedia.org/wiki/Saffraan

Dit herkent God in het leven van hen die voor Hem afgezonderd leven. Christus werkt dat uit in hun leven. Hij heeft in alle aspecten van Zijn leven God verheerlijkt. In Zijn woorden, daden en handelingen heeft Hij altijd God laten zien. Bij de gelovigen is dat in beperkte mate aanwezig. Maar telkens als ze iets zeggen of doen wat tot eer van God is, ruikt Hij de aangename geur van de wierook die zo kenmerkend is voor het leven van Zijn Zoon *(Ef 5:1-2)*.

Weest dan navolgers van God, als geliefde kinderen, en wandelt in liefde, zoals ook Christus ons heeft liefgehad en Zichzelf voor ons heeft overgegeven als een offerande en een slachtoffer voor God tot een welriekende reuk. (Ef 5:1-2)

Over de *"mirre"* is bij de verklaring van *Hooglied 1:12* al iets gezegd. *"Aloë"* wordt door Bileam genoemd in de zegen die hij over Israël uitspreekt. Onder de leiding van Gods Geest ziet hij de tenten van Jakob en de woningen van Israël *"als aloë's"* die door de HEERE geplant zijn *(Nm 24:5-6)*. In zijn zegen spreekt Bileam niet over de praktijk van Gods volk, maar over de waarde die het volk voor Hem heeft. We kunnen dit toepassen op Gods bedoeling met het leven van ieder van de Zijnen op aarde. We zijn om zo te zeggen door Hem op aarde geplant om tot een aangename geur voor Hem te zijn.

Deze twee specerijen worden ook gebruikt bij de begrafenis van de Heer Jezus. Nicodémus brengt *"een mengsel van mirre en aloë"* mee *(Jh 19:39)*. Het is een eerbetoon aan Hem na het volbrachte werk tot verheerlijking van de Vader. De mirre ziet terug op Zijn lijden, de aloë ziet vooruit naar Zijn terugkomst naar de aarde. De wereld ziet Hem nu niet meer, maar Hij komt terug. In verbinding met Zijn terugkeer worden deze specerijen ook genoemd. Zijn kleding geurt dan *"van mirre en aloë [en] kaneel" (Ps 45:9)*.

Ook de genoemde specerijen geven niet volledig weer wat er door de bruidegom in de gesloten tuin van de bruid voor hem aanwezig is. Het is een tuin *"met een keur van allerlei specerijen"*. De heerlijkheden van de Heer Jezus zijn niet uitputtend te beschrijven. Alles wat in Hem aanwezig is, al Zijn eigenschappen en kenmerken, die allemaal volkomen zijn in zichzelf, vormen een harmonieuze eenheid. De geuren vervloeien met elkaar en de 'totale geur' ervan is door niets te evenaren.

In die 'totale' geur heeft iedere gelovige een eigen geur, een bepaalde eigenschap van Christus die hem speciaal kenmerkt. Alle gelovigen samen

zijn nodig om de volle geur van Christus te verspreiden. Daaraan werkt de Heer Jezus in de 'tuin' van ieder van de Zijnen. Laten we onze tuin voor dat werk openstellen. Wat zal er dan een heerlijke geur door Hem in al die tuinen genoten worden.

Mijn tuin, zijn tuin | *verzen 15-16*

> 15 *O, bron van de tuinen,*
> *put van levend water*
> *dat van de Libanon stroomt!*
> 16 *Ontwaak, noordenwind, en kom, zuidenwind,*
> *waai door mijn tuin, zodat [de geur] van zijn specerijen zich verspreidt.*
> *Laat mijn Liefste in Zijn tuin komen*
> *en eten van zijn beste vruchten!*

De bruidegom zegt vol verrukking tegen de bruid: *"O, bron van de tuinen" (vers 15)*. Hij ziet haar als een bron die niet alleen haar eigen tuin bevloeit, maar het water ook doorgeeft aan andere tuinen. Ze is dan ook een *"put van levend water"*. Levend water stroomt, het beweegt zich voort naar andere plaatsen om leven te brengen. Het is water *"dat van de Libanon stroomt"*. Hier zien we de oorsprong ervan. Het water komt uit het gebergte, uit de hoogte.

Een bron is een bewaarplaats van water, niet van stilstaand water, maar van levend ofwel stromend water. Een bron spreekt van diepte; levend water spreekt van krachtig en voortdurend stromend water. In het vrederijk stroomt er door Jeruzalem *"een rivier van levenswater" (Op 22:1)*. Het vernieuwde Jeruzalem kunnen we in het verband van de *verzen 12-15* hier in *Hooglied 4* wel een 'tuinstad' noemen. Het kenmerk van een rivier is ook dat er voortdurend fris water stroomt.

De beschrijving van de bruidegom herkennen we in de werkzaamheid van de Heilige Geest in het leven van de gelovige. De Heer Jezus spreekt met een Samaritaanse vrouw over water dat Hij haar wil geven *(Jh 4:10-14)*. Het water dat Hij geeft, bevrijdt niet alleen van rusteloos zoeken naar vrede, maar geeft veel meer. Dat water is een bron van vreugde die iemand innerlijk krijgt en die hij nooit meer kwijtraakt.

Die bron vanbinnen staat in verbinding met het eeuwige leven. Hiermee doelt de Heer op de gave van de Heilige Geest Die Hij in de gelovige geeft om in hem een frisse bron van Goddelijke vreugde te zijn *(Jh 7:38-39)*. De Heilige Geest is de gave Die God ons door Zijn Zoon geeft en waardoor we in staat zijn alles te genieten wat ons in de Zoon is geschonken. De Geest van God maakt het leven van de gelovige vruchtbaar en maakt hem ook tot een zegen voor zijn omgeving.

Wie in Mij gelooft, zoals de Schrift zegt: Stromen van levend water zullen uit zijn binnenste vloeien. Dit nu zei Hij van de Geest, Die zij die in Hem geloven, zouden ontvangen; want [de] Geest was [er] nog niet, omdat Jezus nog niet was verheerlijkt. (Jh 7:38-39)

De stroom komt hier van de Libanon. De Geest komt van Hem Die in de hoge is, dat is Christus. Vanuit de hoge heeft Hij de Geest gegeven *(Jh 16:7)*. Alle geestelijke verkwikking en bevloeiing die in het leven van de gelovige vloeien, komen van de Geest van het leven vanuit de tegenwoordigheid van de Heer Jezus voor ons bij de Vader in de hemel.

Maar Ik zeg u de waarheid: het is nuttig voor u dat Ik wegga; want als Ik niet wegga, zal de Voorspraak niet tot u komen; maar als Ik heenga, zal Ik Hem tot u zenden. (Jh 16:7)

Dan reageert de bruid op alles wat de bruidegom in de *verzen 12-15* van haar als een tuin heeft gezegd *(vers 16)*. De bruid wil dat wat de bruidegom bij haar heeft gevonden nog verder groeit en tot ontwikkeling komt. Ze wil dat de geur van de specerijen van haar tuin zich verspreidt, dat wil zeggen dat de overvloed aan geuren te ruiken is. Daarvoor is wind nodig. Ze vraagt de noordenwind en de zuidenwind om door haar tuin heen te waaien.

In de beide winden zien we een beeld van de werking van de Geest in het leven van de gelovige. Het is te vergelijken met de Geest Die door het dal van de dorre doodsbeenderen zal gaan waaien waardoor er leven komt *(Ez 37:9-10)*. Geestelijk gezien vraagt de bruid om de koude van de noordenwind enerzijds en de warmte van de zuidenwind anderzijds.

De bruid weet dat ongeacht of de omstandigheden gunstig of ongunstig zijn, of ze gelegen komen of ongelegen, die omstandigheden ertoe dienen om de geur van de specerijen des te meer te laten uitstromen. Paulus spreekt ook over deze winden als hij zegt dat hij weet wat het is om vernederd te worden en ook om overvloed te hebben. Daarover spreekt hij ook

als hij zegt dat hij is ingewijd in het verzadigd zijn en in het hongerlijden. Hij kent zowel overvloed als gebrek *(Fp 4:11-12)*. Het gaat hem alleen om de geur die daaruit voortkomt en dat is de kracht van Christus door Wie hij alles vermag *(Fp 4:13)*.

De kou die ons leven kan binnenkomen, zijn de dingen die we niet prettig vinden, de moeilijkheden en zorgen van het leven. De bruid vraagt erom. Vragen wij erom? De vraag is of we eraan toe zijn het eens te zijn met wat Jakobus zegt: *"Acht het enkel vreugde, mijn broeders, wanneer u in allerlei verzoekingen valt" (Jk 1:2)*. We zullen het wel eens zijn met wat hij zegt, maar is het echt zo dat we blij zijn als we beproefd worden?

We vragen niet om problemen, om een koude luchtstroom in ons leven. Maar verlangen we er wel naar dat er uit ons leven meer geur van en voor Hem wordt verspreid? Dan vragen we aan Hem of Hij ons wil doorgronden en beproeven om te zien of er bij ons een schadelijke weg is, iets wat de verspreiding van die geur verhindert, en of Hij ons op de eeuwige weg wil leiden *(Ps 139:23-24)*.

Doorgrond mij, o God, en ken mijn hart,
beproef mij en ken mijn gedachten.
Zie of er bij mij een schadelijke weg is
en leid mij op de eeuwige weg.
(Ps 139:23-24)

Er komt een noordenwind in het leven van het gezin in Bethanië als Lazarus ziek wordt en sterft *(Jh 11:1-3,17)*. De kou van de dood is gekomen. Maar de Heer Jezus komt met de zuidenwind als Hij Lazarus uit de doden opwekt *(Jh 11:43)*. De Heer heeft tevoren al gezegd dat de ziekte van Lazarus niet tot de dood is, *"maar ter wille van de heerlijkheid van God, opdat de Zoon van God erdoor wordt verheerlijkt" (Jh 11:4)*. De pijnlijke of verdrietige dingen die ons overkomen, hebben tot doel dat de geur van de heerlijkheid van God en de verheerlijking van de Zoon van God wordt verspreid.

Teleurstellingen zijn ook als de noordenwind. De Emmaüsgangers hebben de noordenwind ervaren in hun teleurstelling in de Heer *(Lk 24:13-21)*. De oorzaak daarvan ligt in verkeerde verwachtingen. Die kunnen wij ook hebben. We hebben onze wensen en voorstellingen van zaken. Als het dan anders gaat, zijn dat teleurstellingen. Dan spreken we daarover en de Heer komt bij ons en maakt ons hart brandend door de Schriften voor ons te openen *(Lk 24:27,32)*. Dan waait de zuidenwind.

We kunnen de koude noordenwind ervaren als we een 'slechtnieuwsgesprek' met de dokter hebben. Een vriend en broeder heeft zo'n gesprek

gehad. Bij onderzoek is gebleken dat hij mogelijk darmkanker heeft. Zo'n bericht plaatst het hele leven in een ander daglicht. Het heeft hem en zijn vrouw in de tegenwoordigheid van de Heer gedreven. Ze leven met Hem, maar dat leven met Hem krijgt dan een diepere betekenis.

Ze hebben hun nood met de gelovigen van de plaatselijke gemeente gedeeld. Het heeft ons allemaal in de tegenwoordigheid van de Heer en tot voorbede gebracht. Dat is de geweldige uitwerking van de 'noordenwind' die door het leven van een echtpaar en een plaatselijke gemeente waait, waarbij de geur van de gemeenschap met de Heer Jezus en met elkaar wordt genoten.

In zijn geval is kort daarop, bij het horen van de uitslag van het onderzochte stukje uit de darm, de zuidenwind gaan waaien. Er zijn geen kankercellen gevonden. Er zit een grote poliep die operatief kan worden verwijderd. Dit bericht heeft bij hen en bij de medegelovigen grote dankbaarheid tegenover onze God en Vader bewerkt. De geur van de verbondenheid met elkaar en de verheerlijking van God is door de gemeente gewaaid en ook daarbuiten, naar hen die geen deel aan het geloof in Christus hebben, maar tegenover wie getuigd is van wat God heeft gedaan.

Wensen wij een tuin te zijn waarin de Heer Jezus graag komt, omdat de geur ervan voor Hem is? Als wij dat wensen, zullen we tegen Hem zeggen: *"Laat mijn Liefste in Zijn tuin komen en eten van zijn beste vruchten!"* Het is opvallend dat de bruid in verbinding met de winden spreekt over *"mijn tuin"* en als ze vervolgens haar geliefde uitnodigt bij haar te komen, spreekt ze over *"Zijn tuin"*. Het is allebei waar.

We denken er niet vaak aan dat ons leven een tuin voor Hem is, waar Hij graag wil zijn om van de vrucht ervan te genieten, vrucht die Hij Zelf bewerkt. Of we zo'n tuin voor Hem zijn, blijkt uit de dingen waarmee we onze tijd vullen. Ga bijvoorbeeld maar na hoeveel tijd er wordt gestoken in het plaatsen en lezen van onzinnige berichten op sociale media, het consumeren van films en allerlei verstrooiende programma's. Wat kunnen we Hem daarvan aanbieden als de *"beste vruchten"* van *Zijn* tuin om daarvan te eten?

Hooglied 5

De bruidegom in zijn tuin | *vers 1*

> 1 *Ik ben in Mijn tuin gekomen, Mijn zuster, [Mijn] bruid,*
> *Ik heb Mijn mirre geplukt met Mijn specerijen,*
> *Ik heb Mijn honingraat met Mijn honing gegeten,*
> *Ik heb Mijn wijn met Mijn melk gedronken.*
> *Eet, vrienden,*
> *drink en word dronken, geliefden.*

Hier zien we dat de bruidegom de uitnodiging van de bruid, die zij aan het eind van het vorige hoofdstuk doet *(Hl 4:16b)*, heeft aangenomen. Hij is in zijn tuin gekomen. Zo neemt de Heer Jezus ook graag onze uitnodiging aan om in ons leven duidelijk aanwezig te zijn. Hij is altijd in ons leven aanwezig, maar we houden niet altijd rekening met Zijn aanwezigheid.

Hij verlangt ernaar dat ons leven voor Hem als een tuin is die vol is met vrucht voor Hem. Dat is alleen zo, als we ons hele leven aan Hem ter beschikking stellen. Het gaat er niet alleen om dat we Zijn eigendom zijn, maar dat we ons daarvan ook bewust zijn. Anders zullen we tot onze schrik ontdekken dat Hij er niet is, terwijl we menen van wel, zoals dat ons in de volgende verzen wordt voorgesteld.

Maar hier zegt Hij: *"Ik ben in Mijn tuin gekomen."* Onze tuin is *Zijn* tuin. Ons leven is van Hem. Het behoort Hem toe. Daarom is ook alles wat er in die tuin is van Hem. We zien dat in het steeds herhaalde *"Mijn"* in dit vers. Hij geniet van elke vrucht in Zijn tuin ofwel van elke vrucht in ons leven die voor Hem is. Dit genot is groot omdat het wordt genoten in de verhouding van verwantschap en van liefde.

Dat blijkt uit de wijze waarop de bruidegom zijn geliefde aanspreekt. Hij noemt haar weer *"mijn zuster"*, waarmee hij zijn verwantschap met haar onderstreept, en *"[mijn] bruid"*, waarmee hij zijn liefde voor haar onderstreept. Hij heeft haar eerder zo genoemd *(Hl 4:9-10)*. Daar gaat het erom wie zij voor zijn hart is. Hier gaat het erom wat hij van haar ontvangt, uit haar tuin, waarvan hij geniet.

Op deze manier spreekt de Heer Jezus ook tot ons, met wie Hij Zich heeft verbonden, zowel door aan ons gelijk te worden, met uitzondering van de zonde, als door ons Zijn liefde te verklaren. In die relatie is Hij in ons leven aanwezig om te genieten van elke vrucht die door Hemzelf in ons leven door Zijn Geest wordt bewerkt.

Het kan zijn dat er in onze tuin eerst nog onkruid gewied moet worden, dat de groei van vruchten voor de Heer beperkt of zelfs verhindert. Zo moeten we ons lees- of luister- en kijkgedrag veranderen als dit een verkeerde invloed op ons denken heeft of zoveel tijd opslurpt dat we niet toekomen aan vrucht dragen. Dan kunnen we de Heer Jezus wel uitnodigen in onze tuin, maar Hij vindt er niets of, nog erger, Hij vindt er onkruid ofwel zondige gewoonten. Als het onkruid is verwijderd, komt er ruimte voor vrucht voor Hem. Dan komt Hij om van die vrucht te nemen. Hij komt alleen als daar vrucht en specerijen zijn die Hem voldoening geven.

De eerste vrucht die Hij heeft geplukt, is de mirre, *"Mijn mirre"*. Mirre spreekt van Zijn lijden. Als Hij bij ons komt, kunnen we dan iets aan Hem vertellen over Zijn diepe lijden voor ons? Samen met de mirre heeft Hij ook Zijn *"specerijen"* geplukt. Deze specerijen zien we letterlijk bij Zijn begrafenis *(Lk 23:56; 24:1; Jh 19:40)*. Zijn begrafenis is om zo te zeggen omgeven met de welriekende geur van Zijn volbrachte werk.

De Heer Jezus vindt in Zijn tuin ook voedsel, eten en drinken. Hij eet er *"Mijn honingraad met Mijn honing"*. Dit zien we ook bij de opstanding van de Heer Jezus *(Lk 24:42)*. Honing spreekt van de natuurlijke verhoudingen tussen de gelovigen onderling. Als onze natuurlijke relaties goed zijn, is dat door Hem bewerkt en geeft het Hem vreugde. Het verheugt Hem als een man zijn vrouw liefheeft en als kinderen gehoorzaam zijn aan hun ouders.

Dit kunnen we verder toepassen op alle vormen van gezag die de onderlinge betrekkingen regelen. Gezag is niet meer van deze tijd, zo laat de praktijk zien. We zien het in de gezinnen, in de maatschappij en in de gemeente. Als de door God gegeven gezagsverhoudingen goed worden uitgeoefend, is dat een vreugde voor de Heer Jezus. Het gaat om gezag dat in liefde wordt uitgeoefend. Een man kan dat laten zien door er voor zijn vrouw te zijn en niet door gezag over haar op te eisen. Het gaat om het dienen zoals de Heer Jezus gediend heeft.

Ten slotte spreekt de Heer Jezus – in beeld – over het drinken van *"Mijn wijn met Mijn melk"*. Wijn is een beeld van blijdschap of vreugde *(Ri 9:13; Ps 104:15a)*. Hij verheugt Zich in de gemeenschap die Hij met ons heeft *(1Jh 1:3b-4)*. Melk is een beeld van het Woord van God *(1Pt 2:2)*. Gemeenschap die vreugde geeft, ontstaat alleen door ons bezig te houden met Gods Woord. Daardoor worden we wit en rein als melk.

De Heer Jezus vindt Zijn volle vreugde in wat Hij uit ons leven kan plukken en eten en drinken. Het zijn allemaal zegeningen die Hijzelf ons heeft gegeven. Die zegeningen keren weer naar Hem terug als wij die waarderen. Dat blijkt uit onze dankbaarheid aan Hem hiervoor.

En Hij geniet niet alleen van die vrucht. Hij nodigt ook anderen uit. Er is niet alleen de bruid, maar er zijn ook de genodigden tot de bruiloft. Hij richt in de toekomst niet alleen voor het overblijfsel van Zijn volk een maaltijd met vette spijzen aan, maar ook voor de volken *(Js 25:6)*. De 'vrienden' zijn zij die wel een relatie met Hem hebben, maar nog niet die intimiteit kennen die de bruid of de toegewijde gelovige heeft. In profetisch opzicht zijn het de andere steden van Israël. Ook zij zullen delen in de vreugde van het vrederijk.

De HEERE van de legermachten zal
op deze berg voor alle volken
een feestmaal met uitgelezen gerechten aanrichten,
een feestmaal met gerijpte wijnen,
met uitgelezen gerechten vol merg,
met gezuiverde gerijpte wijnen. (Js 25:6)

We mogen dit vers ook toepassen op de gemeente als zij op zondag samenkomt rondom Hemzelf. Dan komt Hij in Zijn hof om te genieten van wat zij voor Hem heeft. Hij komt dan niet om iets te vertellen, maar om te ontvangen. We mogen Hem brengen wat Hij Zelf door Zijn Geest en Zijn Woord in ons heeft bewerkt in wat Hij ons in de voorgaande dagen heeft laten zien van Zijn Persoon.

Het gaat in de eerste plaats om *Zijn* gedachtenis, niet om die van ons. Het eerste wat Hij plukt, is Zijn mirre. Wij mogen onze dankbare gevoelens over Zijn lijden en sterven aan Hem vertellen en die zo door Hem laten plukken. Wij komen vaak naar samenkomsten om voedsel van Hem te ontvangen, maar hier *geven* wij Hem voedsel. Om Zijn moeitevol lijden zal Hij het zien en verzadigd worden.

Hier is een punt in het boek bereikt dat er een volkomen vervulling van verlangens is, zowel bij de bruid als bij de bruidegom. Het boek zou hier kunnen eindigen. Maar zo is het niet, want zo is het leven niet.

Ik sliep, maar mijn hart waakte | *vers 2*

> 2 *Ik sliep, maar mijn hart waakte.*
> *De stem van mijn Liefste, Die aanklopte:*
> *Doe Mij open, Mijn zuster, Mijn vriendin,*
> *Mijn duif, Mijn volmaakte,*
> *want Mijn hoofd is vol dauw,*
> *Mijn haarlokken vol druppels van de nacht.*

Met dit vers begint een nieuw deel van het boek. Het vorige gedeelte is geëindigd met de bruidegom die in de tuin van de bruid is gekomen en zich verheugt over alles wat er in haar tuin is. Nu volgt een gedeelte waarin we zien hoe de bruid de bruidegom weer afwijst, maar hem later toch weer opzoekt en terugvindt.

De bruid is in slaap gevallen. Ze is de bruidegom vergeten en schijnt geen behoefte aan zijn gezelschap te hebben. Zo kan het ook in het leven van de gelovige zijn, dat hij nu weer eens vol is van de Heer Jezus, maar dat hij ook momenten of perioden heeft waarin hij niet volledig op Hem is gericht en zijn liefde is verminderd. Deze wisseling van liefde en de afwezigheid daarvan zal ook het overblijfsel kenmerken.

Daarom zegt Hij: Ontwaak, u die slaapt, en sta op uit de doden, en Christus zal over u lichten. (Ef 5:14)

Als we zijn ingeslapen, hebben we de oproep nodig om uit de slaap te ontwaken *(Ef 5:14)*. Het hart van de bruid is wakker, maar toch slaapt ze. Ze slaapt met betrekking tot de bruidegom, maar ze is wakker voor haar omgeving. Haar aandacht is niet meer op hem, maar op al het andere gericht.

Dat is een situatie die de bruidegom niet wenst. Hij wil de ongedeelde aandacht van zijn bruid hebben. Daarvoor gaat hij aan het werk. Hij laat de bruid horen dat hij er eraan komt. Ze neemt het met haar oren waar en weet dat hij het is. Ze noemt hem *"mijn liefste"*. Dan hoort ze hem kloppen en vragen om hem erin te laten. Hij spreekt haar aan met namen die aangeven wat zij voor hem betekent. Zo probeert de Heer ook onze vaak koude

of onverschillige harten voor Zich te winnen door tegen ons te zeggen wat wij voor Hem betekenen.

Hij noemt haar *"mijn zuster"*, wat erop wijst dat er een familiebetrekking is. Voor ons is die er door het nieuwe leven, de Goddelijke natuur, die ons is geschonken *(2Pt 1:4; Jh 20:17)*. Hij noemt haar ook *"mijn vriendin"*, wat wijst op vertrouwelijkheid, op het met elkaar delen van geheimen. De Heer Jezus noemt ons *"vrienden"*, omdat Hij ons alles wat Hij van Zijn Vader heeft gehoord, heeft bekendgemaakt. Hij heeft ons ingeleid in Gods gedachten *(Jh 15:14-15)*.

U bent Mijn vrienden, als u doet wat Ik u gebied. Ik noem u niet meer slaven, want de slaaf weet niet wat zijn heer doet; maar Ik heb u vrienden genoemd, omdat Ik u alles wat Ik van Mijn Vader heb gehoord, bekendgemaakt heb. (Jh 15:14-15)

Hij noemt haar vervolgens *"mijn duif"*. Een duif is het beeld van eenvoudigheid en aanhankelijkheid ten opzichte van hem. Voor ons geldt dat wij alleen oog moeten hebben voor de Heer Jezus, wat wordt bewerkt door de aanwezigheid van de Heilige Geest, Die met een duif wordt vergeleken *(Mt 10:16; 3:16)*.

Zie, Ik zend u als schapen midden onder wolven, weest dan voorzichtig als de slangen en oprecht als de duiven. (Mt 10:16)

Nadat nu Jezus was gedoopt, steeg Hij terstond op uit het water; en zie, de hemelen werden <Hem> geopend, en Hij zag <de> Geest van God neerdalen als een duif <en> op Zich komen; ... (Mt 3:16)

Ten slotte noemt hij haar *"mijn volmaakte"*. Daarmee bedoelt hij dat zij het stadium van volwassenheid heeft bereikt. In geestelijk opzicht betekent het dat een gelovige zijn positie in Christus kent. Hij weet dat hij door de ene offerande van Christus *"voor altijd ... volmaakt"* is *(Hb 10:14)*. Vervolgens zal hij zich ook geestelijk volwassen gedragen *(Fp 3:15a)*. Dat Christus een 'slapende' gelovige met deze namen aanspreekt, laat wel zien op welke liefdevolle manier Hij zo'n gelovige wakker wil maken om weer voor Hem te gaan leven.

Maar de bruidegom is nog niet klaar met haar aan te spreken. Hij wijst niet alleen op wat zij voor hem betekent, maar ook op wat hij voor haar doet en heeft gedaan. Hij heeft de nacht buiten doorgebracht, zonder een plek om te slapen. Daar heeft hij aan haar gedacht, met gedachten van zegen voor haar.

Zo kan het zijn dat de Heer Jezus buiten ons leven staat en wij binnen zijn in onze veilige, gemakkelijke omgeving. Er is een voor Hem onverdraag-

lijke scheiding gekomen. Hij heeft op aarde niemand dan alleen Zijn bruid, de gelovigen. Als zij geen interesse meer in Hem toont, zal Hij er alles aan doen om haar liefde voor Hem weer op te wekken.

Hiertoe laat Hij zien wat Hij voor haar verdraagt. Hij zwerft als het ware eenzaam door de nacht. Als Hij bij haar komt, zegt Hij tegen haar wat er op Zijn hoofd en Zijn haarlokken zit als gevolg van Zijn zoektocht naar haar. Zijn zoektocht betreft niet haar locatie, want Hij weet waar zij is. Zijn zoektocht betreft haar hart, want dat is niet meer op Hem gericht.

Als wij Hem niet meer de enige plaats in ons leven geven, stelt Hij Zichzelf aan ons voor in Zijn lijden in de nacht. We kunnen dan denken aan de angsten die Hem in Gethsémané overvallen hebben. Daar is Zijn hoofd *"vol dauw"* en Zijn haarlokken zijn *"vol druppels van de nacht"* geworden. Wij weten wat Hij in Gethsémané heeft doorworsteld, hoe Zijn zweet daar *"als grote bloeddruppels"* op de aarde is gevallen *(Lk 22:44)*.

Zijn *"hoofd ... vol dauw"* herinnert eraan dat Hij steeds aan Zijn bruid heeft gedacht om met haar een nieuw leven te beginnen. Dauw kondigt een nieuwe dag met verkwikkingen aan. Daaraan heeft Hij gedacht in Gethsémané. Zijn *"haarlokken vol druppels van de nacht"* herinnert aan Zijn toewijding – waarvan de haarlokken spreken – aan haar, waaraan de tranen van het lijden in de nacht zijn verbonden *(Hb 5:7)*. Dat heeft Hem beziggehouden in de hof.

Hij Die tijdens Zijn dagen in het vlees met sterk geroep en tranen zowel gebeden als smekingen geofferd heeft aan Hem Die Hem uit [de] dood kon verlossen (en Hij is verhoord om Zijn Godsvrucht), ... (Hb 5:7)

Zal deze indrukwekkende benadering bij Zijn slapende geliefde iets bewerken? Wat bewerkt het bij ons, die misschien ook in slaap zijn gevallen?

Te veel moeite | *vers 3*

> 3 *Ik heb mijn onderkleed uitgetrokken.*
> *Waarom zou ik dat weer aantrekken?*
> *Ik heb mijn voeten gewassen.*
> *Waarom zou ik ze weer vuilmaken?*

De reactie van de bruid is na alles wat de bruidegom in *vers 2* tegen haar heeft gezegd afwijzend, schokkend. Ze wil haar behaaglijke plaats niet inruilen voor de kilte van de nacht. De warme liefde van de bruidegom

laat haar onberoerd. Ze is geestelijk lui en tevreden met haar rust. Zich inspannen voor de bruidegom is te vermoeiend. Ze is als de wijze meisjes die evenals de dwaze meisjes in slaap zijn gevallen bij het wachten op de bruidegom *(Mt 25:5)* of als de discipelen die niet in staat zijn met de Heer te waken *(Lk 22:45)*.

Haar excuus dat ze niet op Zijn uitnodiging kan ingaan is dat ze haar *"onderkleed uitgetrokken"* heeft. Kleding spreekt van ons gedrag, van wat zichtbaar is voor anderen. Geestelijk gezien spreekt haar gedrag van een gelovige die zich ervoor schaamt om voor de Heer Jezus uit te komen en openlijk van Hem te getuigen. Er is van de klederen van het heil, waarmee Hij haar heeft bekleed *(Js 61:10)*, niets te zien.

Nog een excuus dat ze aanvoert, is dat ze haar *"voeten gewassen"* heeft. Dit betekent geestelijk gesproken dat een gelovige zich van de bevlekking van de wereld heeft gereinigd en daar vervolgens ook maar het liefst vandaan blijft. Dat is een houding van isolement. Deze reinheid, die op zichzelf goed is, wordt een vijand.

Daartoe leidt zelfvoldaanheid over alles wat we in Christus hebben gekregen. Dan vinden we het wel genoeg en zien uitdagingen niet meer zitten. De bereidheid om onder ogen te zien dat we moeten veranderen, is de prijs voor vooruitgang. Zelfvoldane tevredenheid heeft tot gevolg dat we weigeren om gemotiveerd te worden tot een hogere roeping. Stel je voor dat we de Heer Jezus weer toelaten in ons leven en Hem opnieuw het gezag erover geven. Dat zou betekenen dat we beroofd worden van het genot van onze huidige rust. We moeten er niet aan denken. Waar we dan ook niet aan denken, is dat we de Heer in de kou van de nacht buiten laten staan.

Willen we nog naar buiten gaan en ons met Hem vereenzelvigen in Zijn verwerping. Willen we nog bij Hem zijn? Ja, op zondag natuurlijk. Maar door de week? Hij doet er alles aan dat wij weer op zoek gaan naar Hem om bij Hem te zijn, ook en juist in het dagelijks leven.

Paulus zegt dat we wel de wereld moeten uitgaan als we geen omgang met allerlei zondaars willen hebben en niet met de vuiligheid van de wereld in aanraking willen komen *(1Ko 5:10)*. Maar we hebben steeds met zondaars te maken. De wereld bevuilt ons zonder dat we het willen. We kunnen er niets aan doen dat collega's vloeken of vieze grappen vertellen. Op school

moeten we soms wel eens naar verkeerde dingen kijken of boeken lezen met seks en grof taalgebruik. Dit alles vervuilt ons.

Maar de Heer Jezus wil ons reinigen. Het water van het leven, het Woord van God, reinigt ons wanneer we het lezen. Na ons contact met de wereld moeten we naar huis gaan en het Woord van God lezen. Dan worden onze gedachten gereinigd en worden we weer gevuld met de Heer Jezus en de dingen die van Hem spreken.

We kunnen wel denken: 'Als we thuisblijven, kan ons niets overkomen.' Maar het vlees wordt daardoor niet verbeterd. We kunnen ons terugtrekken in een klooster, maar we nemen ons eigen vlees mee. De inbeeldingen van onze harten vervuilen ons. Alles wat ons bevuilt, komt uit ons eigen hart, dat is waar het om gaat. De Heer Jezus wil tot ons harten spreken.

Waarmee hebben wij ons leven afgegrendeld, zodat Hij niet bij ons kan komen? Is de grendel soms onze overtuiging dat alles bij ons wel goed is? We kunnen ervan overtuigd zijn dat we op de goede plaats zijn en dat we de dingen op de goede manier doen. In de gemeente in Laodicéa zien we hoe die grendel werkt. Ze vinden zichzelf geweldig, maar hebben niet in de gaten dat ze blind zijn en dat de Heer Jezus buiten staat. De Heer gaat dan aan het werk om die grendel te verwijderen. Dat zien we in het volgende vers.

De grendel verwijderd | *verzen 4-6*

> 4 *Mijn Liefste trok Zijn hand uit de opening [van de deur]*
> *en mijn binnenste werd onrustig om Hem.*
> 5 *Ik stond op om mijn Liefste open te doen,*
> *en mijn handen dropen [van] mirre*
> *en mijn vingers [van] vloeiende mirre*
> *over de handgreep van de grendel.*
> 6 *Ik deed mijn Liefste open,*
> *maar mijn Liefste was weg, Hij was weggegaan.*
> *Ik was buiten mijzelf, toen Hij sprak!*
> *Ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet,*
> *Ik riep Hem, maar Hij antwoordde mij niet.*

In de voorgaande verzen hebben we gezien dat de bruid in slaap is gevallen en geen aandacht meer voor de bruidegom heeft. Als de bruidegom

bij haar komt en haar wakker maakt, voert ze diverse excuses aan om in haar behaaglijke slaapkamer te blijven. De bruidegom zegt wie zij voor hem is en wat hij voor haar heeft overgehad. Maar de bruid blijft erbij: ze heeft er geen zin in om uit haar gemakkelijke houding op te staan en de bruidegom buiten te volgen. Ze heeft met haar excuses haar kamer voor hem vergrendeld. We hebben de toepassing gezien die dit voor ons heeft in onze verhouding tot de Heer Jezus.

In de verzen die we nu voor ons hebben, zien we dat de bruidegom, hoewel hij afgewezen is, doorgaat met het benaderen van zijn bruid. De bruid ziet dat haar geliefde zijn hand door de opening van de deur steekt *(vers 4)*. Zij heeft de deur voor hem op slot gedaan. Maar hij vindt een opening in het vertrek waarin ze zich heeft opgesloten. Door die opening laat hij zijn hand zien. Dat raakt haar. Het is de hand van haar geliefde, de hand die voor haar bezig is. Die hand wil de grendel wegnemen, zodat de bruid naar hem toe kan komen.

Ziet Mijn handen en Mijn voeten, dat Ik het Zelf ben; betast Mij en ziet, want een geest heeft geen vlees en beenderen, zoals u ziet dat Ik heb. En toen Hij dit zei, toonde Hij hun Zijn handen en voeten. (Lk 24:39)

Dit herinnert aan de hand van de Heer Jezus die Hij aan de Zijnen laat zien als zij bang bij elkaar zijn *(Lk 24:39; Zc 13:6)*. Het is de hand die voor hen doorboord is. Het is zoals het staat in lied 817 in de bundel van Johannes de Heer, ''k Zal Hem kennen ... aan de handen doorboord ook voor mij.' De Heer Jezus weet ook in ons leven een opening te vinden om ons Zijn doorboorde hand te laten zien. Als we die hand, *Zijn* hand, zien die voor ons, voor mij, aan het kruis werd gespijkerd, kan ons dat niet onbewogen laten. Het zal ons, net zoals bij de bruid, van binnen onrustig maken.

Het zien van de hand van de bruidegom brengt de bruid ertoe op te staan *(vers 5)*. Ze wil hem opendoen. Ze pakt de handgreep van de grendel. Daar blijkt mirre op te zitten. Die mirre heeft zijn hand erop achtergelaten en die zit nu aan haar eigen handen en vingers. Ze komt er persoonlijk mee in aanraking. Het is mirre in overvloed, haar handen *"dropen van mirre"*. Het is ook *"vloeiende mirre"*, er zit beweging in. Zij wordt – in beeld – herinnerd aan zijn lijden, waarvan de mirre spreekt.

Dit is ook wat wij nodig hebben als onze liefde voor de Heer Jezus is verslapt. We hebben de herinnering aan Zijn lijden nodig, niet oppervlakkig,

maar het diepe besef daarvan. Het moet opnieuw goed tot mij doordringen wat Hij voor mij persoonlijk geleden heeft. De mirre moet als het ware van mijn handen en vingers druipen. Dat zal mij ertoe brengen mij opnieuw helemaal voor Hem in te zetten en Hem al mijn liefde te geven.

We zien bij Petrus dat hij de Heer verloochent zodra hij in het nauw komt. Dat komt doordat hij in Gethsémané in slaap is gevallen. Dan laat de Heer hem Zijn liefde zien door naar hem te kijken – terwijl Hij lijdt. Zo giet Hij als het ware de mirre over zijn handen. Door deze persoonlijke ontmoeting met de Heer in Zijn lijden komt Petrus tot berouw.

Dan staat de bruid op om open te doen *(vers 6)*. Als ze opendoet om hem binnen te laten, blijkt hij er niet meer te zijn. Hij is weg, weggegaan! Waar is hij? Hij heeft zich teruggetrokken. Waarom? Hij wil haar laten ervaren wat haar weigering om voor hem open te doen betekent. Zo kan het ook in ons leven gaan. Als wij er eindelijk toe komen de deur voor Hem open te doen en Hem weer in ons leven toe te laten, is Hij ineens niet meer te vinden. Dan moeten we leren dat Hij ook dit uit liefde voor ons doet, om ons nog meer te leren beseffen Wie Hij is. Hij is namelijk niet voorgoed verdwenen, maar Hij is weggegaan om ons ertoe te brengen naar Hem op zoek te gaan.

De bruid is ineens tot leven gekomen. Ze is plotseling vol actie om naar hem op zoek te gaan. Hoe is dat gekomen? Ze zegt het: *"Ik was buiten mijzelf, toen hij sprak!"* Zijn stem, zijn woorden, hebben dat in haar bewerkt. Zo gaat het ook bij ons. De woorden van de Heer Jezus *"zijn geest en zijn leven" (Jh 6:63)*. Hij spreekt levende en levendmakende woorden. Petrus erkent dat en wil daarom naar niemand anders gaan dan alleen naar de Heer, want Hij heeft *"woorden van eeuwig leven" (Jh 6:67-69)*.

De bruid gaat zoeken, maar vindt hem niet. Ze roept, maar hij antwoordt niet. Door weg te gaan test hij haar verlangen of ze echt naar hem op zoek wil gaan. Wij vragen ons ook wel eens af waarom de Heer niet antwoordt als we Hem zoeken in het gebed. Een van de lessen die Hij ons daardoor wil leren, is dat wijzelf niet de voorwaarden kunnen stellen voor het contact met Hem. Soms verbergt God Zich voor ons, dat gevoel hebben we dan in elk geval *(vgl. Kl 3:8,44)*, omdat wij ons zo vaak voor Hem hebben verborgen. Soms antwoordt God niet op ons roepen, omdat wij zo vaak niet hebben geantwoord op Zijn spreken en roepen tot ons.

Het is Zijn liefde die zo handelt, want Hij wil toewijding bewerken en liefde opwekken. Daarom laat de Heer ons ook door oefeningen heen gaan om te zien of we Hem missen en naar Hem op zoek gaan. Hij beproeft ons dan om te zien of het ons er werkelijk om te doen is dat we met Hem gemeenschap willen hebben. Het kan namelijk ook zo zijn dat wij alleen tot Hem roepen omdat we ons in een nare situatie bevinden. Daarvan willen we verlost worden. Of God dat maar even wil doen. Daarna kunnen we verder met ons eigen leven, waar Hij Zich niet al te nadrukkelijk mee moet bemoeien.

Als het ons werkelijk om een leven in gemeenschap met Hem te doen is, zullen we niet teleurgesteld zijn als Hij niet direct antwoordt of op een andere manier antwoordt dan wij ons voorstellen. Dan blijven we erop vertrouwen dat Hij het beste met ons voor heeft en volharden we in het zoeken naar Hem. Dat zien we hier bij de bruid. Zij zet haar zoektocht voort. Dat brengt haar in omstandigheden waardoor ze op prachtige wijze ervan getuigt wie de bruidegom voor haar is, zoals de volgende verzen laten zien. Dit wil de Heer Jezus ook bij ons bewerken door situaties waarin wij Hem voor ons gevoel kwijt zijn.

Op zoek naar de bruidegom | *verzen 7-9*

> 7 *De wachters die in de stad de ronde deden, vonden mij.*
> *Zij sloegen mij, verwondden mij,*
> *zij namen mijn sluier van mij af,*
> *de wachters op de muren.*
> 8 *Ik bezweer u,*
> *dochters van Jeruzalem,*
> *als u mijn Liefste vindt,*
> *wat zult u Hem vertellen?*
> *Dat ik ziek ben van liefde!*
> 9 *Wat heeft uw Liefste vóór boven een ander,*
> *o, allermooiste onder de vrouwen?*
> *Wat heeft uw Liefste vóór boven een ander,*
> *dat u ons dit zo bezweert?*

De bruid gaat verder op zoek in de stad *(vers 7)*. Daar doen de wachters hun ronde. Het is dus nog nacht. Ze zoekt hen niet op, maar zij vinden haar en treden hard tegen haar op. We zijn de wachters al eerder tegengekomen

(Hl 3:1-3). Daar zijn ze niet zo hard in hun optreden als hier. Nu verwonden zij de bruid. Als er afstand is gekomen tussen de Heer en ons, moeten we soms pijnlijke ervaringen opdoen. Dat laat de Heer dan gebeuren om ons naar Hem terug te brengen.

Slaan en verwonden, wat hier letterlijk met de bruid gebeurt, kan op figuurlijke wijze ook gebeuren, bijvoorbeeld door het maken van zware verwijten. Beschuldigende woorden kunnen er hard inhakken. Ze verwonden de ziel, ze doen pijn vanbinnen. Dat gebeurt als wij op een plaats zijn, waar we niet horen. Als de bruid direct was opgestaan en de bruidegom had opengedaan, was dit niet gebeurd, dan was haar dit lijden en de schande bespaard gebleven.

De wachters nemen haar ook haar sluier af. De sluier is een beeld van volledige toewijding aan de bruidegom. De sluier betekent: Ik ben er alleen voor hem. Maar dat is niet waar. Het is wel haar belijdenis, maar niet haar praktijk. Daarom moet de sluier afgenomen worden. Als er huichelarij in ons leven is, moet de Heer die aan de kaak stellen en wegnemen.

We zeggen bijvoorbeeld dat we alleen tot de Naam van de Heer Jezus samenkomen. Maar het is huichelarij als we toch onze eigen invulling aan de samenkomsten geven. Of we hebben onze vaste gewoonten waarvan niet mag worden afgeweken. Dan kan de Geest van God niet werken en moet de sluier worden weggenomen. De sluier is in dit geval geen teken van toewijding en overgave, maar een soort vergrendeling. Dit soort grendels, die de schijn van toewijding geven, maar in werkelijkheid de toegang van de Heer en de Geest tot ons leven versperren, moeten worden weggenomen.

Als de Heer daar soms hardhandige methoden voor gebruikt, laten we dan niet de ander die de Heer daarvoor gebruikt de schuld geven. De 'wachters' die ons vinden, kunnen allerlei personen zijn. Ook al zijn het personen die, net als de wachters, geen idee hebben van wat ze ons aandoen, dan nog is het belangrijk de hand van de Heer erin te zien. Hij is bezig ons terug te brengen naar een levende verbinding met Hem.

We zien de uitwerking bij de bruid. Ze is niet in verwarring gebracht, maar accepteert de behandeling die ze krijgt. Ze weet dat het haar eigen schuld is. Daar begint de terugkeer. Ze is op een dieptepunt aangekomen en gaat aan de weg omhoog beginnen.

We zien het ook bij Simson. Zijn lange haar – het uiterlijke teken van zijn toewijding aan en afzondering voor God – wordt afgeknipt en weggenomen *(Ri 16:17-19)*. Zijn ogen worden uitgestoken en hij maalt meel in de gevangenis voor de Filistijnen *(Ri 16:21)*. Dieper kon hij niet zinken. Maar dan lezen we dat het haar van zijn hoofd weer begon te groeien *(Ri 16:22)*. Als we oprecht en eerlijk zijn geworden, is dat een nieuw begin. Onze eerste toewijding was goed in het begin, maar geleidelijk werd het een dekmantel, een grendel. Als dat wordt ingezien, is de tijd voor een nieuwe toewijding aangebroken. Dat wil de Heer bij u en mij bewerken.

In profetisch opzicht zal dit het overblijfsel in de eindtijd overkomen van de kant van de antichrist en zijn aanhangers. Die zullen het overblijfsel, de bruid, tuchtigen omdat zij niet met hen meedoet in het volgen van de antichrist. Zij zijn een middel in Gods hand daartoe, zonder dat ze het zelf beseffen.

Na deze vernederende les gaat de bruid niet bij de pakken neerzitten. Ze gaat door met zoeken. De wachters heeft ze niet om hulp gevraagd. Ze heeft geen enkele relatie met hen. Zij hebben haar gevonden en zich ongevraagd met haar beziggehouden. Met *"de dochters van Jeruzalem"* is dat anders *(vers 8)*. Ze richt zich tot hen met de vraag of ze de bruidegom als ze hem vinden, willen vertellen dat ze ziek is van liefde. Daarmee geeft ze aan hoe sterk ze naar zijn aanwezigheid verlangt. Ze heeft dat een keer eerder gezegd *(Hl 2:5)*, maar daar is ze in de armen van de bruidegom. Hier zegt ze het terwijl ze hem mist en hij haar heeft moeten verlaten door haar eigen schuld.

Ze schaamt zich niet voor haar zwakheid en vraagt om hulp bij haar zoektocht aan hen die niet die intieme betrekking tot de bruidegom hebben *(vgl. Hl 6:1)*. Erkenning van zwakheid neemt niets van onze schoonheid weg, maar dwingt respect af. Als we enige zelfkennis hebben, zijn we ons bewust dat we maar heel zwak zijn in het uitleven van onze voorrechten. We hebben niets aan onszelf te danken, maar alles aan de Heer.

De dochters van Jeruzalem zien aan de bruid een bijzondere schoonheid *(vers 9)*. Ze spreken haar aan met *"o, allermooiste onder de vrouwen"*. Wij zouden zeggen: ze ziet er niet uit. Ze is immers door de wachters stevig onder handen genomen en gewond geraakt. Dat de dochters van Jeruzalem haar toch zo aanspreken, komt omdat ze vol is van de bruidegom. Dat wordt opgemerkt.

Als wij vol zijn van de Heer Jezus, zullen allerlei dingen in ons leven die anders zouden opvallen naar de achtergrond verdwijnen. We kunnen denken aan dingen die we hebben gedaan waarvoor we ons schamen. Maar als we ze oprecht hebben beleden en we zijn vol van de Heer Jezus, straalt het getuigenis over Hem door alles heen. In plaats van minachting komt dan de vraag wat voor bijzonders er dan wel is aan Hem van Wie ons hart zo vol is, waardoor elke andere liefde in de schaduw wordt gesteld.

Haar antwoord komt in de volgende verzen. Daarin geeft de bruid een beschrijving van de bruidegom. Ze zegt prachtige dingen over hem. Dit gaat verder dan alleen te zeggen wat ze van Hem heeft ontvangen. Ze spreekt over Hemzelf, hoe Hij is. Haar beschrijving van Hem is de geestelijke vrucht van de beproeving die zij heeft ondergaan als gevolg van het verlaten van Hem.

Blank en rood – hoofd en haar | *verzen 10-11*

> 10 *Mijn Liefste is blank en rood,*
> *Hij steekt als een vaandel boven tienduizend uit.*
> 11 *Zijn hoofd is van fijn goud, van zuiver goud,*
> *Zijn haarlokken zijn krullend, zwart als een raaf.*

De dochters van Jeruzalem hebben de bruid in *vers 9* twee keer gevraagd: *"Wat heeft uw Liefste vóór boven een ander?"* Ze stellen die vraag omdat ze zien hoe vol de bruid van haar bruidegom is. In *vers 10* begint ze aan een indrukwekkende beschrijving van hem van wie haar hart zo vol is. Ze hoeft niet naar woorden te zoeken.

Opmerkelijk is dat de bruid telkens als ze over de bruidegom spreekt, ze dat tegenover anderen doet. Ze getuigt van wie hij voor haar is naar haar omgeving. Als de bruidegom over de bruid spreekt, doet hij dat tot haar. Hij verzekert haar steeds van de waarde die zij voor hem heeft en laat haar weten hoezeer hij zich in haar verheugt. Dat mogen wij ook doen met betrekking tot Hem van Wie ons hart vol is, in het besef dat Zijn hart vol is van ons.

Ze begint met te vertellen wie haar bruidegom is. Hij is *"mijn liefste"* en Hij is *"blank en rood"*. Dit kunnen we direct toepassen op de Heer Jezus, onze 'Liefste'. Hij is in de eerste plaats blank. Dit spreekt van Zijn absolute rein-

heid. Hij is de Reine en de Heilige. De Heer Jezus is wel uit een zondige vrouw, Maria, geboren, maar niet door een zondige man verwekt. Hij is verwekt door de Heilige Geest. Daarom is Hij ook *"dat Heilige" (Lk 1:35)*.

Hij is absoluut zonder zonde. Hij heeft nooit één zonde gedaan, niet in daden en niet in woorden *(1Pt 2:22)*. En dat niet alleen. Hij heeft de zonde niet gekend *(2Ko 5:21)*. Het is zo, dat er geen zonde in Hem is *(1Jh 3:5)*. Niemand kon Hem overtuigen van zonde *(Jh 8:46)*. De duivel had in Hem niets, dat wil zeggen geen enkel aanknopingspunt *(Jh 14:30)*. Daartegen steekt de bruid, en ieder mens, af. De bruid heeft dat ook erkend. Ze heeft van zichzelf gezegd dat ze donker is *(Hl 1:5-6)*. Alleen iemand die haar dat van harte nazegt, kan een relatie met Hem hebben.

Het volgende is dat hij rood is. Rood is de kleur van het bloed. De Heer Jezus heeft Zijn bloed gestort om Zijn bruid te kunnen bezitten. Alleen door Zijn bloed kan het donkere van de zonde worden weggewassen. Daardoor wordt iemand rein in de ogen van de heilige God. De Heer Jezus is volmaakt rein in Zijn leven en heeft nooit iets met de zonde te doen gehad. De enige keer dat Hij ermee te doen heeft gehad, is op het kruis. Daar is Hij door God tot zonde gemaakt voor ieder die in Hem gelooft. Dit is tegelijk ook de volkomen afrekening met de zonde. De zonden van de berouwvolle zondaar zijn geoordeeld en voor eeuwig vergeven en weggedaan.

Na deze algemene, inleidende beschrijving roept de bruid in verrukking uit dat hij boven iedereen uitsteekt. Als wij zo vol zijn van onze Heer, kunnen we ook niet anders dan dit uitroepen. Hij is *"veel mooier dan de [andere] mensenkinderen" (Ps 45:3)*. Niemand is met Hem te vergelijken. Hij is de Eerstgeborene onder vele broeders *(Rm 8:29)*. Hij is de overste Leidsman Die vele zonen tot heerlijkheid leidt *(Hb 2:10)*. Hij is de ware David Die zijn tienduizenden verslagen heeft *(1Sm 18:7)*.

Hij is niet alleen als een banier verheven boven Israël, maar ook boven alle volken *(Js 5:26; 11:10,12)*. Zijn banier is het kruis. Daar is de overwinning behaald waarvan het volle resultaat binnenkort zichtbaar zal worden. Wij mogen dat resultaat in het geloof nu al zien en Hem daarvoor prijzen.

Vanaf *vers 10* noemt de bruid tien kenmerken van de bruidegom. Ze beschrijft hem van top tot teen. De beschrijving begint met zijn hoofd. Dat is van fijn goud. Het is duidelijk dat dit beeldende taal is. We kunnen dit

weer direct op de Heer Jezus toepassen. Het hoofd is een beeld van wijsheid en inzicht, en goud van Goddelijke heerlijkheid. Zijn wijsheid en inzicht zijn Goddelijk. Zo is Hij met Zijn bruid bezig, maar ook met Zijn schepping. Zijn hoofdschap spreekt ook van heerschappij. Hij is Hoofd boven alles *(1Ko 11:3; Ko 1:15-17)*.

Zijn denken is altijd op God gericht en vol van het doen van Zijn wil. Verderop in dit hoofdstuk wordt het goud ook genoemd en wel in verbinding met Zijn handen en Zijn voeten *(verzen 14,15)*. Het wijst erop dat de uitvoering van Gods gedachten in Zijn werken en Zijn weg altijd Goddelijk volmaakt is.

Zijn krullende haarlokken spreken van Zijn toewijding en onderdanigheid als Mens ten opzichte van Zijn God *(vgl. 1Ko 11:15)*. Het is een kenmerk van Zijn nazireeërschap *(Nm 6:5)*. Voor een man is het hebben van lang haar een schande *(1Ko 11:14)*. Zijn 'schande' is dat Hij Zich volkomen aan God onderwerpt en Zijn positie als Hoofd van de schepping opgeeft.

Het zijn zwarte lokken, geen grijze. Het wijst erop dat de kracht van het leven in Hem is en Hij in de kracht van Zijn leven is. Het Hebreeuwse woord voor 'zwart' is verwant aan het woord voor 'jeugd'. De raaf is een onreine vogel *(Lv 11:13,15)*. Zo is de Heer Jezus door de godsdienstige leiders van Zijn volk behandeld. Maar God geeft de raaf zijn voedsel als zijn jongen om hulp roepen tot God *(Jb 39:3)*. Op die manier heeft de Heer Jezus steeds alles van Zijn God verwacht en gekregen. Dat heeft Hem de kracht gegeven Zijn weg tot eer van God te gaan.

Ogen, wangen en lippen | *verzen 12-13*

> 12 *Zijn ogen zijn als duiven*
> *bij waterstromen,*
> *badend in melk,*
> *zittend bij een volle bron.*
> 13 *Zijn wangen zijn als een bed met specerijen,*
> *als torentjes met kruiden.*
> *Zijn lippen zijn als lelies*
> *druipend van vloeiende mirre.*

De bruid vervolgt haar beschrijving van de bruidegom met *"zijn ogen" (vers 12)*. Om iemands ogen te zien moet men dicht bij de persoon zijn. De ogen worden wel 'de spiegel van de ziel' genoemd. Als je iemand diep in de ogen kijkt, kun je veel lezen van wat er in hem omgaat, of iemand vrolijk is of verdriet heeft.

De bruid vergelijkt zijn ogen met *"duiven"*. Dat betekent dat zijn ogen worden gekenmerkt door wat duiven kenmerkt. Duiven symboliseren oprechtheid en eenvoudigheid en trouw *(Mt 6:22; 10:16)*. Bij de Heer Jezus zien we dat in volmaaktheid. Zijn oogopslag was altijd recht vooruit *(Sp 4:25)*. Meerdere keren lezen we van Hem dat Hij Zijn ogen naar de hemel heeft opgeheven *(Jh 17:1; 11:41)*.

Zijn ogen waren altijd op de Vader gericht. Hij had om zo te zeggen altijd 'oogcontact' met Zijn Vader. Hij zag nooit iets verkeerds en keek ook nooit op een verkeerde manier. Eva heeft dat wel gedaan, waardoor de zonde in de wereld is gekomen. De Heer Jezus heeft Zich steeds door Zijn Vader – door alles wat Hij zei – laten leiden. Dat wordt weergegeven door *"bij waterstromen"*. Hij leefde bij het Woord van God *(Mt 4:4)*. Dat Woord was voor Hem een verkwikking *(Ps 110:7)*.

Met die verkwikking verkwikt of herstelt Hij ook anderen die door de zonde vermoeid zijn. Zo heeft Hij Petrus aangekeken, nadat die Hem drie keer heeft verloochend. Daardoor wordt Petrus aan het woord herinnerd dat de Heer tot hem heeft gesproken. Dat breekt zijn hart, waardoor de weg naar herstel is begonnen *(Lk 22:61-62)*.

En de Heer keerde Zich om en keek Petrus aan; en Petrus herinnerde zich het woord van de Heer, hoe Hij tot hem gezegd had: Voordat [de] haan vandaag kraait, zul je Mij driemaal verloochenen. En hij ging naar buiten en weende bitter. (Lk 22:61-62)

Nog is de bruid niet klaar met de beschrijving van de ogen van de bruidegom. Ze ziet zijn ogen *"badend in melk, zittend bij een volle bron"*. Het oogwit van de oogkas vergelijkt de bruid met melk. Aan melk is de gedachte aan overvloed, reinheid, zuiverheid en gezond voedsel verbonden. Israël is een land dat overvloeit van melk en honing. Melk is ook een beeld van het gezonde voedsel van Gods Woord *(1Pt 2:2)*.

De omschrijving *"zittend bij een volle bron"* straalt rust uit. Dit geeft een beeld van de volle gemeenschap van de Heer met Zijn Vader. Zijn ogen dwalen niet, gaan ook niet schichtig heen en weer. Zijn ogen zijn altijd op

Zijn Vader gericht. Vanuit de gemeenschap met de Vader gaan Zijn ogen ook naar Zijn discipelen *(Lk 6:20)* en naar de menigten *(Jh 6:5; Mt 14:14)*.

Het is goed om de ogen van de Heer Jezus te kennen en erin te lezen wat hierin voor ons is. Het zijn de ogen van duiven, wat ook herinnert aan de Heilige Geest, Die in de gedaante van een duif op Hem is neergedaald. De Geest geeft aan Zijn ogen een glans die aan waterstromen doet denken en een blik die aan de reinheid van melk doet denken. Zijn ogen zijn voor de Zijnen een bron vol van medegevoel.

Na de ogen wordt de blik gericht op Zijn wangen. Dan denken we eraan dat Hij Zijn wangen heeft gegeven aan hen die Hem de baard uitplukten *(Js 50:6)*. Voor wie Hem kent, zijn die wangen *"als een bed met specerijen, als torentjes met kruiden"*. Zijn reactie op de smadelijke behandeling die Hem is aangedaan, is vol rust, als een bed. Hij heeft zwijgend geleden. En wat een lieflijke geur is er uit die rust tot God omhooggestegen, als de geur van specerijen. Hij, Die eens werd veracht als de Weerloze, wordt daarom juist door God én de Zijnen bewonderd.

De *"torentjes"* spreken van waakzaamheid. De Heer Jezus heeft Zich niet laten afleiden van de weg die Hij moest gaan. Hij is waakzaam gebleven tot heel Zijn werk was volbracht. Kruiden geven, net als specerijen, een aangename geur. Zijn waakzaamheid, het voortdurende letten op de Vader, is voor de Vader een welriekende geur geweest, een grote vreugde voor Zijn hart.

Hier wordt door de bruid verteld dat zij dat in hem heeft gezien. Hebben wij dat ook gezien in de Heer Jezus? We moeten naar Hem kijken, dat wil zeggen dat we het Woord lezen en over Hem nadenken. Als we nadenken over Zijn leven op aarde, zullen we steeds meer van Zijn Persoon leren kennen en Hem steeds meer gaan bewonderen. Hiervan zullen we dan ook getuigen tegenover anderen.

De bruid vergelijkt de lippen van de bruidegom met *"lelies druipend van vloeiende mirre"*. We lezen van de Heer Jezus dat op Zijn lippen *"genade is … uitgegoten" (Ps 45:3)*. De lelie is een beeld van teerheid in een omgeving van dorens *(Hl 2:1-2)*. De Heer Jezus heeft woorden van leven en bemoediging gesproken te midden van een volk dat wordt vergeleken met *"prikkels en dorens" (Ez 2:6)*.

In een weerbarstige, pijn veroorzakende wereld spreekt Hij woorden van genade. Die woorden staan niet in de krant, maar in Gods Woord en in de harten van hen die Zijn woorden hebben aangenomen. Zij hebben ervaren, zoals de bruid, dat Zijn woorden geen goedkope woorden zijn. Ze zijn doordrenkt van het lijden, dat Hij heeft willen ondergaan om die woorden te kunnen spreken. Daarvan spreekt de *"vloeiende mirre"*. Er is van Hem getuigd: *"Nooit heeft een mens zo gesproken <als deze Mens spreekt>" (Jh 7:46)*. *"Allen gaven Hem getuigenis en verwonderden zich over de woorden van de genade die uit Zijn mond kwamen" (Lk 4:22)*.

Hij kan met onze zwakheden meelijden omdat Hij op aarde hetzelfde heeft geleden als wij, met uitzondering van de zonde *(Hb 4:15)*. Nooit kloppen we bij Hem tevergeefs aan als wij Hem onze problemen willen vertellen. Als we bij Hem komen met onze nood, staat Hij voor ons open en mogen we ervaren dat Hij ons begrijpt. Dan zegt Hij: *"Heb goede moed" (Mt 9:2,22; 14:27; Mk 10:49; Jh 16:33; Hd 23:11)*. Dit is zo'n woord van genade waarmee Hij ons troost met de troost die Hij uit eigen ervaring kent.

Handen, buik, benen, gedaante, gehemelte | *verzen 14-16*

14 *Zijn handen zijn als gouden ringen,*
ingezet met turkoois.
Zijn buik is als blinkend ivoor,
bedekt met saffieren.
15 *Zijn benen zijn als witmarmeren pilaren,*
gegrondvest op voetstukken van zuiver goud.
Zijn gedaante is als de Libanon,
uitgelezen als de ceders.
16 *Zijn gehemelte is een en al zoetheid,*
alles aan Hem is geheel en al begeerlijk.
Zo is mijn Liefste, ja, zo is mijn Vriend,
dochters van Jeruzalem!

De bruid gaat verder met de handen van de bruidegom *(vers 14)*. Wij denken daarbij aan de Heer Jezus. Zijn handen wijzen op Zijn werken. Het heelal is het werk van Zijn handen *(Ps 19:2; Js 45:12; 66:1-2)*. Door de *"gouden ringen"* worden we eraan herinnerd

De hemel vertelt Gods eer,
het gewelf verkondigt het werk van Zijn handen.
(Ps 19:2)

dat alles wat Hij doet, Zijn Goddelijk kenmerk draagt. Zoals een ring zonder einde is, zo zijn ook Zijn werken zonder einde. Deze almachtige Schepper is onze Bruidegom Die ons door Zijn liefde aan Zichzelf heeft verbonden.

Zijn handen zijn aan het kruis gehecht *(Ps 22:17b)*. Ze zijn kostbaar voor ieder die erdoor wordt aangeraakt *(Mt 8:3,15; 14:31)*. Hij heeft de gelovigen in Zijn handpalmen gegrift *(Js 49:16)*. Wat gegrift staat, is onmogelijk te verwijderen. Niemand kan een kind van God uit Zijn hand rukken *(Jh 10:28)*.

Er wordt nog aan toegevoegd dat ze zijn *"ingezet met turkoois"*. Turkoois is een edelsteen. Edelstenen hebben een betekenis. Een mogelijke betekenis kunnen we ontlenen aan de plaats die ze hebben op het borstschild van de hogepriester. De turkoois of topaas is de eerste steen van de vierde rij met edelstenen *(Ex 28:20; 39:13)*. We kunnen een parallel trekken met het vierde evangelie, het *evangelie naar Johannes*. In dat evangelie wordt de heerlijkheid van de Heer Jezus als de Zoon van God voorgesteld.

De turkoois kunnen we ook verbinden met de regeringswegen van God. De steen wordt namelijk ook genoemd in verband met de wielen van de troonwagen van God die Ezechiël ziet *(Ez 1:16; 10:9)*. De troonwagen symboliseert Gods regering in de wereld. Hij maakt duidelijk dat God alles naar het doel leidt dat Hij heeft bepaald en dat niemand iets daaraan kan veranderen.

Al *"de werken van Zijn handen"*, al Zijn handelingen in en met de wereld, *"zijn waarheid en recht" (Ps 111:7)*. Wat geldt voor de wereld, geldt ook voor het leven van de Zijnen. Gods plan met de wereld en met ons leven is dat de Heer Jezus erdoor zichtbaar en verheerlijkt wordt. Het is een groot voorrecht dat te mogen zien.

"Zijn buik" spreekt van Zijn innerlijk. Hij is innerlijk met ons begaan. Zijn innerlijk wordt vergeleken met *"blinkend ivoor"*. Ivoor wordt genoemd in verbinding met het koningschap van Salomo, de koning van de vrede *(1Kn 10:22; 2Kr 9:21)*. Salomo heeft *"een grote ivoren troon"* gemaakt *(1Kn 10:18; 2Kr 9:17)*. We kunnen ivoor dan ook verbinden met het koningschap van de Heer Jezus dat Hij in vrede uitoefent. Zijn regering blinkt uit in gerechtigheid.

Zijn regering is niet hard of gevoelloos, maar vol medegevoel voor Zijn onderdanen. Ook daarin blinkt Hij uit. Dat wordt benadrukt door de *"saffieren"* waarmee het ivoor bedekt is. Saffier is een edelsteen, die net als de hiervoor genoemd turkoois, op het borstschild van de hogepriester voor-

komt. Deze steen is de tweede steen in de tweede rij op het borstschild *(Ex 28:18; 39:11)*. Dit kunnen we verbinden met het tweede evangelie, het *evangelie naar Markus*. Dit evangelie is dat van de Dienaar, Die vol medegevoel de mensen dient en alles doet in gehoorzaamheid aan Zijn Zender.

Tevens zien we de saffier, weer net als de turkoois, in verbinding met de regeringswegen van God. Hij wordt verbonden met de troon van God. Het doet Ezechiël in elk geval daaraan denken *(Ez 1:26; 10:1)*. De regering van God wordt uitgeoefend door de Heer Jezus als de Zoon des mensen. God heeft Hem daartoe de macht gegeven. Het is een enorme bemoediging te weten dat Hij Die regeert onze geliefde Heiland is, Die voor ons Zijn leven heeft gegeven.

Dan worden *"zijn benen"* beschreven *(vers 15)*. Ze zien eruit *"als witmarmeren pilaren"*. Pilaren geven steun aan een gebouw en wijzen op stabiliteit, zoals de twee pilaren bij de tempel, Jachin en Boaz *(1Kn 7:21)*. Witmarmer is hard. Het maakt duidelijk hoe onbuigzaam en onbeweeglijk alles bij de Heer Jezus is. Het heelal rust op Hem en staat daarom vast. Er is niets in de wereld en ook niets in de gemeente dat in staat is Hem aan het wankelen te brengen.

De pilaren zijn *"gegrondvest op voetstukken van zuiver goud"*. Dit wijst erop dat Goddelijke heerlijkheid het fundament van Zijn onbeweeglijke heerschappij is. De voetstukken doen denken aan Zijn voeten, aan Zijn weg door de wereld. Hij is in Goddelijke kracht Zijn weg gegaan, zonder aarzeling, zonder terug te keren, zonder te vertragen.

Overal heeft Hij de sporen van Zijn heerlijkheid achtergelaten. Zijn wandel op aarde was volmaakt Goddelijk. God *"schept geen behagen in de spierkracht* – letterlijk *benen* – *van de man" (Ps 147:10)*. Maar hoe anders waren Zijn benen. Hij is volmaakt stabiel, onaantastbaar voor alle problemen en alle nood die over de Zijnen kunnen komen. Door zo naar Hem te kijken worden we bemoedigd om te volharden in onze weg op aarde.

De bruid heeft haar bruidegom van top tot teen beschreven. Ze doet dan als het ware een stap terug en bekijkt zijn hele *"gedaante"*. Hij ziet eruit *"als de Libanon"* en *"de ceders"* daarop *(Ps 92:13; Js 60:13)*. De aanblik is overweldigend vanwege de onbeweeglijkheid en schoonheid.

De rechtvaardige zal groeien als een palmboom,
hij zal opgroeien als een ceder op de Libanon.
(Ps 92:13)

Zoals ceders alle bomen te boven gaan, zo gaat voor ons de Heer Jezus alle mensen te boven. Hij is de verheerlijkte Mens in de hemel. Dit is een plaats die de Vader Hem en Hem alleen heeft kunnen geven en niet aan iemand anders. Dat zien wij als wij Hem in Zijn volle glorie zien, voor zover die voor ons waarneembaar is. Hij is de Enige Die het waarachtig en ten volle heeft verdiend om *"met heerlijkheid en eer gekroond"* te worden *(Hb 2:9)*.

En plotseling wordt er nog iets van Hem beschreven: *"Zijn gehemelte is een en al zoetheid" (vers 16)*. Met het gehemelte wordt het eten geproefd. Alles wat de Heer Jezus in Zijn leven op aarde heeft geproefd, is louter zoetigheid. Hij heeft Zich gevoed met alles wat de Vader tegen Hem zei. Het was Zijn voedsel om de wil van Zijn Vader te doen *(Jh 4:34)*. Hij heeft volmaakt *"geproefd ... dat de Heer goedertieren is" (1Pt 2:3)*.

Ja, alles aan de Heer Jezus is *"begeerlijk"*. Er is voor hen die Hem liefhebben niets in Hem te ontdekken wat niet begeerlijk is. Het is niet mogelijk Zijn heerlijkheid uitputtend te beschrijven *(vgl. Jh 21:25)*. Alles aan Hem is overweldigend.

De *"dochters van Jeruzalem"* hebben de bruid gevraagd wat er zo bijzonder aan haar bruidegom is *(vers 9)*. Ze heeft een indrukwekkende beschrijving van hem gegeven. Deze belijdenis is het resultaat van de liefdevolle omgang van de bruidegom met zijn bruid. De Heer Jezus is ook in ons leven bezig om ons ertoe te brengen veel van Hem te zien en daarvan ook te getuigen. Bij alles wat wij over Hem leren aan heerlijkheid en schoonheid, mogen wij ook zeggen: Dat is mijn Liefste, dat is mijn Vriend. We ervaren Hem dicht bij ons als we ons zo met Hem bezighouden.

Hooglied 6

Waar is de bruidegom? | *verzen 1-3*

> 1 *Waarheen is uw Liefste gegaan,*
> *o, allermooiste onder de vrouwen?*
> *Waarheen heeft uw Liefste Zich gewend,*
> *opdat wij Hem met u zoeken?*
> 2 *Mijn Liefste is afgedaald naar Zijn tuin,*
> *naar de bedden met specerijen,*
> *om in de tuinen te weiden*
> *en lelies te verzamelen.*
> 3 *Ik ben van mijn Liefste en mijn Liefste is van mij,*
> *[Hij] Die te midden van de lelies weidt.*

Nadat de bruid de bruidegom zo heeft beschreven bevestigen de dochters van Jeruzalem dat zij de *"allermooiste onder de vrouwen"* is *(vers 1)*. Ze zijn door de bruid enthousiast voor hem gemaakt. Na haar indrukwekkende beschrijving van hem vragen de dochters van Jeruzalem of ze mee mogen helpen om hem te zoeken. Nu vraagt de bruid niet meer om hulp aan de dochters van Jeruzalem *(Hl 5:8)*, maar is het andersom. Ze vragen haar waarheen haar liefste zich heeft gewend.

Zo hebben de discipelen geprobeerd Thomas enthousiast te maken voor de Heer door hem te vertellen dat ze Hem hebben gezien *(Jh 20:24-25a)*. Zo kunnen wij anderen enthousiast maken voor Hem doordat wij van Hem getuigen Wie Hij voor ons is. Als ons getuigenis echt is, zit daarin aantrekkende of wervende kracht.

Thomas nu, één van de twaalf, die Didymus heette, was niet bij hen toen Jezus kwam. De andere discipelen dan zeiden tot hem: Wij hebben de Heer gezien! (Jh 20:24-25a)

Als wij enthousiast over Hem vertellen, ontstaat het verlangen bij anderen Hem ook te zoeken. Dat kan bijvoorbeeld het gevolg zijn van bijbellezingen of bijbelstudies waar Hij centraal staat. We luisteren naar wat anderen over Hem zeggen. Dat spoort ons aan om meer te onderzoeken Wie Hij is. Hij luistert er Zelf ook graag naar als gelovigen over Hem spreken. Hij zal Zich dan aan hen openbaren.

Als de dochters van Jeruzalem de bruid hebben gevraagd waarheen haar liefste zich heeft gewend, weet de bruid ineens waar hij is *(vers 2)*. Hij is *"afgedaald naar zijn tuin"*. Daarmee bedoelt ze haar hart, haar leven. Hij heeft haar 'een gesloten tuin' genoemd *(Hl 4:12)*. Na een korte periode van verslapping van haar liefde voor hem, waardoor zij hem buiten haar leven heeft geplaatst, is haar hart weer alleen voor hem.

Als wij vol zijn van de Heer, weten we ook waar we Hem kunnen vinden. Dan is ons hart als *"bedden met specerijen"*, een plaats van rust en lieflijkheid voor Hem *(vgl. Hl 5:13)*. Hij komt om daar te genieten van wat wij voor Hem zijn. Al sluiten wij Hem soms buiten ons leven, Hij verlaat ons nooit werkelijk. We hoeven ook niet ver naar boven in de hemel of ver naar beneden in het dodenrijk te gaan om Hem te zoeken. Hij is nabij ons, in onze mond en in ons hart *(Dt 30:12-14)*. Hij kan verdwijnen uit onze belangstelling. Dan onttrekt Hij Zich aan ons, opdat wij het gemis aan Hem zullen voelen. Zo brengt Hij ons tot belijdenis van onze verkoelde liefde voor Hem.

Hij weidt niet alleen in *"Zijn tuin"*, dat is in mijn leven, maar ook *"in de tuinen"*, dat is in het leven van andere gelovigen die de Heer Jezus ook liefhebben. Voor hen is Hij ook het centrum van hun leven. Zo verruimt onze blik zich. We zien niet alleen ons eigen leven, maar ook dat van anderen in verbinding met Hem.

Bij al deze gelovigen wil Hij *"weiden en lelies ... verzamelen"*. Weiden spreekt van rust en voedsel. Hij zoekt vrucht in het leven van de Zijnen. Die vrucht vindt Hij als de Heilige Geest in ons leven kan werken. Hij is alleen geïnteresseerd in de vrucht van de Geest, niet in onze prestaties. De lelies die Hij wil verzamelen, spreken niet van indrukwekkende daden, maar van teerheid en kwetsbaarheid te midden van een harde, doornige wereld *(Hl 2:1-2)*. Dat zijn kenmerken van Hemzelf en die wil Hij graag uit de levens van de Zijnen verzamelen.

De bruid wordt zich opnieuw bewust van haar verbinding met hem en zijn liefde voor haar *(vers 3; vgl. Hl 2:16)*. Wat ze nu zegt, gaat verder dan wat ze in *Hooglied 2:16* heeft gezegd. Daar zegt ze eerst dat de geliefde van haar is. Ze is nog 'ik' gericht. Maar nu zegt ze eerst dat zij van hem is. Ze is op hem gericht. Ze is door ervaring geestelijk gegroeid.

Een bewijs van geestelijke groei is dat wat ik heb ontvangen steeds meer op de tweede plaats komt, terwijl wat Christus heeft ontvangen steeds

meer op de eerste plaats komt. We denken dan aan de vreugde die Hij aan ons leven kan beleven als wij leven voor Hem. Dan zijn we niet meer met onszelf bezig, maar met Hem. Dat wil niet zeggen dat we ondankbaar zijn voor wat we hebben gekregen. Het gaat erom dat we niet stil blijven staan bij de gaven, maar dat we van de gaven ons oog richten op de Gever. Dat geeft ook een diepere genoegdoening.

Het is een teken van geestelijke groei als wij eraan gaan denken wat wij voor de Heer Jezus betekenen in plaats van wat Hij voor ons is. We zijn dan meer op Hem dan op onszelf gericht. Wat Hij voor ons is, vindt zijn oorsprong meer in de gevoelens, wat wij voor Hem zijn meer in de Persoon Die de aanleiding voor die gevoelens is. De vraag moet niet zijn 'wat kan de ander voor mij betekenen?', maar 'wat kan ik voor de ander betekenen?' De Heer Jezus heeft nooit aan Zichzelf gedacht. Hij heeft altijd gedacht aan het welgevallen van God en het welzijn van de Zijnen.

Als wij weten dat wij van Hem zijn, betekent dat ook dat wij helemaal voor Zijn verantwoording zijn. Hij zorgt dan ook volledig voor ons. Wat er ook in ons leven gebeurt, Hij is erbij betrokken en helpt ons. Als wij weten dat Hij van ons is, wil dat zeggen dat Hij met al Zijn liefde en al Zijn mogelijkheden ons terzijde staat. Er is niets in ons leven dat buiten Zijn controle staat.

Zo weidt Hij *"te midden van de lelies"*. Hier hebben we opnieuw 'de lelies'. Hij bevindt zich te midden van deze tere bloemen en Hij waardeert ze. Wij zijn voor Hem als deze bloemen. We zijn teer, we zijn zwak, onbekwaam en we hebben geen macht om iets te doen. Maar Hij 'weidt' te midden van hen, dat wil zeggen dat Hij bij hen die plaats van rust vindt in een wereld die voor Hem geen plaats heeft.

Mooi, bekoorlijk, schrikwekkend | *vers 4*

> 4 *Mooi bent u, Mijn vriendin, als Tirza,*
> *bekoorlijk als Jeruzalem,*
> *schrikwekkend als zij die vaandels opheffen.*

Hier is de bruidegom weer aan het woord. Nu de bruid hem opnieuw heeft gevonden, vertelt hij weer wat zij voor hem betekent. Hij heeft haar eerder gezegd dat zij mooi is *(Hl 4:1)*. Het is een bemoediging voor de bruid dat zij

dat na de verslapping van haar liefde dat opnieuw mag horen. Wij hebben het ook nodig telkens uit de mond van de Heer Jezus te horen wat wij voor Hem betekenen, zeker na een periode dat onze liefde voor Hem maar zwak is geweest. Zo bemoedigt de Heer Jezus de apostel Paulus als hij in de gevangenis zit *(Hd 23:11)*.

De volgende nacht nu stond de Heer bij hem en zei: Heb goede moed, want zoals je in Jeruzalem van Mij hebt betuigd, zo moet je ook in Rome getuigen. (Hd 23:11)

De praktische les is dat een man ook regelmatig tegen zijn vrouw zegt dat zij mooi is. Dat moet niet alleen worden gezegd als ze zich voor een bepaalde gelegenheid mooi heeft aangekleed. Het gaat erom dat ze mooi is om wie ze is, dat ze gewaardeerd wordt om haar persoon met haar eigen capaciteiten. We moeten dat ook zeggen tegen onze kinderen en kleinkinderen persoonlijk. Als een kind of kleinkind Emma heet, zeggen we: 'Jij bent de mooiste Emma van de hele wereld!'

Een moeder belde haar zoon op. Ze vroeg hem: 'Waar ben je, wat doe je?' De zoon zei daar later van: 'Mijn moeder is er alleen in geïnteresseerd waar ik ben of wat ik doe. Maar ze heeft er niet naar gevraagd hoe het me gaat, hoe ik me voel.' Hij miste de belangstelling voor hem als persoon. Zo kunnen we ook met medegelovigen omgaan. Dat doen we als we meer belang stellen in waar ze mee bezig zijn dan in wat hen bezighoudt.

Dat de bruidegom haar *"mijn vriendin"* noemt, is ook een herhaling. Hij heeft haar al meerdere keren zo genoemd *(Hl 1:9,15; 2:2,10,13; 4:1,7; 5:2)*. Hiermee zegt hij dat er weer die vertrouwelijke omgang kan zijn waardoor vriendschap wordt gekenmerkt. Hij kan met haar de intieme gedachten van zijn hart delen. Dat is gemeenschap. Het is een volgende stap in de geestelijke ontwikkeling in de eenheid tussen de bruidegom en de bruid.

Het doel van vertrouwelijkheid is gemeenschap, waardoor er een groeien in eenheid is. Voor ons houdt het in dat het zien van de Heer Jezus ons verandert naar Zijn beeld *(2Ko 3:18)*. Christus wil Zijn beeld in ons herkennen, dat Hij gestalte in ons krijgt *(Gl 4:19)*. Dat is het gevolg van gemeenschap, het herkennen van Zichzelf in ons. Dat kan gebeuren omdat Hij ons leven is.

Wij allen nu, die met onbedekt gezicht de heerlijkheid van [de] Heer aanschouwen, worden naar hetzelfde beeld veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid, als door [de] Heer, [de] Geest. (2Ko 3:18)

Bij de woorden *"mooi"*, *"bekoorlijk"* en *"schrikwekkend"* gebruikt de bruidegom drie beelden. De bruid is mooi *"als Tirza"*. Tirza was de hoofdstad van het tienstammenrijk, voordat Omri Samaria tot hoofdstad maakte *(1Kn 15:33; 16:23-24)*. Tirza betekent onder andere 'welgevallen'. Het zal een mooie stad zijn geweest.

Vervolgens vergelijkt hij haar bekoorlijkheid met *"Jeruzalem"*, de hoofdstad van het tweestammenrijk. Jeruzalem betekent 'grondslag van de vrede'. We zien in de beide hoofdsteden de heerlijkheid van heel Israël als de twaalf stammen terug zijn in het land.

De bruid is mooi en bekoorlijk voor de bruidegom, maar ook schrikwekkend voor hen die haar kwaad willen doen. Ze is als een leger, *"als zij die de vaandels opheffen"* om de vijand te weerstaan.

Na een toespraak voor jongeren over seksualiteit met de geschiedenis van Dina als voorbeeld *(Gn 34:1-4)* kwamen er twee meisjes naar me toe. Ze zagen er mooi uit. Ze vroegen wat voor kwaad het kan om, net als Dina, toch eens uit te gaan en bepaalde vriendschappen te hebben.

Mijn antwoord was: 'Dan begeven jullie je op gevaarlijk terrein. Jongens kunnen op jullie afkomen en die willen 'wat' met jullie. Daarvoor zijn zij daar. Als jullie daar ook zijn, denken ze dat jullie hetzelfde willen.' 'Ja, het is wel eens gebeurd', zei de een, 'maar ik heb nee gezegd.' Mijn reactie was: 'Als een jongen dat aan jou heeft kunnen vragen, betekent het dat je al te ver bent gegaan.' Zulke meisjes hebben de vaandels, het vaandel van de liefde van de Heer Jezus *(Hl 2:4; 5:10)*, niet opgeheven en schrikken de wereld niet af, maar zijn aantrekkelijk voor de wereld.

Voor ons betekent het dat wij de zonde, die een vijand is, geen kans geven een plaats in ons leven te veroveren. Tegenover de zonde moeten we duidelijk stelling nemen. Dat geldt ook voor de plaatselijke gemeente. Waar zonde ingang krijgt, verdwijnt de liefde voor de Heer Jezus.

Er is in de bruid schoonheid en lieflijkheid die aantrekt voor wie zich bij haar willen aansluiten en tegelijk ook een afschrikwekkende kracht en sterkte voor wie haar kwaad willen doen. Het lijkt erop dat veel gelovigen beide aspecten kwijt zijn geraakt. Omdat we ons heilige karakter zijn kwijtgeraakt, is men niet meer bang voor ons. Omdat we ons lieflijke karakter zijn kwijtgeraakt, is er geen aantrekkelijkheid meer bij ons.

De bruid opnieuw beschreven | *verzen 5-7*

> 5 *Wend uw ogen van Mij af,*
> *want zij brengen Mij in verwarring.*
> *Uw haar is als een kudde geiten,*
> *die neergolft van de Gilead.*
> 6 *Uw tanden zijn als een kudde schapen*
> *die zijn opgekomen uit de wasplaats.*
> *Alle werpen zij tweelingen,*
> *geen van hen is zonder jongen.*
> 7 *Als een opengesprongen granaatappel zijn uw slapen*
> *door uw sluier heen.*

Als wij naar de Heer Jezus kijken, als ons oog alleen op Hem gericht is, is het alsof onze blik Hem teveel wordt *(vers 5)*. Als we hersteld zijn in de gemeenschap met Hem, zijn onze ogen meer dan vroeger op Hem gericht. Ze zwerven niet meer van Hem weg naar andere voorwerpen. We zien dan 'Jezus alleen'. Het is alsof dit Hem in verwarring brengt. Zo kan Hij Zich verbazen over het geloof van een Syro-Fenicische vrouw. Zij gelooft volhardend in Zijn macht om haar dochter te genezen. Dat ontlokt bij Hem de uitspraak: *"O vrouw, groot is uw geloof" (Mt 15:28)*.

De bruidegom is onder de indruk van haar hernieuwde toewijding. Dat brengt hem ertoe haar opnieuw te beschrijven vanwege wat zij voor hem betekent. Hij begint met *"uw haar"*, wat het symbool van haar toewijding is. Hij ziet daarin dezelfde toewijding aan en afhankelijkheid van hem die hij eerder heeft beschreven *(Hl 4:1b)*. Het is een herhaling, maar hij ziet dat de bruid nu dieper ervaart wat hij daarmee zegt. Zo is het ook met de gelovige die na een periode van verslapping in zijn relatie met de Heer opnieuw in gemeenschap met Hem gaat leven.

Ook wat hij van de tanden van de bruid zegt, is een herhaling *(vers 6; Hl 4:2)*, maar daarmee eveneens niet zinloos. Ook hier veronderstelt de bruidegom een diepere aanvoeling bij de bruid. In *Hooglied 4:2* gaat het om *"een kudde pasgeschoren [schapen]"*. De nadruk ligt op 'pasgeschoren'. Het ziet op een pril begin. Hier gaat het om *"een kudde schapen"*, wat op volwassenheid ziet. Het spreekt ervan dat de Heer Jezus een verandering waarneemt die geestelijke groei aantoont.

Het gaat bij *"tanden"* om het eten en vermalen van voedsel, zodat het in het lichaam kan worden opgenomen. In figuurlijke zin gaat het om het opnemen en verwerken van geestelijk voedsel, waardoor er geestelijke gezondheid is. De *"tweelingen"* duiden op geestelijke evenwichtigheid. De *"jongen"* wijzen erop dat de uitwerking van evenwicht in het geestelijk leven vrucht tot gevolg zal hebben.

Als wij gezond geestelijk voedsel eten, dat wil zeggen dat wij Gods Woord lezen, weten wij wanneer we iets tot bemoediging of tot vermaning moeten zeggen. We weten ook wanneer we tijd aan ons gezin moeten besteden en wanneer we ergens heen moeten gaan. Op elk terrein van ons leven zullen we de verantwoordelijkheden in het juiste perspectief zien en daaraan voldoen. Het een gaat dan niet ten koste van het ander.

Over de *"slapen"* van de bruid heeft de bruidegom ook eerder gesproken *(vers 7; Hl 4:3b)*. De slapen spreken van het denken, het gedachteleven. Dit is *"als een opengesprongen granaatappel"*, wat wijst op overvloedige vrucht. Die vrucht is te zien in haar toewijding, waarvan haar *"sluier"* spreekt.

Als er toewijding aan de Heer is, zal het denken aan Hem ons gedachteleven vullen. De Heer kent onze gedachten. Hij *"begrijpt van verre mijn gedachten" (Ps 139:2)*. Als twee personen van elkaar houden, zijn ze in gedachten steeds met elkaar bezig. Als de liefde verflauwt, verflauwt ook het denken aan elkaar. Dat geldt voor ons denken aan de Heer Jezus en ook voor de echtgenoot of echtgenote.

Ik moet in mijn gedachten altijd rekening houden met wat mijn vrouw van iets vindt. Zoals ik voor God sta, sta ik ook voor mijn vrouw. Wij zijn een eenheid. Dat geldt bijvoorbeeld ook als de man op zijn werk is en zijn vrouw thuis. Wat de man op zijn werk tegen iemand zegt, zou hetzelfde moeten zijn als zijn vrouw erbij was. Dit is een bescherming van het huwelijk en tevens een verdieping ervan. In een betrekking van liefde zijn er geen geheimen voor elkaar.

Zij is de enige | *verzen 8-9*

> *8 [Al] waren er zestig koninginnen*
> *en tachtig bijvrouwen*
> *en meisjes, niet te tellen,*

> 9 *zij is de enige, Mijn duif, Mijn volmaakte,*
> *zij is de enige voor haar moeder,*
> *de zuivere voor wie haar heeft gebaard.*
> *Als de meisjes haar zien, prijzen zij haar gelukkig,*
> *de koninginnen en bijvrouwen roemen haar.*

De bruidegom, Salomo, zegt in deze verzen hoe uniek de bruid voor hem is. Hij heeft zevenhonderd vrouwen en driehonderd bijvrouwen *(1Kn 11:3)*. Van hen noemt hij hier een selectie van *"zestig koninginnen en tachtig bijvrouwen" (vers 8)*. Zij zijn waarschijnlijk vaker in zijn omgeving dan de andere vrouwen. Dan is hij nog omgeven door *"meisjes"* in een hoeveelheid dat ze *"niet te tellen"* zijn.

Het is duidelijk dat Salomo in letterlijk opzicht tegen de instelling van God ingaat, het huwelijk als een verbintenis tussen één man en één vrouw *(Gn 2:21-24)*. Hij gaat ook in tegen de koningswet *(Dt 17:17)*. Het gaat in dit verband echter niet om zijn verkeerde praktijk, maar om het beeld van een unieke liefde. We kunnen het zien in dezelfde zin waarin de Heer Zijn komst vergelijkt met de komst van een *dief*. De vergelijking betreft niet het slechte karakter van de dief, maar de onverwachte, plotselinge en ongewenste komst van de dief.

Ook mag hij voor zichzelf niet veel vrouwen nemen, anders zal zijn hart afwijken. (Dt 17:17a)

In geestelijk opzicht is de les van deze verzen dat de Heer met iedere gelovige een heel intieme gemeenschap wil hebben en dat al Zijn liefde op ons is gericht. De gemeente is een *geheel*, maar ze bestaat tegelijk uit individuele gelovigen die ieder een eigen relatie met hun Heer hebben. Daarbij staat niet iedere gelovige in dezelfde mate van genegenheid ten opzichte van Hem. Die verschillen zien we terug in de koninginnen, bijvrouwen en meisjes.

Zo is het ook met de diverse verhoudingen van liefde voor de Heer, die door iedere gelovige weer anders wordt beleefd. De gelovigen van wie dit geliefde meisje een beeld is, leven in de Geest. Christus ziet bij hen de kenmerken van een *"duif" (vers 9)*, die een symbool is van de Geest. Hij ziet bij hen een eenvoudig oog, dat is een oog dat alleen op Hem is gericht. Hij ziet hen ook als *"volmaakt"* ofwel dat ze helemaal vol zijn van Hem. Alles in hun leven gaat om Hem, ze betrekken Hem er overal bij.

In profetisch opzicht kunnen we in de honderdveertig vrouwen en ontelbare meisjes de steden in het land zien waarnaar de liefde van de Heer Jezus uitgaat. Maar één stad overstijgt die allemaal en dat is Jeruzalem *(vgl. Sp 31:29)*. Voor die stad heeft Hij een bijzondere liefde. Jeruzalem is de enige stad omdat de Messias als daar geboren wordt gezien *(Ps 87:2-3,6; Zc 6:12)*. Jeruzalem is *"de enige voor haar moeder"*, dat is Israël. Alle steden van Israël en alle steden van de wereld zullen dat erkennen.

Op die stad heeft Hij Zijn heerlijkheid gelegd en dat maakt haar volmaakt *(Ez 16:14)*. Zo is het ook met iedere individuele gelovige die Hem helemaal is toegewijd: zo iemand is voor Hem een 'enige'. Hij is omgeven door anderen die Hem liefhebben, maar zij is uniek, de enige. Dat zij 'de enige' is, staat twee keer in dit vers. Daardoor onderstreept Hij hoe uniek zij voor Hem is.

Ze is ook *"de zuivere voor wie haar heeft gebaard"*. Jeruzalem is ontstaan door de trouw van God. Lange tijd is de stad ontrouw geweest, niet zuiver in haar verhouding tot God. Als de Messias straks naar de stad komt en haar tot Zijn bruid verklaart, zal zij 'de zuivere', de reine stad zijn. Al haar zonden zijn weggedaan. Ze is door het oordeel over het kwaad gereinigd en een volledig aan Hem toegewijde stad geworden.

Allen die in een zekere betrekking tot de Heer Jezus staan, maar niet op de manier waarop de bruid in betrekking tot Hem staat, zullen haar in die relatie erkennen en haar gelukkig prijzen. Daarin kunnen we de twaalf stammen zien en de steden die daarin liggen *(vgl. Ne 11:1-2)*.

Zo is er ook een zekere bewondering voor toegewijde gelovigen bij personen die niet diezelfde toewijding hebben. Ze hebben de Heer Jezus wel lief en de Heer Jezus heeft hen lief. Het ontbreekt hun echter aan de volledige overgave die andere gelovigen kenmerkt. Dat kunnen we niet afmeten aan activiteiten, maar aan de mate van gemeenschap die iemand met de Heer Jezus heeft.

We zien dit verschil bij Martha en Maria. Bij Martha staan haar bezigheden voor de Heer voorop, bij Maria staat de Heer Zelf voorop *(Lk 10:38-42)*. Nadat Martha dit heeft ingezien, dient ze de Heer om Wie Hij is *(Jh 12:2)*. Zo kan iedere gelovige groeien om een 'enige' voor de Heer Jezus te worden.

Wie is zij? | *vers 10*

> 10 *Wie is zij die verschijnt als de dageraad,*
> *mooi als de volle maan,*
> *zuiver als de gloeiende zon,*
> *schrikwekkend als zij die vaandels opheffen?*

In dit vers spreekt de Geest door een derde persoon die een vraag stelt over de bruid. Dat kunnen de diverse groepen vrouwen van het vorige vers zijn. De vraag is: *"Wie is zij?"* en gaat over de bruid. De vraag heeft vier onderdelen waarvan elk onderdeel de aandacht vestigt op een bepaald aspect van haar leven met de bruidegom. De verschillende aspecten geven verschillende indrukken weer die de bruid op de vraagsteller maakt.

Het eerste aspect in haar verschijning is dat ze er uitziet *"als de dageraad"*. De dageraad kondigt een nieuwe dag of een nieuwe periode aan. De hiervoor beschreven ervaringen in het leven van de bruid in haar relatie met de bruidegom hebben ertoe geleid dat er een nieuwe periode in haar leven is aangebroken. Ze is hersteld in de gemeenschap met de bruidegom. Dat heeft haar veranderd en vernieuwd.

Zo gaat het ook in ons leven. We kunnen een periode van verflauwing of misschien zelfs van leven in de zonde hebben gehad. Dat is voor de mensen om ons heen niet onopgemerkt gebleven. Daarna heeft de Heer Jezus ons tot de erkenning van het verkeerde gebracht en ons in de gemeenschap met Hem hersteld. Dan zien we er anders uit. Dat merken de mensen om ons heen ook op. Ze zien dat er als het ware een nieuwe dag in ons leven is aangebroken.

De dageraad ziet op het nieuwe begin in het leven van de gelovige die opnieuw aan de Heer is toegewijd *(vgl. Gn 32:24)*. De schaduwen zijn uit zijn leven verdwenen en er is geen duisternis meer in zijn relatie met de Heer. Het is de start van het leven als een rechtvaardige tot de volle dag is aangebroken *(Sp 4:18)*. Dat is het doel van het leven van de gelovige. Het is het zichtbaar worden van Christus en niets anders meer.

> *...,*
> *maar het pad van rechtvaardigen is als een schijnend licht,*
> *dat gaandeweg [helderder] gaat schijnen tot het volledig dag is geworden.*
> *(Sp 4:18)*

Een herstelde gelovige is *"mooi als de volle maan"*. De maan heeft geen licht in zichzelf, maar ontvangt het licht van de zon en geeft dat door. De gelovige leeft nog in de wereld, waarin het nacht is. In de duisternis van de nacht mag hij het licht van de Zon, dat is Christus, doorgeven. Hij mag in zijn leven de kenmerken van de Heer Jezus laten zien in de duisternis van een wereld die alleen eigen roem en eer najaagt.

Het licht is ook *"zuiver als de gloeiende zon"*. Het licht van de zon dat door de maan wordt doorgegeven, verliest niets van zijn zuiverheid. De maan geeft het door zoals zij het ontvangt. Het is ook 'gloeiend', dat wil zeggen dat het verteert wat verkeerd is, wat de zuiverheid van het licht in de weg staat. Als er bijvoorbeeld een onreine gedachte opkomt, wordt die direct geoordeeld.

Een herstelde gelovige is ten slotte ook *"schrikwekkend als zij die de vaandels opheffen"*. Hij staat in de overwinning, waarvan de vaandels spreken. Dat bezorgt schrik bij hen die hem de mond willen snoeren, zodat hij niet meer getuigt. Het volgende verhaal is daarvan een mooie illustratie.

Een man die vanwege zijn geloof is gearresteerd, verschijnt voor de rechter. De rechter dreigt dat hij hem alles zal afnemen wat hij bezit als hij zijn geloof niet afzweert. De man 'heft zijn vaandels op' en zegt: Dan hebt u een lange ladder nodig, want alles wat ik bezit, ligt in de hemel opgeslagen. De rechter probeert het nog een keer. Nog dreigender zegt hij dat hij hem zijn leven zal afnemen, hem laten doden. De man 'heft weer zijn vaandels' op en zegt: Dat kan niet, want mijn leven is met Christus verborgen in God.

Zulke getuigenissen vervullen de vijanden met schrik, hoewel ze dat vaak niet laten merken. Mensen zoals Lot, de wereldsgezinde man, jagen geen schrik aan. Zijn verweer tegen de mannen van Sodom om zijn gasten geen kwaad te doen wordt door hen beantwoord met de dreiging hem kwaad te doen *(Gn 19:5-9)*. Zijn getuigenis over het oordeel dat over Sodom komt, wordt als een van zijn grappen beschouwd *(Gn 19:14)*. Daartegenover zien we Abraham, de hemelsgezinde man. Hij jaagt de legers van diverse koningen schrik aan met een legertje van driehonderdachttien man. Hij verslaat die legers en bevrijdt zijn neef Lot *(Gn 14:8-16)*.

Profetisch ziet de dageraad op de komst van de Heer Jezus als *"de Zon der gerechtigheid" (Ml 4:2)* om Jeruzalem met Zijn heerlijkheid te verlichten *(Js 60:1)*. Als Hij verschijnt, begint

Sta op, word verlicht, want uw licht komt
en de heerlijkheid van de HEERE gaat over u op.
(Js 60:1)

er voor Jeruzalem een nieuwe dag, een nieuwe periode. Die nieuwe dag is de tijd van het vrederijk, waarvan David profetisch spreekt als *"een morgen zonder wolken" (2Sm 23:4)*. De schaduwen van de dood, de dreigingen van de doodsvijanden, zijn geweken. Ook de schaduw over de relatie met de Heer Jezus, de Messias, is verdwenen. Er is niets meer tussen Jeruzalem en Hem.

De verandering die dit voor Jeruzalem inhoudt, wordt door alle volken opgemerkt. De volken hebben bij de verwoesting van Jeruzalem gevraagd: *"Is dit de stad waarvan men zei: Volmaakt van schoonheid, een vreugde voor heel de aarde" (Kl 2:15b)*? Na haar herstel zal ze weer volmaakt van schoonheid zijn en een vreugde voor heel de aarde. Dat zal ook tot verbazing leiden met de vraag: Wie is zij? Is dit de stad die tot een puinhoop was geworden? Het herstellende werk van God zal bewonderende vragen oproepen vanwege de enorme verandering in haar omstandigheden. Vroeger rampspoed, nu heerlijkheid.

Vlak voor de dageraad, voor het opgaan van de Zon der gerechtigheid, zien wij, die tot de gemeente behoren, eerst nog de morgenster verschijnen *(2Pt 1:19; Op 2:28; 22:16)*. Wij wachten op Hem als op het opgaan van de morgenster. Wij zullen het aanbreken van de dag voor Gods volk en voor Jeruzalem in het bijzonder niet op aarde meemaken, maar vanuit de hemel. Dan komt de Heer Jezus met ons, Zijn hemelse bruid, naar de aarde om samen met haar te regeren. Dan breekt voor Jeruzalem en het overblijfsel de glorietijd aan.

Jeruzalem zal *"mooi"* zijn *"als de volle maan"*. Het is het volle licht van de maan. Het gaat niet in de eerste plaats om de stand van de maan, maar om de schittering ervan. Dan zal Israël met de zon bekleed zijn *(Op 12:1)*. Israël zal wereldwijd het hoogste gezag hebben en zegen verspreiden. De zon en de maan zijn aan de hemel de getuigen van de trouw van God *(Ps 89:37-38)*. Er is niets wat de zon verduistert, er is alleen hemels licht.

Jeruzalem, de aardse bruid, is tegelijk ook *"schrikwekkend als zij de vaandels opheffen" (vgl. vers 4)*. Er zijn nog vijanden aan het begin van het vrederijk. Het Goddelijke licht dat zij zal verspreiden, zal haar geducht maken in de strijd. God zal haar de kracht geven om de overgebleven vijanden te verslaan *(Zc 12:6)*.

Op die dag zal Ik de leiders van Juda maken als een vuurbekken in [een stapel] hout en als een brandende fakkel in een graanschoof. Rechts en links zullen zij al de volken rondom verteren en Jeruzalem zal nog op zijn plaats blijven, in Jeruzalem. (Zc 12:6)

De bruidegom is afgedaald | *verzen 11-13*

> 11 *Naar de notentuin ben Ik afgedaald,*
> *om de nieuwe knoppen in de vallei te bekijken,*
> *om te zien of de wijnstok uitloopt*
> *en de granaatappelbomen gaan bloeien.*
> 12 *Eer Ik het wist, zette Ik Mij [op] de wagens*
> *van Mijn gewillig volk.*
> 13 *Keer terug, keer terug, o Sulammith!*
> *Keer terug, keer terug, zodat wij u kunnen zien!*
> *Wat ziet u [toch] aan Sulammith?*
> *Zij is als een reidans van twee legers.*

Hier is de bruidegom weer aan het woord. Hij vergelijkt zijn bruid nu met een *"notentuin" (vers 11)*, waarin ook vruchtbomen staan. Daarheen is hij *"afgedaald"*. Dit is altijd de weg van de Heer Jezus als Hij naar Zijn volk komt. Hij buigt Zich tot hen neer, Hij komt op hun niveau. Hij komt bij hen om te zien of er al tekenen zijn die erop wijzen dat de vrucht binnenkort gegeten kan worden.

Een noot kan men pas nuttigen als de dop of schelp hard is en gebroken kan worden. Dat moet ook met beleid gebeuren, want anders wordt de vrucht samen met de dop gebroken. Soms leven gelovigen in zo'n dop. Ze sluiten zich af voor hun omgeving en stellen zich naar buiten toe hard op. Er is beleid voor nodig om door de dop heen te breken en tot bij de vrucht te komen.

De Heer Jezus ziet de vrucht, wij zien vaak alleen de harde buitenkant. Hij komt trouwens niet in de notentuin om te kijken of er al vrucht is, maar of er tekenen zijn dat er vrucht komt. Hij kijkt naar *"de nieuwe knoppen in de vallei"*. Nieuwe knoppen geven aan dat er vrucht in aantocht is, dat het proces van vruchtvorming is begonnen. Het gebeurt in de vallei, dat is in de diepte. Dat ziet op diepe, geestelijke oefeningen die nodig zijn om te komen tot het vrucht dragen voor Hem *(Hb 12:11)*.

Nu schijnt alle tuchtiging wel op het ogenblik zelf geen reden voor vreugde maar voor droefheid te zijn, maar daarna geeft zij aan hen die erdoor geoefend zijn, een vreedzame vrucht van gerechtigheid. (Hb 12:11)

We kunnen dat ook waarnemen in het leven van jongeren. Bij sommigen merken we op dat ze met de Heer willen leven. De eerste tekenen van

geestelijke vrucht dienen zich aan. We horen dat ze problemen op school thuis vertellen, maar die problemen ook zelf met de Heer bespreken. Ze zijn aanwezig in de samenkomsten van de gelovigen en helpen mee bij allerlei activiteiten.

Vrucht dragen kunnen we niet forceren. Ook als we soms een 'dop' opmerken, moeten we daar niet doorheen willen breken. Dan wordt de vrucht in de kiem gesmoord en kan worden weggegooid. Jonge gelovigen zijn tere planten, die we met zorg moeten begeleiden. We kunnen leren van de zorg van de Heer Jezus, van Zijn voorzichtig kijken naar het proces van de groei.

Dan zullen we niet onze ideeën over groei aan hen opdringen, maar zoals Hij afdalen naar hun niveau. Dat kunnen we eenvoudig doen door belangstelling te tonen voor hun dagelijkse bezigheden, hun capaciteiten, hun plannen. We kunnen met hen delen hoe de Heer ons heeft gevormd en vertellen van Zijn geduld met ons.

Waar de Heer Jezus dan naar kijkt, is *"of de wijnstok uitloopt"*. De wijnstok spreekt van blijdschap. Zijn er in ons leven aanwijzingen dat we onze vreugde in de Heer vinden? Daarnaar kijkt Hij. Die blijdschap is verbonden aan de gemeenschap met Hem en met de Vader *(1Jh 1:3-4)*. Als er tekenen van gemeenschap met de Vader en de Zoon zijn, 'loopt de wijnstok uit'.

Het gevolg daarvan is dat *"de granaatappelbomen gaan bloeien"*. Dit spreekt van overvloedige vrucht. Die overvloedige vrucht wordt bewerkt door de Heilige Geest *(Gl 5:22)*. De Heer Jezus kijkt ernaar of de Heilige Geest kan werken. Het werk van de Geest wordt overal gezien waar de Heer Jezus centraal staat. Dan worden Zijn eigenschappen in dat leven zichtbaar. Daar zoekt Hij naar, dat wil Hij bewerken.

Maar de vrucht van de Geest is: liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid, zelfbeheersing. (Gl 5:22)

Dan horen we in *vers 12* als reactie op Zijn bezoek aan Zijn notentuin een uitroep van verbazing. Hij zegt: *"Eer Ik het wist, zette Ik Mij [op] de wagens van Mijn gewillig volk."* De gelovige bij wie de vrucht voor Hem zich aandient, zal Hem in zijn leven de plaats van eer geven en Hem gewillig dienen.

Deze spontane gewilligheid is voor Hem als het ware een verrassing, iets waarop Hij niet heeft gerekend. Het is zeker het gevolg van Zijn eigen werk in het hart van de gelovige. Toch zegt Hij het op deze manier. Hij

toont hiermee Zijn grote, vreugdevolle waardering voor de vrijwilligheid om zich aan Zijn gezag te onderwerpen.

In profetisch opzicht beschrijft dit een verwachtingsvol afdalen van de Heer Jezus naar Zijn volk. De reactie van Zijn volk overkomt Hem om zo te zeggen voordat Hij er erg in heeft. Hij heeft het bij wijze van spreken niet zien aankomen. De Heer Jezus zegt dit als Mens *(vgl. Mk 13:32)*. Als Hij naar Zijn volk komt, vindt Hij een gewillig volk dat Hem in eer rondrijdt.

De HEERE strekt Uw machtige scepter uit vanuit Sion
[en zegt:] Heers te midden van Uw vijanden.
Uw volk is zeer gewillig
op de dag van Uw kracht,
[getooid] met heilig sieraad;
uit de baarmoeder van de dageraad
is voor U de dauw van Uw jeugd. (Ps 110:2-3)

We zien dit ook in *Psalm 110*. Daar is ook sprake van een gewillig volk en een nieuwe dageraad *(Ps 110:2-3)*. Gewillig is vrijwillig, ongedwongen, zoals ook in de vrijwillige offers. Het is niet het hele volk, maar een overblijfsel. Zo is ook vandaag niet de hele christenheid toegewijd aan Hem, maar alleen zij die Hem werkelijk liefhebben.

Dit is een totaal ander volk dan Hij heeft aangetroffen bij Zijn eerste komst op aarde. Toen wilde men Hem niet en werd Hij verworpen onder het aanhoudend geroep *"laat Hij gekruisigd worden" (Mt 27:22-23)*. Als Hij terugkomt, zullen ze zeggen: *"Gezegend Hij Die komt in [de] Naam van [de] Heer" (Mt 23:38-39; Ps 118:26)*.

Met *vers 13* begint een nieuw deel van het boek. Het vorige gedeelte eindigt in *vers 12* met de komst van de Bruidegom voor Jeruzalem en hoe de stad Hem ontvangt. In *vers 13* klinkt de oproep aan Sulammith om terug te keren. Het wordt vier keer gezegd. Hier wordt de bruid voor de eerste keer met haar naam aangesproken. Dat kan nu omdat ze gegroeid is in haar relatie met de bruidegom. Daarom kan ze nu zo genoemd worden. Sulam is verwant aan Salomo. Beide woorden hebben de betekenis van 'vrede'. Haar naam maakt duidelijk dat zij bij hem past.

De dochters van Jeruzalem vragen haar zich om te keren, zodat ze kunnen zien wat er met haar is gebeurd. Hun belangstelling voor haar is gewekt door de verandering die zij in haar hebben opgemerkt. Ze zien de vrede waarin ze nu verkeert door haar verbinding met de bruidegom. Daar willen ze meer van weten, er meer van zien hoe dat tot stand is gekomen.

Het kan ook ons overkomen dat mensen zien dat er vrede in ons leven is, terwijl er in de hele wereld onvrede heerst. We kunnen dit ook toepassen op de vrede in een plaatselijke gemeente. Daarover kunnen vragen aan ons worden gesteld, hoe het komt dat we met vrede in het hart leven. Daar willen ze meer van weten.

In *vers 13b* reageert de bruidegom op de oproep van de dochters van Jeruzalem. Hij stelt eerst de vraag wat zij aan Sulammith zien dat hen ernaar doet verlangen haar goed te zien. Waarom willen ze dat? Hij geeft vervolgens zelf het antwoord door te zeggen wie zij is: *"een reidans van twee legers"*.

Uit het antwoord blijkt dat er met haar vrede twee aspecten verbonden zijn. Het eerste is dat van vreugde, wat in de *"reidans"* tot uiting komt. De reidans is een uiting van vreugde naar aanleiding van bevrijding en overwinning *(Ex 15:20; 1Sm 18:6)*. Het tweede is dat van eenheid tussen *"twee legers"*. Hierbij kunnen we denken aan het herstel van eenheid in het vrederijk tussen de twee en de tien stammen die zolang in verdeeldheid hebben geleefd *(Ez 37:16-28)*.

Het volkomen herstel van de eenheid van de gemeente zal bij de komst van de Heer Jezus plaatsvinden. Maar nu al is elk herstel van de eenheid een getuigenis. Het is te wensen dat wij ook meer van die eenheid laten zien en dat louter menselijke scheidingen ongedaan worden gemaakt *(vgl. Ps 133:1)*.

Een pelgrimslied, van David.
Zie, hoe goed en hoe lieflijk is het
dat broeders ook eensgezind samenwonen.
(Ps 133:1)

Hooglied 7

Het werk van kunstenaarshanden | *vers 1*

> 1 *Hoe mooi zijn uw schreden in [uw] sandalen,*
> *vorstendochter.*
> *De rondingen van uw heupen zijn als halssieraden,*
> *het werk van kunstenaarshanden.*

In de *verzen 1-5* volgt een nieuwe beschrijving van de bruid. In de beschrijving die de bruidegom eerder van de bruid geeft *(Hl 4:1-14)*, zegt hij wat zij voor hem betekent. Daar begint hij de beschrijving met haar hoofd. Deze nieuwe beschrijving begint hij met haar schreden, haar wijze van lopen. De eerste beschrijving gebeurt vanuit het oogpunt van de liefde. De tweede gebeurt vanuit het oogpunt van haar openbare optreden dat ook door anderen wordt gezien.

De bruid wordt beschreven in de koninklijke heerlijkheid die zij bezit en die door anderen wordt waargenomen. Hoewel zij die heerlijkheid van de bruidegom heeft gekregen, is het niet duidelijk of de beschrijving uit de mond van de bruidegom komt of uit de mond van de dochters van Jeruzalem. Vanwege het openbare karakter van de beschrijving is het best denkbaar dat het getuigenis over haar door de dochters van Jeruzalem wordt gegeven.

Bij dit openbare getuigenis past de benaming *"vorstendochter" (vgl. Ps 45:14)* waarmee ze wordt aangesproken. We horen hier geen benamingen als 'bruid' en 'liefste' zoals in *Hooglied 4*. Het is hier dan ook niet een beschrijving van de innige liefdesverhouding tussen bruidegom en bruid, maar van de formele verbinding tussen koning en koningin.

Zoals gezegd, begint de beschrijving met de voeten, met haar *"schreden"*. Daarvan wordt gezegd dat die *"mooi"* zijn. Ze valt op door haar elegante manier van lopen. Er is geen haast, er straalt rust en waardigheid uit. Ze beweegt zich vol sierlijkheid voort. Ze gaat haar schreden in haar *"sandalen"*. Wie in gevangenschap gaat, gaat blootsvoets *(Js 20:4; vgl. 2Sm 15:30)*. De vader geeft de verloren zoon *"sandalen aan zijn voeten"* als hij naar huis is teruggekeerd *(Lk 15:22)*.

In de geestelijke betekenis geeft de beschrijving onderwijs over ons 'koninklijke priesterdom' *(1Pt 2:9)*. Wij zijn geen 'kinderen van de Koning', maar hebben wel een koninklijke waardigheid. Dat houdt in dat wij, behalve dat wij een relatie van liefde met de Heer Jezus hebben, ook een getuigenis in de wereld hebben. Het is het verlangen van iedere gelovige die de Heer Jezus liefheeft om ook te beantwoorden aan wat hier van de bruid wordt gezegd. Kan de Heer Jezus en kunnen de mensen om ons heen dit getuigenis van ons geven wat hier van de bruid wordt gegeven?

Van onze voeten wordt gezegd dat ze geschoeid zijn *"met [de] toerusting van het evangelie van de vrede" (Ef 6:15)*. De betekenis is niet dat we bereid moeten zijn om het evangelie te verkondigen – hoe belangrijk dat ook is. Het betekent dat in onze wandel zichtbaar is dat wij vanuit de vrede *leven*. We hebben vrede in elke omstandigheid waarin God ons brengt. De mensen zien dat we met de vrede van God in ons hart onze weg gaan, ook als die moeilijk is. Dit kan alleen als we naar de Heer Jezus kijken, Die hierin het voorbeeld is *(Mt 11:25-30)*.

Dan worden haar *"heupen"* beschreven. In de heupen zit de kracht voor de wandel. Nadat God het heupgewricht van Jakob heeft ontwricht, gaat hij mank door het leven *(Gn 32:25,31)*. Er is sprake van *"de rondingen"* van de heupen van de bruid. Dit wijst erop dat er in haar wandel geen scherpe of hoekige kanten zijn. Wij kunnen nog wel eens 'hoekig' of 'scherp' zijn. De Heer is bezig die kanten weg te werken. Maar Hij ziet ons als rond.

En toen [de Man] zag dat Hij hem niet kon overwinnen, raakte Hij zijn heupgewricht aan, zodat het heupgewricht van Jakob ontwricht raakte toen Hij met hem worstelde. (Gn 32:25)

En de zon ging over hem op, toen hij door Pniël gegaan was; hij ging echter mank aan zijn heup. (Gn 32:31)

Vervolgens worden de rondingen van de heupen vergeleken met *"halssieraden"*. Haar wandel is sierlijk als een halssieraad. We lopen niet met lange gezichten en gebogen hoofden. Als we onze hals voor de Heer hebben gebogen, wordt dat gezien in onze wandel. Dan luisteren wij naar Zijn aanwijzingen en doen wij Zijn wil *(vgl. Sp 3:21-22; 25:12)*. Zo wordt Hij in ons leven gezien, waardoor we een weldaad zullen zijn voor hen met wie we in contact komen. Scherpe woorden zullen niet worden gesproken en een hoekig of onbeheerst optreden zal niet plaatsvinden.

Een dergelijk sierlijk en gracieus gedrag bezitten wij van nature niet. Er zijn *"kunstenaarshanden"* voor nodig om dit gedrag te kunnen vertonen. De Geest van God is die Kunstenaar. De Geest bewerkt dit gedrag in ons als Gods maaksel, als een nieuwe schepping. Eigen inspanning of allerlei therapieën voor gedragsverandering zijn met de oude mens verbonden en falen altijd. Het zal alleen kunnen als we de Geest de gelegenheid geven ons leven te leiden.

Navel, buik en borsten | *verzen 2-3*

> 2 *Uw navel is [als] een ronde schaal*
> *waarin geen gemengde wijn ontbreekt.*
> *Uw buik is [als] een hoop tarwe,*
> *omgeven door lelies.*
> 3 *Uw beide borsten zijn als twee kalfjes,*
> *de tweeling van een gazelle.*

Het volgende lichaamsdeel is de *"navel" (vers 2)*. De navel heeft met leven te maken, met het ontstaan ervan. Het ongeboren kind krijgt in de moederschoot voedsel door de navelstreng. Als een kind geboren is, wordt de navelstreng doorgeknipt of afgesneden *(vgl. Ez 16:4)*. De navel is een blijvende herinnering aan de oorspronkelijke verbinding met de moeder.

De bruid is een zelfstandige vrouw. Ze is een nieuwe persoonlijkheid. In profetisch opzicht zien we hier het gelovig overblijfsel van Israël ofwel Jeruzalem, dat door een wonder van God tot nieuw leven is gekomen. Dit overblijfsel is zelf ook *"in het midden van het land"* of 'de navel van de aarde' *(Ez 38:12)*. Alles wat God aan het oude Israël heeft beloofd, maar dat het volk door ontrouw heeft verspeeld, geeft Hij aan het nieuwe Israël. Van daaruit zal er zegen en leven voor de hele aarde komen. We zien dat in de tempelbeek die in het vrederijk uit de tempel stroomt en zegen verspreidt *(Ez 47:1-12)*.

De navel wordt hier vergeleken met *"een ronde schaal waarin geen gemengde wijn ontbreekt"*. Een schaal kunnen we zien als beeld van een persoon. Een ronde schaal heeft geen begin en geen einde, hij is eindeloos. Er zijn geen hoeken of punten. Dit is een beeld van het nieuwe, eeuwige leven dat we hebben gekregen. Dat heeft ook geen begin en geen einde. Aan het ontstaan daarvan hebben we zelf niets bijgedragen.

Met dit leven is een eindeloze, onophoudelijke vreugde verbonden. Daarvan spreekt de gemengde wijn. Het is een vreugde die zich op diverse manieren uit. We kunnen dit toepassen op allerlei relaties die we hebben. Zo kunnen we voor onze vrouw en kinderen in onze omgang met hen een vreugde zijn. Dit geldt ook voor onze buren en collega's. We geven vreugde door als we het nieuwe, eeuwige leven dat we bezitten openbaren.

De *"buik"* is nauw aan de navel verbonden. Het is de plaats waar nieuw leven wordt gevormd en waaruit nieuw leven voortkomt *(Jb 1:21; 3:10-11; 31:15; Pr 5:14; 11:5)*. De buik spreekt ook van het innerlijk, van gevoelens en van het opnemen van voedsel *(Hk 3:16; Rm 16:18; Jr 51:34; Ez 3:3; 1Ko 6:13; Fp 3:19; Op 10:9-10)*. Haar buik wordt vergeleken met *"een hoop tarwe, omgeven door lelies"*. De tarwe herinnert aan de Heer Jezus. Hij vergelijkt Zich met een tarwekorrel die in de aarde is gevallen en is gestorven en daardoor veel vrucht heeft gedragen *(Jh 12:24)*. Uit Zijn dood en opstanding is er *"een hoop tarwe"* voortgekomen.

Dit geldt hier voor Israël in de toekomst als allen die verstrooid zijn in Israël bijeen verzameld zijn als 'een hoop tarwe' *(Mt 13:24-30; 24:31)*. Heel Israël is dan behouden *(Rm 11:26)*. Dat is de vrucht van het werk van Christus. Het overblijfsel heeft de kenmerken van Hem uit Wie zij het leven hebben ontvangen, zoals elke korrel in de hoop tarwe dezelfde kenmerken heeft als die ene tarwekorrel waaruit zij zijn voortgekomen.

Deze hoop tarwe, deze grote oogst, wordt *"omgeven door lelies"*. De lelies zijn een beeld van het overblijfsel dat de verdrukking in het land heeft meegemaakt. Deze beelden verhogen de glorie van de 'vorstendochter', maar bovenal van de Kunstenaar die haar zo heeft gevormd.

De beschrijving van de borsten *(vers 3)* sluit naadloos aan op de beschrijving van de navel en de buik. De borsten geven volwassenheid, volgroeidheid aan. Ze wijzen ook op het vermogen om het voedsel dat zijzelf eerst tot zich heeft genomen door te geven aan het pasgeboren kind. We hebben deze beschrijving ook gezien in *Hooglied 4*, die daar door de bruidegom wordt gegeven *(Hl 4:5)*.

Wat daar is opgemerkt, geldt hier ook. Borsten zijn een beeld van geestelijke rijpheid en het vermogen om voedsel aan kleine kinderen door te geven. De *"twee kalfjes"* lijken daarop te zinspelen. Kalfjes drinken van de melk van

hun moeder. De melk die door de borsten wordt doorgegeven, spreekt van het Woord van God waardoor gelovigen geestelijk groeien *(1Pt 2:2)*.

Er is ook evenwicht in het publieke optreden van de bruid. Dat komt tot uiting in het beeld van *"de tweeling van een gazelle"*. Het oorspronkelijke woord houdt 'twee jonge herten geboren uit dezelfde moeder' in. Ze zijn identiek in omvang, de een is niet groter dan de ander. Haar leven is in balans. Leer en leven zijn in evenwicht. Ze vervalt niet in uitersten. Dit is ook voor ons belangrijk. We moeten deze twee kanten van het geloofsleven niet tegenover elkaar stellen, maar naast elkaar tot ontwikkeling laten komen. Als dat zo is, zullen we met de sierlijkheid van een gazelle onze weg gaan.

Profetisch zien we in het optreden van de bruid als vorstendochter het optreden van het nieuwe Israël in het vrederijk. Israël zal voor alle volken van de aarde op lieflijke, elegante wijze, als een gazelle, tot zegen zijn tijdens het vrederijk. De volken zullen door haar worden voorzien van wat ze nodig hebben.

Hals, ogen, neus, hoofd en haartooi | *verzen 4-6*

> 4 *Uw hals is als de ivoren toren,*
> *uw ogen zijn [als] de vijvers te Hesbon*
> *bij de poort Bath-Rabbim.*
> *Uw neus is als de toren van de Libanon,*
> *die uitziet op Damascus.*
> 5 *Uw hoofd is op u als de Karmel*
> *en uw haartooi is als roodpurper,*
> *de Koning zit gevangen in de lokken.*
> 6 *Wat bent u mooi, wat bent u lieflijk,*
> *liefste, vol van genot!*

De beschrijving van haar hals past ook bij haar karakter als de vorstendochter *(vers 4)*. Ze is niet meer halsstarrig, weigerachtig om zich te buigen onder het juk van de HEERE, maar krachtig in het geloof. Haar hals is een toonbeeld van schoonheid. Eerder is haar hals vergeleken met de toren van David *(Hl 4:4)*, een soort wapenopslagplaats, wat spreekt van verdedigingskracht. Hier wordt haar hals vergeleken met *"de ivoren toren"*, wat spreekt van koninklijke heerlijkheid.

In de beschrijving van de bruidegom door de bruid vergelijkt ze de buik van de bruidegom met blinkend ivoor *(Hl 5:14)*. Ivoor wordt genoemd in verbinding met het koningschap van Salomo, de koning van de vrede *(1Kn 10:22; 2Kr 9:21)*. Salomo heeft *"een grote ivoren troon"* gemaakt *(1Kn 10:18; 2Kr 9:17)*. We kunnen ivoor dan ook verbinden met het koningschap van Christus dat Hij in vrede uitoefent.

Dat de hals van de bruid met de ivoren toren wordt vergeleken, wijst erop dat Jeruzalem zal delen in de regering van de Heer Jezus. Dat zegt de Heer ook tegen Zijn discipelen: *"Jezus nu zei tot hen: Voorwaar, Ik zeg u, dat u die Mij gevolgd bent, in de wedergeboorte, wanneer de Zoon des mensen zal zitten op [de] troon van Zijn heerlijkheid, u ook op twaalf tronen zult zitten om de twaalf stammen van Israël te oordelen" (Mt 19:28)*.

Nu is er nog verwerping, maar straks zal Hij regeren en dan mogen zij met Hem regeren. Daarvan spreken de troon en de twaalf tronen. Het is de troon van Zijn heerlijkheid, de troon die gevestigd zal zijn op aarde in de heerlijkheid van het vrederijk, wanneer de aarde vol zal zijn *"van de kennis van de HEERE, zoals het water [de bodem] van de zee bedekt" (Js 11:9)*. De tronen waarop zij zullen zitten, hebben te maken met hun regering over Israël, dat wil zeggen hun bestuur over Israël. Zij zullen uitdelers van zegen voor Israël zijn.

Haar ogen worden hier niet, zoals eerder wel is gebeurd, vergeleken met duiven *(Hl 1:15; 4:1)*, maar met de rust van het zuivere en stille water van *"de vijvers te Hesbon"*. Het is niet bronwater uit de diepte of van een fontein die opspringt, maar water dat open en rein voor het licht van de hemel is. Haar ogen stralen de rust van Gods Woord uit, waarvan de vijvers een beeld zijn. Overal waar ze kijkt, ziet ze reinheid, zuiverheid, alles is in overeenstemming met Gods Woord. Er is niets wat die rust verstoort, want alles draagt het kenmerk van de Vredevorst.

De vijvers bevinden zich *"bij de poort van Bath-Rabbim"*, dat betekent 'dochter van velen'. Als alles in overeenstemming is met Gods Woord, is er ook geen verlatenheid en doodsheid meer. De HEERE zal het huis van Israël *"even talrijk aan mensen maken als aan schapen" (Ez 36:37-38; vgl. Zc 8:4-5)*. Een grote menigte van verlosten, die door de HEERE naar het land zijn teruggebracht, zullen getuigenis geven van de grote verlossing die Hij heeft bewerkt. Dit is de vervulling van Zijn Woord.

De *"neus"*, die vroeger in trots in de hoogte stak om uiting te geven aan minachting voor de HEERE *(vgl. Ps 10:4; Ez 23:25)*, wordt nu vergeleken met *"de toren van de Libanon"*. De toren is een burcht, een vesting en tegelijk een uitkijkpost voor wachters. De neus is om te ruiken. Van de Messias staat dat *"Zijn ruiken zal zijn in de vreze des HEEREN" (Js 11:3)*, dat wil zeggen dat de lucht die Hij inademt, doortrokken is van de vreze des HEEREN. Zo is het ook met de neus van de bruid.

De goddeloze, met zijn neus [trots] omhoog, onderzoekt niet. Al zijn gedachten zijn: Er is geen God! (Ps 10:4)

Alles wat deze vreze des HEEREN bedreigt, wat de lucht verontreinigt, ruikt ze. De grote bedreiging in de eindtijd is Damascus, de hoofdstad van Syrië. Vanaf haar toren ziet ze in het vrederijk daarop neer. Syrië is in de persoon van de koning van het noorden de leider van Assyrië, die in de eindtijd Israël zal aanvallen, overrompelen en verwoesten. Deze vijand wordt door Christus Zelf geoordeeld *(Dn 11:45)*.

We moeten onze vijand kennen en weten waar hij is. Bij het onderkennen van de vijand is de reukzin mogelijk belangrijker dan zien of horen. Reukzin is niet verbonden aan woorden die we horen of daden die we zien, maar aan een innerlijk onderscheidingsvermogen. Dat gaat ver uit boven wat we zien of horen. Het gaat erom dat we kunnen onderscheiden tussen wat van God en wat niet van God is. Iemand kan er keurig uitzien en wat hij zegt kan goed klinken, maar het kan toch zo zijn, dat het niet goed 'ruikt' omdat er geen vrees voor God in aanwezig is.

De beschrijving van de bruid eindigt met het hoofd en het haar *(vers 5)*. Haar *"hoofd"* wordt vergeleken met *"de Karmel"*. De Karmel is de plaats waar Elia voor God heeft gestaan en de overwinning heeft behaald over alles wat slecht is *(1Kn 18:19-24,37-45)*. Het is de plaats van machtige gebeden en de zegen die daarop volgt. Dat haar hoofd als de Karmel was, wil zeggen dat ze zich van de kracht van het gebed bewust was. Daardoor heeft ze overwinningen behaald en zegen ontvangen. De zegen is dat aan Jeruzalem *"de glorie van de Karmel"* zal worden gegeven *(Js 35:2)*.

Haar *"haartooi"* heeft een roodpurperen kleur, dat is de kleur van koninklijke kleding. Dat past ook weer bij haar beschrijving als vorstendochter. Door over een 'haartooi' te spreken valt de nadruk op haar lange haar *"als*

een eer voor haar" (1Ko 11:15). Dit spreekt ervan dat haar koninklijke waardigheid ook het aspect van onderwerping aan het gezag van de koning heeft en dat ze zich aan hem toewijdt.

Dit aspect bewerkt bij hem zo'n grote bewondering, dat hij erdoor gevangengenomen wordt. Hij raakt erdoor geboeid, al zijn aandacht gaat daarnaar uit. Zo is het ook met ons als wij onze koninklijke waardigheid laten zien in onze onderdanigheid aan de Heer Jezus en aan elkaar.

Onderdanigheid is een speciaal kenmerk van onze waardigheid. Onze onderwerping aan Hem tonen we door gehoorzaam te zijn aan alles wat Hij in Zijn Woord tegen ons zegt. Als we ons uit liefde onderwerpen, boeit Hem dat zozeer, dat Hij alleen daarvoor aandacht heeft. Alle andere bewijzen van liefde vloeien daaruit voort.

Na de opsomming van de schoonheden van de bruid in haar openbare verschijning als vorstendochter roept de bruidegom in geestvervoering uit dat ze *"mooi"* en *"lieflijk"* is *(vers 6; Hl 1:15; 4:1; Ps 45:12a)*. Met haar heeft hij die innige liefdesrelatie. Hij vindt zijn volle vreugde in haar. Wat hij ook zou kunnen begeren, zij gaat alles te boven. Zij is voor hem vol van genot. Hij spreekt hier niet *over* haar, maar *tot* haar.

Voor de Heer Jezus is de bruid, Zijn aardse bruid Jeruzalem, werkelijk alles. Ze is uitzonderlijk mooi en lieflijk voor Hem. Ze is mooi in haar uiterlijk, ze is lieflijk in haar gedrag. Voor Hem is zij de *"liefste"*. Zijn hart is vol van haar en gaat naar haar uit. Ze is *"vol van genot"*. Hij geniet van elk onderdeel van de stad. Er is niets meer wat stoort. Alles is volmaakt in overeenstemming met Zijn verlangens. Het volle genot dat Hij in haar vindt, beschrijft Hij in de volgende verzen.

Palmboom, druiventrossen, appels en wijn | *verzen 7-9*

> 7 *De lengte van u is te vergelijken met een palmboom,*
> *uw borsten met druiventrossen.*
> 8 *Ik zei: Ik wil in de palmboom klimmen,*
> *zijn takken grijpen.*
> *Laten uw borsten toch zijn*
> *als trossen aan de wijnstok,*
> *de geur van uw neus*
> *als [die van] appels,*

9 *en uw gehemelte als goede wijn.*
Die stroomt regelrecht naar mijn Liefste
en druppelt [op] de lippen van de slapenden.

De bruidegom ziet de bruid in haar volle gestalte als *"een palmboom" (vers 7)*. De palmboom is het symbool van overwinning *(Op 7:9; Jh 12:13)*. De overwinning is door de Heer Jezus, de Messias, behaald. Jeruzalem staat als resultaat hiervan in de overwinningskracht van de verlossing. Alle vijanden zijn verslagen. Hij, de Messias, heeft Jeruzalem weer in Zijn liefde aangenomen en verklaart haar Zijn liefde.

Dit geldt ook voor ons. Christus ziet ons als overwinnaars en zo mogen wij onszelf ook zien. Door Hem zijn wij *"meer dan overwinnaars" (Rm 8:37)*. De Heer zegt dat tegen ons om ons te bemoedigen. Daar worden we niet trots door, maar het zal ons nederig maken en dankbaar tegelijk. We mogen delen in de overwinning die Hij heeft behaald. Als we daarin staan *(Rm 5:2)*, is dat een vreugde voor Hem. Het zal tot gevolg hebben dat we zullen groeien in ons geloofsvertrouwen in Hem *(Ps 92:13)*.

Haar *"borsten"*, die voedsel doorgeven, zijn een grote, overvloedige vreugde voor de bruidegom *(vgl. Sp 5:19b)*. Daarvan spreken *"de druiventrossen"*. Jeruzalem zal in het vrederijk ook voedsel en vreugde doorgeven aan anderen, de volken. Zij mogen *"zuigen en verzadigd worden aan haar vertroostende borst" (Js 66:10-11)*. Dit bewijst dat Jeruzalem tot geestelijke volgroeidheid is gekomen.

Laten haar borsten jou te allen tijde dronken maken, dool voortdurend rond in haar liefde. (Sp 5:19b)

Het is de bedoeling dat ook wij geestelijk groeien en volwassen worden. Het stadium van onze geestelijke groei is te zien aan het voedsel dat wij eten. Als wij al langer bekeerd zijn en nog steeds melk drinken en geen vast voedsel eten, getuigt dat van een ongezonde ontwikkeling. Dit gebrek aan geestelijke groei wordt de gelovige Hebreeën kwalijk genomen *(Hb 5:11-14)*. Als we geestelijk groeien en vast voedsel eten, kunnen we aan anderen doorgeven wat we zelf hebben genoten. Dat zal een grote vreugde bij hen bewerken.

De bruidegom heeft de bruid in de overwinning geplaatst, maar hij wil graag delen in de zegenrijke gevolgen die dat voor haar heeft. Daarvoor wil hij *"in de palmboom klimmen" (vers 8)*. Zo wil de Messias van Jeruzalem

horen wat Hij voor haar betekent als de Overwinnaar in Wiens kracht zij alle vijanden heeft verslagen. Het grijpen van *"zijn takken"* kunnen we zien als een uiting van Zijn verlangen om van haar te horen welke afzonderlijke overwinningen zij, in Zijn kracht, heeft behaald.

Een gelovige die geen overwinningen behaalt en geestelijk niet groeit, is geen vreugde voor het hart van de Heer. De Messias wil delen in de vreugde van de geestelijke groei van Jeruzalem, waarvan *"de borsten ... als trossen aan de wijnstok"* spreken. De nadruk ligt hier op de blijdschap van de Bruidegom. Haar borsten zijn er in de eerste plaats voor Hem.

Als Israël op het punt staat het beloofde land in bezit te nemen, gaan twaalf mannen het land verkennen. Als ze van hun tocht terugkomen, nemen ze van de vrucht van het land mee als bewijs van de vruchtbaarheid van het land. Eén opzienbarende vrucht daarvan is *"een rank ... met één tros druiven, die zij met zijn tweeën aan een draagstok moesten dragen" (Nm 13:23)*.

De druiventros is een beeld van blijdschap. Blijdschap is het gevolg van gemeenschap met de Vader en de Zoon en met elkaar *(1Jh 1:3-4)*. Blijdschap en gemeenschap horen bij elkaar. De nieuwtestamentische gelovige bezit geen aardse, stoffelijke zegeningen, maar hemelse, geestelijke zegeningen *(Ef 1:3)*. Wie zich samen met anderen – er zijn *twee* mannen nodig om de tros te dragen – bezighoudt met de hemelse zegeningen, wordt blij.

...; wat wij gezien en gehoord hebben, verkondingen wij ook u, opdat ook u met ons gemeenschap hebt. En onze gemeenschap nu is met de Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus. En deze dingen schrijven wij <u>, opdat onze blijdschap volkomen is. (1Jh 1:3-4)

Uit *"de geur"* van haar *"neus"* blijkt dat zij van de appelboom heeft gegeten. De appelboom is de bruidegom *(Hl 2:3)*. De bruidegom waardeert het dat zij dat heeft gedaan. De appels stellen de goede woorden voor die de bruidegom heeft gesproken *(Sp 25:11)*. De manier waarop we spreken en de onderwerpen waarover we spreken, verraden wat we hebben 'gegeten'. Als we 'appels' hebben gegeten, zal in onze woorden en onze houding de geur van gemeenschap met de Heer Jezus om ons heen hangen. We lijken dan op Hem. Als we van de 'vruchten van Egypte' hebben gegeten *(Nm 11:5)*, zal er een andere geur om ons heen hangen.

Een woord op het juiste moment gesproken, is [als] gouden appels in zilveren schalen. (Sp 25:11)

Wij denken terug aan de vis die wij in Egypte voor niets aten, aan de komkommers, de watermeloenen, de prei, de uien en de knoflook. (Nm 11:5)

Welke geur hangt er om ons heen? Waar we ons in het verborgene en in onze vrije tijd mee bezighouden, zal door anderen waargenomen worden. Welke geur we verspreiden, wordt bepaald door de dingen die we in onze geest opnemen. Lezen we Gods Woord, de woorden van de Heer Jezus, of voeden we ons met wat de wereld aan vermaak biedt? Beide geuren worden door de mensen om ons heen en vooral door de Heer Jezus opgemerkt.

In *vers 9a* spreekt de bruidegom over haar *"gehemelte"*. Het gehemelte heeft met de smaak te maken, er wordt voedsel mee geproefd. De bruidegom is zeer over haar smaak te spreken, want wat ze eet, smaakt *"als goede wijn"*. Jeruzalem heeft de *"goede woorden"*, de *"troostrijke woorden" (Zc 1:13)* van de Messias geproefd en daarin geproefd dat Hij *"goed is" (Ps 34:9)*. Dat is *"tot vreugde en tot blijdschap"* in haar hart geweest *(Jr 15:16)*.

In de tweede regel van *vers 9* neemt de bruid het woord. Het is alsof zij hem in de rede valt. Haar antwoord is dat de blijdschap die zij in zijn woorden heeft gevonden, direct, *"regelrecht"*, naar hem, haar liefste, terugstroomt. Ze heeft haar blijdschap aan niemand anders dan alleen aan hem te danken. De vreugde stroomt terug naar haar oorsprong, dat is hijzelf. Zo zijn ook de goede, troostrijke woorden die wij spreken, in werkelijkheid de woorden van de Heer Jezus die wij doorgeven.

Maar ze noemt nog een groep mensen waarheen de wijn gaat, niet als een rijke stroom, maar als afzonderlijke druppels. Ze denkt aan *"de slapenden"*. Ze wil dat de lippen van hen die slapen worden aangeraakt door de wijn. Al is het druppelsgewijs, het effect kan niet uitblijven. Als de wijn hun lippen raakt, zullen ze worden opgewekt uit hun slaap en zullen ze ook van die liefde gaan getuigen.

Bij slapenden is leven aanwezig, maar het wordt niet gezien. Wie slapen lijken op doden. Als ze wakker worden gemaakt, wordt zichtbaar dat ze leven. Profetisch gezien, kunnen met de slapenden de verdwenen tien stammen, dat zijn de stammen in de verstrooiing, bedoeld zijn. Van hen wordt gezegd dat ze in het stof slapen, wat betekent dat ze daarin verborgen zijn *(Dn 12:2)*.

De toepassing op ons zien we in de woorden die Paulus schrijft aan de gelovigen in Efeze. Hij zegt tegen hen: *"Ontwaak, u die slaapt, en sta op uit de doden, en Christus zal over u lichten" (Ef 5:14)*. De christen die slaapt, is uitge-

schakeld om te getuigen van de verheerlijkte Heer. Hij moet wakker worden en opstaan. Dan zal hij weer blij in Christus worden omdat de Heilige Geest hem met die vreugde kan vervullen *(Ef 5:18)*. Dat zal blijken uit zijn spreken, danken en onderdanigheid *(Ef 5:19-21)*, aspecten die we ook bij de bruid hebben gezien.

En wordt niet dronken van wijn, waarin losbandigheid is, maar wordt vervuld met [de] Geest, ... (Ef 5:18)

Met de liefste naar buiten | *verzen 10-11*

> 10 *Ik ben van mijn Liefste*
> *en Zijn begeerte gaat naar mij uit.*
> 11 *Kom, mijn Liefste,*
> *laten wij naar buiten gaan, het veld in,*
> *laten wij overnachten in de dorpen.*

De bruid is zich nu bewust van de bijzondere liefde van de bruidegom. Eerder heeft ze gezegd: *"Mijn liefste is van mij en ik ben van hem" (Hl 2:16a)*. Dat is aan het begin van haar liefdesrelatie. Wat zij gekregen heeft, staat op de voorgrond. Daarin horen we wat voor de pasbekeerde belangrijk is, wat hij heeft gekregen: vergeving van zonden, eeuwig leven.

Even later zegt de bruid: *"Ik ben van mijn liefste en mijn liefste is van mij" (Hl 6:3a)*. Ze is gegroeid in haar relatie met haar liefste. Hier staat niet meer op de voorgrond dat hij van haar is, maar dat zij van hem is. Dit is ook te zien in de groei van iemand die bekeerd is. Dan staat niet meer op de eerste plaats dat de Heer Jezus van hem is, maar dat hij van de Heer Jezus is, dat hij Zijn eigendom is *(Rm 14:7-8)*. Wel is ook nog belangrijk wat hijzelf heeft ontvangen: de Liefste is ook van hem.

Want niemand van ons leeft voor zichzelf en niemand sterft voor zichzelf; want hetzij wij leven, wij leven voor de Heer; hetzij wij sterven, wij sterven voor de Heer; hetzij wij dan leven, hetzij wij sterven, wij zijn van de Heer. (Rm 14:7-8)

In *vers 10* dat we nu voor ons hebben, zegt ze: *"Ik ben van mijn liefste en zijn begeerte gaat naar mij uit."* Hier gaat het er helemaal om wie de bruid voor de bruidegom is. In de geestelijke groei van de gelovige is dan het stadium bereikt dat het vooral belangrijk is wie hij voor Hem is. Het besef dat *Zijn* gedachten en verlangens naar ons uitgaan, geeft dan de grootste blijdschap. Het bewijs van geestelijke volwassenheid is dat het hart niet meer op het eigen geluk is gericht, maar op het geluk of de blijdschap van de Ander.

Dit geldt in de toekomst ook voor Jeruzalem. De Heer Jezus bevrijdt de stad en Hij neemt haar tot Zijn bruid. Zij zal zich ervan bewust worden dat *Zijn* verlangen naar haar uitgaat. Dit besef is overweldigend en geeft de zekerheid van de onverbreekbaarheid van de nieuwe relatie. Zolang *onze* liefde voor Hem de basis van onze gevoelens is, is er vaak onzekerheid over de relatie met Hem. Het besef dat Christus ons liefheeft, maakt een einde aan alle onzekerheid daarover.

Nu de bruid in haar relatie met de bruidegom tot rust is gekomen, wil ze er samen met hem op uit *(vers 11)*. Ze doet nu alles samen met hem. In de *verzen 11-12* zegt ze vier keer *"laten wij"*. Als praktisch punt even het volgende. Het is in het huwelijk belangrijk te blijven bedenken dat man en vrouw alles samen hebben en doen. Dat geldt niet alleen als ze samen zijn, maar ook als ze niet bij elkaar zijn. Als de man op zijn werk is en over de kinderen spreekt, hoor je hem wel spreken over 'mijn kinderen', terwijl het toch 'onze kinderen' zijn, die van hem en zijn vrouw samen.

De bruid neemt het initiatief en zegt tegen de bruidegom met haar mee te gaan. Ze wil met hem *"naar buiten gaan, het veld in"* en met hem *"overnachten in de dorpen"*. Hierin kunnen we het verlangen zien om anderen bekend te maken met de liefde die er tussen hen is, opdat de zegen van de liefde ook genoten kan worden op alle plaatsen op aarde waar het nog nacht is.

In het veld gaan wil zeggen aan het werk gaan met het oog op de oogst. Het gaat niet om 'haar' veld, 'haar' werk, maar om anderen. Het gaat om het hele veld van de belangen van de Heer. Ze gaan *"naar buiten"*. De bruid verlaat haar 'comfortzone' en gaat op zoek naar mensen die ernaar verlangen om van hun liefde te horen. Zo zullen wij ook, als wij in een hechte band van liefde met de Heer Jezus leven, onze 'comfortzone' verlaten om mensen in de wereld te gaan vertellen van onze liefde voor Hem en Zijn liefde voor ons.

Dat hoeft niet te betekenen dat we naar ver weg gelegen gebieden gaan. Het verlaten van onze 'comfortzone' wil zeggen dat wij ons tegenover de wereld duidelijk opstellen over onze relatie met de Heer Jezus, over Wie Hij voor ons is. Dat gebeurt *"in het veld"*, dat is de plaats waar we ons dagelijks werk doen. Het zal te zien zijn in de manier waarop we ons werk doen en ook doordat we over Hem spreken.

We kunnen op ons werk bezig zijn op een manier dat niemand iets merkt van ons christen zijn. Dan ontlopen we negatieve reacties en andere ongemakken. Maar dat is niet wat de gelovige doet die vol is van de liefde van Christus. Wie vol is van de liefde van Christus wordt door die liefde gedrongen om anderen daarover te vertellen *(2Ko 5:14a)*. We mogen het werk van een evangelist doen in het dagelijks leven in de dagelijkse bezigheden.

Het overnachten in de dorpen bepaalt ons erbij dat we na het werk op het veld tijd nemen voor rust. Dorpen spreken van een vredige leefomgeving. De hectiek van het stadsleven ontbreekt daar. Tijdens de rust is er tijd voor gemeenschap met de Heer. Dat is nodig voordat de volgende dag aanbreekt met nieuwe activiteiten.

Verse en oude vruchten | *verzen 12-13*

> 12 *Laten wij vroeg opstaan [om] naar de wijngaarden [te gaan]*
> *om te zien of de wijnstok uitloopt,*
> *[of] de knoppen zich hebben geopend,*
> *[of] de granaatappelbomen gaan bloeien.*
> *Daar zal ik U mijn liefde geven.*
> 13 *De liefdesappels geven hun geur*
> *en aan onze deuren hangen allerlei kostelijke vruchten,*
> *verse en ook oude.*
> *Mijn Liefste, die heb ik voor U bewaard!*

In *vers 12* volgt het derde *"laten wij"*. Na de overnachting wordt niet uitgeslapen. De bruid wil *"vroeg opstaan [om] naar de wijngaarden [te gaan]"*. Hierbij kunnen we denken aan een dienst te midden van Gods volk. De wijngaard is een beeld van Israël, waaraan God alles heeft gedaan om er vrucht van te krijgen *(Js 5:1-7)*. Er is hier sprake van meerdere 'wijngaarden'. We kunnen dat toepassen op alle werk dat voor de Heer gebeurt met de bedoeling dat Hij er vrucht van krijgt.

De wijngaard is het terrein van zorg, van aandacht voor de vrucht. Voor die zorg en aandacht is de gezindheid van een herder nodig. De bruid heeft in het begin van het boek *Hooglied* gesproken over haar 'eigen wijngaard' *(Hl 1:6)*. Dit spreekt ervan dat ieder een eigen terrein heeft dat hem door de Heer Jezus is gegeven om daarop voor Hem te werken. In *Hooglied 1* zegt ze dat ze haar eigen wijngaard niet heeft bewaakt. Maar ze heeft

intussen geleerd en nu kan ze uitgaan naar andere wijngaarden om daar vrucht te ontdekken.

In de toepassing gaat het om mensen die nog geen zicht hebben op de heerlijke verbinding tussen God en Zijn volk. Als wij die zelf kennen en genieten, willen wij daarvan aan anderen vertellen die zich in kerken en groepen bevinden die hiervan niets weten. Bijvoorbeeld die vrouw die al vijftig jaar een bepaalde kerk bezocht en zei dat ze nog nooit in een preek over de opname van de gemeente had gehoord. Of iemand die zei dat ze nog nooit over de ware betekenis van het huwelijk als beeld van Christus en de gemeente had gehoord.

De bedoeling van de Heer is dat wij op ons eigen terrein zó voor Hem bezig zijn, dat Hij daar blij van wordt. De wijngaard spreekt immers van blijdschap. We kunnen denken aan onze gezinnen, de plaatselijke gemeente en de maatschappij. Dit zijn allemaal terreinen waar we een verantwoordelijkheid hebben. Op al die terreinen mogen we getuigen van onze verbinding met de Heer Jezus en de blijdschap die Hij erin vindt als we alles voor Hem doen.

Als we ons dat realiseren, zullen we kijken *"of de wijnstok uitloopt, [of] de knoppen zich hebben geopend"* dat wil zeggen of er zich nieuw leven aandient en de eerste tekenen van dat nieuwe leven al zichtbaar zijn. Herders zullen erop letten of in het leven van jonge mensen de belofte gezien wordt van een toegewijd, door de Geest geleid leven waaraan de Heer Jezus vreugde beleeft.

We zullen opletten in de plaatselijke gemeente of er zulke veelbelovende jongeren zijn, die opgroeien tot eer van God *(vgl. Hl 6:11)*. Dit is om hen te helpen in hun geestelijke groei, opdat ze tot volwassenheid kunnen komen. *"Om te zien"* wil zeggen dat er geestelijke visie is. Het kan ook gaan om gelovigen die een tijd slap zijn geweest in hun christen zijn, maar nu tekenen vertonen van hernieuwde belangstelling voor de dingen van de Heer.

Er zal ook worden gekeken *"[of] de granaatappelbomen gaan bloeien"*. Zoals al bij een eerdere bespreking van de granaatappel is opgemerkt *(Hl 4:3)*, wijst deze vrucht op een volheid van leven vanwege de vele zaadjes die erin zitten. Elk zaadje is sappig, zoet en rood. De blijdschap, waarvan de wijngaard spreekt, is een onderdeel van de vrucht van de Geest. Maar er

zijn daarvan nog meer onderdelen *(Gl 5:22)*. Het gaat erom dat de volheid van de vrucht van de Geest in ons leven zichtbaar wordt. Daar gaat het om bij het besteden van zorg aan de gelovigen.

Het hele handelen van de bruid laat zien dat ze is verlost van haar ik-gerichtheid. Ze wil hem haar liefde geven. Dat is het resultaat van de verbinding met hem en het bezig zijn voor hem en met hem in zijn werk. Dan is hij het middelpunt van het hele leven met al zijn activiteiten. Dit bewerkt een verlangen om anderen daarvan deelgenoot te maken, om anderen daarin te laten delen.

Ware dienst is niet het resultaat van verplichtingen of omdat er niemand anders is om het werk te doen, maar van het bezig zijn met Christus. Als wij op anderen betrokken zijn, begaan zijn met hun geestelijke groei en daarbij behulpzaam willen zijn, geven wij onze liefde aan de Heer Jezus. Voor de gelovige is het leven niet geven en nemen, maar alleen *geven*. God is de gevende God en wij mogen Hem daarin navolgen.

Rachel heeft, in haar bijgeloof, *"liefdesappels" (vers 13)* in haar relatie met Jakob gebruikt, omdat ze meende daardoor van haar onvruchtbaarheid verlost te worden *(Gn 30:14-16)*. Van dit bijgeloof is bij de bruid geen sprake. Zij noemt *"de liefdesappels"* vanwege hun geur. Het wijst erop dat haar relatie met de bruidegom diepgaand is en een geur verspreidt die iedereen kan ruiken.

De waarachtige, diepgaande, wederzijdse liefde tussen de Messias en Jeruzalem is een zaak die anderen van *"allerlei kostelijke vruchten"* voorziet. Deze vruchten hangen aan de deuren van de woning van bruidegom en bruid. Het huis van Israël is voorzien van deuren waardoor mensen in de stad kunnen komen. In het vrederijk levert een bezoek aan de stad een 'voedselpakket' van allerlei kostelijke vruchten op.

Dat zijn niet in de eerste plaats letterlijk eetbare vruchten, maar het zijn de vruchten die de Geest bewerkt en waardoor iedereen rijk gezegend wordt. Er is geen grotere zegen in een gezin denkbaar dan wanneer de leden ervan in harmonie samenleven en alles voor elkaar doen om het leven zo aangenaam mogelijk te maken. Dat zal de stad kenmerken.

Wat in de stad wordt genoten, bestaat uit *"verse en ook oude"* vruchten. Het gaat om nieuwe ervaringen, zoals de bruid die heeft opgedaan in de re-

cente grote verdrukking. Het zijn ook ervaringen die de stad vroeger heeft opgedaan van de trouw van God. Dit zijn de vruchten die Jeruzalem voor Hem heeft bewaard en Hem aanbiedt als Hij tot haar komt. Wij mogen ook onze ervaringen voor Hem bewaren en ze Hem aanbieden als we bij Hem zijn. Hij zal ons ernaar vragen *(Mt 25:19-23)*.

De nieuwe ervaringen zijn verbonden met de oude ervaringen die de vaderen hebben opgedaan in hun leven met HEERE. Het zijn oude en nieuwe dingen *(vgl. Mt 13:52)*. Ook oude waarheden moeten telkens opnieuw waargemaakt worden. Het moet allemaal komen vanuit een levende verbinding met Hem.

Hij nu zei tot hen: Daarom is iedere schriftgeleerde die een discipel van het koninkrijk der hemelen is gemaakt, gelijk aan een heer des huizes die uit zijn schat nieuwe en oude dingen voortbrengt. (Mt 13:52)

Door wat we meemaken, krijgen oude waarheden, waarvan we wel wisten, door onze ervaringen of diepere studie van het Woord hun ware betekenis en glans. We zien die betekenis en glans doordat we Hem ontdekken in Zijn Woord. Als we Hem zoeken, kan Hij *"niet verborgen blijven" (Mk 7:24)*.

Hooglied 8

Onderricht en omhelzing | *verzen 1-4*

1 *Och, was U mij als een broer,*
gezoogd aan de borsten van mijn moeder.
Als ik U op straat vond, zou ik U kussen.
Ook zouden ze mij niet verachten.
2 *Ik zou U meevoeren, ik zou U brengen*
in het huis van mijn moeder,
U zou mij onderrichten.
Ik zou U laten drinken van kruidenwijn,
van het sap van mijn granaatappels.
3 *Laat Zijn linkerarm onder mijn hoofd zijn*
en Zijn rechter mij omhelzen.
4 *Ik bezweer u,*
dochters van Jeruzalem:
waarom zou u de liefde opwekken of aanwakkeren,
voordat het [haar] behaagt?

Hier begint wel een nieuw hoofdstuk, maar de *verzen 1-4* horen nog bij het vorige gedeelte. Dat zien we in het refrein van *vers 4* dat het gedeelte afsluit *(vgl. Hl 2:7; 3:5)*. Na het prachtige hoogtepunt aan het slot van het vorige hoofdstuk zien we dat de situatie van definitief en ongestoord geluk nog niet is aangebroken. Het is nog niet de tijd van het vrederijk. Dat blijkt uit het laatste vers van het boek, waarin de bruid haar verlangen uitspreekt naar de spoedige komst van de bruidegom.

De liefde heeft een grote groei doorgemaakt. Maar er is nog geen huwelijkssluiting geweest. Ze kunnen nog niet openlijk als man en vrouw verschijnen. Naar dat tijdstip verlangt de bruid. Zo zal het overblijfsel in de grote verdrukking zich voelen vlak voor de komst van de Heer Jezus. Ze zullen naar Hem verlangen.

Het lijkt erop dat de bruid niet openlijk voor haar relatie met de bruidegom durft uit te komen. Daarom verzucht ze als het ware dat de bruide-

gom voor haar toch als haar broer zou zijn, gevoed door dezelfde moeder *(vers 1)*. In profetisch opzicht is dat ook zo. Het overblijfsel of Jeruzalem is de dochter van Israël *(Ez 23:2-4)*. De Heer Jezus is naar het vlees ook uit Israël geboren *(Rm 9:4-5)*.

We horen ook dat de bruidegom de bruid meerdere keren 'mijn zuster' noemt *(Hl 4:9,10,12; 5:1,2)*. Dan is hij haar broer. Het lijkt erop dat ze dat is vergeten. In elk geval zoekt ze hem weer, niet zozeer als haar bruidegom, maar als haar broer. We kunnen daarin ook een bewijs van de liefde van Jeruzalem voor de Messias zien. De stad houdt van Hem, hier niet zozeer omdat Hij haar Koning is, maar om Wie Hijzelf is in Zijn familierelatie met haar. Daarom wil ze Hem in haar nabijheid hebben om Hem haar liefde te geven. Deze onbaatzuchtige liefde levert geen verachting op.

Onze onbaatzuchtige liefde voor de Heer Jezus wordt vaak niet begrepen door onze omgeving. Soms schamen wij ons ook om er ronduit voor uit te komen dat we Hem liefhebben. Toch zullen anderen ons er niet om verachten als wij in ons leven onze verwantschap met Hem laten zien door Zijn eigenschappen te openbaren. Als Zijn liefde, Zijn vrede en Zijn blijdschap in ons leven zichtbaar worden, wordt dat niet veracht. We spreken dan misschien niet over onze liefde voor Hem, maar in ons leven wordt wel zichtbaar dat Hij ons leven is.

In haar gehechtheid aan de bruidegom wil de bruid hem meenemen naar het huis waar haar oorsprong is om daar door hem onderwezen te worden *(vers 2)*. Ze wil haar denken laten corrigeren. Dit is ook voor ons een belangrijke wens. Wij moeten ook telkens weer het onderwijs van Gods Woord ontvangen omdat wij in ons denken gemakkelijk worden beïnvloed door de wereld of om ons denken te laten corrigeren als we nog werelds denken.

"Het huis van haar moeder" herinnert aan de wortels van haar bestaan. Het nieuwe Israël, het gelovig overblijfsel, staat op de grondslag van de oude beloften die zijn gedaan aan Abraham, Izak en Jakob. Daarover wil ze onderwijs. De verbinding die Jeruzalem, het overblijfsel, met de Messias zal hebben, is gegrond op de verbinding die God in het verleden met Israël heeft gehad. Het gelovig overblijfsel van de toekomst moet in verbinding worden gebracht met het Israël uit het verleden als het volk van God.

God zal de beloften die Hij aan het oude Israël heeft gedaan, vervullen aan het nieuwe Israël. Hij zal dat doen op grond van het werk van de Messias – het beloofde Nageslacht – op het kruis. Het is ook voor ons belangrijk te weten wie onze moeder is. Onze moeder is het hemelse Jeruzalem en de berg Sion, de berg van de genade *(Gl 4:22-28; Hb 12:22)*.

Wij zijn met onze hemelse Bruidegom alleen op grond van genade verbonden en niet op grond van werken van de wet of wat voor eigen werken dan ook. Als we dat weten, zullen we er ook naar verlangen door Hem onderricht te worden over onze verbinding met Hem en over de genade die daarvan de grondslag is. De genade geeft dat onderwijs *(Tt 2:11-12)*. De genade geeft ons het nodige onderwijs om als gelovigen te kunnen leven.

Want de genade van God, heilbrengend voor alle mensen, is verschenen en onderwijst ons, dat wij met verzaking van de goddeloosheid en de wereldse begeerten ingetogen, rechtvaardig en Godvruchtig zouden leven in deze tegenwoordige eeuw, ... (Tt 2:11-12)

Dit onderwijs is een voortdurend leerproces. Hierdoor worden nieuwe mensen in staat gesteld in hun nieuwe levenswandel God te eren. In dit onderwijs komt eerst naar voren dat met het verleden is afgerekend. Het onderwijs heeft betrekking op het verleden, op het heden en op de toekomst.

Een houding van verlangen naar onderwijs van Hem is voor Hem een vreugde, wat in de kruidenwijn tot uitdrukking komt. De kruidenwijn of specerijenwijn stelt de vreugde voor die wordt opgewekt door de heerlijkheden die bij Hem te vinden zijn. Die biedt de gelovige de Heer Jezus aan. Het sap van granaatappels dat de gelovige de Heer Jezus aanbiedt, spreekt van de vrucht die Hem welgevallig is. Het is een vrucht die steeds weer nieuwe vrucht voortbrengt. Het stelt een leven voor waarin de ene na de andere vrucht voor Hem wordt voortgebracht.

Het gevolg van het onderwijs is dat de gelovige ernaar verlangt weer zo dicht bij Hem te zijn, dat hij Zijn ondersteuning en omhelzing ervaart *(vers 3; vgl. Hl 2:6)*. Links is de kant van het hart. Zijn linkerhand heft haar hoofd op, waardoor ze eraan wordt herinnerd dat Hij haar liefheeft. Rechts is de kant van kracht, eer, bescherming. De bescherming voelt als een omhelzing, in liefde.

In *vers 4* klinkt het refrein voor de derde keer. Liefde mag niet worden afgedwongen om zich voortijdig te uiten. We moeten jonge gelovigen niet forceren tot liefde-uitingen waaraan ze niet toe zijn. De Heer gaat met hen Zijn weg en zal ervoor zorgen dat hun liefde voor Hem zal groeien.

..., en laten wij op elkaar acht geven tot aanvuring van liefde en goede werken; ... (Hb 10:24)

Liefde moet wel onder elkaar gevonden worden en daartoe moeten we aangespoord worden *(Hb 10:24)*. We kunnen elkaar aanmoedigen om lief te hebben. We mogen van niemand iets eisen wat er (nog) niet is of waarvoor het de tijd niet is. In afhankelijkheid van de Heer moeten we de tijd daarvoor leren kennen.

Opkomen uit de woestijn | *vers 5*

> 5 *Wie is zij die daar opkomt uit de woestijn,*
> *leunend op haar Liefste?*
> *Onder de appelboom heb ik U gewekt.*
> *Daar heeft Uw moeder U met smart voortgebracht,*
> *met smart heeft zij [U] daar voortgebracht [die] U gebaard heeft.*

Hier begint het laatste gedeelte van dit boek. We vinden hier weer de vraag *wie* de bruid is *(vgl. Hl 3:6)*. Ze leunt op haar liefste, terwijl ze opkomt uit de woestijn. Voor ons wil dit zeggen dat de beste manier om door de woestijn van de wereld te gaan, is door op de Heer Jezus te leunen. We zijn maar al te zeer geneigd om op andere middelen te steunen en niet op Hem. Hij helpt ons door de woestijn van dit leven heen en verschijnt aan het einde van de woestijnreis met ons. Dit is ook een beeld van het overblijfsel, dat leunend op Hem uit de grote verdrukking komt. Hij haalt Zijn bruid Zelf op.

De bruid komt opnieuw uit de woestijn, nu niet op een draagstoel zoals dat in *Hooglied 3* gebeurt *(Hl 3:6-7)*, maar leunend op haar liefste. Dat ziet op openlijke verbondenheid. De woestijn wordt hier voor de laatste keer in dit boek genoemd. Het gaat hier ook niet meer om haar, maar om de bruidegom, de geliefde op wie zij leunt. Het is vertrouwende liefde. We zien hier dat hij haar kracht is en zij zijn beminde.

De ervaringen van de woestijn zijn achter de rug. Ze heeft geleerd volledig op hem te leunen. Het betekent ook dat hij met haar in de woestijn is

geweest. Ze is niet alleen in zijn gezelschap, maar is afhankelijk van hem, ze leunt op hem. De woestijnreis is voorbij. Bij haar is zwakheid, bij hem is kracht. Leunen is steunen op de kracht van iemand anders. Wij moeten leren helemaal te leunen op de Heer Jezus. De woestijnervaringen in ons leven zijn voorbij als we hebben geleerd helemaal alleen op Hem te leunen.

In de woestijn worden we getest. We leren onze zwakheid kennen en afhankelijk te zijn van Hem. Hij komt Zelf ook uit de woestijn. Dit geldt ook voor het gelovig overblijfsel dat uit de grote verdrukking komt. Ze hebben tot de HEERE geroepen en Hij heeft hen uit hun verdrukking verlost. Ze komen eruit, leunend op Hem. Ze zullen erkennen dat Hij hen uit de woestijn leidt, want zij hebben zelf geen kracht om zich daaruit te bevrijden.

Wij hebben steun nodig omdat wij geen eigen kracht hebben om verder te gaan. Als wij ons dat bewust zijn, zal onze omgeving zien dat wij niet op onze eigen kracht steunen, maar op Christus. Zoals de bruid leunt op haar liefste, zo steunen wij op Hem. Leunen doe je tegen iets waarvan je verwacht dat het blijft staan, je vertrouwt erop dat het vastigheid geeft en niet omvalt. Christus stelt nooit teleur, Hij is de onwankelbare rots.

Israël heeft op Egypte vertrouwd. De HEERE zegt daarvan dat het *"die geknakte rietstaf"* is. Wie daarop leunt, krijgt niet de verwachte steun, maar pijniging *(Js 36:6)*. Zo gaat het met ons als wij op menselijke wijsheid vertrouwen en daarop leunen. Dan vallen we om en doen onszelf pijn, want die staf breekt. Al het steunen op mensen stelt niet alleen teleur, maar veroorzaakt leed.

Israël heeft ook op de wet gesteund *(Rm 2:17)*. Ze hebben vertrouwd op werken van eigen gerechtigheid om daardoor bij God in de gunst te komen. Maar het heeft ertoe gevoerd dat ze de Heer Jezus hebben verworpen. De grote verandering komt als ze dat zullen inzien en belijden. Dat zal het werk van de Geest in hun harten zijn. Als ze uit de grote verdrukking komen, zullen ze niet meer op de wet leunen, maar op Christus.

Hij is tijdens Zijn leven op aarde Zelf het grote Voorbeeld geweest van het vertrouwen op God. Hij heeft een woord voor hen die de Heere vrezen, want Hij heeft dat volmaakt gedaan. Tegen hen zegt Hij als zij

door duisternissen gaan en geen licht hebben – wat profetisch op de grote verdrukking ziet –, dat zij dan op de naam van de HEERE moeten vertrouwen en op hun God moeten steunen *(Js 50:10)*.

Wie is er onder u die de HEERE vreest,
die luistert naar de stem van Zijn Knecht?
Als hij in duisternissen gaat
en geen licht heeft,
laat hij [dan] vertrouwen op de Naam van de HEERE
en steunen op zijn God. (Js 50:10)

Dan richt de bruidegom het woord tot de bruid. Hij wijst haar erop waar de verandering is begonnen die zij heeft ondergaan in de woestijn. Hij zegt tegen haar dat hij haar onder de appelboom tot nieuw leven heeft gewekt. De bruid vergelijkt de bruidegom opnieuw met een appelboom *(Hl 2:3)*. In beeld heeft de bruid, dat is het overblijfsel, Jeruzalem, haar leven aan Hem te danken. Hij heeft dat nieuwe leven in haar gewekt.

Dat is gebeurd door de smart, de weeën, van de grote verdrukking die over de moeder, Israël, heen is gekomen. Op die manier is ze in het nieuwe leven ingegaan *(Mt 24:8; Jr 30:6-7; Js 66:7-9)*. Ze is als het ware opnieuw geboren. Het dode Israël is tot nieuw leven gekomen.

Hij heeft haar gevonden *"onder de appelboom"* en haar tot Zijn eigendom gemaakt. Daar is ze geboren. Alles wat ze heeft, heeft ze van Hem. Alle ervaringen zijn nu achter de rug, maar ze zijn niet vergeten. We zullen eraan herinnerd blijven om te zien Wie *Hij* voor ons is geweest en wat wij zijn geweest en wat we door Hem geworden zijn. Dat zullen we zien als we geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus *(2Ko 5:10)*.

De liefde is sterk als de dood | *verzen 6-7*

> 6 *Leg mij als een zegel op Uw hart,*
> *als een zegel op Uw arm.*
> *Want de liefde is sterk als de dood,*
> *de hartstocht onstuitbaar als het graf.*
> *Haar vonken zijn vurige vonken,*
> *vlammen van de HEERE.*
> 7 *Vele wateren kunnen de liefde niet uitblussen*
> *en rivieren spoelen haar niet weg.*
> *Al gaf iemand al het bezit van zijn huis voor de liefde,*
> *men zou hem smadelijk verachten.*

De bruid is diep onder de indruk van wat de bruidegom voor haar heeft gedaan door haar tot nieuw leven te wekken. Daarop reageert ze door haar verlangen om als een zegel vast aan hem verbonden te worden *(vgl. Jr 22:24; Hg 2:24)*. Wij zullen dat verlangen ook uitspreken als wij onder de indruk zijn gekomen van alles wat de Heer Jezus in Zijn liefde voor ons heeft gedaan op het kruis van Golgotha. Dan willen we Zijn liefde dieper en rijker ervaren.

We zullen tegen Hem zeggen dat we willen zijn *"als een zegel op Uw hart" (vers 6)*. We weten dat we vast aan Hem verbonden zijn. De Heilige Geest is het zegel, want we zijn met Hem verzegeld. Daardoor kennen we Zijn eigendomsrecht op ons leven *(2Ko 1:21-22; Ef 1:13)*. Door de Geest zijn we verbonden met Christus. Dit is een verbinding die niet kan worden verbroken. De Geest is *Zijn* zegel, dat zegt dat we voor eeuwig Zijn eigendom zijn. Die zekerheid kan nooit wijzigen.

Hij nu Die ons met u bevestigt in Christus en ons heeft gezalfd, is God, Die ons ook verzegeld en het onderpand van de Geest in onze harten gegeven heeft. (2Ko 1:21-22)

Maar we willen dat ook graag ervaren. We willen Zijn hart voor ons voelen slaan. Het hart spreekt van de gevoelens van liefde. We willen ook even vast als een zegel Zijn sterke arm voelen die ons draagt. Zijn arm spreekt van kracht en bescherming *(Dt 33:27; Js 40:10-11)*.

In het Oude Testament is er geen constante zekerheid in het kennen van een vaste relatie tussen het volk en God. Bij ons mag die zekerheid er wel zijn, maar het ontbreekt ons vaak aan de *beleving* ervan. Het verlangen is hier dat de liefde wordt ervaren. Hij heeft ons lief en Hij staat ons met Zijn kracht terzijde. Het begint met Zijn hart, dat wordt het eerst genoemd. Dan volgt onlosmakelijk daaraan verbonden Zijn arm. Zijn arm wordt altijd door Zijn hart bestuurd.

Dan volgt er een indrukwekkende beschrijving van de liefde van de bruidegom. Het is niet duidelijk wie deze beschrijving uitspreekt, de bruid of de Geest. Duidelijk is wel dat de bruid en de Geest volkomen overeenstemmen in deze beschrijving.

Van de liefde wordt gezegd dat ze *"sterk is als de dood"*. Liefde en dood worden hier met elkaar vergeleken. Het gaat er niet om aan te tonen wie sterker is, want dat is geen vraag: de liefde is sterker dan de dood. Het gaat

om een vergelijking van waartoe de liefde in staat is en waartoe de dood in staat is. Dan zijn er overeenkomsten. Zoals de dood elke kracht overwint en tot alle mensen doorgaat, zo doet de liefde dat ook.

De dood, het graf, is onstuitbaar, hij is door niets tegen te houden. Onophoudelijk, onverzadigbaar slokt hij mensen op *(Sp 30:15-16)*. Niemand ontkomt aan zijn greep. Dat geldt ook voor de hartstocht van de liefde. De liefde gaat altijd door, ze stroomt altijd verder; de liefde kent geen grenzen, ze kent geen begin en geen einde. De liefde kan worden afgewezen, maar ze gaat dan nieuwe wegen. Ze is niet te stoppen in haar hartstocht. Ze is zonder einde *(Jh 13:1)*. Met deze liefde hebben wij te doen. Die liefde heeft zichzelf voor ons gegeven *(Jh 15:13)*.

Vóór het feest van het Pascha nu heeft Jezus, Die wist dat Zijn uur was gekomen dat Hij uit deze wereld zou overgaan naar de Vader [en] Die de Zijnen die in de wereld waren, had liefgehad, hen liefgehad tot [het] einde. (Jh 13:1)

Niemand heeft groter liefde dan deze, dat iemand zijn leven voor zijn vrienden aflegt. (Jh 15:13)

De uitingen van de liefde worden vergeleken met *"vurige vonken"*, met *"vlammen van de HEERE"*. Het is een alles verterende liefde. Elke andere liefde verdwijnt erdoor. Deze liefde zet ons in vuur en vlam. God zoekt mensen die in vuur en vlam staan voor Hem, zoals Hijzelf in vuur en vlam staat. Dit betekent dat Hij alles oordeelt wat niet in overeenstemming met Zijn liefde is. Met deze vlammende ijver voor de eer van Zijn God heeft de Heer de tempel schoongeveegd *(Jh 2:15-17)*.

Maar door de ijver van Zijn liefde kan ook de walmende vlaspit die bijna uitgedoofd is weer tot een vlam worden *(Js 42:2-3)*. Dat kan Hij bij ons bewerken als we niet meer zo 'vlammen' voor Hem en ons getuigenis nog maar op een heel laag pitje brandt. Zijn liefde kan niet veranderen door de dood. Hij heeft dat bewezen. De liefde is bezegeld door Zijn overwinning over de dood. Het is een onoverwinnelijke liefde, want de grootste macht is overwonnen door Zijn liefde. Niets kan ons van die liefde scheiden *(Rm 8:35-39)*. Bij ons kunnen tijd en afstand de liefde laten verkoelen, bij Hem niet.

Een volgend beeld van de liefde is de vergelijking met vele wateren die het vuur van de liefde niet kunnen uitblussen of wegspoelen *(vers 7)*. De wateren zien op de wateren van Gods oordeel die over de Heer Jezus zijn gegaan *(Ps 42:8; 69:2-3)*. Deze wateren hebben die liefde niet kunnen weg-

nemen. De liefde van de Heer Jezus heeft het oordeel doorstaan en is er glansrijk uit tevoorschijn gekomen.

De liefde van de Heer Jezus is ook niet af te kopen. De satan heeft het geprobeerd door Hem *"al het bezit van zijn huis"* aan te bieden, dat is de wereld en zijn heerlijkheid *(Lk 4:5-7)*. Maar de Heer heeft hem smadelijk afgewezen. Hij heeft juist alles verkocht om die ene *"zeer kostbare parel"*, dat is de gemeente, te bezitten *(Mt 13:45-46)*!

In plaats van Zichzelf ten koste van haar te verrijken heeft Hij haar ten koste van Zijn eigen rijkdom, ja, ten koste van Zichzelf voor Zichzelf tot eigendom verworven, omdat Hij haar liefhad *(2Ko 8:9)*. De Heer Jezus is niet voor een 'ideaal' gestorven, maar uit liefde voor Zijn bruid. Wij kunnen met diepe dankbaarheid zeggen: *"Wat ik nu leef in [het] vlees, leef ik door [het] geloof in de Zoon van God, Die mij heeft liefgehad en Zichzelf voor mij heeft overgegeven" (Gl 2:20b)*.

Want u kent de genade van onze Heer Jezus Christus, dat Hij, terwijl Hij rijk was, ter wille van u arm is geworden, opdat u door Zijn armoede rijk zou worden. (2Ko 8:9)

De bruid en haar zuster | *verzen 8-10*

8 *Wij hebben een kleine zuster*
die [nog] geen borsten heeft.
Wat zullen wij voor onze zuster doen
op de dag waarop men over haar zal spreken?
9 *Als zij een muur is,*
zullen wij een zilveren bolwerk op haar bouwen.
Als zij een deur is,
zullen wij haar insluiten met een plank van ceder[hout].
10 *Ik ben een muur*
en mijn borsten zijn als torens.
Toen was ik in Zijn ogen
als iemand die vrede vindt.

Hier horen we in dit boek voor het eerst over een zuster van de bruid *(vers 8)*. Ze spreekt over *"wij"*, waarmee ze zichzelf en de bruidegom bedoelt die ook haar broer is. Haar kleine zuster is nog niet volwassen. Ze heeft nog *"geen borsten"*, wat wil zeggen dat ze zelf nog geen voedsel kan doorgeven.

Zij is profetisch een beeld van de tien stammen die nog in de verstrooiing zijn. Haar vraag is wat zij en de bruidegom voor haar zullen kunnen doen. Zij wil haar ook in verbinding met de bruidegom brengen.

Dit spreekt figuurlijk gezien van het verlangen om andere gelovigen, die niet veel van de waarheden van de verbinding tussen de Heer Jezus en de gemeente kennen, met deze waarheden bekend te maken. Bij zulke gelovigen is nog geen geestelijke volwassenheid. Wij mogen daarover met de Heer spreken en Hem vragen wat we kunnen doen.

Velen zijn als die kleine zuster, ze hebben nieuw leven, maar niets om door te geven. Ze zijn nog te veel met zichzelf bezig. Het kan om een pasbekeerde gaan of om iemand die is teruggevallen in zijn oude leven en wil terugkeren naar de Heer. Of misschien om iemand die nog niet is gegroeid in de kennis van de Heer Jezus door een verkeerde, eenzijdige prediking. Het is een goed verlangen om anderen in die situaties te helpen weer het goede zicht op de Heer Jezus te krijgen. Dit is een werk dat veel geduld vraagt.

De vraag is hoe het met de kleine zuster gaat ofwel hoe het, profetisch gezien, met de tien stammen is gesteld *(vers 9)*. Het antwoord komt van de bruidegom. Een muur spreekt van scheiding tussen het heilige en het onheilige *(Ez 42:20)*. De muur zorgt ervoor dat we afgesloten zijn voor het verkeerde en dat het goede bewaard blijft. De vraag met betrekking tot de tien stammen is wie van hen werkelijk is afgezonderd voor God en toegewijd voor Hem leeft.

Aan de vier zijden mat Hij het [tempelterrein]. Er liep een muur, helemaal rondom, [met] een lengte van vijfhonderd [el] en een breedte van vijfhonderd [el], om onderscheid te maken tussen het heilige en het onheilige. (Ez 42:20)

Als dit zo is met deze zuster, kan aan haar worden verteld wat haar verlossing inhoudt, wat wordt voorgesteld door het zilveren bolwerk. Dit moet haar door onderwijs worden bekendgemaakt. Het moet haar duidelijk worden wat het zilver van de verlossing betekent *(1Pt 1:18-19)*. Ze heeft wel de positie, maar niet de praktijk die daaruit moet volgen.

Een bolwerk is een dikke verdedigingsmuur. De beste verdediging tegen elke aanval van de vijand is te staan op het fundament van de verlossing. De rechtvaardiging door Gods genade, door de verlossing die in Christus Jezus is door Zijn bloed *(Rm 3:24-25)*, geeft de volle zekerheid van de behoudenis. Die behoudenis moet als een helm worden gedragen *(Ef 6:17a)*. Dit

beschermt onze gedachten tegen de influisteringen van de duivel dat je het allemaal niet zo zeker kunt weten.

Als deze zuster een deur is, moet er wel een grendel zijn. Als er geen grendel is, staat ze open voor verkeerde leringen. Wanneer die ingang krijgen, voeren die haar weg van de waarheid. Daarom moet er zorg aan haar worden besteed. Er moet een plank van cederhout wordt aangebracht. Cederhout is de bekleding van de tempel, Gods woonplaats in het Oude Testament *(1Kn 6:9-10)*.

Een gelovige die openstaat voor verkeerde leer, moet ermee worden bekendgemaakt dat hij bij Gods woonplaats, de gemeente, hoort, dat hij een lid van de gemeente is. Er moet door onderwijs over de gemeente worden verteld wat het betekent bij de gemeente van God te horen en wat het onderscheid is tussen goed en kwaad.

De bruid weet voor zichzelf dat ze een muur is *(vers 10)*, dat ze volledig afgezonderd is voor de bruidegom. Dat haar *"borsten zijn als torens"*, betekent dat ze geestelijk volwassen is geworden. Ze is in staat om voedsel door te geven. Dat doet ze met het oog op de geestelijke waakzaamheid, waarvan de torens spreken. Wat we aan waarheden doorgeven, het onderwijs van de waarheid van Gods Woord, dat maakt ons waakzaam voor de vijand. Die is erop uit om de geestelijke waarheden te verdraaien en weg te nemen.

Wie geestelijk zo rijp en waakzaam is, vindt vrede in de ogen van de Heer Jezus. Het is een vrede die het gevolg is van de volledige overgave aan Hem. Als een stad wordt belegerd door een vijand en zich overgeeft, heeft dat rust en vrede voor de stad tot gevolg en tevens dienstbaarheid in plaats van verwoesting *(vgl. Dt 20:1-11)*.

Hij ziet het graag dat wij ons zo aan Hem overgeven, onszelf als het ware aan Hem uitleveren. Dan vinden we ware vrede. Zolang wij ons tegen Hem verzetten, hebben we geen vrede *(Jb 9:4b)*. We hebben vrede als we het verlangen hebben om geestelijk voedsel door te geven aan onze medegelovigen en hen ook bewust willen maken van de gevaren die er zijn.

In profetisch opzicht gaat het om de vrede van Jeruzalem. Voor die vrede mogen we bidden *(Ps 122:6-7)*. Dat is

Bid om vrede voor Jeruzalem,
laat het goed gaan met hen die u liefhebben.
Laat vrede binnen uw vestingwal zijn,
rust in uw burchten. (Ps 122:6-7)

geen vrede die door de volken wordt afgedwongen, ook niet de vrede die Israël zelf afdwingt. Die vrede is onbereikbaar. Het gaat om de vrede die Jeruzalem of het overblijfsel zal vinden als ze na de grote verdrukking in de armen van de Messias is. Hij zal dan een verbond van vrede met Jeruzalem sluiten. Die vrede zal duurzaam zijn, duizend jaar lang *(Ez 37:26)*.

Ik zal met hen een verbond van vrede sluiten. Het zal een eeuwig verbond met hen zijn, Ik zal hun [een plaats] geven en hen talrijk maken, en Ik zal Mijn heiligdom in hun midden zetten tot in eeuwigheid. (Ez 37:26)

Twee wijngaarden | *verzen 11-12*

11 *Salomo had een wijngaard te Baäl-Hamon.*
Hij gaf deze wijngaard aan de bewakers.
Voor zijn vruchten bracht ieder
duizend zilverstukken.
12 *Mijn wijngaard – die van Mij – ligt voor Mijn aangezicht.*
De duizend [zilverstukken] zijn voor u, Salomo,
en tweehonderd voor de bewakers van zijn vrucht.

De naam *"Salomo"*, waarmee *vers 11* begint, komt zeven keer in dit boek voor *(Hl 1:1,5; 3:7,9,11; 8:11,12)*. Zijn naam betekent 'vrede'. Als er vrede is gekomen *(vers 10)*, kan er vanuit die vrede worden gewerkt. We hebben de opdracht in de wijngaard te werken. Dat wil zeggen dat wij met de vrede van God in ons hart leven en een vreugde zijn voor God in alles wat we doen. Een wijngaard spreekt van werk en van vreugde. We mogen de Heer met blijdschap dienen *(Ps 100:2a)*.

...;
dien de HEERE met blijdschap,
... (Ps 100:2a)

De wijngaard van Salomo lag in Baäl-Hamon, wat betekent 'heer van een menigte'. Het wijst op de heerschappij van Christus als de Vredevorst over vele volken en het herinnert aan de belofte aan Abraham dat in hem *"alle geslachten van de aardbodem gezegend worden" (Gn 12:3b)*. In de laatste lettergreep van de naam 'Abraham' klinkt het Hebreeuwse woord voor 'menigte' door. Zijn naam betekent 'vader van een menigte'.

Als u nu een Jood genoemd wordt, op [de] wet steunt, in God roemt, ... (Rm 2:17)

Christus heeft niet alleen Israël als wijngaard, maar eveneens alle volken. Hij geeft de wijngaard van de volken *"aan de bewakers"* dat zijn de koningen die over deze volken regeren. Zij zullen in het vrederijk de opbrengst

van hun vruchten naar de Messias in Jeruzalem brengen *(Ps 72:1,10-11; vgl. Js 60:3,6-9)*. De duizend zilverstukken als opbrengst vertegenwoordigen een enorme waarde *(vgl. Js 7:23)*. Dit kapitaal wordt als schatting jaar op jaar gebracht, gedurende de hele tijd van het vrederijk.

Onze hemelse Salomo heeft nu ook een wijngaard, waarvan Hij de verantwoordelijkheid aan ons heeft toevertrouwd. Het kost wat om in Zijn wijngaard te werken. Er is zeker ook beloning aan het werk verbonden, maar hier gaat het om wat het ons kost. We moeten de wijngaard *bewaken* en de vrucht is voor de Heer Jezus.

In *vers 12* spreekt de bruid weer over haar eigen wijngaard. Daarover heeft ze eerder ook gesproken. Maar toen is ze niet trouw geweest in het bewaken ervan. Als gevolg daarvan kon ze de bruidegom geen vrucht geven *(Hl 1:16)*. Nu is haar wijngaard in orde. Ze bewaakt en verzorgt die, waardoor zij ook in staat is de opbrengst aan Salomo aan te bieden. Wat ze heeft gedaan, is wel door zijn kracht, maar ze biedt het resultaat zelf aan.

De opbrengst is ook meer dan die van de wijngaard van Salomo in *vers 11*. Ze heeft duizend plus tweehonderd zilverstukken, dat zijn er tweehonderd meer dan de wijngaard van de volken heeft opgebracht. Het laat zien dat in het vrederijk de kleine wijngaard van Gods volk een grotere opbrengst zal hebben dan de volken samen.

Ze laat ook anderen in de opbrengst delen. De tweehonderd zijn een dubbele tiende. Die zijn *"voor de bewakers van zijn vrucht"*. De bewakers van de vrucht zijn een beeld van hen die zorg hebben voor de gemeente, de oudsten of opzieners. Zij *"die goed besturen"*, moeten *"dubbele eer worden waard geacht" (1Tm 5:17)*.

Het is in algemene zin naar Gods gedachten dat wij zowel aan God geven als aan de naaste. Als we zegeningen hebben ontvangen, is dat om ze terug te geven aan de Heer én om er ook anderen in te laten delen. Dat geldt zowel in geestelijk als in stoffelijk opzicht *(Dt 26:1-4,12-13; Hb 13:15-16)*.

Kom haastig | *verzen 13-14*

> 13 *O, bewoonster van de tuinen,*
> *metgezellen slaan acht op uw stem,*
> *laat Mij [die] horen!*

> 14 *Kom haastig, mijn Liefste,*
> *en wees als een gazelle*
> *of als het jong van een hert*
> *op de bergen met specerijen.*

Hier spreekt Salomo voor de laatste keer in dit boek *(vers 13)*. De bruid was in de woestijn, maar nu is ze in *"de tuinen"*, dat zijn plaatsen van genot. Het zijn al die plaatsen waar vrucht voor de bruidegom wordt voortgebracht. Daar woont ze, daar heeft ze rust en vrede gevonden, daar geniet ze van alles wat er te vinden is, want alles spreekt van hem.

Ze spreekt over alles wat ze er vindt tot anderen die ook aanwezig zijn, de *"metgezellen"*. Die horen haar stem en slaan er acht op. Ze heeft iets te vertellen wat de moeite waard is om naar te luisteren. De bruidegom zegt niet dat ze dat niet mag doen. Maar hij wil graag zelf ook de stem van de bruid horen, dat wil zeggen dat ze niet alleen tot anderen over hem spreekt, maar dat ze tot *hem* spreekt, dat ze zich tot *hem* richt. Ze mag zich tot anderen richten om hun van haar eigen zegeningen te geven, wat in het vrederijk het geval zal zijn, maar het belangrijkste voor hem is dat haar liefde in de eerste plaats naar hem blijft uitgaan.

Zo verlangt de Heer Jezus ernaar onze stem te horen. Werk voor Hem is belangrijk, over Hem spreken tot anderen is een opdracht. Hij hoort dan ook onze stem. Maar Hij wil zo graag Zelf onze stem horen, dat wij tot Hem spreken. We mogen dat ook toepassen op onze samenkomsten of op andere gelegenheden als we over Hem spreken.

We mogen *over* Hem spreken, maar laten we ook *met* Hem spreken. Hij wil graag onze stem horen, de stem van de broeders hardop in de dankzeggingen en de gebeden, en de broeders en zusters samen in het zingen en het 'Amen' zeggen en in het mee danken in hun harten. Laten wij Hem onze stem horen in dankzegging als we over Hem met anderen hebben gesproken? Hij verlangt ernaar.

Het hele Woord van God staat vol met Zijn heerlijkheid. Als we nog weinig daarvan hebben gezien, komt dat omdat we weinig in Gods Woord hebben gelezen. Dat kan veranderen. We krijgen een nieuwe kans om meer van Hem te leren kennen door Gods Woord weer de centrale plaats in ons leven te geven.

We kunnen dit ook toepassen op ons gebedsleven. Spreken we met Hem? Hoort Hij onze stem? Hij verlangt ernaar. Er zijn mensen die altijd maar praten, die een stroom van woorden produceren, zonder dat het voor hen uitmaakt of anderen nu luisteren of niet. Dat is niet de manier waarop de gelovige met de Heer praat. De gelovige spreekt terwijl Hij luistert. Hij spreekt vanuit de gemeenschap met Hem, vanuit de volheid van het hart, tot Hem. In de eeuwigheid zullen we dat op een volmaakte wijze doen.

De bruid is aan het begin van het boek aan het woord en ze spreekt, in *vers 14*, ook de laatste woorden van dit boek. Het zijn woorden die getuigen van het diepe verlangen in haar hart naar de komst van haar liefste. De vereniging van bruid en bruidegom is nog geen feit. Als hij komt, zal dat zijn met de elegantie van een gazelle en de vreugde van een hertenjong. De bergen zullen vol zijn met de geur van specerijen.

Het is alsof we de laatste woorden van het Nieuwe Testament horen, waar *"de Geest en de bruid zeggen: Kom" (Op 22:17a)*. De Heer Jezus antwoordt daarop: *"Ja, Ik kom spoedig"*, waarop de bruidsgemeente reageert met de woorden: *"Amen, kom, Heer Jezus" (Op 22:20)*. Het is de spontane uiting van verlangen naar Hemzelf, naar Zijn Persoon.

De bergen van moeilijkheden zijn geen hindernis voor Hem om te komen. Als Hij komt, worden alle moeilijkheden door Hem overwonnen, waardoor die bergen met specerijen worden bedekt. Over alle moeilijkheden die Hij overwint, komt de lieflijke geur van Zijn voortreffelijkheid te liggen.

Dit geldt voor Jeruzalem als Hij tot haar komt en het geldt voor de gemeente bij Zijn komst voor haar. Het geldt ook nu al voor ons persoonlijk geloofsleven wanneer Hij in ons leven komt en de moeilijkheden overwint. Zijn overwinning zit voor ons niet in het wegnemen van de moeilijkheden, maar in het feit dat Hij ons door de moeilijkheden heen draagt naar Zijn doel: de nauwe gemeenschap met Hem.

Is er iemand van de lezers die nog niet met verlangen naar de Heer Jezus uitziet, maar er wel bij wil zijn als Hij komt? Voor zo iemand klinkt nog de uitnodiging: *"Laat hij die dorst heeft, komen; laat hij die wil, [het] levenswater nemen om niet" (Op 22:17b)*.

Andere publicaties

Op de website www.oudesporen.nl staan onder het menu ‘Artikelen’ en het submenu ‘Auteurs -> Ger de Koning’ de volgende commentaren en publicaties:

1. De serie ‘Toegelicht en toegepast’, een commentaarreeks van de bijbelboeken van het Oude Testament.
2. De ‘Zie-serie’, een commentaarreeks van de vier Evangeliën en *Handelingen*.
3. De ‘Rotsvast-serie’, een commentaarreeks met een verklaring van de nieuwtestamentische bijbelboeken vanaf de *brief aan de Romeinen* tot en met *Openbaring*. Deze serie heeft tot doel hen die jong zijn in het geloof te helpen bij het lezen en leren begrijpen van Gods Woord.
4. Publicaties over diverse onderwerpen.

Van diverse Nederlandse publicaties zijn vertalingen in andere talen beschikbaar.

Alle commentaren en publicaties zijn vrij te downloaden als pdf bestand en als e-book.

Als er een ISBN wordt vermeld, is de publicatie ook in boekvorm verkrijgbaar. Het boek kan worden besteld door op het betreffende ISBN te klikken. Voor een Nederlandse publicatie verschijnt www.uitgeverijdaniel.nl. Deze publicatie kan ook via de christelijke boekhandel worden besteld. Voor een in het Duits vertaalde publicatie met een ISBN verschijnt de Duitse website www.daniel-verlag.de.

De Nederlandse commentaren staan ook op www.kingcomments.com. Bijbelboeken en verzen kunnen eenvoudig en snel worden benaderd. De commentaren kunnen worden gelezen op elk beeldscherm, van pc tot smartphone. Meer info staat onder ‘Informatie’ op de site. Het is raadzaam die eerst te lezen.